

**VLADA FEDERACIJE
BOSNE I HERCEGOVINE**

506

Na osnovu člana 5. stav (1), a u vezi sa članom 4. Zakona o kontroli cijena ("Službene novine Federacije BiH", br. 2/95 i 70/08), Vlada Federacije Bosne i Hercegovine, na 356. sjednici, održanoj 30.03.2023. godine, donosi

**ODLUKU
O IZMJENI ODLUKE O MJERAMA NEPOSREDNE
KONTROLE ODREĐENIH PROIZVODA I USLUGA OD
INTERESA ZA FEDERACIJU BOSNE I HERCEGOVINE**

I.

U Odluci o mjerama neposredne kontrole određenih proizvoda i usluga od interesa za Federaciju Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", br. 34/09, 93/14, 25/20, 52/20, 26/21 i 90/22), u tački I. riječi: "i određivanje najvišeg nivoa cijena za pelet", brišu se.

II.

Ova odluka stupa na snagu narednog dana od dana objavljivanja u "Službenim novinama Federacije BiH".

V. broj 414/2023
30. marta 2023. godine
Sarajevo

Premijer
Fadil Novalić, s. r.

Na temelju članka 5. stavak (1), a u svezi sa člankom 4. Zakona o kontroli cijena ("Službene novine Federacije BiH", br. 2/95 i 70/08), Vlada Federacije Bosne i Hercegovine, na 356. sjednici, održanoj 30.03.2023. godine, donosi

**ODLUKU
O IZMJENI ODLUKE O MJERAMA NEPOSREDNE
KONTROLE ODREĐENIH PROIZVODA I USLUGA OD
INTERESA ZA FEDERACIJU BOSNE I HERCEGOVINE**

I.

U Odluci o mjerama neposredne kontrole određenih proizvoda i usluga od interesa za Federaciju Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", br. 34/09,

93/14, 25/20, 52/20, 26/21 i 90/22), u tački I. riječi: "i određivanje najviše razine cijena za pelet", brišu se.

II.

Ova odluka stupa na snagu narednog dana od dana objave u "Službenim novinama Federacije BiH".

V. broj 414/2023
30. ožujka 2023. godine
Sarajevo

Premijer
Fadil Novalić, v. r.

Na osnovu člana 5. stav (1), a u vezi sa članom 4. Zakona o kontroli cijena ("Službene novine Federacije BiH", br. 2/95 i 70/08), Vlada Federacije Bosne i Hercegovine, na 356. sjednici, održanoj 30.03.2023. godine, donosi

**ODLUKU
O IZMJENI ODLUKE O MJERAMA NEPOSREDNE
KONTROLE ODREĐENIH PROIZVODA I USLUGA
OD INTERESA ZA FEDERACIJU
BOSNE I HERCEGOVINE**

I.

U Odluci o mjerama neposredne kontrole određenih proizvoda i usluga od interesa za Federaciju Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", br. 34/09, 93/14, 25/20, 52/20, 26/21 i 90/22), u tački I riječi: "i određivanje najvišeg nivoa cijena za pelet", brišu se.

II.

Ova odluka stupa na snagu narednog dana od dana objavljivanja u "Službenim novinama Federacije BiH".

V. broj 414/2023
30. marta 2023. godine
Sarajevo

Premijer
Fadil Novalić, s. r.

507

Na osnovu člana 19. stav (2) Zakona o Vladi Federacije Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", br. 1/94, 8/95, 58/02, 19/03, 2/06 i 8/06) i člana 4. alineja 1. i člana 5. stav (1) Zakona o kontroli cijena ("Službene novine Federacije

BiH", br. 2/95 i 70/08), Vlada Federacije Bosne i Hercegovine, na 356. sjednici, održanoj 30.03.2023. godine, donosi

**ODLUKU
O PRESTANKU VAŽENJA ODLUKE O PROPISIVANJU
MJERA NEPOSREDNE KONTROLE CIJENA
ODREĐIVANJEM NAJVIŠEG NIVOVA CIJENA ZA
PELET**

I.

Odluka o propisivanju mjera neposredne kontrole cijena određivanjem najvišeg nivoa cijena za pelet ("Službene novine Federacije BiH", broj 90/22), prestaje da važi.

II.

Ova odluka stupa na snagu narednog dana od dana objavljivanja u "Službenim novinama Federacije BiH".

V. broj 415/2023
30. marta 2023. godine
Sarajevo

Premijer
Fadil Novalić, s. r.

Na temelju članka 19. stavak (2) Zakona o Vladi Federacije Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", br. 1/94, 8/95, 58/02, 19/03, 2/06 i 8/06) i članka 4. alineja 1. i članka 5. stavak (1) Zakona o kontroli cijena ("Službene novine Federacije BiH", br. 2/95 i 70/08), Vlada Federacije Bosne i Hercegovine, na 356. sjednici, održanoj 30.03.2023. godine, donosi

**ODLUKU
O PRESTANKU VAŽENJA ODLUKE O PROPISIVANJU
MJERA NEPOSREDNE KONTROLE CIJENA
ODREĐIVANJEM NAJVIŠE RAZINE CIJENA ZA
PELET**

I.

Odluka o propisivanju mjera neposredne kontrole cijena određivanjem najviše razine cijena za pelet ("Službene novine Federacije BiH", broj 90/22), prestaje da važi.

II.

Ova odluka stupa na snagu narednog dana od dana objave u "Službenim novinama Federacije BiH".

V. broj 415/2023
30. ožujka 2023. godine
Sarajevo

Premijer
Fadil Novalić, v. r.

Na osnovu člana 19. stav (2) Zakona o Vladi Federacije Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", br. 1/94, 8/95, 58/02, 19/03, 2/06 i 8/06) i člana 4. alineja 1. i člana 5. stav (1) Zakona o kontroli cijena ("Službene novine Federacije BiH", br. 2/95 i 70/08), Vlada Federacije Bosne i Hercegovine, na 356. sjednici, održanoj 30.03.2023. godine, donosi

**ODLUKU
O PRESTANKU VAŽEŃA ODLUKE O
PROPISIVANJU MJERA NEPOSREDNE KONTROLE
CIJENA ODREĐIVANJEM NAJVIŠEG NIVOVA
CIJENA ZA PELET**

I.

Odluka o propisivanju mjera neposredne kontrole cijena određivanjem najvišeg nivoa cijena za pelet ("Službene novine Federacije BiH", broj 90/22), prestaje da važi.

II.

Ova odluka stupa na snagu narednog dana od dana objavljivanja u "Službenim novinama Federacije BiH".

V. broj 415/2023
30. marta 2023. godine
Sarajevo

Premijer
Fadil Novalić, s. r.

**FEDERALNO MINISTARSTVO OKOLIŠA I
TURIZMA**

508

Na osnovu odredbe člana 70. stav 2. Zakona o organizaciji organa uprave u Federaciji Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", broj 35/05), i Pravilnika o utvrđivanju uslova, kriterija za stavljanje na listu stručnjaka koji mogu biti imenovani u stručne komisije za ocjenu Studija utjecaja na okoliš ("Službene novine Federacije BiH", broj 63/21), federalna ministrica okoliša i turizma donosi

**ODLUKU
O UTVRĐIVANJU NAKNADE ZA IZDAVANJE
CERTIFIKATA CERTIFICIRANOG STRUČNJAKA ZA
OCJENU STUDIJA UTJECAJA NA OKOLIŠ**

I.

Ovom odlukom utvrđuje se naknada za izdavanje certifikata certifikovanog stručnjaka za ocjenu Studija uticaja na okoliš (u daljem tekstu: izdavanje certifikata) koji odobrava Stručna komisija za ocjenjivanje podnesenih zahtjeva za certifikaciju za svakog kandidata ponaosob (u daljem tekstu: Komisija). Komisija je organizirana pri Federalnom ministarstvu okoliša i turizma, visina i način naknade za rad članova Komisije.

II.

Prije izdavanja certifikata kandidat je dužan priložiti dokaz da je uplaćena naknada troškova izdavanja certifikata u iznosu od **200,00 KM** na račun:

Budžet Federacije Bosne i Hercegovine kod UNION BANKA d.d. Sarajevo, broj: 102-050-00001066-98, vrsta prihoda 722597, budžetska organizacija 6101001.

III.

Za učešće u radu Komisije predsjedniku, članovima i sekretaru Komisije pripada naknada u neto iznosima koji se utvrđuju po kandidatima, kako slijedi:

- Predsjedniku Komisije **30,00 KM**
- Članu Komisije **20,00 KM**
- Sekretaru Komisije **15,00 KM**

Ostatak sredstava je naknada troškova za kancelarijski materijal, troškove kopiranja, telefonski troškovi i dr.

IV.

Ova odluka stupa na snagu danom donošenja i bit će objavljena u "Službenim novinama Federacije BiH".

Broj 05/3-19-6-309/22-1
24. marta/ožujka 2023. godine
Sarajevo

Ministrica
Dr. Edita Đapo, s. r.

(SI-494/23-F)

509

"E1"

Na osnovu člana 18a. stav 3. i člana 58. Zakona o upravljanju otpadom ("Službene novine FBiH", br. 33/03, 72/09, 92/17), Federalno ministarstvo okoliša i turizma donosi

PRAVILNIK O UPRAVLJANJU OTPADOM OD ELEKTRIČNIH I ELEKTRONSKIH PROIZVODA

I. OPŠTE ODREDBE

Član 1.

(Obim primjene i pozivanje na direktive)

- (1) Ovim pravilnikom uređuje se način, postupak i pravila za stavljanje u promet električnih i elektronskih proizvoda, uspostava sistema upravljanja otpadom od električnih i elektronskih proizvoda i to preuzimanja, sakupljanja, obrade/reciklaže, izvoza, privremenog skladištenja i drugih aktivnosti upravljanja otpadom od električnih i elektronskih proizvoda i njegovih dijelova (u daljem tekstu: otpadna oprema) i rad tog sistema, a sve sa ciljem postizanja elemenata cirkularne ekonomije.
- (2) Na pitanja u vezi sa sakupljanjem, preradom i zbrinjavanjem otpadne opreme, kao i pitanja u vezi opštih uslova upravljanja otpadom električnom i elektronskom opremom koja nisu posebno uređena ovim pravilnikom, primjenjuju se odredbe Zakona o upravljanju otpadom ("Službene novine Federacije BiH", br. 33/03, 72/09 i 92/17), (u daljem tekstu: Zakon o upravljanju otpadom).
- (3) Ovim pravilnikom djelimično se preuzimaju odredbe DIREKTIVE 2012/19/EU EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA od 4. srpnja 2012. o otpadnoj električnoj i elektroničkoj opremi (OEEO) (Sl.l. L 197/38, 24.07.2012.) – zadnja prečišćena verzija, 04.07.2018.
- (4) Navođenje odredaba direktive iz stava (3) ovog člana vrši se isključivo u svrhu praćenja i informisanja o preuzimanju pravne stečevine EU-a u zakonodavstvo Federacije Bosne i Hercegovine.

Član 2.

(Područje primjene)

Odredbe ovog pravilnika primjenjuju se na otpadnu opremu svrstanu u razrede električne i elektronske opreme iz Priloga 1. ovog pravilnika.

Član 3.

(Izuzetak od primjene)

- (1) Odredbe ovog pravilnika se ne primjenjuju na otpadne štamparske tonere, svrstane u otpad sa šifrom 08 03 17* i 08 03 18* iz kataloga otpada, u skladu sa Zakonom o upravljanju otpadom ako nastanu kao potrošni materijal korištenjem štampača.
- (2) Odredbe ovog pravilnika se ne primjenjuju na opremu koja ima poseban značaj na državnu bezbjednost i opremu koja je ugrađena u oružje, municiju i vojnu opremu, osim ako se radi o opremi koja se ne koristi isključivo u vojne svrhe.
- (3) Odredbe ovog pravilnika ne primjenjuju se na:
 - a) velike industrijske mašine
 - b) proizvode koji su sastavni dio druge vrste opreme, kao što su mašine i vozila
 - c) proizvode koji su ugrađeni u objekte ili zgrade kao njihov sastavni dio
 - d) sastavne/rezervne dijelove EE uređaja.

Član 4.

(Učesnici sistema)

U sistemu upravljanja otpadom od električnih i elektronskih proizvoda učestvuju:

- a) Federalno ministarstvo okoliša i turizma (u daljem tekstu: Federalno ministarstvo),
- b) Operateri sistema upravljanja otpadom električnom i elektronskom opremom (u daljem tekstu: operater sistema),

- c) Uvoznici, proizvođači, distributeri, trgovci električne i elektronske opreme u tekstu i kao uvoznik i proizvođač,
- d) Posjednici električnog i elektronskog otpada,
- e) Firme koje se bave transportom i/ili privremenim skladištenjem, obradom, preradom, reciklažom i izvozom otpada,
- f) Komunalna preduzeća,
- g) Fond za zaštitu okoliša Federacije BiH (u daljem tekstu: Fond),
- h) Informacioni sistem je sistem definisan Uredbom o informacionom sistemu upravljanja otpadom ("Službene novine Federacije BiH", broj 97/18) i koji je dostupan na web stranici www.otpadfbih.ba, (u daljem tekstu: Informacioni sistem),
- i) Nadležni inspeksijski organi za nadzor tržišta i okoliša u tekstu i kao Federalni tržišni inspektorat i Federalni urbanističko - ekološki inspektorat Federalne uprave za inspeksijske poslove.

Član 5.

(Definicije)

- (1) Izrazi upotrijebljeni u ovom pravilniku imaju sljedeće značenje:
 - a) Električna i elektronska oprema (u daljnjem tekstu: oprema) su proizvodi čiji pravilan rad zavisi od električne struje ili elektromagnetnih polja, kao i proizvodi koji su namijenjeni proizvodnji, prijenosu i mjerenju protoka i polja ukoliko se razvrstavaju u jedan od razreda iz Priloga 1 ovog pravilnika, a upotrebljavaju se kod napona koji ne prelazi 1000 V za naizmjenični protok i 1500 V za jednosmjerni protok;
 - b) Uredba je Uredba o kriterijima za obračun i način plaćanja naknada za proizvode koji nakon upotrebe postaju ambalažni otpad i električni i elektronski otpad ("Službene novine Federacije BiH", broj 104/22).
 - c) Stavljanje opreme na tržište znači:
 - davanje proizvedene opreme prvi put distributeru radi njene dalje prodaje ili prvi put na korištenje krajnjem korisniku;
 - uvoz opreme u Bosnu i Hercegovinu (u daljem tekstu: BiH) zbog vršenja trgovinske djelatnosti uvoženja opreme sa namjenom davanja uvezene opreme distributeru radi njene dalje prodaje ili davanja uvezene opreme na korištenje krajnjem korisniku;
 - uvoz opreme u BiH radi vršenja djelatnosti koja ne predstavlja trgovinsku djelatnost uvoza opreme, odnosno korištenje uvezene ili proizvedene opreme za vlastite potrebe proizvođača, uvoznika ili distributera se također smatra plasmanom opreme na tržište i to od momenta stavljanja uvezene ili proizvedene opreme u upotrebu;
 - i internet prodaja;
 - d) Opasna materija je svaka materija koja se smatra opasnom u skladu sa posebnim propisima;
 - e) Oprema iz domaćinstva je oprema koja se koristi u domaćinstvima. Oprema koja se koristi u industriji, radionicama i uslužnim djelatnostima je i oprema iz domaćinstva ukoliko je njena upotreba po prirodi i načinu slična upotrebi u domaćinstvu;
 - f) Sprečavanje nastajanja otpadne opreme predstavljaju mjere za smanjenje količine otpadne opreme i

- negativnih uticaja na okoliš koji nastaju zbog otpadne opreme, materijala i materija u toj opremi;
- g) Ponovno korištenje, prerada i odstranjivanje otpadne opreme je svaki postupak ponovnog korištenja, prerade i odstranjivanja otpada, u skladu sa Zakonom o upravljanju otpadom, a koji je primjeren određenom postupku ili se može koristiti za ponovno korištenje, preradu i odstranjivanje otpadne opreme;
 - h) Reciklaža je ponovno korištenje otpadnih materijala u proizvodnji za prvobitnu svrhu ili za druge namjene, osim energetske prerade;
 - i) Energetska prerada podrazumijeva upotrebu zapaljivog otpada za dobijanje energije neposrednim paljenjem drugim otpadom ili bez njega, uz stvaranje toplote;
 - j) Obrada je svaki postupak prerade ili odstranjivanja otpadne opreme u skladu sa Zakonom o upravljanju otpadom, nakon što je otpadna oprema predata u postrojenje za obradu zbog sprječavanja zagađenja;
 - k) Skladište je objekat ili prostor u objektu koji koristi proizvođač ili uvoznik ili u njihovo ime i za njihov račun drugo lice, a uređen je za preuzimanje otpadne opreme i za privremeno skladištenje prije predaje u postrojenje za obradu;
 - l) Reciklažno dvorište je prostor za sakupljanje i privremeno skladištenje frakcija komunalnog otpada, koja su odvojeno sakupljena;
 - m) Komunalno preduzeće je pravno lice kojem je aktom jedinice lokalne samouprave povjereno sakupljanje i prijevoz komunalnog otpada;
 - n) Prateći list je potvrda o kretanju električnog i elektronskog otpada, koju pripremi operater sistema, a koja sadrži minimalno podatke iz Priloga 3 ovog Pravilnika.
- (2) Subjekti koji su uključeni u sistem upravljanja otpadom su:
- a) proizvođač električne i elektronske opreme je pravno lice koje proizvodi električne i elektronske proizvode;
 - b) uvoznik je pravno lice koje uvozi električnu i elektronsku opremu i stavlja je na tržište ili predaje distributeru radi dalje prodaje;
 - c) distributer tj. lice koje zbog stavljanja opreme na tržište u BiH, kao trgovac obezbjeđuje opremu krajnjem korisniku. Pod distributerom se smatra proizvođač i uvoznik, ukoliko proizvedenu ili uvezenu opremu obezbjeđuje neposredno krajnjem korisniku;
 - d) sakupljač električnog i elektronskog otpada je pravno lice koje sakuplja električni i elektronski otpad i ima dozvolu za upravljanje otpadom (u daljem tekstu: sakupljač). Sakupljači mogu biti komunalna preduzeća i ostali subjekti, koji posjeduju dozvolu za upravljanje otpadom;
 - e) krajnji korisnik je svako pravno ili fizičko lice koje koristi proizvod nakon čega isti postaje električni i elektronski otpad;
 - f) operater sistema upravljanja električnim i elektronskim otpadom (u daljem tekstu: operater sistema) je pravno lice, koje se bavi aktivnostima upravljanja električnim i elektronskim otpadom i na čije ime se izdaje dozvola za upravljanje električnim i elektronskim otpadom;
 - g) Fond je pravni subjekt sa javnim ovlaštenjima koji provodi aktivnosti na organiziranju upravljanja elektronskim i električnim otpadom u skladu sa odredbama ovog pravilnika.

II. INFORMISANJA I OSVJEŠTAVANJE KRAJNJIH KORISNIKA O UPRAVLJANJU OTPADNOM OPREMOM

Član 6. (Informisanje)

- (1) Operater sistema obezbjeđuje, o svom trošku, da javnost i krajnji korisnik opreme u domaćinstvu budu informisani o svrsi i ciljevima sakupljanja otpadne opreme, pravilnom postupanju sa njom, mogućnošću njene besplatne predaje i prednostima njene ponovne upotrebe i reciklaže.
- (2) Operater sistema dužan je krajnjeg korisnika opreme u domaćinstvu informisati o načinu prikupljanja i mjestima prikupljanja električnog i elektronskog otpada.
- (3) Obavještenja krajnjim korisnicima, iz stava (2) ovog člana, moraju da sadrže sljedeće podatke:
 - a) da otpadna oprema ne spada u miješani komunalni otpad, nego je potrebno odvojeno sakupljati i predati operateru sistema, proizvođaču, uvozniku, distributeru ili komunalnom preduzeću,
 - b) o mogućim načinima ponovnog korištenja, reciklaži, drugim postupcima prerade, kao i o prednostima ponovne upotrebe i reciklaže od drugih oblika prerade ili odstranjivanja otpadne opreme,
 - c) o mogućim negativnim uticajima na zdravlje ljudi i okoliš zbog opasnih materija koje sadrži otpadna oprema,
 - d) o značaju znaka iz Priloga 2 ovog pravilnika (prekriženi kontejner).
- (4) Operater sistema dužan je posebno obratiti pažnju i usmjeriti svoje aktivnosti na rad sa školama.
- (5) Operater sistema mora obavještavati i informisati sve distributere u distribucijskom lancu, a prvenstveno prodavca koji kao distributer posljednji nabavlja opremu krajnjem korisniku, o načinu preuzimanja otpadne opreme od krajnjih korisnika.
- (6) Proizvođač ili uvoznik je dužan obavijestiti sve subjekte uključene u sistem upravljanja otpadom o načinu preuzimanja otpadne opreme od krajnjih korisnika u priloženoj dokumentaciji koja prati pošiljku opreme.

III. OBAVEZE KRAJNJEG KORISNIKA

Član 7. (Obaveze)

- (1) Krajnji korisnik ne smije predati otpadnu opremu operateru sistema, kao miješani komunalni otpad.
- (2) Krajnji korisnik dužan je otpadnu opremu iz domaćinstva predati operateru sistema, distributeru, komunalnom preduzeću, kao izdvojeno sakupljenu frakciju komunalnog otpada u reciklažnom dvorištu ili u dvorištu sakupljača.
- (3) Krajnji korisnik mora otpadnu opremu prije predaje sakupljaču, ovlaštenom od strane operatera sistema, sakupiti ili čuvati odvojeno, tako da se ne miješa sa drugim otpadom, da se ne deformiše i da ne zagađuje okoliš sa opasnim i sa drugim materijama, tako da njena ponovna upotreba ili prerada nije onemogućena, odnosno da je izvodljiva samo uz nesrazmjerno visoke troškove.
- (4) Ukoliko otpadna oprema sadrži materije i materijale koje treba u skladu sa posebnim propisima ukloniti iz nje prije nego što se rastavi, krajnji korisnik obezbjeđuje da otpadna oprema bude u takvom stanju da se odstranjivanje tih materija ili materijala može sprovesti u skladu sa načinom definisanim od strane operatera sistema.
- (5) Ukoliko je otpadna oprema iz domaćinstva toliko oštećena, da zbog opasnih materija u njoj ugrožava okoliš i zdravlje ljudi, ili je bez značajnih sastavnih dijelova ili je zagađena drugim otpadom, krajnji korisnik mora je predati

komunalnom preduzeću ili u dvorište sakupljača, ovlaštenim od strane operatera sistema, kao izdvojeno sakupljenu frakciju komunalnog otpada.

IV. BESPLATNO PREUZIMANJE OTPADNE OPREME IZ DOMAĆINSTVA OD KRAJNJEG KORISNIKA I DRUGIH SUBJEKATA

Član 8.

(Preuzimanje otpadne opreme)

- (1) Operater sistema i njegovi sakupljači izdaju Prateći list o kretanju električnog i elektronskog otpada na obrascu koji sadrži minimalno podatke iz Priloga 3 ovog pravilnika.
- (2) Prateći list sadrži ujedno i podatak o izvaganju preuzetog količini električnog i elektronskog otpada pa stoga ujedno ima i funkciju vagarskog lista.
- (3) Operater sistema ili sakupljač, dužni su otpadnu opremu iz domaćinstva besplatno preuzeti na reciklažnom dvorištu od krajnjeg korisnika i drugih subjekata, ukoliko je ti žele predati.
- (4) Distributer je dužan prilikom prodaje opreme iz domaćinstva, od krajnjeg korisnika besplatno preuzeti otpadnu opremu iz domaćinstva, ukoliko je taj želi predati i ukoliko se radi o opremi koja je po svojoj namjeni i prema razvrstavanju potpada u razrede iz Priloga 1. ovog pravilnika, jednaka nabavljenoj opremi, a broj komada otpadne opreme jednak broju komada prodane opreme.
- (5) Distributeri u trgovinama sa minimalno 400 m² prodajne površine za električnu i elektronsku opremu, dužni su osigurati sakupljanje male otpadne električne i elektronske opreme (vanjska dimenzija nije veća od 25 cm), što je za krajnjeg korisnika besplatno i bez obaveze kupovine električne i elektronske opreme jednako vrijedne vrste.
- (6) Distributer može da odbije preuzimanje otpadne opreme iz domaćinstva samo ako nisu ispunjeni uslovi iz stava (4) ovog člana ili ukoliko je otpadna oprema iz domaćinstva rastavljena ili oštećena tako da je nije moguće prevoziti ili prenositi kao novu opremu, odnosno ako ugrožava zdravlje zaposlene osobe kod distributera.
- (7) Operater sistema dužan je obezbijediti mogućnost preuzimanja otpadne opreme u svim kantonima.
- (8) Sakupljači, koji rade sa operaterom sistema, obezbjeđuju redovno i besplatno preuzimanje otpadne opreme iz domaćinstva, koju sakuplja komunalno preduzeće, kao posebno sakupljenu frakciju komunalnog otpada.
- (9) Komunalno preduzeće mora da preda otpadnu opremu iz domaćinstva sakupljaču ili sakupljačima, koji rade sa operaterom sistema, bez postavljanja zahtjeva za plaćanje troškova, izuzev uslova propisanih u stavu (10) ovog člana, koje je imao zbog preuzimanja kod krajnjih korisnika ili privremenog skladištenja i bez zahtjeva za isplatu moguće vrijednosti sastavnih dijelova materijala ili materija u otpadnoj opremi koji bi se mogli ponovo koristiti ili reciklirati.
- (10) Izuzetno od stava (9) ovog člana operater sistema mora da nadoknadi komunalnom preduzeću sljedeće realne troškove upravljanja otpadnom opremom:
 - a) troškove postavljanja i održavanja objekata i opreme za privremeno skladištenje otpadne opreme u dvorištima,
 - b) troškove privremenog skladištenja otpadne opreme u dvorištu,
 - c) troškove predaje otpadne opreme u dvorištu, kao što su slaganje ili utovar i mjerenje otpadne opreme i slične radnje kod predaje otpadne opreme,

- d) druge troškove koje zbog preuzimanja, odnosno predaje otpadne opreme sa komunalnim preduzećem dogovori operater sistema.

V. CILJEVI SAKUPLJANJA I PREUZIMANJA OTPADNE OPREME I PRIVREMENO SKLADIŠTENJE

Član 9.

(Ciljevi)

- (1) Ciljevi sakupljanja i preuzimanja otpadne opreme izraženi su u postotku u odnosu na količinu opreme stavljene na tržište Federacije Bosne i Hercegovine u prethodnoj godini, od strane obveznika koju su svoju obavezu preko ugovora prenijeli na operatera sistema, i isti iznose:
 - a) u 2023. godini: 40%
 - b) u 2024. godini: 42%
 - c) u 2025. godini: 43%
 - d) u 2026. godini: 45%
 - e) u 2027. godini: 47%
 - f) u 2028. godini: 48%.
- (2) Ukoliko nadležno Federalno ministarstvo ne definiše ciljeve nakon 2028. godine smatra da se da je cilj u tekućoj godini povećan za 3% u odnosu na posljednji definisan cilj ovim Pravilnikom i tako se povećava za svaku narednu godinu.

Član 10.

(Obaveze distributera, komunalnog preduzeća i sakupljača)

- (1) Distributeri, komunalno preduzeće i sakupljači, ovlašteni od strane operatera sistema, moraju prije predaje, otpadnu opremu privremeno odvojeno skladištiti, tako da se ne bi miješala sa drugim vrstama otpada kako bi se u slučaju ponovne upotrebe, prerade ili odstranjivanja mogla svrstati odvojeno po razredima iz Priloga 1 ovog pravilnika.
- (2) Distributeri, komunalno preduzeće i sakupljači, obezbjeđuju da se otpadna oprema prije predaje ne deformiše ili zagađi opasnim ili drugim materijama, tako da bi njeno ponovno korišćenje ili prerada bilo onemogućeno, odnosno izvodljivo samo uz nesrazmjerno visoke troškove.

VI. OBAVEZE PROIZVOĐAČA, UVOZNIKA I DISTRIBUTERA

Član 11.

(Distributer, proizvođač i uvoznik)

- (1) Distributeri koji stavljaju prvi put opremu na tržište dužni su se uključiti u sistem te na taj način ispunjavati obavezu upravljanja i zbrinjavanja otpadnom električnom i elektronskom opremom. Za ostalu opremu koju prodaju su u obavezi da od proizvođača i uvoznika obezbijede dokaz da su svoju električnu i elektronsku opremu uključili u sistem. U protivnom, odgovorni su da te proizvode sami uključe u sistem i da za iste plaćaju naknadu.
- (2) Proizvođač, uvoznik i distributer imaju mogućnost prenosa obaveza upravljanja i zbrinjavanja otpadnom opremom na operatera sistema, i to potpisom ugovora.
- (3) Ukoliko proizvođač, uvoznik i distributer ne prenesu obavezu iz stava (2) ovog člana, svoje obaveze ispunjavaju putem Fonda prema naknadama definisanim u Uredbi.
- (4) Proizvođač i uvoznik obavezan je da označi opremu sa znakom iz Priloga 2 ovog Pravilnika i informisati konačne potrošače o odgovarajućem načinu sakupljanja.
- (5) Proizvođač ili uvoznik je dužan obavijestiti sve subjekte uključene u sistem upravljanja otpadom o načinu preuzimanja otpadne opreme od krajnjih korisnika u priloženoj dokumentaciji koja prati pošiljku opreme.

- (6) Inostrana pravna lica, koja vrše online prodaju opreme, prenose svoju obavezu upravljanja otpadom na ovlaštenog operatera sistema.
- (7) Uvoznik i proizvođač koji nema sjedište na teritoriju Bosne i Hercegovine, a ima sjedište na području neke od država EU, ima mogućnost da prenese svoju obavezu na pravno lice sa sjedištem u Bosni i Hercegovini, koje će u njegovo ime ispunjavati obaveze za sve njegove proizvode stavljene na tržište BiH u skladu sa ovim pravilnikom.
- (7) Operater sistema ne može imati svoju vlastitu infrastrukturu za upravljanje otpadom, osim osnovne opreme za sakupljanje.
- (8) Organizacija operatera sistema mora biti strukturirana na način da se izbjegne sukob interesa sa pravnim i fizičkim licima koji mu pružaju usluge i koji od njega primaju finansijsku nadoknadu.

Član 14.

(Specifični ciljevi)

- (1) Proizvođač i uvoznik obavezan je uplatiti naknadu koja je propisana Uredbom prilikom stavljanja opreme prvi put na tržište FBiH.
- (2) Obaveza plaćanja naknade za opremu nastaje:
 - a) ako je oprema proizvedena i prvi put stavljena na tržište u FBiH;
 - b) ako je oprema proizvedena u BiH, a proizvođač sa sjedištem u FBiH je njegov krajnji korisnik;
 - c) ako je oprema uvezena iz druge države, prvi put stavljena na tržište u FBiH;
 - d) ako je oprema uvezena iz druge države, a uvoznik u FBiH je njegov krajnji korisnik.
- (3) Godišnji izvještaj o količini i vrsti električne i elektronske opreme (u daljem tekstu: godišnji izvještaj) dostavljaju svi proizvođači i uvoznici i to kroz informacijski sistem.
- (4) Svi proizvođači i uvoznici dužni su da godišnji izvještaj iz stava (3) ovog člana, dostavljaju kroz informacijski sistem, najkasnije do 31. marta tekuće godine za prethodnu godinu.
- (5) Ukoliko proizvođači i uvoznici ne dostave Izvještaj u rokovima navedenim u stavu (4) ovog člana, ili u datom roku ne isprave nedostatke sa dostavljenog izvještaja Fond dostavlja poziv proizvođaču i uvozniku za dostavu Izvještaja sa upozorenjem da će istima biti, u roku od 15 dana od dana izdavanja upozorenja, obračunata naknada za upravljanje, koja su navedene Uredbi, a na osnovu dostupnih podataka od nadležnih organa, koji posjeduju podatke o uvozu električne i elektronske opreme.
- (2) Operater sistema obezbeđuje na godišnjem nivou da se za preradu otpadne opreme postignu sljedeći specifični ciljevi:
 - a) za opremu svrstanu u 1. i 4. razred opreme iz Priloga 1 ovog Pravilnika najmanje:
 - 80% prerada
 - 75% ponovna upotreba i recikliranje sastavnih dijelova, materijala i materija otpadne opreme
 - b) za opremu svrstanu u 2. razred opreme iz Priloga 1 ovog Pravilnika najmanje:
 - 75% prerada
 - 65% ponovna upotreba i reciklaža sastavnih dijelova, materijala i materija otpadne opreme
 - c) za opremu svrstanu u 5. i 6. razred opreme iz Priloga 1 ovog Pravilnika najmanje:
 - 70% prerada
 - 50% ponovna upotreba i recikliranje sastavnih dijelova, materijala i materija otpadne opreme
 - d) za otpadnu opremu iz razreda 3. ovog Pravilnika, najmanje 80% ponovna upotreba i recikliranje sastavnih dijelova, materijala i materija.
- (2) Ispunjavanje specifičnih ciljeva za preradu otpadne opreme iz stava (1) ovog člana operater sistema dokazuje u godišnjem izvještaju.
- (3) Obrada otpadne opreme treba biti usklađena sa standardima i Prilogom 4. ovog pravilnika.

Član 15.

(Uslovi za izdavanje i produženje dozvole operatera sistema)

- (1) Operater sistema je pravno lice koje po principu "produžene odgovornosti proizvođača" ispunjava ciljeve definisane u čl. 9. i 14. ovog Pravilnika i može biti osnovan isključivo od pravnih lica koja obavljaju svoju poslovnu djelatnost stavljanjem u promet električne i elektronske proizvode na teritoriji BiH.
- (2) Operater sistema je pravno lice, ovlašteno od strane ministarstva, koje se bavi aktivnostima upravljanja otpadnom opremom.
- (3) Operater sistema ima primarni cilj ispunjavanje zakonskih uslova propisanih ovim pravilnikom.
- (4) U sistemu prikupljanja, selektiranja i reciklaže otpadne opreme operater sistema ima ključnu ulogu za opće društveno odgovorno ponašanje u kojem će se sistem selektivnog prikupljanja otpada odvijati na održiv i harmoniziran način i u kome će svi akteri imati priliku za razvoj i jačanje materijalno tehničke osnove sistema.
- (5) Operater sistema ima ključnu ulogu u promotivnim i edukativnim aktivnostima za uspješno funkcionisanje sistema.
- (6) Naknade koje će utvrditi operater sistema za ugovorene obveznike sistema trebaju biti jednake za osnivače i ugovorene obveznike sistema.
- (1) Uslovi za izdavanje dozvole operatera sistema:
 - a) Vlasnici ili suvlasnici operatera sistema, definisani članom 13. stav (1) ovog pravilnika, ukupno stavljaју minimalno 5.000 tona opreme godišnje na tržište Bosne i Hercegovine.
 - b) Osnivački kapital operatera sistema mora biti u visini najmanje 750.000 KM u novcu.
 - c) Najmanje 30 ugovora o prenosu obaveza za upravljanje i zbrinjavanje otpadne opreme.
 - d) Ugovori sa sakupljačima i /ili reciklerima ili komunalnim preduzećima iz svih 10 kantona.
 - e) Statut društva operatera sistema i Odluka o osnivanju društva operatera sistema jasno definiše princip neprofitnog poslovanja, da se eventualna dobit operatera sistema ne može isplaćivati vlasnicima operatera sistema već se isključivo koristi za obavljanje i razvoj osnovne djelatnosti operatera sistema.
 - f) Imati u stalnom radnom odnosu najmanje tri (3) zaposlenika sa visokom stručnom spremom i sa punim radnim vremenom.
 - g) Dokaz o vlasništvu ili ugovor o zakupu poslovnog prostora.
 - h) Uz zahtjev za izdavanje dozvole potrebno je dostaviti i Plan upravljanja otpadom iz člana 16. ovog Pravilnika te druge dokaze po zahtjevu Ministarstva.
- (2) Ministarstvo izdaje dozvolu iz stava (1) ovog člana na period od pet godina.

- (3) Osnova za produženje dozvole za operatera sistema su pozitivna mišljenja ministarstva na godišnji izvještaj operatera sistema za prethodne 4 godine.
- (4) Operater sistema podnosi zahtjev za produženje dozvole u roku od 60 dana prije isticanja važenja tekuće dozvole. U zahtjevu navodi da se produženje dozvole traži na osnovu prehodna četiri pozitivna mišljenja za operatera sistema.
- (5) Uz zahtjev se prilažu sljedeći dokumenti:
 - a) listu obveznika sistema, odnosno uvoznika i proizvođača, sa kojima ima zaključen ugovor o prenosu obaveze upravljanja i zbrinjavanja otpadom u skladu sa ovim pravilnikom ovjerenu potpisom i pečatom odgovornog lica,
 - b) inspekcijski nalaz o pregledu važećih ugovora koji potvrđuje njihovu urednost u skladu sa listom obveznika iz prethodne alineje ove tačke,
 - c) listu sakupljača, odnosno reciklera, odnosno komunalnih preduzeća iz svih 10 kantona sa kojima ima potpisan ugovor, ovjerenu potpisom i pečatom odgovornog lica,
 - d) statut društva operatera sistema i Odluka o osnivanju društva operatera sistema jasno definiše princip neprofitnog poslovanja, da se eventualna dobit operatera sistema ne može isplaćivati vlasnicima operatera sistema već se isključivo koristi za obavljanje i razvoj osnovne djelatnosti operatera sistema,
 - e) ovjerene kopije diploma o završenoj visokoj stručnoj spremi za zaposlene,
 - f) dokaz o prijavi zaposlenih u Federalnom zavodu za penzijsko/ mirovinsko i invalidsko osiguranje i zdravstveno osiguranje,
 - g) dokaz o vlasništvu ili ugovor o zakupu poslovnog prostora,
 - h) Plan upravljanja otpadom iz člana 16. ovog Pravilnika te druge dokaze po zahtjevu Ministarstva.
- (6) Inspekcijski pregled iz stava (5) tačka b) ovog člana vrši se po zahtjevu ministarstva u roku od 30 dana od dana podnošenja zahtjeva za produženje dozvole operatera sistema.

Član 16.

(Plan upravljanja otpadom)

Plan upravljanja otpadom sadrži minimalno sljedeće podatke i dokumentaciju:

- a) ime i sjedištu operatera sistema,
- b) vrsti proizvoda po razredima opreme za koje se obezbjeđuje preuzimanje, sakupljanje i obrada,
- c) predviđeni način i obim preuzimanja otpadne opreme od krajnjih korisnika i sakupljača,
- d) vrsti i kapacitetima opreme za privremeno skladištenje otpadne opreme kod sakupljača,
- e) vrsti i kapacitetima opreme za privremeno skladištenje otpadne opreme u skladištima, kao i nazivu i sjedištu lica koje upravlja tim skladištima,
- f) sakupljačima, odnosno prevoznicima otpadne opreme od krajnjih potrošača, distributera, komunalnih preduzeća i skladišta do postrojenja za obradu,
- g) vrsti i kapacitetima opreme u postrojenju za obradu otpadne opreme, lokaciji i načinu upravljanja tog postrojenja i nivou obrade otpadne opreme prije predaje na dalju preradu ili odstranjivanje,
- h) predviđenoj količini godišnje preuzete otpadne opreme, izraženoj u kg (tonama), na bazi podataka o godišnjoj količini opreme koja je stavljena na tržište, predviđenoj količini godišnje preuzete otpadne opreme iz domaćinstva,

- j) predviđenim postupcima i vršiocima dalje prerade ili odstranjivanja otpadne opreme, uključujući ponovnu upotrebu i recikliranje njenih sastavnih dijelova, ugrađenih materijala i opasnih materija,
- k) aktivnostima za obavještanje krajnjih korisnika i distributera kao i razvijanja javne svesti o postupcima sakupljanja i uticajima na životnu sredinu.

Član 17.

(Obaveze operatera sistema)

- (1) Operater sistema se o svom trošku obavezuje da:
 - a) razvija i ulaže u infrastrukturu za sakupljanje i reciklažu otpadne opreme,
 - b) preuzima otpadnu opremu od distributera i komunalnih preduzeća, redovno i onoliko često koliko je to neophodno,
 - c) prevozi do postrojenja za obradu otpadnu opremu koja je preuzeta od krajnjeg korisnika, distributera i komunalnih preduzeća,
 - d) prethodno obradi otpadnu opremu u postrojenju za obradu prije njene dalje prerade ili odstranjivanja, jača javnu svijest o važnosti odvojenog sakupljanja i zbrinjavanja električne i elektronske opreme, te o mjestima za sakupljanje ove opreme,
 - e) besplatno preuzima opremu od krajnjeg korisnika.
- (2) Prevoz otpadne opreme do postrojenja za obradu treba da se izvede na način da je u što većem obimu moguća ponovna upotreba cijelih aparata i recikliranje onih sastavnih dijelova ili cijelih aparata koji se mogu ponovo koristiti ili reciklirati.

Član 18.

(Dostavljanje godišnjeg izvještaja o radu operatera sistema)

- (1) Operater sistema dužan je najkasnije do 31. marta tekuće godine dostaviti Federalnom ministarstvu i Fondu godišnji izvještaj za prethodnu godinu, a koji sadrži minimalno sljedeće podatke:
 - a) listu uvoznika i proizvođača koji su na operatera sistema prenijeli svoje obaveze;
 - b) tabelarni prikaz ukupno plasiranih količina električne i elektronske opreme po razredima opreme, na obrascima iz Informacionog sistema ovog Pravilnika;
 - c) listu sakupljača i reciklera sa kojima je operater potpisao ugovor za sakupljanje i reciklažu/konačno zbrinjavanje;
 - d) zbirni izvještaj o ukupnim količinama, koje su sakupljene i reciklirane u ime operatera sistema, po sakupljaču/recikleru i šifri otpada;
 - e) količinu električnog i elektronskog otpada koju je operater sistema prikupio i predao na reciklažu u svim kantonima;
 - f) Dokaz o ispunjenju ciljeva iz čl. 9. i 14. ovog pravilnika;
 - g) opis provedenih aktivnosti Informisanja i osvješćavanja iz člana 6. ovog Pravilnika, a koje je operater sistema sprovodio u prethodnoj izvještajnoj godini u svim kantonima;
 - h) Finansijski obrazac propisan Uredbom;
 - i) Svi podaci kojima operater dokazuje svoje aktivnosti upravljanja otpadom te ciljeve za sakupljanje i reciklažu moraju biti dokumentovani kroz informacioni sistem.
- (2) Federalno ministarstvo nakon analize dostavljenih godišnjih izvještaja operatera sistema iz ovog člana Pravilnika izdaje pozitivno ili negativno mišljenje na isti.

Član 19.

(Obaveze kantona, odnosno kantonalnih ministarstava nadležnih za okoliš)

- (1) Kantoni, odnosno kantonalna ministarstva nadležna za okoliš su dužni učestvovati u sistemu sakupljanja otpadne elektronske i elektroničke opreme.
- (2) Kantoni, odnosno kantonalna ministarstva nadležna za okoliš su dužni na svom području u planskim dokumentima planirati dovoljan broj lokacija na kojima se može izgraditi reciklažno dvorište za različite vrste otpadne opreme, te obavljati djelatnosti sakupljanja, povrata komponenti i zbrinjavanja otpadne opreme u skladu sa odredbama Zakona i ovog Pravilnika.
- (3) Kantoni su obavezni unositi podatke o izdatim dozvolama za upravljanje otpadom te okolinskim dozvolama za kompanije koje upravljaju otpadom ili generiraju otpad u Informacioni sistem.
- (4) Kantoni su dužni u izdate dozvole unijeti član koji obavezuje korisnika dozvole da podatke o nastanku i kretanju otpada unosi u Informacioni sistem.
- (5) Kantoni su dužni pratiti podatke o unesenim podacima subjekata kojima su izdali dozvole i koji su u njihovoj nadležnosti u Informacioni sistem.

Član 20.

(Obaveze komunalnih preduzeća)

- (1) Komunalna preduzeća trebaju da uspostave linije za odvojeno sakupljanje različitih vrsta otpadne opreme u saradnji sa operaterom sistema.
- (2) Komunalna preduzeća imaju mogućnost da saraduju sa operaterima sistema na ispunjavanju propisanog cilja koji se odnosi na izdvajanje otpadne opreme iz komunalnog otpada.
- (3) Operater sistema će pomoći komunalnom preduzeću u jačanju sakupljačke infrastrukture i nadoknadi troškova sakupljanja.
- (4) Komunalna preduzeća su obavezna redovno unositi podatke o sakupljenom, odvojenom, obrađenom, recikliranom, odloženom i predatom otpadu na dalju obradu kroz informacioni sistem.

Član 21.

(Obaveza preduzeća koja se bave upravljanjem otpadom)

- (1) Preduzeća koja se bave sakupljanjem, transportom, reciklažom ili obnovom otpada, energetske korištenjem, izvozom, konačnim odlaganjem otpada koja u ime operatera sistema upravljaju otpadom sa operaterom sistema potpisuju ugovor kojim regulišu međusobne odnose.

- (2) Sva preduzeća su dužna unositi podatke u Informacioni sistem putem kojeg će se dokazivati ciljevi sa sakupljanje i reciklažu te ostale aktivnosti upravljanja otpadom.

Član 22.

(Obaveze Inspektorata propisane Zakonom)

Inspeksijski nadzor nad sprovođenjem odredaba ovog pravilnika, a na temelju Zakona, vrše inspektori Federalne uprave za inspeksijske poslove kao i kantonalne uprave za inspeksijske poslove.

VIII. PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 23.

(Prilozi)

Sastavni dio ovog Pravilnika je prilog i to:

- a) Prilog 1. Razredi i podrazredi električne i elektronske opreme
- b) Prilog 2. Znak o obaveznom posebnom (izdvojenom) sakupljanju otpadne opreme.
- c) Prilog 3. Prateći list o kretanju električnog i elektronskog otpada
- d) Prilog 4. Postupci prerade i zbrinjavanja.

Član 24.

(Period prilagodavanja)

- (1) Postojećem operateru sistema ostavlja se rok do 31.12.2023. godine da svoje poslovanje prilagodi odredbama ovog Pravilnika i o tome obavijesti Federalno ministarstvo najkasnije do 31.01.2024. godine, i to posebno u dijelu koji se odnosi na uslove izdavanja dozvole, član 13. stav (1) ovog pravilnika.
- (2) Važeće dozvole operatera sistema, koje su izdate na osnovu prethodno važećeg Pravilnika, ostaju na snazi do isteka perioda na koji su izdate.

Član 25.

(Prestanak primjene i važenje izdatih dozvola)

- (1) Stupanjem na snagu ovog Pravilnika prestaje da važi Pravilnik o upravljanju otpadom od električnih i elektronskih proizvoda ("Službene novine Federacije BiH", br. 87/12, 107/14, 8/16, 79/16 i 12/18).
- (2) Važeće dozvole operatera sistema, koje su izdate na osnovu prethodno važećeg Pravilnika, ostaju na snazi do isteka perioda na koji su izdate.

Član 26.

(Stupanje na snagu)

Ovaj pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenim novinama Federacije BiH".

Broj 07/1-02-19-165/23AB

27. marta 2023. godine
Sarajevo

Ministrica
dr. **Edita Đapo**, s. r.

PRILOG 1**Razredi i podrazredi električne i elektronske opreme****Razred 1**

Oprema za izmjenu temperature

Podrazred

- 1.1 Hladnjaci/frižideri
- 1.2 Zamrzivači
- 1.3 Oprema za automatsko izdavanje hladnih proizvoda
- 1.4 Oprema za kondicioniranje/klimatizaciju zraka
- 1.5 Oprema za odvlaživanje zraka
- 1.6 Toplinske pumpe
- 1.7 Uljni radijatori i druga oprema za izmjenu topline u kojoj se za izmjenu temperature koriste druge tekućine osim vode
- 1.8 Ostala oprema koja po opisu spada u ovaj razred, a nije nabrojana u prethodnim stavkama

Razred 2

Ekrani, monitori i oprema koja sadrži ekrane površine veće od 100 cm²

Podrazred

- 2.1 zaslони/ekrani
- 2.2 televizori
- 2.3 LCD foto okviri
- 2.4 monitori
- 2.5 prijenosni računari-laptop
- 2.6 notebook
- 2.7 tableti
- 2.8 Ostala oprema koja po opisu spada u ovaj razred, a nije nabrojana u prethodnim stavkama

Razred 3

Sijalice

Podrazred

- 3.1 ravne fluorescentne sijalice
- 3.2 kompaktne fluorescentne sijalice
- 3.3 fluorescentne sijalice
- 3.4 sijalice s izbijanjem, uključujući visokointenzivne sijalice s natrijevim parama i sijalice s metalnim parama
- 3.5 niskointenzivne natrijeve sijalice
- 3.6 LED sijalice ili rasvjeta
- 3.7 Ostala oprema koja po opisu spada u ovaj razred, a nije nabrojana u prethodnim stavkama

Razred 4

Velika oprema koja uključuje ali se ne ograničava na

Podrazred

- 4.1 mašine za pranje veša

- 4.2 sušilice veša za pletenje i tkanje
- 4.3 mašine za pranje posuđa
- 4.4 kuhinjske peći
- 4.5 električni štednjaci
- 4.6 električne ploče za grijanje
- 4.7 rasvjetna tijela
- 4.8 oprema za reprodukciju zvuka
- 4.9 muzička oprema
- 4.10 uređaji za pletenje i tkanje
- 4.11 velika računala
- 4.12 veliki pisač
- 4.13 oprema za kopiranje
- 4.14 veliki automati s kovanicama za igre na sreću
- 4.15 veliki medicinski uređaji (oprema za zračenje, oprema za kardiologiju, aparati za dijalizu sa kiseonikom, drugi veliki aparati za otkrivanje, sprječavanje, praćenje, tretiranje, olakšavanje bolesti, povreda ili nemoći)
- 4.16 veliki instrumenti za praćenje i kontrolu
- 4.17 veliki uređaji za automatsko izdavanje novca
- 4.18 fotonaponske ploče
- 4.19 Ostala oprema koja po opisu spada u ovaj razred, a nije nabrojana u prethodnim stavkama

Razred 5

Mala oprema koja uključuje ali se ne ograničava na

Podrazred

- 5.1 usisivači
- 5.2 uređaj za čišćenje tepiha
- 5.3 uređaj za šivanje
- 5.4 rasvjetna tijela
- 5.5. mikrovalni uređaj
- 5.6 oprema za ventilaciju
- 5.7 pegle
- 5.8 tosteri
- 5.9 električni noževi
- 5.10 električna kuhala za vodu
- 5.11 satovi i ručni satovi
- 5.12 električni aparati za brijanje
- 5.13 vage
- 5.14 uređaj za njegu kose i tijela
- 5.15 kalkulatori
- 5.16 radioaparati
- 5.17 videokamere
- 5.18 videorekorderi
- 5.19 hi-fi uređaji
- 5.20 muzički instrumenti
- 5.21 oprema za reprodukciju zvuka ili slike
- 5.22 električne i elektroničke igračke
- 5.23 sportska oprema
- 5.24 kompjuteri za biciklizam, ronjenje, trčanje, veslanje, itd

- 5.25 detektori dima
- 5.26 regulatori grijanja
- 5.27 termostati
- 5.28 mali električni i elektronički alati
- 5.29 mali medicinski uređaji (laboratorijska oprema za dijagnostiku in vitro, aparati za analizu, aparati za hlađenje, aparati za testiranje oplodnje, drugi mali aparati za otkrivanje, sprječavanje, praćenje, tretiranje, olakšavanje bolesti, povreda
- 5.30 mali instrumenti za praćenje i kontrolu
- 5.31 mali uređaj za automatsko izdavanje proizvoda
- 5.32 mali uređaj s ugrađenim fotonaponskim pločama
- 5.33 ostala oprema koja po opisu spada u ovaj razred, a nije nabrojana u prethodnim stavkama

Razred 6

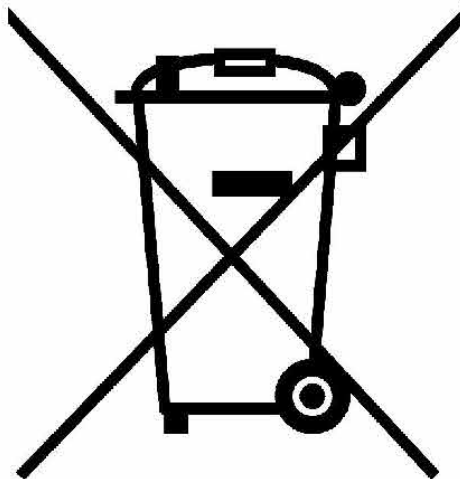
Mala IT i telekomunikacijska oprema (nijedna vanjska dimenzija nije veća od 50 cm)

Podrazred

- 6.1 mobilni telefoni
- 6.2 GPS uređaj
- 6.3 džepni kalkulator
- 6.4 ruteri
- 6.5 lični kompjuteri
- 6.6 pisači
- 6.7 telefoni
- 6.8 Ostala oprema koja po opisu spada u ovaj razred, a nije nabrojana u prethodnim stavkama

PRILOG 2**Znak o obaveznom posebnom (izdvojenom) sakupljanju otpadne opreme**

Znak za označavanje posebnog sakupljanja otpadne opreme prikazan je na slici, kao precrtan kontejner na točkovima.

PRILOG 3

Prateći list o kretanju električnog i elektronskog otpada

Potvrda - Prateći list za preuzeti električni i elektronski otpad		Redni broj:			
1. Pošiljalatelj/posjednik otpada:		Potpis i ovjera dokumenta:			
<i>Sjedište:</i>		ID broj:			
<i>Kontakt osoba:</i>		Telefon:			
2. Preuzimatelj otpada:		Potpis i ovjera dokumenta:			
<i>Sjedište</i>		ID broj:			
3. Prijevoznik otpada:		Potpis i ovjera dokumenta:			
<i>Sjedište:</i>		ID broj:			
4. Opis otpada					
Označiti preuzetu kategoriju	Kategorija e-otpada	Broj komada	Količina (kg)	Klasifikacijski broj	Razred e-otpada
☐	Veliki aparati				
☐	Rashladni uređaji				
☐	TV i Monitori				
☐	Mali aparati				
☐	Sijalice				
<i>Datum predaje:</i>		Općina :			
<i>Napomena posjednika/pošiljaoca:</i>					
<i>Napomena primaoca:</i>					

PRILOG 4

Postupci prerade (R) i zbrinjavanja (D)

Oznaka postupka	Naziv postupka
D1	Odlaganje otpada u ili na tlo (na primjer odlagalište itd.)
D2	Obrada otpada u tlu (na primjer biološka razgradnja tekućeg ili muljevitog otpada u tlu itd.)
D3	Duboko utiskivanje otpada (na primjer utiskivanje otpada crpkama (u bušotine, iscrpljena ležišta soli, prirodne šupljine itd.)
D4	Odlaganje otpada u površinske bazene (na primjer odlaganje tekućeg ili muljevitog otpada u jame, bazene, lagune itd.)
D5	Odlaganje otpada na posebno pripremljeno odlagalište (na primjer odlaganje u povezane komore koje su poklopljene i izolirane jedna od druge kao i od okoliša itd.)
D6	Ispuštanje otpada u kopnene vode isključujući mora/oceane
D7	Ispuštanje u mora/oceane uključujući i ukapanje u morsko dno
D8	Biološka obrada koja nije specificirana drugdje u ovim postupcima, a koja za posljedicu ima konačne sastojke i mješavine koje se zbrinjavaju bilo kojim postupkom D1 do D12
D9	Fizikalno-hemijska obrada otpada koja nije specificirana drugdje u ovim postupcima, a koja za posljedicu ima konačne sastojke i mješavine koje se zbrinjavaju bilo kojim postupkom d1 do d12 (na primjer isparivanje, sušenje, kalciniranje itd.)
D10	Spaljivanje otpada na kopnu
D11	Spaljivanje otpada na moru. Zabranjen postupak u skladu sa međunarodnim ugovorima.
D12	Trajno skladištenje otpada (na primer smještaj spremnika u rudnike itd.)
D13	Spajanje ili miješanje otpada prije podvrgavanja bilo kojem postupku D1 do D12
D14	Ponovno pakiranje otpada prije podvrgavanja bilo kojem od postupaka D1 do D 13
D15	Skladištenje otpada prije primjene bilo kojeg od postupaka zbrinjavanja D 1 do D 14 (osim privremenog skladištenja otpada na mjestu nastanka, prije skupljanja)
R1	Korištenje otpada uglavnom kao goriva ili drugog načina dobivanja energije
R2	Obnavljanje/ regeneracija otpadnog otapala
R3	Recikliranje/obnavljanje otpadnih organskih tvari koje se ne koriste kao otapala (uključujući kompostiranje i druge procese biološke pretvorbe)
R4	Recikliranje/obnavljanje otpadnih metala i spojeva metala
R5	Recikliranje/obnavljanje drugih otpadnih anorganskih materijala
R6	Regeneracija otpadnih kiselina ili lužina
R7	Oporaba otpadnih sastojaka koji se koriste za smanjivanje onečišćenja
R8	Oporaba otpadnih sastojaka iz katalizatora
R9	Ponovna prerada otpadnih ulja ili drugi načini ponovne uporabe otpadnih ulja
R10	Tretiranje tla otpadom u svrhu poljoprivrednog ili ekološkog poboljšanja
R11	Korištenje otpada nastalog bilo kojim postupkom R1 do R10
R12	Mijenjanje otpada radi primjene bilo kojeg od postupaka uporabe R1 do R11
R13	Skladištenje otpada prije bilo kojeg od postupaka uporabe R1 do R12 (osim privremenog skladištenja na mjestu nastanka, prije skupljanja)

"EI"

Na osnovu članka 18a. stavak 3. i članka 58. Zakona o upravljanju otpadom ("Službene novine FBiH", br. 33/03, 72/09, 92/17), Federalno ministarstvo okoliša i turizma, donosi

PRAVILNIK O UPRAVLJANJU OTPADOM OD ELEKTRIČNIH I ELEKTRONSKIH PROIZVODA

I. OPŠTE ODREDBE

Članak 1.

(Obim primjene i pozivanje na direktive)

- (1) Ovim pravilnikom uređuje se način, postupak i pravila za stavljanje u promet električnih i elektronskih proizvoda, uspostava sustava upravljanja otpadom od električnih i elektronskih proizvoda i to preuzimanja, sakupljanja, obrade/reciklaže, izvoza, privremenog skladištenja i drugih aktivnosti upravljanja otpadom od električnih i elektronskih proizvoda i njegovih dijelova (u daljem tekstu: otpadna oprema) i rad tog sustava, a sve sa ciljem postizanja elemenata cirkularne ekonomije.
- (2) Na pitanja u svezi sa sakupljanjem, preradom i zbrinjavanjem otpadne opreme, kao i pitanja u svezi opštih uvjeta upravljanja otpadnom električnom i elektronskom opremom koja nisu posebno uređena ovim pravilnikom, primjenjuju se odredbe Zakona o upravljanju otpadom ("Službene novine Federacije BiH", br. 33/03, 72/09 i 92/17), (u daljem tekstu: Zakon o upravljanju otpadom).
- (3) Ovim pravilnikom djelimično se preuzimaju odredbe DIREKTIVE 2012/19/EU EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA od 4. srpnja 2012. o otpadnoj električnoj i elektroničkoj opremi (OEEO) (Sl.L. L 197/38, 24.07.2012.) – zadnja prečišćena verzija, 04.07.2018. godine.
- (4) Navođenje odredaba direktive iz stavka (3) ovog članka vrši se isključivo u svrhu praćenja i informiranja o preuzimanju pravne stečevine EU-a u zakonodavstvo Federacije Bosne i Hercegovine.

Članak 2.

(Područje primjene)

Odredbe ovog pravilnika primjenjuju se na otpadnu opremu svrstanu u razrede električne i elektronske opreme iz Priloga 1. ovog pravilnika.

Članak 3.

(Izuzetak od primjene)

- (1) Odredbe ovog pravilnika se ne primjenjuju na otpadne štamparske tonere, svrstane u otpad sa šifrom 08 03 17* i 08 03 18* iz kataloga otpada, sukladno sa Zakonom o upravljanju otpadom ako nastanu kao potrošni materijal uporabom štampača.
- (2) Odredbe ovog pravilnika se ne primjenjuju na opremu koja ima poseban značaj na državnu bezbjednost i opremu koja je ugrađena u oružje, municiju i vojnu opremu, osim ako se radi o opremi koja se ne koristi isključivo u vojne svrhe.
- (3) Odredbe ovog pravilnika ne primjenjuju se na:
 - a) velike industrijske mašine,
 - b) proizvode koji su sastavni dio druge vrste opreme, kao što su mašine i vozila,
 - c) proizvode koji su ugrađeni u objekte ili zgrade kao njihov sastavni dio,
 - d) sastavne/rezervne dijelove EE uređaja.

Članak 4.

(Učesnici sustava)

U sustavu upravljanja otpadom od električnih i elektronskih proizvoda učestvuju:

- a) Federalno ministarstvo okoliša i turizma (u daljem tekstu: Federalno ministarstvo),
- b) Operateri sustava upravljanja otpadnom električnom i elektronskom opremom (u daljem tekstu: operater sustava),
- c) Uvoznici, proizvođači, distributeri, trgovci električne i elektronske opreme u tekstu i kao uvoznik i proizvođač,
- d) Posjednici električnog i elektronskog otpada;
- e) Firme koje se bave transportom i/ili privremenim skladištenjem, obradom, preradom, reciklažom i izvozom otpada,
- f) Komunalna poduzeća,
- g) Fond za zaštitu okoliša Federacije BiH (u daljem tekstu: Fond),
- h) Informacijski sustav je sustav definiran Uredbom o informacijskom sustavu upravljanja otpadom ("Službene novine Federacije BiH", broj 97/18) i koji je dostupan na web stranici www.otpadfbih.ba, (u daljem tekstu: Informacijski sustav),
- i) Nadležni inspeksijski organi za nadzor tržišta i okoliša u tekstu i kao Federalni tržišni inspektorat i Federalni urbanističko - ekološki inspektorat Federalne uprave za inspeksijske poslove.

Članak 5.

(Definicije)

- (1) Izrazi upotrijebljeni u ovom pravilniku imaju sljedeće značenje:
 - a) Električna i elektronska oprema (u daljnjem tekstu: oprema) su proizvodi čiji pravilan rad ovisi od električne struje ili elektromagnetnih polja, kao i proizvodi koji su namijenjeni proizvodnji, prijenosu i mjerenju protoka i polja ukoliko se razvrstavaju u jedan od razreda iz Priloga 1 ovog pravilnika, a upotrebljavaju se kod napona koji ne prelazi 1000 V za naizmjenični protok i 1500 V za jednosmjerni protok;
 - b) Uredba je Uredba o kriterijima za obračun i način plaćanja naknada za proizvode koji nakon uporabe postaju ambalažni otpad i električni i elektronski otpad ("Službene novine Federacije BiH", broj 104/22).
 - c) Stavljanje opreme na tržište znači:
 - davanje proizvedene opreme prvi put distributeru radi njene dalje prodaje ili prvi put na uporabu krajnjem korisniku;
 - uvoz opreme u Bosnu i Hercegovinu (u daljem tekstu: BiH) zbog vršenja trgovinske djelatnosti uvoženja opreme sa namjenom davanja uvezene opreme distributeru radi njene dalje prodaje ili davanja uvezene opreme na uporabu krajnjem korisniku;
 - uvoz opreme u BiH radi vršenja djelatnosti koja ne predstavlja trgovinsku djelatnost uvoza opreme, odnosno uporaba uvezene ili proizvedene opreme za vlastite potrebe proizvođača, uvoznika ili distributera se također smatra plasmanom opreme na tržište i to od momenta stavljanja uvezene ili proizvedene opreme u uporabu;
 - i internet prodaja;
 - d) Opasna materija je svaka materija koja se smatra opasnom sukladno posebnim propisima;
 - e) Oprema iz domaćinstva je oprema koja se koristi u domaćinstvima. Oprema koja se koristi u industriji, radionicama i uslužnim djelatnostima je i oprema iz

- domaćinstva ukoliko je njena uporaba po prirodi i načinu slična uporabi u domaćinstvu;
- f) Sprečavanje nastajanja otpadne opreme predstavljaju mjere za smanjenje količine otpadne opreme i negativnih uticaja na okoliš koji nastaju zbog otpadne opreme, materijala i materija u toj opremi;
 - g) Ponovno korištenje, prerada i odstranjivanje otpadne opreme je svaki postupak ponovnog korištenja, prerade i odstranjivanja otpada, sukladno Zakonu o upravljanju otpadom, a koji je primjeren određenom postupku ili se može upotrebljavati za ponovnu uporabu, preradu i odstranjivanje otpadne opreme;
 - h) Reciklaža je ponovna uporaba otpadnih materijala u proizvodnji ili uvozniku ili u njihovo ime i za njihov račun drugo lice, a uređen je za preuzimanje otpadne opreme i za privremeno skladištenje prije predaje u postrojenje za obradu;
 - i) Energetska prerada podrazumijeva uporabu zapaljivog otpada za dobijanje energije neposrednim paljenjem drugim otpadom ili bez njega, uz stvaranje toplote;
 - j) Obrada je svaki postupak prerade ili odstranjivanja otpadne opreme sukladno Zakonu o upravljanju otpadom, nakon što je otpadna oprema predata u postrojenje za obradu zbog sprječavanja zagađenja;
 - k) Skladište je objekat ili prostor u objektu koji koristi proizvođač ili uvoznik ili u njihovo ime i za njihov račun drugo lice, a uređen je za preuzimanje otpadne opreme i za privremeno skladištenje prije predaje u postrojenje za obradu;
 - l) Reciklažno dvorište je prostor za sakupljanje i privremeno skladištenje frakcija komunalnog otpada, koja su odvojeno sakupljena;
 - m) Komunalno poduzeće je pravno lice kojem je aktom jedinice lokalne samouprave povjereno sakupljanje i prijevoz komunalnog otpada;
 - n) Prateći list je potvrda o kretanju električnog i elektronskog otpada, koju pripremi operater sustava, a koja sadrži minimalno podatke iz Priloga 3 ovog Pravilnika.
- (2) Subjekti koji su uključeni u sustavu upravljanja otpadom su:
- a) proizvođač električne i elektronske opreme je pravno lice koje proizvodi električne i elektronske proizvode;
 - b) uvoznik je pravno lice koje uvozi električnu i elektronsku opremu i stavlja je na tržište ili predaje distributeru radi dalje prodaje;
 - c) distributer tj. lice koje zbog stavljanja opreme na tržište u BiH, kao trgovac obezbjeđuje opremu krajnjem korisniku. Pod distributerom se smatra proizvođač i uvoznik, ukoliko proizvedenu ili uvezenu opremu obezbjeđuje neposredno krajnjem korisniku;
 - d) sakupljač električnog i elektronskog otpada je pravno lice koje sakuplja električni i elektronski otpad i ima dozvolu za upravljanje otpadom (u daljem tekstu: sakupljač). Sakupljači mogu biti komunalna poduzeća i ostali subjekti, koji posjeduju dozvolu za upravljanje otpadom;
 - e) krajnji korisnik je svako pravno ili fizičko lice koje koristi proizvod nakon čega isti postaje električni i elektronski otpad;
 - f) operater sustava upravljanja električnim i elektronskim otpadom (u daljem tekstu: operater sustava) je pravno lice, koje se bavi aktivnostima upravljanja električnim i elektronskim otpadom i na čije ime se izdaje dozvola za upravljanje električnim i elektronskim otpadom;

- g) Fond je pravni subjekt sa javnim ovlaštenjima koji provodi aktivnosti na organiziranju upravljanja elektronskim i električnim otpadom sukladno sa odredbama ovog pravilnika.

II. INFORMIRANJA I OSVJEŠTAVANJE KRAJNJIH KORISNIKA O UPRAVLJANJU OTPADNOM OPREMOM

Članak 6

(Informiranje)

- (1) Operater sustava obezbjeđuje, o svom trošku, da javnost i krajnji korisnik opreme u domaćinstvu budu informirani o svrsi i ciljevima sakupljanja otpadne opreme, pravilnom postupanju sa njom, mogućnošću njene besplatne predaje i prednostima njene ponovne uporabe i reciklaže.
- (2) Operater sustava dužan je krajnjeg korisnika opreme u domaćinstvu informirati o načinu prikupljanja i mjestima prikupljanja električnog i elektronskog otpada.
- (3) Obavještenja krajnjim korisnicima, iz stavka (2) ovog članka, moraju da sadrže sljedeće podatke:
 - a) da otpadna oprema ne spada u miješani komunalni otpad, nego je potrebno odvojeno sakupljati i predati operateru sustava, proizvođaču, uvozniku, distributeru ili komunalnom poduzeću,
 - b) o mogućim načinima ponovnog korištenja, reciklaži, drugim postupcima prerade, kao i o prednostima ponovne uporabe i reciklaže od drugih oblika prerade ili odstranjivanja otpadne opreme,
 - c) o mogućim negativnim utjecajima na zdravlje ljudi i okoliš zbog opasnih materija koje sadrži otpadna oprema,
 - d) o značaju znaka iz Priloga 2 ovog pravilnika (prekriženi kontejner).
- (4) Operater sustava dužan je posebno obratiti pažnju i usmjeriti svoje aktivnosti na rad sa školama.
- (5) Operater sustava mora obavještavati i informirati sve distributere u distribucijskom lancu, a prvenstveno prodavca koji kao distributer posljednji nabavlja opremu krajnjem korisniku, o načinu preuzimanja otpadne opreme od krajnjih korisnika.
- (6) Proizvođač ili uvoznik je dužan obavijestiti sve subjekte uključene u sustav upravljanja otpadom o načinu preuzimanja otpadne opreme od krajnjih korisnika u priloženoj dokumentaciji koja prati pošiljku opreme.

III. OBVEZE KRAJNJEG KORISNIKA

Članak 7.

(Obveze)

- (1) Krajnji korisnik ne smije predati otpadnu opremu operateru sustava, kao miješani komunalni otpad.
- (2) Krajnji korisnik dužan je otpadnu opremu iz domaćinstva predati operateru sustava, distributeru, komunalnom poduzeću, kao izdvojeno sakupljenu frakciju komunalnog otpada u reciklažnom dvorištu ili u dvorištu sakupljača.
- (3) Krajnji korisnik mora otpadnu opremu prije predaje sakupljaču, ovlaštenom od strane operatera sustavu, sakupiti ili čuvati odvojeno, tako da se ne miješa sa drugim otpadom, da se ne deformiše i da ne zagađuje okoliš sa opasnim i sa drugim materijama, tako da njena ponovna uporaba ili prerada nije onemogućena, odnosno da je izvodljiva samo uz nesrazmjerno visoke troškove.
- (4) Ukoliko otpadna oprema sadrži materije i materijale koje treba sukladno posebnim propisima ukloniti iz nje prije nego što se rastavi, krajnji korisnik obezbjeđuje da otpadna oprema bude u takvom stanju da se odstranjivanje tih materija ili materijala može sprovesti sukladno sa načinom definiranim od strane operatera sustava.

- (5) Ukoliko je otpadna oprema iz domaćinstva toliko oštećena, da zbog opasnih materija u njoj ugrožava okoliš i zdravlje ljudi, ili je bez značajnih sastavnih dijelova ili je zagađena drugim otpadom, krajnji korisnik mora je predati komunalnom poduzeću ili u dvorište sakupljača, ovlaštenim od strane operatera sustava kao izdvojeno sakupljenu frakciju komunalnog otpada.

IV. BESPLATNO PREUZIMANJE OTPADNE OPREME IZ DOMAĆINSTVA OD KRAJNJEG KORISNIKA I DRUGIH SUBJEKATA

Članak 8.

(Preuzimanje otpadne opreme)

- (1) Operater sustava i njegovi sakupljači izdaju Prateći list o kretanju električnog i elektronskog otpada na obrascu koji sadrži minimalno podatke iz Priloga 3 ovog pravilnika.
- (2) Prateći list sadrži ujedno i podatak o izvavanoj preuzetoj količini električnog i elektronskog otpada pa stoga ujedno ima i funkciju vagarskog lista.
- (3) Operater sustava ili sakupljač, dužni su otpadnu opremu iz domaćinstva besplatno preuzeti na reciklažnom dvorištu od krajnjeg korisnika i drugih subjekata, ukoliko je ti žele predati.
- (4) Distributer je dužan prilikom prodaje opreme iz domaćinstva, od krajnjeg korisnika besplatno preuzeti otpadnu opremu iz domaćinstva, ukoliko je taj želi predati i ukoliko se radi o opremi koja je po svojoj namjeni i prema razvrstavanju potpada u razrede iz Priloga 1. ovog pravilnika, jednaka nabavljenoj opremi, a broj komada otpadne opreme jednak broju komada prodane opreme.
- (5) Distributeri u trgovinama sa minimalno 400 m² prodajne površine za električnu i elektronsku opremu, dužni su osigurati sakupljanje male otpadne električne i elektronske opreme (vanjska dimenzija nije veća od 25 cm), što je za krajnjeg korisnika besplatno i bez obveze kupovine električne i elektronske opreme jednako vrijedne vrste.
- (6) Distributer može da odbije preuzimanje otpadne opreme iz domaćinstva samo ako nisu ispunjeni uvjeti iz stavka (4) ovog članka ili ukoliko je otpadna oprema iz domaćinstva rastavljena ili oštećena tako da je nije moguće prevoziti ili prenositi kao novu opremu, odnosno ako ugrožava zdravlje zaposlene osobe kod distributera.
- (7) Operater sustav adužan je obezbijediti mogućnost preuzimanja otpadne opreme u svim županijama.
- (8) Sakupljači, koji rade sa operaterom sustava, obezbjeđuju redovno i besplatno preuzimanje otpadne opreme iz domaćinstva, koju sakuplja komunalno poduzeće, kao posebno sakupljenu frakciju komunalnog otpada.
- (9) Komunalno poduzeće mora da preda otpadnu opremu iz domaćinstva sakupljaču ili sakupljačima, koji rade sa operaterom sustava, bez postavljanja zahtjeva za plaćanje troškova, izuzev uvjeta propisanih u stavku (10) ovog članka, koje je imao zbog preuzimanja kod krajnjih korisnika ili privremenog skladištenja i bez zahtjeva za isplatu moguće vrijednosti sastavnih dijelova materijala ili materija u otpadnoj opremi koji bi se mogli ponovo koristiti ili reciklirati.
- (10) Izuzetno od stavka (9) ovog članka operater sustava mora da nadoknadi komunalnom poduzeću sljedeće realne troškove upravljanja otpadnom opremom:
 - a) troškove postavljanja i održavanja objekata i opreme za privremeno skladištenje otpadne opreme u dvorištima,
 - b) troškove privremenog skladištenja otpadne opreme u dvorištu,

- c) troškove predaje otpadne opreme u dvorištu, kao što su slaganje ili utovar i mjerenje otpadne opreme i slične radnje kod predaje otpadne opreme,
- d) druge troškove koje zbog preuzimanja, odnosno predaje otpadne opreme sa komunalnim poduzećem dogovori operater sustava.

V. CILJEVI SAKUPLJANJA I PREUZIMANJA OTPADNE OPREME I PRIVREMENO SKLADIŠTENJE

Članak 9.

(Ciljevi)

- (1) Ciljevi sakupljanja i preuzimanja otpadne opreme izraženi su u postotku u odnosu na količinu opreme stavljene na tržište Federacije Bosne i Hercegovine u prethodnoj godini, od strane obveznika koju su svoju obvezu preko ugovora prenijeli na operatera sustava, i isti iznose:
 - a) u 2023. godini: 40%
 - b) u 2024. godini: 42%
 - c) u 2025. godini: 43%
 - d) u 2026. godini: 45%
 - e) u 2027. godini: 47%
 - f) u 2028. godini: 48%.
- (2) Ukoliko nadležno Federalno ministarstvo ne definira ciljeve nakon 2028. godine smatra da se da je cilj u tekućoj godini povećan za 3% u odnosu na posljednji definiran cilj ovim Pravilnikom i tako se povećava za svaku narednu godinu.

Članak 10.

(Obveze distributera, komunalnog poduzeća i sakupljača)

- (1) Distributeri, komunalno poduzeće i sakupljači, ovlašteni od strane operatera sustava moraju prije predaje, otpadnu opremu privremeno odvojeno skladištiti, tako da se ne bi miješala sa drugim vrstama otpada kako bi se u slučaju ponovne uporabe, prerade ili odstranjivanja mogla svrstati odvojeno po razredima iz Priloga 1 ovog pravilnika.
- (2) Distributeri, komunalno poduzeće i sakupljači, obezbjeđuju da se otpadna oprema prije predaje ne deformiše ili zagađi opasnim ili drugim materijama, tako da bi njeno ponovno korišćenje ili prerada bilo onemogućeno, odnosno izvodljivo samo uz nesrazmjerno visoke troškove.

VI. OBVEZE PROIZVOĐAČA, UVOZNIKA I DISTRIBUTERA

Članak 11.

(Distributer, proizvođač i uvoznik)

- (1) Distributeri koji stavljaju prvi put opremu na tržište dužni su se uključiti u sustav te na taj način ispunjavati obvezu upravljanja i zbrinjavanja otpadnom električnom i elektronskom opremom. Za ostalu opremu koju prodaju su u obvezi da od proizvođača i uvoznika obezbijede dokaz da su svoju električnu i elektronsku opremu uključili u sustav. U protivnom, odgovorni su da te proizvode sami uključe u sustav i da za iste plaćaju naknadu.
- (2) Proizvođač, uvoznik i distributer imaju mogućnost prenosa obveza upravljanja i zbrinjavanja otpadnom opremom na operatera sustava, i to potpisom ugovora.
- (3) Ukoliko proizvođač, uvoznik i distributer ne prenesu obvezu iz stavka (2) ovog članka, svoje obveze ispunjavaju putem Fonda prema naknadama definiranim u Uredbi.
- (4) Proizvođač i uvoznik obavezan je da označi opremu sa znakom iz Priloga 2 ovog Pravilnika i informirati konačne potrošače o odgovarajućem načinu sakupljanja.
- (5) Proizvođač ili uvoznik je dužan obavijestiti sve subjekte uključene u sustav upravljanja otpadom o načinu

- preuzimanja otpadne opreme od krajnjih korisnika u priloženoj dokumentaciji koja prati pošiljku opreme.
- (6) Inostrana pravna lica, koja vrše online prodaju opreme, prenose svoju obvezu upravljanja otpadom na ovlaštenog operatera sustava.
- (7) Uvoznik i proizvođač koji nema sjedište na teritoriju Bosne i Hercegovine, a ima sjedište na području neke od država EU, ima mogućnost da prenese svoju obvezu na pravno lice sa sjedištem u Bosni i Hercegovini, koje će u njegovo ime ispunjavati obveze za sve njegove proizvode stavljene na tržište BiH sukladno sa ovim pravilnikom.

Članak 12.

(Prijava stavljanja opreme na tržište i naknade)

- (1) Proizvođač i uvoznik obavezan je uplatiti naknadu koja je propisana Uredbom prilikom stavljanja opreme prvi put na tržište FBiH.
- (2) Obveza plaćanja naknade za opremu nastaje:
- ako je oprema proizvedena i prvi put stavljena na tržište u FBiH,
 - ako je oprema proizvedena u BiH, a proizvođač sa sjedištem u FBiH je njegov krajnji korisnik;
 - ako je oprema uvezena iz druge države, prvi put stavljena na tržište u FBiH;
 - ako je oprema uvezena iz druge države, a uvoznik u FBiH je njegov krajnji korisnik.
- (3) Godišnji izvještaj o količini i vrsti električne i elektronske opreme (u daljem tekstu: godišnji izvještaj) dostavljaju svi proizvođači i uvoznici i to kroz informacijski sustav.
- (4) Svi proizvođači i uvoznici dužni su da godišnji izvještaj iz stavka (3) ovog članka, dostavljaju kroz informacijski sustav, najkasnije do 31. ožujka tekuće godine za prethodnu godinu.
- (5) Ukoliko proizvođači i uvoznici ne dostave Izvještaj u rokovima navedenim u stavku (4) ovog članka, ili u datom roku ne isprave nedostatke sa dostavljenog izvještaja Fond dostavlja poziv proizvođaču i uvozniku za dostavu Izvještaja sa upozorenjem da će istima biti, u roku od 15 dana od dana izdavanja upozorenja, obračunata naknada za upravljanje, koja su navedene Uredbi, a na osnovu dostupnih podataka od nadležnih organa, koji posjeduju podatke o uvozu električne i elektronske opreme.

VII. OPERATER SUSTAVA

Članak 13.

(Uvjeti za operatera sustava)

- (1) Operater sustava je pravno lice koje po principu "produžene odgovornosti proizvođača" ispunjava ciljeve definisane u čl. 9. i 14. ovog Pravilnika i može biti osnovan isključivo od pravnih lica koja obavljaju svoju poslovnu djelatnost stavljanjem u promet električne i elektronske proizvode na teritoriji BiH.
- (2) Operater sustava je pravno lice, ovlašteno od strane ministarstva, koje se bavi aktivnostima upravljanja otpadnom opremom.
- (3) Operater sustava ima primarni cilj ispunjavanje zakonskih uvjeta propisanih ovim pravilnikom.
- (4) U sustavu prikupljanja, selektiranja i reciklaže otpadne opreme operater sustava ima ključnu ulogu za opće društveno odgovorno ponašanje u kojem će se sustav selektivnog prikupljanja otpada odvijati na održiv i harmoniziran način i u kome će svi akteri imati priliku za razvoj i jačanje materijalno tehničke osnove sustava.
- (5) Operater sustava ima ključnu ulogu u promotivnim i edukativnim aktivnostima za uspješno funkcioniranje sustava.

- (6) Naknade koje će utvrditi operater sustava za ugovorene obveznike sustava trebaju biti jednake za osnivače i ugovorene obveznike sustava.
- (7) Operater sustava ne može imati svoju vlastitu infrastrukturu za upravljanje otpadom, osim osnovne opreme za sakupljanje.
- (8) Organizacija operatera sustava mora biti strukturirana na način da se izbjegne sukob interesa sa pravnim i fizičkim licima koji mu pružaju usluge i koji od njega primaju financijsku nadoknadu.

Članak 14.

(Specifični ciljevi)

- (1) Operater sustava obezbjeđuje na godišnjem nivou da se za preradu otpadne opreme postignu sljedeći specifični ciljevi:
- za opremu svrstanu u 1. i 4. razred opreme iz Priloga 1 ovog Pravilnika najmanje:
 - 80% prerada
 - 75% ponovna uporaba i recikliranje sastavnih dijelova, materijala i materija otpadne opreme
 - za opremu svrstanu u 2. razred opreme iz Priloga 1 ovog Pravilnika najmanje:
 - 75% prerada
 - 65% ponovna uporaba i reciklaža sastavnih dijelova, materijala i materija otpadne opreme
 - za opremu svrstanu u 5. i 6. razred opreme iz Priloga 1 ovog Pravilnika najmanje:
 - 70% prerada
 - 50% ponovna uporaba i recikliranje sastavnih dijelova, materijala i materija otpadne opreme
 - za otpadnu opremu iz razreda 3. ovog Pravilnika, najmanje 80% ponovna uporaba i recikliranje sastavnih dijelova, materijala i materija.
- (2) Ispunjavanje specifičnih ciljeva za preradu otpadne opreme iz stavka (1) ovog članka operater sustava dokazuje u godišnjem izvještaju.
- (3) Obrada otpadne opreme treba biti usklađena sa standardima i Prilogom 4. ovog pravilnika.

Članak 15.

(Uvjeti za izdavanje i produženje dozvole operatera sustava)

- (1) Uvjeti za izdavanje dozvole operatera sustava
- Vlasnici ili suvlasnici operatera sustava, definirani člankom 13. stavak (1) ovog pravilnika, ukupno stavlja minimalno 5.000 tona opreme godišnje na tržište Bosne i Hercegovine.
 - Osnivački kapital operatera sustava mora biti u visini najmanje 750.000 KM u novcu.
 - Najmanje 30 ugovora o prenosu obveza za upravljanje i zbrinjavanje otpadne opreme.
 - Ugovori sa sakupljačima i/ili reciklerima ili komunalnim poduzećima iz svih 10 županija.
 - Statut društva operatera sustava i Odluka o osnivanju društva operatera sustava jasno definiira princip neprofitnog poslovanja, da se eventualna dobit operatera sustava ne može isplaćivati vlasnicima operatera sustava već se isključivo koristi za obavljanje i razvoj osnovne djelatnosti operatera sustava.
 - Imati u stalnom radnom odnosu najmanje tri (3) djelatnika sa visokom stručnom spremom i sa punim radnim vremenom.
 - Dokaz o vlasništvu ili ugovor o zakupu poslovnog prostora.

- h) Uz zahtjev za izdavanje dozvole potrebno je dostaviti i Plan upravljanja otpadom iz članka 16. ovog Pravilnika te druge dokaze po zahtjevu Ministarstva.
- (2) Ministarstvo izdaje dozvolu iz stavka 1. ovog članka na period od pet godina.
- (3) Osnova za produženje dozvole za operatera sustava su pozitivna mišljenja ministarstva na godišnji izvještaj operatera sustava za prethodne 4 godine.
- (4) Operater sustava podnosi zahtjev za produženje dozvole u roku od 60 dana prije isticanja važenja tekuće dozvole. U zahtjevu navodi da se produženje dozvole traži na osnovu prethodna četiri pozitivna mišljenja za operatera sustava.
- (5) Uz zahtjev se prilažu sljedeći dokumenti:
- listu obveznika sustava, odnosno uvoznika i proizvođača, sa kojima ima zaključen ugovor o prenosu obveze upravljanja i zbrinjavanja otpadom sukladno sa ovim pravilnikom ovjerenu potpisom i pečatom odgovornog lica,
 - inspekcijski nalaz o pregledu važećih ugovora koji potvrđuje njihovu urednost sukladno sa listom obveznika iz prethodne alineje ove tačke,
 - listu sakupljača, odnosno reciklera, odnosno komunalnih poduzeća iz svih 10 županija sa kojima ima potpisan ugovor, ovjerenu potpisom i pečatom odgovornog lica,
 - statut društva operatera sustava i Odluka o osnivanju društva operatera sustava jasno definira princip neprofitnog poslovanja, da se eventualna dobit operatera sustava ne može isplaćivati vlasnicima operatera sustava već se isključivo koristi za obavljanje i razvoj osnovne djelatnosti operatera sustava.
 - ovjerene kopije diploma o završenoj visokoj stručnoj spremi za zaposlene,
 - dokaz o prijavi zaposlenih u Federalnom zavodu za penzijsko/ mirovinsko i invalidsko osiguranje i zdravstveno osiguranje,
 - dokaz o vlasništvu ili ugovor o zakupu poslovnog prostora.
 - Plan upravljanja otpadom iz članka 16. ovog Pravilnika te druge dokaze po zahtjevu Ministarstva.
- (6) Inspekcijski pregled iz stavka (5) točka b) ovog članka vrši se po zahtjevu ministarstva u roku od 30 dana od dana podnošenja zahtjeva za produženje dozvole operatera sustava.

Članak 16.

(Plan upravljanja otpadom)

Plan upravljanja otpadom sadrži minimalno sljedeće podatke i dokumentaciju:

- ime i sjedištu operatera sustava,
- vrsti proizvoda po razredima opreme za koje se obezbjeđuje preuzimanje, sakupljanje i obrada,
- predviđeni način i obim preuzimanja otpadne opreme od krajnjih korisnika i sakupljača,
- vrsti i kapacitetima opreme za privremeno skladištenje otpadne opreme kod sakupljača,
- vrsti i kapacitetima opreme za privremeno skladištenje otpadne opreme u skladištima, kao i nazivu i sjedištu lica koje upravlja tim skladištima,
- sakupljačima, odnosno prevoznicima otpadne opreme od krajnjih potrošača, distributera, komunalnih poduzeća i skladišta do postrojenja za obradu,
- vrsti i kapacitetima opreme u postrojenju za obradu otpadne opreme, lokaciji i načinu upravljanja tog

postrojenja i nivou obrade otpadne opreme prije predaje na dalju preradu ili odstranjivanje,

- predviđenoj količini godišnje preuzete otpadne opreme, izraženoj u kg (tonama), na bazi podataka o godišnjoj količini opreme koja je stavljena na tržište,
- predviđenoj količini godišnje preuzete otpadne opreme iz domaćinstva,
- predviđenim postupcima i vršiocima dalje prerade ili odstranjivanja otpadne opreme, uključujući ponovnu uporabu i recikliranje njenih sastavnih dijelova, ugrađenih materijala i opasnih materija,
- aktivnostima za obavještanje krajnjih korisnika i distributera kao i razvijanja javne svijesti o postupcima sakupljanja i uticajima na životnu sredinu.

Članak 17.

(Obveze operatera sustava)

- (1) Operater sustava se o svom trošku obvezuje da:
- razvija i ulaže u infrastrukturu za sakupljanje i reciklažu otpadne opreme,
 - preuzima otpadnu opremu od distributera i komunalnih poduzeća, redovno i onoliko često koliko je to neophodno,
 - prevozi do postrojenja za obradu otpadnu opremu koja je preuzeta od krajnjeg korisnika, distributera i komunalnih poduzeća,
 - prethodno obradi otpadnu opremu u postrojenju za obradu prije njene dalje prerade ili odstranjivanja,
 - jača javnu svijest o važnosti odvojenog sakupljanja i zbrinjavanja električne i elektronske opreme, te o mjestima za sakupljanje ove opreme,
 - besplatno preuzima opremu od krajnjeg korisnika.
- (2) Prevoz otpadne opreme do postrojenja za obradu treba da se izvede na način da je u što većem obimu moguća ponovna uporaba cijelih aparata i recikliranje onih sastavnih dijelova ili cijelih aparata koji se mogu ponovo upotrebljavati ili reciklirati.

Članak 18.

(Dostavljanje godišnjeg izvještaja o radu operatera sustava)

- (1) Operater sustava dužan je najkasnije do 31. ožujka tekuće godine dostaviti Federalnom ministarstvu i Fondu godišnji izvještaj za prethodnu godinu, a koji sadrži minimalno sljedeće podatke:
- listu uvoznika i proizvođača koji su na operatera sustava prenijeli svoje obveze;
 - tabelarni prikaz ukupno plasiranih količina električne i elektronske opreme po razredima opreme, na obrascima iz Informacionog sustava ovog Pravilnika;
 - listu sakupljača i reciklera sa kojima je operater potpisao ugovor za sakupljanje i reciklažu/konačno zbrinjavanje;
 - zbirni izvještaj o ukupnim količinama, koje su sakupljene i reciklirane u ime operatera sustava, po sakupljaču/recikleru i šifri otpada;
 - količinu električnog i elektronskog otpada koju je operater sustava prikupio i predao na reciklažu u svim županijama;
 - Dokaz o ispunjenju ciljeva iz čl. 9. i 14. ovog pravilnika;
 - opis provedenih aktivnosti Informiranja i osvješćavanja iz članka 6. ovog Pravilnika, a koje je operater sustava sprovodio u prethodnoj izvještajnoj godini u svim županijama;
 - Financijski obrazac propisan Uredbom;

- i) Svi podaci kojima operater dokazuje svoje aktivnosti upravljanja otpadom te ciljeve za sakupljanje i reciklažu moraju biti dokumentovani kroz informacijski sustav.
- (2) Federalno ministarstvo nakon analize dostavljenih godišnjih izvještaja operatera sustava iz ovog članka Pravilnika izdaje pozitivno ili negativno mišljenje na isti.

Članak 19.

(Obveze županija, odnosno županijskih ministarstava nadležnih za okoliš)

- (1) Županije, odnosno županijska ministarstva nadležna za okoliš su dužni učestvovati u sustavu sakupljanja otpadne elektronske i elektroničke opreme.
- (2) Županije, odnosno županijska ministarstva nadležna za okoliš su dužni na svom području u planskim dokumentima planirati dovoljan broj lokacija na kojima se može izgraditi reciklažno dvorište za različite vrste otpadne opreme, te obavljati djelatnosti sakupljanja, povrata komponenti i zbrinjavanja otpadne opreme sukladno sa odredbama Zakona i ovog Pravilnika.
- (3) Županije su obvezne unositi podatke o izdatim dozvolama za upravljanje otpadom te okolinskim dozvolama za kompanije koje upravljaju otpadom ili generiraju otpad u Informacijski sustav.
- (4) Županije su dužne u izdate dozvole unijeti članak koji obvezuje korisnika dozvole da podatke o nastanku i kretanju otpada unosi u Informacijski sustav.
- (5) Županije su dužne pratiti podatke o unesenim podacima subjekata kojima su izdali dozvole i koji su u njihovoj nadležnosti u Informacijski sustav.

Članak 20.

(Obveze komunalnih poduzeća)

- (1) Komunalna poduzeća trebaju da uspostave linije za odvojeno sakupljanje različitih vrsta otpadne opreme u saradnji sa operaterom sustava.
- (2) Komunalna poduzeća imaju mogućnost da surađuju sa operaterima sustava na ispunjavanju propisanog cilja koji se odnosi na izdvajanje otpadne opreme iz komunalnog otpada.
- (3) Operater sustava će pomoći komunalnom poduzeću u jačanju sakupljačke infrastrukture i nadoknadi troškova sakupljanja.
- (4) Komunalna poduzeća su obvezna redovno unositi podatke o sakupljenom, odvojenom, obrađenom, recikliranom, odloženom i predatom otpadu na dalju obradu kroz informacijski sustav.

Članak 21.

(Obveza poduzeća koja se bave upravljanjem otpadom)

- (1) Poduzeća koja se bave sakupljanjem, transportom, reciklažom ili obnovom otpada, energetske korištenjem, izvozom, konačnim odlaganjem otpada koja u ime operatera sustava upravljaju otpadom sa operaterom

sustava potpisuju ugovor kojim reguliraju međusobne odnose.

- (2) Sva poduzeća su dužna unositi podatke u Informacijski sustav putem kojeg će se dokazivati ciljevi sa sakupljanje i reciklažu te ostale aktivnosti upravljanja otpadom.

Članak 22.

(Obveze Inspektorata propisane Zakonom)

Inspekcijски nadzor nad sprovođenjem odredaba ovog pravilnika, a na temelju Zakona, vrše inspektori Federalne uprave za inspekcijske poslove kao i županijske uprave za inspekcijske poslove.

VIII. PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 23.

(Prilozi)

Sastavni dio ovog Pravilnika je prilog i to:

- a) Prilog 1. Razredi i podrazredi električne i elektronske opreme
- b) Prilog 2. Znak o obveznom posebnom (izdvojenom) sakupljanju otpadne opreme.
- c) Prilog 3. Prateći list o kretanju električnog i elektronskog otpada
- d) Prilog 4. Postupci prerade i zbrinjavanja.

Članak 24.

(Period prilagodavanja)

- (1) Postojećem operateru sustava ostavlja se rok do 31.12.2023. godine da svoje poslovanje prilagodi odredbama ovog Pravilnika i o tome obavijesti Federalno ministarstvo najkasnije do 31.01.2024. godine, i to posebno u dijelu koji se odnosi na uvjete izdavanja dozvole, članak 13. stavak (1) ovog pravilnika.
- (2) Važeće dozvole operatera sustava, koje su izdate na osnovu prethodno važećeg Pravilnika, ostaju na snazi do isteka perioda na koji su izdate.

Članak 25.

(Prestanak primjene i važenje izdatih dozvola)

- (1) Stupanjem na snagu ovog Pravilnika prestaje da važi Pravilnik o upravljanju otpadom od električnih i elektronskih proizvoda ("Službene novine Federacije BiH", br. 87/12, 107/14, 8/16, 79/16 i 12/18).
- (2) Važeće dozvole operatera sustava, koje su izdate na osnovu prethodno važećeg Pravilnika, ostaju na snazi do isteka perioda na koji su izdate.

Članak 26.

(Stupanje na snagu)

Ovaj pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenim novinama Federacije BiH".

Broj 07/1-02-19-165/23AB

27. ožujka 2023. godine

Sarajevo

Ministrica
dr. Edita Đapo, v. r.

PRILOG 1**Razredi i podrazredi električne i elektronske opreme****Razred 1**

Oprema za izmjenu temperature

Podrazred

- 1.1 Hladnjaci/frižideri
- 1.2 Zamrzivači
- 1.3 Oprema za automatsko izdavanje hladnih proizvoda
- 1.4 Oprema za kondicioniranje/klimatizaciju zraka
- 1.5 Oprema za odvlaživanje zraka
- 1.6 Toplinske pumpe
- 1.7 Uljni radijatori i druga oprema za izmjenu topline u kojoj se za izmjenu temperature koriste druge tekućine osim vode
- 1.8 Ostala oprema koja po opisu spada u ovaj razred, a nije nabrojana u prethodnim stavkama

Razred 2

Ekрани, monitori i oprema koja sadrži ekrane površine veće od 100 cm²

Podrazred

- 2.1 zaslони/ekrani
- 2.2 televizori
- 2.3 LCD foto okviri
- 2.4 monitori
- 2.5 prijenosni računari-laptop
- 2.6 notebook
- 2.7 tableti
- 2.8 Ostala oprema koja po opisu spada u ovaj razred, a nije nabrojana u prethodnim stavkama

Razred 3

Sijalice

Podrazred

- 3.1 ravne fluorescentne sijalice
- 3.2 kompaktne fluorescentne sijalice
- 3.3 fluorescentne sijalice
- 3.4 sijalice s izbijanjem, uključujući visokointenzivne sijalice s natrijevim parama i sijalice s metalnim parama
- 3.5 niskointenzivne natrijeve sijalice
- 3.6 LED sijalice ili rasvjeta
- 3.7 Ostala oprema koja po opisu spada u ovaj razred, a nije nabrojana u prethodnim stavkama

Razred 4

Velika oprema koja uključuje ali se ne ograničava na

Podrazred

- 4.1 mašine za pranje veša

- 4.2 sušilice veša za pletenje i tkanje
- 4.3 mašine za pranje posuđa
- 4.4 kuhinjske peći
- 4.5 električni štednjaci
- 4.6 električne ploče za grijanje
- 4.7 rasvjetna tijela
- 4.8 oprema za reprodukciju zvuka
- 4.9 muzička oprema
- 4.10 uređaji za pletenje i tkanje
- 4.11 velika računala
- 4.12 veliki pisač
- 4.13 oprema za kopiranje
- 4.14 veliki automati s kovanicama za igre na sreću
- 4.15 veliki medicinski uređaji (oprema za zračenje, oprema za kardiologiju, aparati za dijalizu sa kiseonikom, drugi veliki aparati za otkrivanje, sprječavanje, praćenje, tretiranje, olakšavanje bolesti, povreda ili nemoći)
- 4.16 veliki instrumenti za praćenje i kontrolu
- 4.17 veliki uređaji za automatsko izdavanje novca
- 4.18 fotonaponske ploče
- 4.19 Ostala oprema koja po opisu spada u ovaj razred, a nije nabrojana u prethodnim stavkama

Razred 5

Mala oprema koja uključuje ali se ne ograničava na

Podrazred

- 5.1 usisivači
- 5.2 uređaj za čišćenje tepiha
- 5.3 uređaj za šivanje
- 5.4 rasvjetna tijela
- 5.5 mikrovalni uređaj
- 5.6 oprema za ventilaciju
- 5.7 pegle
- 5.8 tosteri
- 5.9 električni noževi
- 5.10 električna kuhala za vodu
- 5.11 satovi i ručni satovi
- 5.12 električni aparati za brijanje
- 5.13 vage
- 5.14 uređaj za njegu kose i tijela
- 5.15 kalkulatori
- 5.16 radioaparati
- 5.17 videokamere
- 5.18 videorekorderi
- 5.19 hi-fi uređaji
- 5.20 muzički instrumenti
- 5.21 oprema za reprodukciju zvuka ili slike
- 5.22 električne i elektroničke igračke
- 5.23 sportska oprema
- 5.24 kompjuteri za biciklizam, ronjenje, trčanje, veslanje, itd

- 5.25 detektori dima
- 5.26 regulatori grijanja
- 5.27 termostati
- 5.28 mali električni i elektronički alati
- 5.29 mali medicinski uređaji (laboratorijska oprema za dijagnostiku in vitro, aparati za analizu, aparati za hlađenje, aparati za testiranje oplodnje, drugi mali aparati za otkrivanje, sprječavanje, praćenje, tretiranje, olakšavanje bolesti, povreda
- 5.30 mali instrumenti za praćenje i kontrolu
- 5.31 mali uređaj za automatsko izdavanje proizvoda
- 5.32 mali uređaj s ugrađenim fotonaponskim pločama
- 5.33 ostala oprema koja po opisu spada u ovaj razred, a nije nabrojana u prethodnim stavkama

Razred 6

Mala IT i telekomunikacijska oprema (nijedna vanjska dimenzija nije veća od 50 cm)

Podrazred

- 6.1 mobilni telefoni
- 6.2 GPS uređaj
- 6.3 džepni kalkulator
- 6.4 ruteri
- 6.5 lični kompjuteri
- 6.6 pisači
- 6.7 telefoni
- 6.8 Ostala oprema koja po opisu spada u ovaj razred, a nije nabrojana u prethodnim stavkama

PRILOG 2**Znak o obaveznom posebnom (izdvojenom) sakupljanju otpadne opreme**

Znak za označavanje posebnog sakupljanja otpadne opreme prikazan je na slici, kao precrtan kontejner na točkovima.

PRILOG 3

Prateći list o kretanju električnog i elektronskog otpada

Potvrda - Prateći list za preuzeti električni i elektronski otpad		Redni broj:			
1. Pošiljalatelj/posjednik otpada:		Potpis i ovjera dokumenta:			
<i>Sjedište:</i>		ID broj:			
<i>Kontakt osoba:</i>		Telefon:			
2. Preuzimatelj otpada:		Potpis i ovjera dokumenta:			
<i>Sjedište</i>		ID broj:			
3. Prijevoznik otpada:		Potpis i ovjera dokumenta:			
<i>Sjedište:</i>		ID broj:			
4. Opis otpada					
Označiti preuzetu kategoriju	Kategorija e-otpada	Broj komada	Količina (kg)	Klasifikacijski broj	Razred e-otpada
☐	Veliki aparati				
☐	Rashladni uređaji				
☐	TV i Monitori				
☐	Mali aparati				
☐	Sijalice				
<i>Datum predaje:</i>		Općina :			
<i>Napomena posjednika/pošiljaoca:</i>					
<i>Napomena primaoca:</i>					

PRILOG 4

Postupci prerade (R) i zbrinjavanja (D)

Oznaka postupka	Naziv postupka
D1	Odlaganje otpada u ili na tlo (na primjer odlagalište itd.)
D2	Obrada otpada u tlu (na primjer biološka razgradnja tekućeg ili muljevitog otpada u tlu itd.)
D3	Duboko utiskivanje otpada (na primjer utiskivanje otpada crpkama (u bušotine, iscrpljena ležišta soli, prirodne šupljine itd.)
D4	Odlaganje otpada u površinske bazene (na primjer odlaganje tekućeg ili muljevitog otpada u jame, bazene, lagune itd.)
D5	Odlaganje otpada na posebno pripremljeno odlagalište (na primjer odlaganje u povezane komore koje su poklopljene i izolirane jedna od druge kao i od okoliša itd.)
D6	Ispuštanje otpada u kopnene vode isključujući mora/oceane
D7	Ispuštanje u mora/oceane uključujući i ukapanje u morsko dno
D8	Biološka obrada koja nije specificirana drugdje u ovim postupcima, a koja za posljedicu ima konačne sastojke i mješavine koje se zbrinjavaju bilo kojim postupkom D1 do D12
D9	Fizikalno-kemijska obrada otpada koja nije specificirana drugdje u ovim postupcima, a koja za posljedicu ima konačne sastojke i mješavine koje se zbrinjavaju bilo kojim postupkom d1 do d12 (na primjer isparivanje, sušenje, kalciniranje itd.)
D10	Spaljivanje otpada na kopnu
D11	Spaljivanje otpada na moru. Zabranjen postupak sukladno sa međunarodnim ugovorima.
D12	Trajno skladištenje otpada (na primer smještaj spremnika u rudnike itd.)
D13	Spajanje ili miješanje otpada prije podvrgavanja bilo kojem postupku D1 do D12
D14	Ponovno pakiranje otpada prije podvrgavanja bilo kojem od postupaka D1 do D13
D15	Skladištenje otpada prije primjene bilo kojeg od postupaka zbrinjavanja D1 do D14 (osim privremenog skladištenja otpada na mjestu nastanka, prije skupljanja)
R1	Korištenje otpada uglavnom kao goriva ili drugog načina dobivanja energije
R2	Obnavljanje/ regeneracija otpadnog otapala
R3	Recikliranje/obnavljanje otpadnih organskih tvari koje se ne koriste kao otapala (uključujući kompostiranje i druge procese biološke pretvorbe)
R4	Recikliranje/obnavljanje otpadnih metala i spojeva metala
R5	Recikliranje/obnavljanje drugih otpadnih anorganskih materijala
R6	Regeneracija otpadnih kiselina ili lužina
R7	Oporaba otpadnih sastojaka koji se koriste za smanjivanje onečišćenja
R8	Oporaba otpadnih sastojaka iz katalizatora
R9	Ponovna prerada otpadnih ulja ili drugi načini ponovne uporabe otpadnih ulja
R10	Tretiranje tla otpadom u svrhu poljoprivrednog ili ekološkog poboljšanja
R11	Korištenje otpada nastalog bilo kojim postupkom R1 do R10
R12	Mijenjanje otpada radi primjene bilo kojeg od postupaka oporabe R1 do R11
R13	Skladištenje otpada prije bilo kojeg od postupaka oporabe R1 do R12 (osim privremenog skladištenja na mjestu nastanka, prije skupljanja)

"ЕИ"

На основу члана 18а. став 3. и члана 58. Закона о управљању отпадом ("Службене новине ФБиХ", бр. 33/03, 72/09, 92/17), Федерално министарство околиша и туризма доноси

ПРАВИЛНИК О УПРАВЉАЊУ ОТПАДОМ ОД ЕЛЕКТРИЧНИХ И ЕЛЕКТРОНСКИХ ПРОИЗВОДА

I. ОПШТЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1.

(Обим примјене и позивање на директиве)

- (1) Овим правилником уређује се начин, поступак и правила за стављање у промет електричних и електронских производа, успостава система управљања отпадом од електричних и електронских производа и то преузимања, сакупљања, обраде/рециклаже, извоза, привременог складиштења и других активности управљања отпадом од електричних и електронских производа и његових дијелова (у даљем тексту: отпадна опрема) и рад тог система, а све са циљем постизања елемената циркуларне економије.
- (2) На питања у вези са сакупљањем, прерадом и збрињавањем отпадне опреме, као и питања у вези општих услова управљања отпадом електричном и електронском опремом која нису посебно уређена овим правилником, примјењују се одредбе Закона о управљању отпадом ("Службене новине Федерације БиХ", бр. 33/03, 72/09 и 92/17), (у даљем тексту: Закон о управљању отпадом).
- (3) Овим правилником ђелимично се преузимају одредбе ДИРЕКТИВЕ 2012/19/ЕУ ЕУРОПСКОГ ПАРЛАМЕНТА И ВИЈЕЋА од 4. српња 2012. о отпадној електричној и електронској опреми (ОЕЕО) (Сл.л. Л 197/38, 24.07.2012.) – задња пречишћена верзија, 04.07.2018.
- (4) Навођење одредаба директиве из става (3) овог члана врши се искључиво у сврху праћења и информисања о преузимању правне стечевине ЕУ-а у законодавство Федерације Босне и Херцеговине.

Члан 2.

(Подручје примјене)

Одредбе овог правилника примјењују се на отпадну опрему сврстану у разред електричне и електронске опреме из Прилога 1. овог правилника.

Члан 3.

(Изузетак од примјене)

- (1) Одредбе овог правилника се не примјењују на отпадне штампарске тонере, сврстане у отпад са шифром 08 03 17* и 08 03 18* из каталога отпада, у складу са Законом о управљању отпадом ако настану као потрошни материјал кориштењем штампача.
- (2) Одредбе овог правилника се не примјењују на опрему која има посебан значај на државну безбједност и опрему која је уграђена у оружје, муницију и војну опрему, осим ако се ради о опреми која се не користи искључиво у војне сврхе.
- (3) Одредбе овог правилника не примјењују се на:
 - а) велике индустријске машине
 - б) производе који су саставни дио друге врсте опреме, као што су машине и возила
 - ц) производе који су уграђени у објекте или зграде као њихов саставни дио
 - д) саставне/резервне дијелове ЕЕ уређаја.

Члан 4.

(Учесници система)

У систему управљања отпадом од електричних и електронских производа учествују:

- а) Федерално министарство околиша и туризма (у даљем тексту: Федерално министарство),
- б) Оператери система управљања отпадом електричном и електронском опремом (у даљем тексту: оператер система),
- ц) Увозници, произвођачи, дистрибутери, трговци електричне и електронске опреме у тексту и као увозник и произвођач,
- д) Посједници електричног и електронског отпада,
- е) Фирме које се баве транспортом и/или привременим складиштењем, обрадом, прерадом, рециклажом и извозом отпада,
- ф) Комунална предузећа,
- г) Фонд за заштиту околиша Федерације БиХ (у даљем тексту: Фонд),
- х) Информациони систем је систем дефинисан Уредбом о информационом систему управљања отпадом ("Службене новине Федерације БиХ", број 97/18) и који је доступан на веб страници www.otpadbih.ba, (у даљем тексту: Информациони систем).
- и) Надлежни инспекцијски органи за напор тржишта и околиша у тексту и као Федерални тржишни инспекторат и Федерални урбанистичко - еколошки инспекторат Федералне управе за инспекцијске послове.

Члан 5.

(Дефиниције)

- (1) Изрази употребљени у овом правилнику имају сљедеће значење:
 - а) Електрична и електронска опрема (у даљем тексту: опрема) су производи чији правилан рад зависи од електричне струје или електромагнетних поља, као и производи који су намијењени производњи, пријеносу и мјерењу протока и поља уколико се разврставају у један од разреда из Прилога 1 овог правилника, а употребљавају се код напона који не прелази 1000 В за наизмјерни проток и 1500 В за једносмјерни проток;
 - б) Уредба је Уредба о критеријима за обрачун и начин плаћања накнада за производе који након употребе постају амбалажни отпад и електрични и електронски отпад ("Службене новине Федерације БиХ", број 104/22).
 - ц) Стављање опреме на тржиште значи:
 - давање произведене опреме први пут дистрибутеру ради њене даље продаје или први пут на кориштење крајњем кориснику;
 - увоз опреме у Босну и Херцеговину (у даљем тексту: БиХ) због вршења трговинске ђелатности увожења опреме са намјеном давања увезене опреме дистрибутеру ради њене даље продаје или давања увезене опреме на кориштење крајњем кориснику;
 - увоз опреме у БиХ ради вршења дјелатности која не представља трговинску дјелатност увоза опреме, односно кориштење увезене или произведене опреме за властите потребе произвођача, увозника или дистрибутера се такођер сматра пласманом опреме на тржиште и то од момента стављања увезене или произведене опреме у употребу;

- и интернет продаја;
- д) Опасна материја је свака материја која се сматра опасном у складу са посебним прописима;
- е) Опрема из домаћинства је опрема која се користи у домаћинствима. Опрема која се користи у индустрији, радионицама и услужним дјелатностима је и опрема из домаћинства уколико је њена употреба по природи и начину слична употреби у домаћинству;
- ф) Спречавање настајања отпадне опреме представљају мјере за смањење количине отпадне опреме и негативних утицаја на околиш који настају због отпадне опреме, материјала и материја у тој опреми;
- г) Поновно кориштење, прерада и одстрањивање отпадне опреме је сваки поступак поновног кориштења, прераде и одстрањивања отпада, у складу са Законом о управљању отпадом, а који је примјерен одређеном поступку или се може користити за поновно кориштење, прераду и одстрањивање отпадне опреме;
- х) Рециклажа је поновно кориштење отпадних материјала у производњи за првобитну сврху или за друге намјене, осим енергетске прераде;
- и) Енергетска прерада подразумијева употребу запаљивог отпада за добијање енергије непосредним паљењем другим отпадом или без њега, уз стварање топлоте;
- ј) Обрада је сваки поступак прераде или одстрањивања отпадне опреме у складу са Законом о управљању отпадом, након што је отпадна опрема предата у постројење за обраду због спрјечавања загађења;
- к) Складиште је објекат или простор у објекту који користи произвођач или увозник или у њихово име и за њихов рачун друго лице, а уређен је за преузимање отпадне опреме и за привремено складиштење прије предаје у постројење за обраду;
- л) Рециклажно двориште је простор за сакупљање и привремено складиштење фракција комуналног отпада, која су одвојено сакупљена;
- м) Комунално предузеће је правно лице којем је актом јединице локалне самоуправе повјерено сакупљање и пријевоз комуналног отпада;
- н) Пратећи лист је потврда о кретању електричног и електронског отпада, коју припреми оператер система, а која садржи минимално податке из Прилога 3 овог Правилника.
- (2) Субјекти који су укључени у систем управљања отпадом су:
- а) произвођач електричне и електронске опреме је правно лице које производи електричне и електронске производе;
- б) увозник је правно лице које увози електричну и електронску опрему и ставља је на тржиште или предаје дистрибутеру ради даље продаје;
- ц) дистрибутер тј. лице које због стављања опреме на тржиште у БиХ, као трговац обезбјеђује опрему крајњем кориснику. Под дистрибутером се сматра произвођач и увозник, уколико произведена или увезена опрему обезбјеђује непосредно крајњем кориснику;
- д) сакупљач електричног и електронског отпада је правно лице које сакупља електрични и електронски отпад и има дозволу за управљање отпадом (у даљем тексту: сакупљач). Сакупљачи могу бити комунална предузећа и остали субјекти, који посједују дозволу за управљање отпадом;
- е) крајњи корисник је свако правно или физичко лице које користи производ након чега исти постаје електрични и електронски отпад;
- ф) оператер система управљања електричним и електронским отпадом (у даљем тексту: оператер система) је правно лице, које се бави активношћима управљања електричним и електронским отпадом и на чије име се издаје дозвола за управљање електричним и електронским отпадом;
- г) Фонд је правни субјект са јавним овлашћењима који проводи активности на организирању управљања електронским и електричним отпадом у складу са одредбама овог правилника.

II. ИНФОРМИСАЊА И ОСВЈЕШТАВАЊЕ КРАЈЊИХ КОРИСНИКА О УПРАВЉАЊУ ОТПАДНОМ ОПРЕМОМ

Члан 6.

(Информисање)

- (1) Оператер система обезбјеђује, о свом трошку, да јавност и крајњи корисник опреме у домаћинству буду информисани о сврси и циљевима сакупљања отпадне опреме, правилном поступању са њом, могућношћу њене бесплатне предаје и предностима њене поновне употребе и рециклаже.
- (2) Оператер система дужан је крајњег корисника опреме у домаћинству информисати о начину прикупљања и мјестима прикупљања електричног и електронског отпада.
- (3) Обавјештења крајњим корисницима, из става (2) овог члана, морају да садрже сљедеће податке:
- а) да отпадна опрема не спада у мијешани комунални отпад, него је потребно одвојено сакупљати и предати оператеру система, произвођачу, увознику, дистрибутеру или комуналном предузећу,
- б) о могућим начинима поновног кориштења, рециклажи, другим поступцима прераде, као и о предностима поновне употребе и рециклаже од других облика прераде или одстрањивања отпадне опреме,
- ц) о могућим негативним утицајима на здравље људи и околиш због опасних материја које садржи отпадна опрема,
- д) о значају знака из Прилога 2 овог правилника (прекрижени контејнер).
- (4) Оператер система дужан је посебно обратити пажњу и усмјерити своје активности на рад са школама.
- (5) Оператер система мора обавјештавати и информисати све дистрибутере у дистрибуцијском ланцу, а првенствено продавца који као дистрибутер посљедњи набавља опрему крајњем кориснику, о начину преузимања отпадне опреме од крајњих корисника.
- (6) Произвођач или увозник је дужан обавијестити све субјекте укључене у систем управљања отпадом о начину преузимања отпадне опреме од крајњих корисника у приложеној документацији која прати пошиљку опреме.

III. ОБАВЕЗЕ КРАЈЊЕГ КОРИСНИКА

Члан 7. (Обавезе)

- (1) Крајњи корисник не смије предати отпадну опрему оператеру система, као мијешани комунални отпад.
- (2) Крајњи корисник дужан је отпадну опрему из домаћинства предати оператеру система, дистрибутеру, комуналном предузећу, као издвојено сакупљену фракцију комуналног отпада у рециклажном дворишту или у дворишту сакупљача.
- (3) Крајњи корисник мора отпадну опрему прије предаје сакупљачу, овлашћеном од стране оператера система, сакупити или чувати одвојено, тако да се не мијеша са другим отпадом, да се не деформише и да не загађује околиш са опасним и са другим материјама, тако да њена поновна употреба или прерада није онемогућена, односно да је изводљива само уз несразмјерно високе трошкове.
- (4) Уколико отпадна опрема садржи материје и материјале које треба у складу са посебним прописима уклонити из ње прије него што се растави, крајњи корисник обезбјеђује да отпадна опрема буде у таквом стању да се одстрањивање тих материја или материјала може спровести у складу са начином дефинисаним од стране оператера система.
- (5) Уколико је отпадна опрема из домаћинства толико оштећена, да због опасних материја у њој угрожава околиш и здравље људи, или је без значајних саставних дијелова или је загађена другим отпадом, крајњи корисник мора је предати комуналном предузећу или у двориште сакупљача, овлашћеним од стране оператера система, као издвојено сакупљену фракцију комуналног отпада.

IV. БЕСПЛАТНО ПРЕУЗИМАЊЕ ОТПАДНЕ ОПРЕМЕ ИЗ ДОМАЋИНСТВА ОД КРАЈЊЕГ КОРИСНИКА И ДРУГИХ СУБЈЕКТА

Члан 8. (Преузимање отпадне опреме)

- (1) Оператер система и његови сакупљачи издају Пратећи лист о кретању електричног и електронског отпада на обрасцу који садржи минимално податке из Прилога 3 овог правилника.
- (2) Пратећи лист садржи уједно и податак о изваганој преузетој количини електричног и електронског отпада па стога уједно има и функцију вагарског листа.
- (3) Оператер система или сакупљач, дужни су отпадну опрему из домаћинства бесплатно преузети на рециклажном дворишту од крајњег корисника и других субјеката, уколико је ти желе предати.
- (4) Дистрибутер је дужан приликом продаје опреме из домаћинства, од крајњег корисника бесплатно преузети отпадну опрему из домаћинства, уколико је тај жели предати и уколико се ради о опреми која је по својој намјени и према разврставању потпада у разреде из Прилога 1. овог правилника, једнака набављеној опреми, а број комада отпадне опреме једнак броју комада продате опреме.
- (5) Дистрибутери у трговинама са минимално 400 м² продајне површине за електричну и електронску опрему, дужни су осигурати сакупљање мале отпадне електричне и електронске опреме (вањска димензија није већа од 25 цм), што је за крајњег корисника бесплатно и без обавезе куповине електричне и електронске опреме једнако вриједне врсте.

- (6) Дистрибутер може да одбије преузимање отпадне опреме из домаћинства само ако нису испуњени услови из става (4) овог члана или уколико је отпадна опрема из домаћинства растављена или оштећена тако да је није могуће превозити или преносити као нову опрему, односно ако угрожава здравље запослене особе код дистрибутера.
- (7) Оператер система дужан је обезбиједити могућност преузимања отпадне опреме у свим кантонима.
- (8) Сакупљачи, који раде са оператером система, обезбјеђују редовно и бесплатно преузимање отпадне опреме из домаћинства, коју сакупља комунално предузеће, као посебно сакупљену фракцију комуналног отпада.
- (9) Комунално предузеће мора да преда отпадну опрему из домаћинства сакупљачу или сакупљачима, који раде са оператером система, без постављања захтјева за плаћање трошкова, изузев услова прописаних у ставу (10) овог члана, које је имао због преузимања код крајњих корисника или привременог складиштења и без захтјева за исплату могуће вриједности саставних дијелова материјала или материја у отпадној опреми који би се могли поново користити или рециклирати.
- (10) Изузетно од става (9) овог члана оператер система мора да надокнади комуналном предузећу сљедеће реалне трошкове управљања отпадном опремом:
 - а) трошкове постављања и одржавања објеката и опреме за привремено складиштење отпадне опреме у двориштима,
 - б) трошкове привременог складиштења отпадне опреме у дворишту,
 - ц) трошкове предаје отпадне опреме у дворишту, као што су слагање или утовар и мјерење отпадне опреме и сличне радње код предаје отпадне опреме,
 - д) друге трошкове које због преузимања, односно предаје отпадне опреме са комуналним предузећем договори оператер система.

V. ЦИЉЕВИ САКУПЉАЊА И ПРЕУЗИМАЊА ОТПАДНЕ ОПРЕМЕ И ПРИВРЕМЕНО СКЛАДИШТЕЊЕ

Члан 9. (Циљеви)

- (1) Циљеви сакупљања и преузимања отпадне опреме изражени су у постотку у односу на количину опреме стављене на тржиште Федерације Босне и Херцеговине у претходној години, од стране обвезника коју су своју обавезу преко уговора пренијели на оператера система, и исти износе:
 - а) у 2023. години: 40%
 - б) у 2024. години: 42%
 - ц) у 2025. години: 43%
 - д) у 2026. години: 45%
 - е) у 2027. години: 47%
 - ф) у 2028. години: 48%.
- (2) Уколико надлежно Федерално министарство не дефинише циљеве након 2028. године сматра да се да је циљ у текућој години повећан за 3% у односу на посљедњи дефинисан циљ овим Правилником и тако се повећава за сваку наредну годину.

Члан 10. (Обавезе дистрибутера, комуналног предузећа и сакупљача)

- (1) Дистрибутери, комунално предузеће и сакупљачи, овлашћени од стране оператера система, морају прије предаје, отпадну опрему привремено одвојено

складиштити, тако да се не би мијешала са другим врстама отпада како би се у случају поновне употребе, прераде или одстрањивања могла сврстати одвојено по разредима из Прилога 1 овог правилника.

- (2) Дистрибутери, комунално предузеће и сакупљачи, обезбијеђују да се отпадна опрема прије предаје не деформише или загади опасним или другим материјама, тако да би њено поновно коришћење или прерада било онемогућено, односно изводљиво само уз несразмјерно високе трошкове.

VI. ОБАВЕЗЕ ПРОИЗВОЂАЧА, УВОЗНИКА И ДИСТРИБУТЕРА

Члан 11.

(Дистрибутер, произвођач и увозник)

- (1) Дистрибутери који стављају први пут опрему на тржиште дужни су се укључити у систем те на тај начин испуњавати обавезу управљања и збрињавања отпадном електричном и електронском опремом. За осталу опрему коју продају су у обавези да од произвођача и увозника обезбиједи доказ да су своју електричну и електронску опрему укључили у систем. У противном, одговорни су да те производе сами укључе у систем и да за исте плаћају накнаду.
- (2) Произвођач, увозник и дистрибутер имају могућност преноса обавеза управљања и збрињавања отпадном опремом на оператера система, и то потписом уговора.
- (3) Уколико произвођач, увозник и дистрибутер не пренесу обавезу из става (2) овог члана, своје обавезе испуњавају путем Фонда према накнадама дефинисаним у Уредби.
- (4) Произвођач и увозник обавезан је да означи опрему са знаком из Прилога 2 овог Правилника и информисати коначне потрошаче о одговарајућем начину сакупљања.
- (5) Произвођач или увозник је дужан обавијестити све субјекте укључене у систем управљања отпадом о начину преузимања отпадне опреме од крајњих корисника у приложеној документацији која прати пошиљку опреме.
- (6) Инострана правна лица, која врше online продају опреме, преносе своју обавезу управљања отпадом на овлашћеног оператера система.
- (7) Увозник и произвођач који нема сједиште на територију Босне и Херцеговине, а има сједиште на подручју неке од држава ЕУ, има могућност да пренесе своју обавезу на правно лице са сједиштем у Босни и Херцеговини, које ће у његово име испуњавати обавезе за све његове производе стављене на тржиште БиХ у складу са овим правилником.

Члан 12.

(Пријава стављања опреме на тржиште и накнаде)

- (1) Произвођач и увозник обавезан је уплатити накнаду која је прописана Уредбом приликом стављања опреме први пут на тржиште ФБиХ.
- (2) Обавеза плаћања накнаде за опрему настаје:
- ако је опрема произведена и први пут стављена на тржиште у ФБиХ;
 - ако је опрема произведена у БиХ, а произвођач са сједиштем у ФБиХ је његов крајњи корисник;
 - ако је опрема увезена из друге државе, први пут стављена на тржиште у ФБиХ;
 - ако је опрема увезена из друге државе, а увозник у ФБиХ је његов крајњи корисник.
- (3) Годишњи извјештај о количини и врсти електричне и електронске опреме (у даљем тексту: годишњи

извјештај) достављају сви произвођачи и увозници и то кроз информациони систем.

- (4) Сви произвођачи и увозници дужни су да годишњи извјештај из става (3) овог члана, достављају кроз информациони систем, најкасније до 31. марта текуће године за претходну годину.
- (5) Уколико произвођачи и увозници не доставе Извјештај у роковима наведеним у ставу (4) овог члана, или у датом року не исправе недостатке са достављеног извјештаја Фонд доставља позив произвођачу и увознику за доставу Извјештаја са упозорењем да ће истима бити, у року од 15 дана од дана издавања упозорења, обрачуната накнада за управљање, која су наведене Уредби, а на основу доступних података од надлежних органа, који посједују податке о увозу електричне и електронске опреме.

VII. ОПЕРАТЕР СИСТЕМА

Члан 13.

(Услови за оператера система)

- (1) Оператер система је правно лице које по принципу "продужене одговорности произвођача" испуњава циљеве дефинисане у чл. 9. и 14. овог Правилника и може бити основан искључиво од правних лица која обављају своју пословну дјелатност стављањем у промет електричне и електронске производе на територији БиХ.
- (2) Оператер система је правно лице, овлашћено од стране министарства, које се бави активностима управљања отпадном опремом.
- (3) Оператер система има примарни циљ испуњавање законских услова прописаних овим правилником.
- (4) У систему прикупљања, селектирања и рециклаже отпадне опреме оператер система има кључну улогу за опће друштвено одговорно понашање у којем ће се систем селективног прикупљања отпада одвијати на одржив и хармонизиран начин и у коме ће сви актери имати прилику за развој и јачање материјално техничке основе система.
- (5) Оператер система има кључну улогу у промотивним и едукативним активностима за успјешно функционисање система.
- (6) Накнаде које ће утврдити оператер система за уговорене обвезнике система требају бити једнаке за осниваче и уговорене обвезнике система.
- (7) Оператер система не може имати своју властиту инфраструктуру за управљање отпадом, осим основне опреме за сакупљање.
- (8) Организација оператера система мора бити структурирана на начин да се избјегне сукоб интереса са правним и физичким лицима који му пружају услуге и који од њега примају финансијску надокнаду.

Члан 14.

(Специфични циљеви)

- (1) Оператер система обезбјеђује на годишњем нивоу да се за прераду отпадне опреме постигну сљедећи специфични циљеви:
- за опрему сврстану у 1. и 4. разред опреме из Прилога 1 овог Правилника најмање:
 - 80% прерада
 - 75% поновна употреба и рециклирање саставних дијелова, материјала и материја отпадне опреме
 - за опрему сврстану у 2. разред опреме из Прилога 1 овог Правилника најмање:
 - 75% прерада

- 65% поновна употреба и рециклажа саставних дијелова, материјала и материја отпадне опреме
- ц) за опрему сврстану у 5. и 6. разред опреме из Прилога 1 овог Правилника најмање:
 - 70% прерада
 - 50% поновна употреба и рециклирање саставних дијелова, материјала и материја отпадне опреме
- д) за отпадну опрему из разреда 3. овог Правилника, најмање 80% поновна употреба и рециклирање саставних дијелова, материјала и материја.
- (2) Испуњавање специфичних циљева за прераду отпадне опреме из става (1) овог члана оператер система доказује у годишњем извјештају.
- (3) Обрада отпадне опреме треба бити усклађена са стандардима и Прилогом 4. овог правилника.

Члан 15.

(Услови за издавање и продужење дозволе оператера система)

- (1) Услови за издавање дозволе оператера система
 - а) Власници или сувласници оператера система, дефинисани чланом 13. став (1) овог правилника, укупно стављају минимално 5.000 тона опреме годишње на тржиште Босне и Херцеговине.
 - б) Оснивачки капитал оператера система мора бити у висини најмање 750.000 КМ у новцу.
 - ц) Најмање 30 уговора о преносу обавеза за управљање и збрињавање отпадне опреме.
 - д) Уговори са сакупљачима и/или рециклерима или комуналних предузећима из свих 10 кантона.
 - е) Статут друштва оператера система и Одлука о оснивању друштва оператера система јасно дефинише принцип непрофитног пословања, да се евентуална добит оператера система не може исплаћивати власницима оператера система већ се искључиво користи за обављање и развој основне ђелатности оператера система.
 - ф) Имати у сталном радном односу најмање три (3) запосленика са високом стручном спремом и са пуним радним временом.
 - г) Доказ о власништву или уговор о закупу пословног простора.
 - х) Уз захтјев за издавање дозволе потребно је доставити и План управљања отпадом из члана 16. овог Правилника те друге доказе по захтјеву Министарства.
- (2) Министарство издаје дозволу из става (1) овог члана на период од пет година.
- (3) Основа за продужење дозволе за оператера система су позитивна мишљења министарства на годишњи извјештај оператера система за претходне 4 године.
- (4) Оператер система подноси захтјев за продужење дозволе у року од 60 дана прије истицања важења текуће дозволе. У захтјеву наводи да се продужење дозволе тражи на основу преходна четири позитивна мишљења за оператера система.
- (5) Уз захтјев се прилажу слиједећи документи:
 - а) листу обвезника система, односно увозника и произвођача, са којима има закључен уговор о преносу обавезе управљања и збрињавања отпадом у складу са овим правилником овјерену потписом и печатом одговорног лица,
 - б) инспекцијски налаз о прегледу важећих уговора који потврђује њихову уредност у складу са листом обвезника из претходне алинеје ове тачке,

- ц) листу сакупљача, односно рециклера, односно комуналних предузећа из свих 10 кантона са којима има потписан уговор, овјерену потписом и печатом одговорног лица
- д) статут друштва оператера система и Одлука о оснивању друштва оператера система јасно дефинише принцип непрофитног пословања, да се евентуална добит оператера система не може исплаћивати власницима оператера система већ се искључиво користи за обављање и развој основне ђелатности оператера система.
- е) овјерене копије диплома о завршеној високој стручној спреми за запослене,
- ф) доказ о пријави запослених у Федералном заводу за пензијско/мировинско и инвалидско осигурање и здравствено осигурање,
- г) доказ о власништву или уговор о закупу пословног простора.
- х) План управљања отпадом из члана (16) овог Правилника те друге доказе по захтјеву Министарства.
- (б) Инспекцијски преглед из става (5) тачка б) овог члана врши се по захтјеву министарства у року од 30 дана од дана подношења захтјева за продужење дозволе оператера система.

Члан 16.

(План управљања отпадом)

План управљања отпадом садржи минимално сљедеће податке и документацију:

- а) име и сједишту оператера система,
- б) врсти производа по разредима опреме за које се обезбјеђује преузимање, сакупљање и обрада,
- ц) предвиђени начин и обим преузимања отпадне опреме од крајњих корисника и сакупљача,
- д) врсти и капацитетима опреме за привремено складиштење отпадне опреме код сакупљача,
- е) врсти и капацитетима опреме за привремено складиштење отпадне опреме у складиштима, као и називу и сједишту лица које управља тим складиштима,
- ф) сакупљачима, односно превозницима отпадне опреме од крајњих потрошача, дистрибутера, комуналних предузећа и складишта до постројења за обраду,
- г) врсти и капацитетима опреме у постројењу за обраду отпадне опреме, локацији и начину управљања тог постројења и нивоу обраде отпадне опреме прије предаје на даљу прераду или одстрањивање,
- х) предвиђеној количини годишње преузете отпадне опреме, израженој у кг (тонама), на бази података о годишњој количини опреме која је стављена на тржиште,
- и) предвиђеној количини годишње преузете отпадне опреме из домаћинства,
- ј) предвиђеним поступцима и вршиоцима даље прераде или одстрањивања отпадне опреме, укључујући поновну употребу и рециклирање њених саставних дијелова, уграђених материјала и опасних материја,
- к) активностима за обавјештавање крајњих корисника и дистрибутера као и развијања јавне свијести о поступцима сакупљања и утицајима на животну средину.

Члан 17.

(Обавезе оператора система)

- (1) Оператер система се о свом трошку обавезује да:
 - а) развија и улаже у инфраструктуру за сакупљање и рециклажу отпадне опреме,
 - б) преузима отпадну опрему од дистрибутера и комуналних предузећа, редовно и онолико често колико је то неопходно,
 - ц) превози до постројења за обраду отпадну опрему која је преузета од крајњег корисника, дистрибутера и комуналних предузећа,
 - д) претходно обради отпадну опрему у постројењу за обраду прије њене даље прераде или одстрањивања,
 - е) јача јавну свијест о важности одвојеног сакупљања и збрињавања електричне и електронске опреме, те о мјестима за сакупљање ове опреме,
 - ф) бесплатно преузима опрему од крајњег корисника.
- (2) Превоз отпадне опреме до постројења за обраду треба да се изведе на начин да је у што већем обиму могућа поновна употреба цијелих апарата и рециклирање оних саставних дијелова или цијелих апарата који се могу поново користити или рециклирати.

Члан 18.

(Достављање годишњег извјештаја о раду оператора система)

- (1) Оператер система дужан је најкасније до 31. марта текуће године доставити Федералном министарству и Фонду годишњи извјештај за претходну годину, а који садржи минимално сљедеће податке:
 - а) листу увозника и произвођача који су на оператора система пренијели своје обавезе;
 - б) табеларни приказ укупно пласираних количина електричне и електронске опреме по разредима опреме, на обрасцима из Информационог система овог Правилника;
 - ц) листу сакупљача и рециклера са којима је оператер потписао уговор за сакупљање и рециклажу/коначно збрињавање;
 - д) збирни извјештај о укупним количинама, које су сакупљене и рециклиране у име оператора система, по сакупљачу/рециклеру и шифри отпада;
 - е) количину електричног и електронског отпада коју је оператер система прикупио и предао на рециклажу у свим кантонима;
 - ф) Доказ о испуњењу циљева из чл. 9. и 14. овог правилника;
 - г) опис проведених активности Информисања и освјештавања из члана 6. овог Правилника, а које је оператер система спроводио у претходној извјештајној години у свим кантонима;
 - х) Финансијски образац прописан Уредбом;
 - и) Сви подаци којима оператер доказује своје активности управљања отпадом те циљеве за сакупљање и рециклажу морају бити документовани кроз информациони систем.
- (2) Федерално министарство након анализе достављених годишњих извјештаја оператора система из овог члана Правилника издаје позитивно или негативно мишљење на исти.

Члан 19.

(Обавезе кантона, односно кантоналних министарстава надлежних за околиш)

- (1) Кантони, односно кантонална министарства надлежна за околиш су дужни учествовати у систему сакупљања отпадне електронске и електроничке опреме.
- (2) Кантони, односно кантонална министарства надлежна за околиш су дужни на свом подручју у планским документима планирати довољан број локација на којима се може изградити рециклажно двориште за различите врсте отпадне опреме, те обављати дјелатности сакупљања, поврата компоненти и збрињавања отпадне опреме у складу са одредбама Закона и овог Правилника.
- (3) Кантони су обавезни уносити податке о издатим дозволама за управљање отпадом те околинским дозволама за компаније које управљају отпадом или генерирају отпад у Информациони систем.
- (4) Кантони су дужни у издате дозволе унијети члан који обавезује корисника дозволе да податке о настанку и кретању отпада уноси у Информациони систем.
- (5) Кантони су дужни пратити податке о унесеним подацима субјеката којима су издали дозволе и који су у њиховој надлежности у Информациони систем.

Члан 20.

(Обавезе комуналних предузећа)

- (1) Комунална предузећа требају да успоставе линије за одвојено сакупљање различитих врста отпадне опреме у сарадњи са оператором система.
- (2) Комунална предузећа имају могућност да сарађују са операторима система на испуњавању прописаног циља који се односи на издвајање отпадне опреме из комуналног отпада.
- (3) Оператер система ће помоћи комуналном предузећу у јачању сакупљачке инфраструктуре и надокнади трошкова сакупљања.
- (4) Комунална предузећа су обавезна редовно уносити податке о сакупљеном, одвојеном, обрађеном, рециклираном, одложеном и предатом отпаду на даљу обраду кроз информациони систем.

Члан 21.

(Обавеза предузећа која се баве управљањем отпадом)

- (1) Предузећа која се баве сакупљањем, транспортом, рециклажом или обновом отпада, енергетским кориштењем, извозом, коначним одлагањем отпада која у име оператора система управљају отпадом са оператором система потписују уговор којим регулишу међусобне односе.
- (2) Сва предузећа су дужна уносити податке у Информациони систем путем којег ће се доказивати циљеви са сакупљање и рециклажу те остале активности управљања отпадом.

Члан 22.

(Обавезе Инспектората прописане Законом)

Инспекцијски надзор над спровођењем одредаба овог правилника, а на темељу Закона, врше инспектори Федералне управе за инспекцијске послове као и кантоналне управе за инспекцијске послове.

VIII. ПРИЈЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ**Члан 23.**

(Прилози)

Саставни дио овог Правилника је прилог и то:

- а) Прилог 1. Разреди и подразреди електричне и електронске опреме
- б) Прилог 2. Знак о обавезном посебном (издвојеном) сакупљању отпадне опреме.
- ц) Прилог 3. Пратећи лист о кретању електричног и електронског отпада
- д) Прилог 4. Поступци прераде и збрињавања.

Члан 24.

(Период прилагођавања)

- (1) Постојећем оператеру система оставља се рок до 31.12.2023. године да своје пословање прилагоди одредбама овог Правилника и о томе обавијести Федерално министарство најкасније до 31.01.2024. године, и то посебно у дијелу који се односи на услове издавања дозволе, члан 13. став (1) овог правилника.

- (2) Важеће дозволе оператера система, које су издате на основу претходно важећег Правилника, остају на снази до истека периода на који су издате.

Члан 25.

(Престанак примјене и важење издатих дозвола)

- (1) Ступањем на снагу овог Правилника престаје да важи Правилник о управљању отпадом од електричних и електронских производа ("Службене новине Федерације БиХ", бр. 87/12, 107/14, 8/16, 79/16 и 12/18).
- (2) Важеће дозволе оператера система, које су издате на основу претходно важећег Правилника, остају на снази до истека периода на који су издате.

Члан 26.

(Ступање на снагу)

Овај правилник ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеним новинама Федерације БиХ".

Број 07/1-02-19-165/23АВ
27. марта 2023. године
Сарајево

Министрица
Едита Ђано, с. р.

ПРИЛОГ 1**Разреди и подразреди електричне и електронске опреме****Разред 1**

Опрема за измјену температуре

Подразред

- 1.1 Хладњаци/фрижидери
- 1.2 Замрзивачи
- 1.3 Опрема за аутоматско издавање хладних производа
- 1.4 Опрема за кондиционирање/климатизацију зрака
- 1.5 Опрема за одvlaживање зрака
- 1.6 Топлинске пумпе
- 1.7 Уљни радијатори и друга опрема за измјену топлоте у којој се за измјену температуре користе друге текућине осим воде
- 1.8 Остала опрема која по опису спада у овај разред, а није набројана у претходним ставкама

Разред 2

Екрани, монитори и опрема која садржи екране површине веће од 100 цм²

Подразред

- 2.1 заслони/екрани
- 2.2 телевизори
- 2.3 ЛЦД фото оквири
- 2.4 монитори
- 2.5 пријеносни рачунари-лаптоп
- 2.6 нотебоок
- 2.7 таблети
- 2.8 Остала опрема која по опису спада у овај разред, а није набројана у претходним ставкама

Разред 3

Сијалице

Подразред

- 3.1 равне флуоресцентне сијалице
- 3.2 компактне флуоресцентне сијалице
- 3.3 флуоресцентне сијалице
- 3.4 сијалице с избијањем, укључујући високоинтензивне сијалице с натријевим парам и сијалице с металним парам
- 3.5 нискоинтензивне натријеве сијалице
- 3.6 ЛЕД сијалице или расвјета
- 3.7 Остала опрема која по опису спада у овај разред, а није набројана у претходним ставкама

Разред 4

Велика опрема која укључује али се не ограничава на

Подразред

- 4.1 машине за прање веша
- 4.2 сушилице веша за плетење и ткање
- 4.3 машине за прање посуђа
- 4.4 кухињске пећи
- 4.5 електрични штедњаци
- 4.6 електричне плоче за гријање
- 4.7 расвјетна тијела
- 4.8 опрема за репродукцију звука
- 4.9 музичка опрема
- 4.10 уређаји за плетење и ткање
- 4.11 велика рачунала
- 4.12 велики писач
- 4.13 опрема за копирање
- 4.14 велики аутомати с кованицама за игре на срећу

- 4.15 велики медицински уређаји (опрема за зрачење, опрема за кардиологију, апарати за дијализу са кисеоником, други велики апарати за откривање, спрјечавање, праћење, третирање, олакшавање болести, повреда или немоћи)
- 4.16 велики инструменти за праћење и контролу
- 4.17 велики уређаји за аутоматско издавање новца
- 4.18 фотонапонске плоче
- 4.19 Остала опрема која по опису спада у овај разред, а није набројана у претходним ставкама

Разред 5

Мала опрема која укључује али се не ограничава на

Подразред

- 5.1 усисивачи
- 5.2 уређај за чишћење тепиха
- 5.3 уређај за шивање
- 5.4 расвјетна тијела
- 5.5 микровални уређај
- 5.6 опрема за вентилацију
- 5.7 пегле
- 5.8 тостери
- 5.9 електрични ножеви
- 5.10 електрична кухала за воду
- 5.11 сатови и ручни сатови
- 5.12 електрични апарати за бријање
- 5.13 ваге
- 5.14 уређај за његу косе и тијела
- 5.15 калкулатори
- 5.16 радиоапарати
- 5.17 видеокамере
- 5.18 видеорекодери
- 5.19 хи-фи уређаји
- 5.20 музички инструменти
- 5.21 опрема за репродукцију звука или слике
- 5.22 електричне и електроничке играчке
- 5.23 спортска опрема
- 5.24 компјутери за бициклизам, роњење, трчање, веслање, итд
- 5.25 детектори дима
- 5.26 регулатори гријања
- 5.27 термостати
- 5.28 мали електрични и електронички алати
- 5.29 мали медицински уређаји (лабораторијска опрема за дијагностику ин витро, апарати за анализу, апарати за хлађење, апарати за тестирање оплодње, други мали апарати за откривање, спрјечавање, праћење, третирање, олакшавање болести, повреда
- 5.30 мали инструменти за праћење и контролу
- 5.31 мали уређај за аутоматско издавање производа
- 5.32 мали уређај с уграђеним фотонапонским плочама
- 5.33 остала опрема која по опису спада у овај разред, а није набројана у претходним ставкама

Разред 6

Мала ИТ и телекомуникацијска опрема (ниједна вањска димензија није већа од 50 цм)

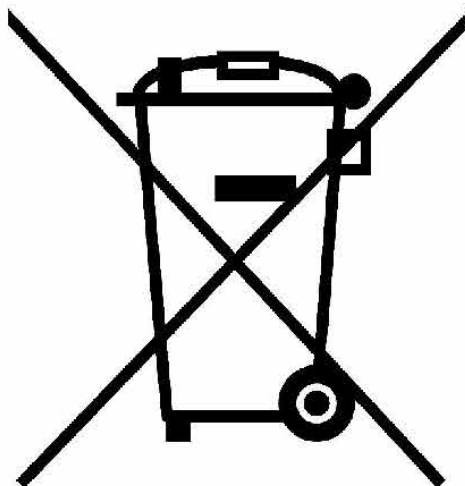
Подразред

- 6.1 мобилни телефони
- 6.2 ГПС уређај
- 6.3 џепни калкулатор
- 6.4 рутери
- 6.5 лични компјутери
- 6.6 писачи
- 6.7 телефони
- 6.8 Остала опрема која по опису спада у овај разред, а није набројана у претходним ставкама

ПРИЛОГ 2

Знак о обавезном посебном (издвојеном) сакупљању отпадне опреме

Знак за означавање посебног сакупљања отпадне опреме приказан је на слици, као прецртан контејнер на точковима.

ПРИЛОГ 3

Пратећи лист о кретању електричног и електронског отпада

Потврда - Пратећи лист за преузети електрични и електронски отпад	Редни број:	
--	-------------	--

1. Пошиљатељ/посједник отпада:		Потпис и овјера документа:	
Сједиште:		ИД број:	
Контакт особа:		Телефон:	

2. Преузиматељ отпада		Потпис и овјера документа	
Сједиште		ИД број:	

3. Пријевозник отпада:		Потпис и овјера документа	
Сједиште:		ИД број:	

4. Опис отпада					
Означити преузету категорију	Категорија е- отпада	Број комада	Количина (кг)	Класификацијски број	Разред е-отпада
☐	Велики апарати				
☐	Расхладни уређаји				
☐	ТВ и Монитори				
☐	Мали апарати				
☐	Сијалице				

Датум предаје:		Опћина :	
Напомена посједника/пошиљаоца			
Напомена примаоца:			

ПРИЛОГ 4

Поступци прераде (P) и збрињавања (D)

Ознака поступка	Назив поступка
D1	Одлагање отпада у или на тло (на примјер одлагалиште итд.)
D2	Обрада отпада у тлу (на примјер биолошка разградња текућег или муљевитог отпада у тлу итд.)
D3	Дубоко утискивање отпада (на примјер утискивање отпада црпкама (у бушотине, исцрпљена лежишта соли, природне шупљине итд.)
D4	Одлагање отпада у површинске базене (на примјер одлагање текућег или муљевитог отпада у јаме, базене, лагуне итд.)
D5	Одлагање отпада на посебно припремљено одлагалиште (на примјер одлагање у повезане коморе које су поклопљене и изолиране једна од друге као и од околиша итд.)
D6	Испуштање отпада у копнене воде искључујући мора/оцеане
D7	Испуштање у мора/оцеане укључујући и укапање у морско дно
D8	Биолошка обрада која није специфицирана другђе у овим поступцима, а која за посљедицу има коначне састојке и мјешавине које се збрињавају било којим поступком D1 до D12
D9	Физикално-хемијска обрада отпада која није специфицирана другђе у овим поступцима, а која за посљедицу има коначне састојке и мјешавине које се збрињавају било којим поступком D1 до D12 (на примјер испаривање, сушење, калцирање итд.)
D10	Спаљивање отпада на копну
D11	Спаљивање отпада на мору. Забрањен поступак у складу са међународним уговорима.
D12	Трајно складиштење отпада (на пример смјештај spremника у руднике итд.)
D13	Стајање или мијешање отпада прије подвргавања било којем поступку D1 до D12
D14	Поновно пакирање отпада прије подвргавања било којем од поступака D1 до D13
D15	Складиштење отпада прије примјене било којег од поступака збрињавања D1 до D14 (осим привременог складиштења отпада на мјесту настанка, прије скупљања)
P1	Кориштење отпада углавном као горива или другог начина добивања енергије
P2	Обнављање/ регенерација отпадног отапала
P3	Рециклирање/обнављање отпадних органских твари које се не користе као отапала (укључујући компостирање и друге процесе биолошке претворбе)
P4	Рециклирање/обнављање отпадних метала и спојева метала
P5	Рециклирање/обнављање других отпадних анорганских материјала
P6	Регенерација отпадних киселина или лужина
P7	Опораба отпадних састојака који се користе за смањивање онечишћења
P8	Опораба отпадних састојака из катализатора
P9	Поновна прерада отпадних уља или други начини поновне употребе отпадних уља
P10	Третирање тла отпадом у сврху пољопривредног или еколошког побољшања
P11	Кориштење отпада насталог било којим поступком P1 до P10
P12	Мијењање отпада ради примјене било којег од поступака опораве P1 до P11
P13	Складиштење отпада прије било којег од поступака опораве P1 до P12 (осим привременог складиштења на мјесту настанка, прије скупљања)

FEDERALNO MINISTARSTVO ZDRAVSTVA**510**

Na osnovu člana 87. stav (5) Zakona o zdravstvenoj zaštiti ("Službene novine Federacije BiH", br. 46/10 i 75/13), federalni ministar zdravstva donosi

**PRAVILNIK
O DODATNOJ EDUKACIJI IZ ZDRAVSTVENE NJEGE
U ZAJEDNICI****I. OSNOVNE ODREDBE**

Član 1.

(Predmet)

Ovim pravilnikom se uređuje dodatna edukacija zdravstvenih radnika - medicinskih sestara/tehničara, zaposlenih na primarnom nivou zdravstvene zaštite u Federaciji Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Federacija) u oblasti zdravstvene njege u zajednici (u daljem tekstu: edukacija), sadržaj i način edukacije, uslovi za pristupanje edukaciji, plan i program edukacije, uslovi za obavljanje edukacije i verifikacija nosioca edukacije, način obavljanja edukacije, provjere znanja, sastav i rad ispitne komisije, kao i izdavanje uvjerenja o uspješno završenoj provjeri znanja.

Član 2.

(Cilj edukacije)

- (1) Edukacija iz člana 1. ovog pravilnika predstavlja organizovani oblik stručnog usavršavanja, odnosno teoretskog i stručno-praktičnog osposobljavanja medicinskih sestara/tehničara - smjer: opšti (u daljem tekstu: polivalentne patronažne sestre/sestre u zajednici), kao zdravstvenih radnika, zaposlenih u domovima zdravlja, za pružanje usluga u oblasti zdravstvene njege u zajednici na primarnom nivou zdravstvene zaštite, kao dijela zdravstvene zaštite u Federaciji.
- (2) Edukacija se sprovodi kao stručno usavršavanje, a u svrhu održavanja i unapređenja kvalitete zdravstvene zaštite, poboljšanja bezbjednosti i efikasnosti u radu u zajednici.
- (3) Cilj edukacije je osiguranje efektivnije i efikasnije zdravstvene njege u zajednici; smanjenja nejednakosti u dostupnosti zdravstvene zaštite; učešću lokalne zajednice u brizi za zdravlje; kontinuiteta zdravstvene njege; spona između intramuralne i ektramuralne njege.
- (4) Edukaciju obavlja zdravstvena ustanova koja ima odobrenje Federalnog ministarstva zdravstva (u daljem tekstu: Ministarstvo) u skladu sa ovim pravilnikom i u saradnji sa fakultetom zdravstvenog usmjerenja.

Član 3.

(Značenje izraza)

Izrazi koji se upotrebljavaju u ovom pravilniku imaju slijedeće značenje:

- a) **Polivalentne patronažne sestre/sestre u zajednici** – usmjerene su na dvije grupe rješavanja zadataka u zajednici, i to:
 - 1) Promicanje i očuvanje zdravlja te sprečavanje bolesti kod: novorođenčeta, dojenčeta, male i predškolske djece, školske djece i omladine, žena posebno za vrijeme trudnoće, babinja i dojenja, starijih i nemoćnih osoba, osoba s povećanim potrebama, osoba rizičnog ponašanja i loših životnih navika, i
 - 2) Prepoznavanje, blagovremeno otkrivanje i briga za bolesne i nemoćne koja se provodi tamo gdje ljudi žive i rade, a najčešće u njihovim domovima.
- b) **Intramuralna njega** - koordinacija njege unutar zdravstvene djelatnosti i

- c) **Ekstramuralna njega** - koordinacija njege izvan zdravstvene djelatnosti, odnosno uključujući druge djelatnosti.

II. USLOVI ZA PRISTUPANJE EDUKACIJI

Član 4.

(Zahtjev za edukaciju)

- (1) Zahtjev za edukaciju podnosi zdravstvena ustanova za zaposlenika - medicinsku sestru/tehničara.
- (2) Uz zahtjev iz stava (1) ovog člana za medicinsku sestru/tehničara se dostavljaju dokazi o ispunjavanju sljedećih uslova:
 - a) da ima završenu visoku, višu ili srednju medicinsku školu - smjer: opšti,
 - b) da ima položen stručni ispit,
 - c) da posjeduje licencu za rad izdanu od nadležne komore,
 - d) da ima potvrdu o posjedovanju najmanje tri godine radnog iskustva u struci, na primarnom nivou zdravstvene zaštite,
 - e) da je u radnom odnosu u zdravstvenoj ustanovi koja podnosi zahtjev za edukaciju.

Član 5.

(Odlučivanje o pristupu edukaciji)

- (1) Zahtjev za edukaciju iz člana 4. ovog pravilnika podnosi se Ministarstvu.
- (2) Na osnovu podnesenog zahtjeva, a po sprovedenom postupku, federalni ministar zdravstva (u daljem tekstu: federalni ministar) donosi rješenje kojim se odobrava pohađanje edukacije ili rješenje kojim se zahtjev odbija kao neosnovan.
- (3) Rješenje doneseno u smislu stava (2) ovog člana je konačno u upravnom postupku i protiv istog se može pokrenuti upravni spor.
- (4) Rješenje iz stava (2) ovog člana federalni ministar može staviti van snage po saznanju da polaznik edukacije nije prisustvovao nastavi u predviđenom minimumu u skladu sa stavom (1) člana 16. ovog pravilnika.

III. PLAN I PROGRAM EDUKACIJE

Član 6.

(Plan i program edukacije)

- (1) Edukacija iz člana 1. ovog pravilnika se obavlja po planu i programu koji je utvrđen ovim pravilnikom.
- (2) Planom i programom se utvrđuje pregled nastavnih jedinica i njihovo trajanje koje je medicinska sestra/tehničar (u daljem tekstu: polaznik edukacije) dužna obaviti. Planom i programom edukacije za svaki modul propisani su:
 - a) Naziv svakog modula,
 - b) Opis modula,
 - c) Trajanje,
 - d) Ciljevi učenja,
 - e) Sadržaj,
 - f) Aktivnosti i metode,
 - g) Tehnička podrška i
 - h) Materijal za distribuciju.
- (3) Plan i program edukacije nalazi se u prilogu i čini sastavni dio ovog pravilnika (Prilog 1.).

Član 7.

(Struktura edukacije)

- (1) Edukacija se sastoji od 92 sata teoretske nastave i 60 sati praktičnog rada.
- (2) Edukacija se obavlja, u pravilu, u redovnom radnom vremenu.

IV. NAČIN OBAVLJANJA EDUKACIJE**Član 8.**

(Uslovi za zdravstvene ustanove)

- (1) Teoretski dio edukacije obavljaju zdravstvene ustanove primarne zdravstvene zaštite koje ispunjavaju sljedeće uslove u pogledu prostora, opreme i kadra, i to da imaju:
 - a) organizovanu službu polivalentnih patronažnih sestara/sestara u zajednici;
 - b) najmanje jednu prostoriju za održavanje nastave, koja ispunjava higijensko-tehničke uslove namijenjene za učionice;
 - c) sanitarni čvor u blizini prostorija za nastavu;
 - d) pogodan namještaj u učionici;
 - e) stručni kadar za održavanje nastave po nastavnim jedinicama utvrđenog plana u skladu sa ovim pravilnikom;
 - f) sporazumi o saradnji sa vanjskim stručnjacima radi osiguranja sprovedbe nastave po nastavnim jedinicama utvrđenog plana i programa u skladu sa ovim pravilnikom, i
 - g) potrebnu opremu i nastavna pomagala neophodna za održavanje teoretske nastave.
- (2) Zdravstvena ustanova, u smislu stručnog kadra, dužna je obezbjediti da teoretski dio edukacije sprovode:
 - a) diplomirane/više medicinske sestre;
 - b) medicinske sestre-tehničari koje su završile ToT iz porodične medicine i ToT iz polivalentne patronaže sa najmanje pet godina radnog staža u struci i završenom dodatnom edukacijom iz porodične medicine;
 - c) doktori medicine odgovarajuće specijalnosti, kao i zdravstveni saradnici, u skladu sa planom i programom utvrđenim ovim pravilnikom, i
 - d) stručnjaci različitih profila angažovani radi osiguranja sprovođenja pojedinih dijelova nastave po nastavnim jedinicama utvrđenog plana i programa u skladu sa ovim pravilnikom.

Član 9.

(Praktični dio edukacije)

- (1) Praktični dio edukacije obavlja se u okviru geografski definisanog područja i to:
 - a) kući pacijenta/korisnika/porodice;
 - b) domu zdravlja, i
 - c) zajednici (na radnom mjestu korisnika, školama i obdaništima, domu za penzionere i osobe treće dobi, humanitarnim i nevladinim organizacijama, centrima za socijalni rad, zajedničkim posjetama sa socijalnim radnikom ili osobljem eko policije, sanitarnim inspektorom i sl.).
- (2) Praktični dio edukacije vrši se pod nadzorom mentora imenovanog od strane ovlaštene zdravstvene ustanove.
- (3) Za mentora iz stava (2) ovog člana može biti imenovana medicinska sestra-tehničar koja ima najmanje pet godina radnog iskustva kao polivalentna patronažna sestra/sestra u zajednici.

Član 10.

(Dokumentovani zahtjev zdravstvene ustanove)

- (1) Ispunjenost uslova zdravstvene ustanove za obavljanje teoretskog i praktičnog dijela edukacije iz čl. 8. i 9. ovog pravilnika cijeni i utvrđuje Ministarstvo.
- (2) Zahtjev za ocjenu ispunjenosti uslova za obavljanje edukacije podnosi se Ministarstvu.
- (3) Uz zahtjev iz stava (2) ovog člana podnosi se sljedeća dokumentacija:

- a) rješenje o registraciji izdato od nadležnog opštinskog suda,
- b) dokaz o posjedovanju prostora za izvođenje edukacije,
- c) dokaze o ispunjavanju uslova utvrđenih u čl. 8. i 9. ovog pravilnika,
- d) spisak stručnog kadra sa urednom ličnom dokumentacijom zaposlenika koji su u stalnom radnom odnosu ili koji su angažovani na osnovu ugovora, a biće uključeni u organizovanje i sprovođenje edukacije;
- e) spisak opreme za sprovođenje edukacije,
- f) dokaz o uplati federalne takse, i
- g) dokaz o uplati naknade za rad stručne komisije.

Član 11.

(Ocjena ispunjenosti uslova)

- (1) Po prijemu uredno dokumentovanog zahtjeva iz člana 10. ovog pravilnika, federalni ministar imenuje stručnu komisiju od najmanje tri člana, sa zadatkom da kod podnosioca zahtjeva izvrši neposredan uvid, te utvrdi ispunjenost uslova prostora, opreme i kadra za obavljanje edukacije.
- (2) Stručna komisija iz stava (1) ovog člana sačinjava zapisnik, koji je sastavni dio dokumentacije, sa prijedlogom ministru o izdavanju odobrenja za obavljanje edukacije, odnosno sa prijedlogom o odbijanju podnesenog zahtjeva kao neosnovanog.
- (3) Stručna komisija odgovara za istinitost podataka navedenih u zapisniku iz stava (2) ovog člana.
- (4) Članovima stručne komisije pripada naknada čiju visinu rješenjem utvrđuje federalni ministar.

Član 12.

(Rješenje o ispunjavanju uslova)

- (1) Na osnovu podnesenog dokumentovanog zahtjeva, a po sprovedenom postupku propisanom članom 11. ovog pravilnika, federalni ministar donosi rješenje kojim zdravstvenoj ustanovi odobrava obavljanje edukacije u skladu sa ovim pravilnikom ili rješenje kojim se zahtjev odbija kao neosnovan.
- (2) Rješenje doneseno u smislu stava (1) ovog člana je konačno u upravnom postupku i protiv istog se može pokrenuti upravni spor.
- (3) Spisak ovlaštenih zdravstvenih ustanova iz stava (1) ovog članka, objavljuje se na internet stranici Ministarstva.

Član 13.

(Poslovi i zadaci ovlaštene zdravstvene ustanove za edukaciju)

- Ovlaštena zdravstvena ustanova iz člana 12. ovog pravilnika (u daljem tekstu: nosioc edukacije) obavezna je obavljati sljedeće poslove i zadatke:
- a) organizovati i sprovoditi edukaciju po Planu i programu, teoretski i praktični dio, na način i pod uslovima predviđenim ovim pravilnikom;
 - b) blagovremeno dostavljati obrazovne materijale polaznicima edukacije;
 - c) u cilju kontinuiranog unapređenja nastavnog procesa predložiti Ministarstvu određene izmjene, dopune i poboljšanja u sadržaju modula, ukoliko je potrebno ili nakon sugestija polaznika edukacije;
 - d) vršiti mjerenja i analize neophodne za unapređenje kvaliteta nastavnog procesa;
 - e) voditi evidenciju o rezultatima završnog testiranja;
 - f) predlagati članove ispitne komisije;
 - g) podnositi redovne izvještaje Ministarstvu nakon obavljene edukacije i obavljene završne provjere znanja;

- h) učestvovati u evaluaciji kvalitete edukacije;
- i) obavljati i druge poslove i zadatke povezane sa sprovođenjem edukacije.

Član 14.

(Promjene u vezi sa ispunjavanjem uslova)

- (1) Ako tokom obavljanja edukacije nastanu promjene u vezi sa ispunjavanjem uslova na osnovu kojih je izdato rješenje iz člana 12. ovog pravilnika, nosioc edukacije obavezan je o navedenim promjenama obavijestiti Ministarstvo, i to u roku od 60 dana od dana nastupanja promjene.
- (2) U slučaju iz stava (1) ovog člana, nosiocu edukacije koji više ne ispunjava uslove iz čl. 8. i 9. ovog pravilnika, federalni ministar rješenjem ukida odobrenje za obavljanje edukacije izdato u smislu člana 12. ovog pravilnika.
- (3) Rješenje doneseno u smislu stava (2) ovog člana je konačno u upravnom postupku i protiv istog se može pokrenuti upravni spor.

V. NAČIN PROVJERE ZNANJA, SASTAV I RAD ISPITNE KOMISIJE, KAO I IZDAVANJE UVJERENJA O USPJEŠNO ZAVRŠENOJ PROVJERI ZNANJA

Član 15.

(Ispitna komisija)

- (1) Provjeru znanja obavlja ispitna komisija koje se sastoji od tri člana.
- (2) Članove ispitne komisije imenuje federalni ministar iz reda edukovanih edukatora polivalentnih sestara/ sestara u zajednici, na prijedlog nosioca edukacije.
- (3) Na provjeri znanja polaznici edukacije moraju prezentovati jedan stručno-istraživački rad koji obuhvata procjenu pacijenta/korisnika u kontekstu porodice i profila lokalne zajednice.

Član 16.

(Završna provjera znanja)

- (1) Završnoj provjeri znanja može pristupiti samo polaznik edukacije koji je redovno pohađao nastavu iz teoretskog i praktičnog dijela, odnosno polaznik koji je pohađao najmanje 80% nastave svakog dijela svih utvrđenih modula Plana i programa edukacije. Ukoliko polaznik edukacije nije prisustvovao nastavi u predviđenom minimumu, nosioc edukacije dužan je o tome izvijestiti zdravstvenu ustanovu u kojoj je polaznik edukacije zaposlen, kao i Ministarstvo.
- (2) Završna provjera znanja se sastoji od pismenog testa sa 100 pitanja po principu višestrukoga izbora (MCQ) i usmenog ispita, a čiji sadržaj utvrđuje Ispitna komisija u skladu sa tematskim sadržajem nastavnih cjelina, odnosno modula od kojih se sastoji edukacija.
- (3) Polaznici edukacije koji zadovolje na pismenom testu, odnosno imaju 70% tačnih odgovora, pristupaju usmenom ispitu. Rezultati pismenog testa obavljaju se na internet stranici Ministarstva.
- (4) Usmeni ispit organizuje se u periodu ne kraćem od sedam dana nakon obavljenog pismenog testa.
- (5) Usmeni ispit uključuje prezentaciju stručno-istraživačkog rada iz stava (3) člana 15. ovog pravilnika.
- (6) Završna provjera znanja se smatra okončanom, odnosno ispit se smatra položenim ukoliko polaznik edukacije ima 70% tačnih odgovora na testu i ukoliko je u radu ispoštovao sve elemente procjene i plana zdravstvene njege.
- (7) O toku završne provjere znanja vodi se zapisnik, u koji se unose lični podaci polaznika edukacije i podaci o sadržaju provjere.

Član 17.

(Ponovna provjera znanja)

- (1) Provjeri znanja može se pristupiti najviše dva puta, s tim da između provjera znanja mora proći najmanje mjesec dana.
- (2) U slučaju da polaznik edukacije i nakon druge provjere znanja ne zadovolji, upućuje se na ponovno obavljanje edukacije.

Član 18.

(Uvjerenje o uspješno završenoj provjeri znanja)

- (1) Nosioc edukacije dužan je najkasnije u roku od sedam dana, od dana završnog ispita dostaviti zapisnike i drugu dokumentaciju Ministarstvu, a radi izdavanja uvjerenja o uspješnoj provjeri znanja za polivalentne patronažne sestre/sestre u zajednici (u daljem tekstu: uvjerenje).
- (2) Polazniku edukacije koji je uspješno završio provjeru znanja za polivalentne patronažne sestre/sestre u zajednici, federalni ministar izdaje uvjerenje iz stava (1) ovog člana, čiji je sastavni dio popis modula Plana i programa edukacije sa pregledom kompetencija dobivenih tokom edukacije.
- (3) Uvjerenje potpisuje federalni ministar i predsjednik Ispitne komisije.
- (4) Sadržaj i izgled uvjerenja iz stava (3) ovog člana sastavni je dio ovog pravilnika (Prilog 2.).

Član 19.

(Troškovi edukacije)

- (1) Troškove edukacije, kao i završne provjere znanja utvrđuje federalni ministar posebnim rješenjem.
- (2) Troškove edukacije, kao i završne provjere znanja snosi zdravstvena ustanova koja je uputila polaznike edukacije na edukaciju u skladu sa odredbama ovog pravilnika.

Član 20.

(Evidencije)

- (1) O polaznicima edukacije koji su uspješno završili provjeru znanja i kojima je izdato uvjerenje u skladu sa odredbama ovog pravilnika, Ministarstvo vodi evidenciju.
- (2) Dokumentaciju u vezi sa sprovođenjem edukacije vodi i arhivira ovlaštena zdravstvena ustanova koja je nosioc edukacije, uz obavezu poštivanja propisa o zaštiti ličnih podataka.

VI. PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 21.

(Priznavanje ranije obavljene edukacije)

Zdravstvenom radniku koji je, prije stupanja na snagu ovog pravilnika, edukaciju iz zdravstvene njege u zajednici obavio u Federaciji, odnosno u Bosni i Hercegovini, kao i u inostranstvu, priznaje se plan obavljene edukacije, kao i uspješno završena provjera znanja nakon obavljene edukacije.

Član 22.

(Priznavanje ranije obavljene edukacije)

- (1) Priznavanje edukacije iz člana 21. ovog pravilnika, vrši federalni ministar, na osnovu podnijetog dokumentovanog zahtjeva zdravstvenog radnika.
- (2) Uz zahtjev iz stava (1) ovog člana, prilaže se:
 - a) diploma o završenoj visokoj, višoj, odnosno srednjoj medicinskoj školi-smjer: opšti; ako je visoka, viša, odnosno srednja medicinska škola završena u inostranstvu, uz ovjerenu diplomu dostavlja se i nostrifikacija diplome, odnosno svjedočanstva;
 - b) plan i program obavljene edukacije iz zdravstvene njege, odnosno za polivalentne patronažne sestre, ovjeren od strane organa koji ga je donio, a ako je u pitanju plan i program iz inostranstva, prevod istog sa ovjerom ovlaštenog prevodioca,

- c) uvjerenje o uspješnoj provjeri znanja za polivalentne patronažne sestre/sestre u zajednici, iz člana 21. stav (1) ovog pravilnika.

Član 23.

(Rješenje o priznavanju edukacije)

- (1) Na osnovu podnesenog zahtjeva po provedenom postupku, federalni ministar donosi rješenje.
- (2) Rješenje donijeto u smislu stava (1) ovog člana je konačno u upravnom postupku.

Član 24.

(Stupanje na snagu)

Ovaj pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objave u "Službenim novinama Federacije BiH".

Broj 05-02-1356-1/23
21. marta 2023. godine
Sarajevo

Po ovlaštenju Vlade
Federacije BiH
Premijer
Fadil Novalić, s. r.

Na temelju članka 87. stavak (5) Zakona o zdravstvenoj zaštiti ("Službene novine Federacije BiH", br. 46/10 i 75/13), federalni ministar zdravstva donosi

PRAVILNIK O DODATNOJ EDUKACIJI IZ ZDRAVSTVENE NJEGE U ZAJEDNICI

I. TEMELJNE ODREDBE

Članak 1.

(Predmet)

Ovim pravilnikom se uređuje dodatna edukacija zdravstvenih djelatnika - medicinskih sestara/tehničara, uposlenih na primarnoj razini zdravstvene zaštite u Federaciji Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Federacija) u oblasti zdravstvene njege u zajednici (u daljnjem tekstu: edukacija), sadržaj i način edukacije, uvjeti za pristupanje edukaciji, plan i program edukacije, uvjeti za obavljanje edukacije i verifikacija nositelja edukacije, način obavljanja edukacije, provjere znanja, sastav i rad ispitnog povjerenstva, kao i izdavanje uvjerenja o uspješno završenoj provjeri znanja.

Članak 2.

(Cilj edukacije)

- (1) Edukacija iz članka 1. ovog pravilnika predstavlja organizirani oblik stručnog usavršavanja, odnosno teorijskog i stručno-praktičnog osposobljavanja medicinskih sestara/tehničara - smjer: opći (u daljnjem tekstu: polivalentne patronažne sestre/sestre u zajednici), kao zdravstvenih djelatnika, uposlenih u domovima zdravlja, za pružanje usluga u oblasti zdravstvene njege u zajednici na primarnoj razini zdravstvene zaštite, kao dijela zdravstvene zaštite u Federaciji.
- (2) Edukacija se provodi kao stručno usavršavanje, a u svrhu održavanja i unaprjeđenja kvalitete zdravstvene zaštite, poboljšanja sigurnosti i učinkovitosti u radu u zajednici.
- (3) Cilj edukacije je osiguranje efektivnije i efikasnije zdravstvene njege u zajednici; smanjenja nejednakosti u dostupnosti zdravstvene zaštite; sudjelovanju lokalne zajednice u brizi za zdravlje; kontinuiteta zdravstvene njege; spona između intramuralne i ektramuralne njege.
- (4) Edukaciju obavlja zdravstvena ustanova koja ima odobrenje Federalnog ministarstva zdravstva (u daljnjem tekstu: Ministarstvo) sukladno ovom pravilniku i u suradnji sa fakultetom zdravstvenog usmjerenja.

Članak 3.

(Značenje izraza)

Izrazi koji se upotrebljavaju u ovom pravilniku imaju sljedeće značenje:

a) **Polivalentne patronažne sestre/sestre u zajednici** – usmjerene su na dvije skupine rješavanja zadataka u zajednici, i to:

- 1) Promicanje i očuvanje zdravlja te sprječavanje bolesti kod: novorođenčeta, dojenčeta, male i predškolske djece, školske djece i omladine, žena osobito za vrijeme trudnoće, babinja i dojenja, starijih i nemoćnih osoba, osoba s povećanim potrebama, osoba rizičnog ponašanja i loših životnih navika, i
- 2) Prepoznavanje, pravodobno otkrivanje i skrb za bolesne i nemoćne koja se provodi tamo gdje ljudi žive i rade, a najčešće u njihovim domovima.
 - a) **Intramuralna njega** - koordinacija njege unutar zdravstvene djelatnosti i
 - b) **Ekstramuralna njega** - koordinacija njege izvan zdravstvene djelatnosti, odnosno uključujući druge djelatnosti.

II. UVJETI ZA PRISTUPANJE EDUKACIJI

Članak 4.

(Zahtjev za edukaciju)

- (1) Zahtjev za edukaciju podnosi zdravstvena ustanova za uposlenika - medicinsku sestru/tehničara.
- (2) Uz zahtjev iz stavka (1) ovog članka za medicinsku sestru/tehničara se dostavljaju dokazi o ispunjavanju sljedećih uvjeta:
 - a) da ima završenu visoku, višu ili srednju medicinsku školu - smjer: opći,
 - b) da ima položen stručni ispit,
 - c) da posjeduje licencu za rad izdanu od nadležne komore,
 - d) da ima potvrdu o posjedovanju najmanje tri godine radnog iskustva u struci, na primarnoj razini zdravstvene zaštite,
 - e) da je u radnom odnosu u zdravstvenoj ustanovi koja podnosi zahtjev za edukaciju.

Članak 5.

(Odlučivanje o pristupu edukaciji)

- (1) Zahtjev za edukaciju iz članka 4. ovog pravilnika podnosi se Ministarstvu.
- (2) Na temelju podnesenog zahtjeva, a po provedenom postupku, federalni ministar zdravstva (u daljnjem tekstu: federalni ministar) donosi rješenje kojim se odobrava pohađanje edukacije ili rješenje kojim se zahtjev odbija kao neutemeljen.
- (3) Rješenje doneseno u smislu stavka (2) ovog članka je konačno u upravnom postupku i protiv istog se može pokrenuti upravni spor.
- (4) Rješenje iz stavka (2) ovog članka federalni ministar može staviti van snage po saznanju da polaznik edukacije nije prisustvovao nastavi u predviđenom minimumu suglasno stavku (1) članka 16. ovog pravilnika.

III. PLAN I PROGRAM EDUKACIJE

Članak 6.

(Plan i program edukacije)

- (1) Edukacija iz članka 1. ovog pravilnika se obavlja po planu i programu koji je utvrđen ovim pravilnikom.
- (2) Planom i programom se utvrđuje pregled nastavnih jedinica i njihovo trajanje koje je medicinska sestra/tehničar (u daljnjem tekstu: polaznik edukacije) dužna

obaviti. Planom i programom edukacije za svaki modul propisani su:

- a) Naziv svakog modula
 - b) Opis modula
 - c) Trajanje
 - d) Ciljevi učenja
 - e) Sadržaj
 - f) Aktivnosti i metode
 - g) Tehnička podrška i
 - h) Materijal za distribuciju.
- (3) Plan i program edukacije nalazi se u prilogu i čini sastavni dio ovog pravilnika (Privitak 1.).

Članak 7.

(Struktura edukacije)

- (1) Edukacija se sastoji od 92 sata teorijske nastave i 60 sati praktičnog rada.
- (2) Edukacija se obavlja, u pravilu, u redovitom radnom vremenu.

IV. NAČIN OBAVLJANJA EDUKACIJE

Članak 8.

(Uvjeti za zdravstvene ustanove)

- (1) Teorijski dio edukacije obavljaju zdravstvene ustanove primarne zdravstvene zaštite koje ispunjavaju sljedeće uvjete glede prostora, opreme i kadra, i to da imaju:
 - a) organiziranu službu polivalentnih patronažnih sestara/sestara u zajednici;
 - b) najmanje jednu prostoriju za održavanje nastave, koja ispunjava higijensko-tehničke uvjete namijenjene za učionice;
 - c) sanitarni čvor u blizini prostorija za nastavu;
 - d) prikladan namještaj u učionici;
 - e) stručni kadar za održavanje nastave po nastavnim jedinicama utvrđenog plana sukladno ovom pravilniku;
 - f) sporazumi o suradnji sa vanjskim stručnjacima radi osiguranja provedbe nastave po nastavnim jedinicama utvrđenog plana i programa sukladno ovom pravilniku, i
 - g) potrebnu opremu i nastavna pomagala neophodna za održavanje teorijske nastave.
- (2) Zdravstvena ustanova, u smislu stručnog kadra, dužna je osigurati da teorijski dio edukacije provode:
 - a) diplomirane/više medicinske sestre;
 - b) medicinske sestre-tehničari koje su završile ToT iz obiteljske medicine i ToT iz polivalentne patronaže sa najmanje pet godina radnog staža u struci i završenom dodatnom edukacijom iz obiteljske medicine;
 - c) doktori medicine odgovarajuće specijalnosti, kao i zdravstveni suradnici, sukladno planu i programu utvrđenom ovim pravilnikom, i
 - d) stručnjaci različitih profila angažirani radi osiguranja provedbe pojedinih dijelova nastave po nastavnim jedinicama utvrđenog plana i programa sukladno ovom pravilniku.

Članak 9.

(Praktični dio edukacije)

- (1) Praktični dio edukacije obavlja se u okviru geografski definiranog područja i to:
 - a) kući pacijenta/korisnika/obitelji;
 - b) domu zdravlja, i
 - c) zajednici (na radnom mjestu korisnika, školama i obdaništima, domu za penzionere i osobe treće dobi, humanitarnim i nevladinim organizacijama, centrima za socijalni rad, zajedničkim posjetama sa socijalnim

radnikom ili osobljem eko policije, sanitarnim inspektorom i sl.).

- (2) Praktični dio edukacije vrši se pod nadzorom mentora imenovanog od strane ovlaštene zdravstvene ustanove.
- (3) Za mentora iz stavka (2) ovog članka može biti imenovana medicinska sestra-tehničar koja ima najmanje pet godina radnog iskustva kao polivalentna patronažna sestra/sestra u zajednici.

Članak 10.

(Dokumentirani zahtjev zdravstvene ustanove)

- (1) Ispunjenost uvjeta zdravstvene ustanove za obavljanje teorijskog i praktičnog dijela edukacije iz čl. 8. i 9. ovog pravilnika cijeni i utvrđuje Ministarstvo.
- (2) Zahtjev za ocjenu ispunjenosti uvjeta za obavljanje edukacije podnosi se Ministarstvu.
- (3) Uz zahtjev iz stavka (2) ovog članka podnosi se sljedeća dokumentacija:
 - a) rješenje o registraciji izdano od mjerodavnog općinskog suda,
 - b) dokaz o posjedovanju prostora za izvođenje edukacije,
 - c) dokaze o ispunjavanju uvjeta utvrđenih u čl. 8. i 9. ovog pravilnika,
 - d) spisak stručnog kadra sa urednom osobnom dokumentacijom uposlenika koji su u stalnom radnom odnosu ili koji su angažirani na temelju ugovora, a bit će uključeni u organiziranje i provođenje edukacije;
 - e) spisak opreme za provođenje edukacije,
 - f) dokaz o uplati federalne takse, i
 - g) dokaz o uplati naknade za rad stručnog povjerenstva.

Članak 11.

(Ocjena ispunjenosti uvjeta)

- (1) Po prijemu uredno dokumentiranog zahtjeva iz članka 10. ovog pravilnika, federalni ministar imenuje stručno povjerenstvo od najmanje tri člana, sa zadatkom da kod podnositelja zahtjeva izvrši neposredan uvid, te utvrdi ispunjenost uvjeta prostora, opreme i kadra za obavljanje edukacije.
- (2) Stručno povjerenstvo iz stavka (1) ovog članka sačinjava zapisnik, koji je sastavni dio dokumentacije, sa prijedlogom ministru o izdavanju odobrenja za obavljanje edukacije, odnosno sa prijedlogom o odbijanju podnesenog zahtjeva kao neutemeljenog.
- (3) Stručno povjerenstvo odgovara za istinitost podataka navedenih u zapisniku iz stavka (2) ovog članka.
- (4) Članovima stručnog povjerenstva pripada naknada čiju visinu rješenjem utvrđuje federalni ministar.

Članak 12.

(Rješenje o ispunjavanju uvjeta)

- (1) Na temelju podnesenog dokumentiranog zahtjeva, a po provedenom postupku propisanom člankom 11. ovog pravilnika, federalni ministar donosi rješenje kojim zdravstvenoj ustanovi odobrava obavljanje edukacije sukladno ovom pravilniku ili rješenje kojim se zahtjev odbija kao neutemeljen.
- (2) Rješenje doneseno u smislu stavka (1) ovog članka je konačno u upravnom postupku i protiv istog se može pokrenuti upravni spor.
- (3) Spisak ovlaštenih zdravstvenih ustanova iz stavka (1) ovog članka, objavljuje se na internet stranici Ministarstva.

Članak 13.

(Poslovi i zadatci ovlaštene zdravstvene ustanove za edukaciju)

Ovlaštena zdravstvena ustanova iz članka 12. ovog pravilnika (u daljnjem tekstu: nositelj edukacije) obvezna je obavljati sljedeće poslove i zadatke:

- a) organizirati i provoditi edukaciju po Planu i programu, teorijski i praktični dio, na način i pod uvjetima predviđenim ovim pravilnikom;
- b) pravovremeno dostavljati edukacijske materijale polaznicima edukacije;
- c) u cilju kontinuiranog poboljšanja procesa edukacije sugerirati Ministarstvu određene izmjene, dopune i poboljšanja u sadržaju modula, ukoliko je potrebno ili nakon sugestija polaznika edukacije;
- d) vršiti mjerenja i analize neophodne za unaprjeđenje kvaliteta nastavnog procesa;
- e) voditi evidenciju o rezultatima završnog testiranja;
- f) predlagati članove ispitnog povjerenstva;
- g) podnositi redovita izvješća Ministarstvu nakon obavljene edukacije i obavljene završne provjere znanja;
- h) sudjelovati u evaluaciji kvalitete edukacije;
- i) obavljati i druge poslove i zadatke povezane sa provedbom edukacije.

Članak 14.

(Promjene u svezi ispunjavanja uvjeta)

- (1) Ako tijekom obavljanja edukacije nastanu promjene u svezi ispunjavanja uvjeta na temelju kojih je izdano rješenje iz članka 12. ovog pravilnika, nositelj edukacije obavezan je o navedenim promjenama obavijestiti Ministarstvo, i to u roku od 60 dana od dana nastupanja promjene.
- (2) U slučaju iz stavka (1) ovog članka, nositelju edukacije koji više ne ispunjava uvjete iz čl. 8. i 9. ovog pravilnika, federalni ministar rješenjem ukida odobrenje za obavljanje edukacije izdano u smislu članka 12. ovog pravilnika.
- (3) Rješenje doneseno u smislu stavka (2) ovog članka je konačno u upravnom postupku i protiv istog se može pokrenuti upravni spor.

V. NAČIN PROVJERE ZNANJA, SASTAV I RAD ISPITNOG POVJERENSTVA, KAO I IZDAVANJE UVJERENJA O USPJEŠNO ZAVRŠENOJ PROVJERI ZNANJA

Članak 15.

(Ispitno povjerenstvo)

- (1) Provjeru znanja obavlja ispitno povjerenstvo koje se sastoji od tri člana.
- (2) Članove ispitnog povjerenstva imenuje federalni ministar iz reda educiranih edukatora polivalentnih sestara/ sestara u zajednici, na prijedlog nositelja edukacije.
- (3) Na provjeri znanja polaznici edukacije moraju prezentirati jedan stručno-istraživački rad koji obuhvata procjenu pacijenta/korisnika u kontekstu obitelji i profila lokalne zajednice.

Članak 16.

(Završna provjera znanja)

- (1) Završnoj provjeri znanja može pristupiti samo polaznik edukacije koji je redovito pohađao nastavu iz teorijskog i praktičnog dijela, odnosno polaznik koji je pohađao najmanje 80% nastave svakog dijela svih utvrđenih modula Plana i programa edukacije. Ukoliko polaznik edukacije nije prisustvovao nastavi u predviđenom minimumu, nositelj edukacije dužan je o tome izvijestiti zdravstvenu ustanovu u kojoj je polaznik edukacije uposlen, kao i Ministarstvo.

- (2) Završna provjera znanja se sastoji od pismenoga testa sa 100 pitanja po principu višestrukoga izbora (MCQ) i usmenog ispita, a čiji sadržaj utvrđuje Ispitno povjerenstvo sukladno tematskom sadržaju nastavnih cjelina, odnosno modula od kojih se sastoji edukacija.
- (3) Polaznici edukacije koji zadovolje na pismenom testu, odnosno imaju 70% tačnih odgovora, pristupaju usmenom ispitu. Rezultati pismenog testa obavljaju se na internet stranici Ministarstva.
- (4) Usmeni ispit organizira se u razdoblju ne kraćem od sedam dana nakon obavljenog pismenog testa.
- (5) Usmeni ispit uključuje prezentaciju stručno-istraživačkog rada iz stavka (3) članka 15. ovog pravilnika.
- (6) Završna provjera znanja se smatra okončanom, odnosno ispit se smatra položenim ukoliko polaznik edukacije ima 70% točnih odgovora na testu i ukoliko je u radu ispoštovao sve elemente procjene i plana zdravstvene njege.
- (7) O tijeku završne provjere znanja vodi se zapisnik, u koji se unose osobni podatci polaznika edukacije i podatci o sadržaju provjere.

Članak 17.

(Ponovna provjera znanja)

- (1) Provjeri znanja može se pristupiti najviše dva puta, s tim da između provjera znanja mora proći najmanje mjesec dana.
- (2) U slučaju da polaznik edukacije i nakon druge provjere znanja ne zadovolji, upućuje se na ponovno obavljanje edukacije.

Članak 18.

(Uvjerenje o uspješno završenoj provjeri znanja)

- (1) Nositelj edukacije dužan je najkasnije u roku od sedam dana, od dana završnog ispita dostaviti zapisnike i drugu dokumentaciju Ministarstvu, a radi izdavanja uvjerenja o uspješnoj provjeri znanja za polivalentne patronažne sestre/sestre u zajednici (u daljnjem tekstu: uvjerenje).
- (2) Polazniku edukacije koji je uspješno završio provjeru znanja za polivalentne patronažne sestre/sestre u zajednici, federalni ministar izdaje uvjerenje iz stavka (1) ovog članka, čiji je sastavni dio popis modula Plana i programa edukacije sa pregledom kompetencija stečenih tijekom edukacije.
- (3) Uvjerenje potpisuje federalni ministar i predsjedatelj Ispitnog povjerenstva.
- (4) Sadržaj i izgled uvjerenja iz stavka (3) ovog članka sastavni je dio ovog pravilnika (Privitak 2.).

Članak 19.

(Troškovi edukacije)

- (1) Troškove edukacije, kao i završne provjere znanja utvrđuje federalni ministar posebnim rješenjem.
- (2) Troškove edukacije, kao i završne provjere znanja snosi zdravstvena ustanova koja je uputila polaznike edukacije na edukaciju suglasno odredbama ovog pravilnika.

Članak 20.

(Evidencije)

- (1) O polaznicima edukacije koji su uspješno završili provjeru znanja i kojima je izdato uvjerenje sukladno odredbama ovog pravilnika, Ministarstvo vodi evidenciju.
- (2) Dokumentaciju u svezi provođenja edukacije vodi i arhivira ovlaštena zdravstvena ustanova koja je nositelj edukacije, uz obvezu poštivanja propisa o zaštiti osobnih podataka.

VI. PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE**Članak 21.**

(Priznavanje ranije obavljene edukacije)

Zdravstvenom djelatniku koji je, prije stupanja na snagu ovog pravilnika, edukaciju iz zdravstvene njege u zajednici obavio u Federaciji, odnosno u Bosni i Hercegovini, kao i u inozemstvu, priznaje se plan obavljene edukacije, kao i uspješno završena provjera znanja nakon obavljene edukacije.

Članak 22.

(Priznavanje ranije obavljene edukacije)

- (1) Priznavanje edukacije iz članka 21. ovog pravilnika, vrši federalni ministar, na temelju podnijetog dokumentiranog zahtjeva zdravstvenog djelatnika.
- (2) Uz zahtjev iz stavka (1) ovog članka, prilaže se:
 - a) diploma o završenoj visokoj, višoj, odnosno srednjoj medicinskoj školi-smjer: opći; ako je visoka, viša, odnosno srednja medicinska škola završena u inozemstvu, uz ovjerenu diplomu dostavlja se i nostrifikacija diplome, odnosno svjedodžbe;
 - b) plan i program obavljene edukacije iz zdravstvene njege, odnosno za polivalentne patronažne sestre, ovjeren od strane organa koji ga je donio, a ako je u pitanju plan i program iz inozemstva, prijevod istog sa ovjerom ovlaštenog prevoditelja,
 - c) uvjerenje o uspješnoj provjeri znanja za polivalentne patronažne sestre/sestre u zajednici, iz članka 21. stavak (1) ovog pravilnika.

Članak 23.

(Rješenje o priznavanju edukacije)

- (1) Na temelju podnesenog zahtjeva po provedenom postupku, federalni ministar donosi rješenje.
- (2) Rješenje donijeto u smislu stavka (1) ovog članka je konačno u upravnom postupku.

Članak 24.

(Stupanje na snagu)

Ovaj pravilnik stupa na snagu osmoga dana od dana objave u "Službenim novinama Federacije BiH".

Broj 05-02-1356-1/23
21. ožujka 2023. godine
Sarajevo

Po ovlaštenju Vlade
Federacije BiH
Premijer
Fadil Novalić, v. r.

Na osnovu člana 87. stav (5) Zakona o zdravstvenoj zaštiti ("Službene novine Federacije BiH", br. 46/10 i 75/13), federalni ministar zdravstva donosi

ПРАВИЛНИК**О ДОДАТНОЈ ЕДУКАЦИЈИ ИЗ ЗДРАВСТВЕНЕ ЊЕГЕ У ЗАЈЕДНИЦИ****I. ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ****Члан 1.**

(Предмет)

Овим правилником се уређује додатна едукација здравствених радника - медицинских сестара/техничара, запослених на примарном нивоу здравствене заштите у Федерацији Босне и Херцеговине (у даљем тексту: Федерација) у области здравствене његе у заједници (у даљем тексту: едукација), садржај и начин едукације, услови за приступање едукацији, план и програм едукације, услови за обављање едукације и верификација носиоца едукације, начин обављања едукације, провере знања, састав и рад испитне комисије, као и издавање увјерења о успјешно завршеној провери знања.

Члан 2.

(Циљ едукације)

- (1) Едукација из члана 1. овог правилника представља организовани облик стручног усавршавања, односно теоретског и стручно-практичног оспособљавања медицинских сестара/техничара - смјер: општи (у даљем тексту: поливалентне патронажне сестре/сестре у заједници), као здравствених дјелатника, запослених у домовима здравља, за пружање услуга у области здравствене његе у заједници на примарном нивоу здравствене заштите, као дијела здравствене заштите у Федерацији.
- (2) Едукација се спроводи као стручно усавршавање, а у сврху одржавања и унапређења квалитете здравствене заштите, побољшања сигурности и ефикасности у раду у заједници.
- (3) Циљ едукације је осигурање ефективније и ефикасније здравствене његе у заједници; смањења неједнакости у доступности здравствене заштите; учешћу локалне заједнице у бризи за здравље; континуитета здравствене његе; споне између интрамуралне и екстрамуралне његе.
- (4) Едукацију обавља здравствена установа која има одобрење Федералног министарства здравства (у даљем тексту: Министарство) у складу са овим правилником и у сарадњи са факултетом здравственог усмјерења.

Члан 3.

(Значење израза)

Изрази који се употребљавају у овом правилнику имају сљедеће значење:

- a) **Поливалентне патронажне сестре/сестре у заједници** – усмјерене су на двије групе рјешавања задатака у заједници, и то:
 - 1) Промицање и очување здравља те спречавање болести код: новорођенчета, дојенчета, мале и предшколске дјеце, школске дјеце и омладине, жена особито у вријеме трудноће, бабиња и дојења, старијих и немоћних особа, особа с повећаним потребама, особа ризичног понашања и лоших животних навика, и
 - 2) Препознавање, благовремено откривање и брига за болесне и немоћне која се проводи тамо гдје људи живе и раде, а најчешће у њиховим домовима.
- b) **Интрамурална њега** - координација његе унутар здравствене дјелатности и
- c) **Екстрамурална њега** - координација његе изван здравствене дјелатности, односно укључујући друге дјелатности.

II. УСЛОВИ ЗА ПРИСТУПАЊЕ ЕДУКАЦИЈИ**Члан 4.**

(Захтјев за едукацију)

- (1) Захтјев за едукацију подноси здравствена установа за запосленика - медицинску сестру/техничара.
- (2) Уз захтјев из става (1) овог члана за медицинску сестру/техничара се достављају докази о испуњавању сљедећих услова:
 - a) да има завршену високу, вишу или средњу медицинску школу - смјер: општи,
 - b) да има положен стручни испит,
 - c) да поседује лиценцу за рад издану од надлежне коморе,

- d) да има потврду о посједовању најмање три године радног искуства у струци, на примарном нивоу здравствене заштите,
- e) да је у радном односу у здравственој установи која подноси захтјев за едукацију.

Члан 5.

(Одлучивање о приступу едукацији)

- (1) Захтјев за едукацију из члана 4. овог правилника подноси се Министарству.
- (2) На основу поднесеног захтјева, а по спроведеном поступку, федерални министар здравства (у даљем тексту: федерални министар) доноси рјешење којим се одобрава похађање едукације или рјешење којим се захтјев одбија као неоснован.
- (3) Рјешење донесено у смислу става (2) овог члана је коначно у управном поступку и против истог се може покренути управни спор.
- (4) Рјешење из става (2) овог члана федерални министар може ставити ван снаге по сазнању да полазник едукације није присуствовао настави у предвиђеном минимуму у складу са ставом (1) члана 16. овог правилника.

III. ПЛАН И ПРОГРАМ ЕДУКАЦИЈЕ

Члан 6.

(План и програм едукације)

- (1) Едукација из члана 1. овог правилника се обавља по плану и програму који је утврђен овим правилником.
- (2) Планом и програмом се утврђује преглед наставних јединица и њихово трајање које је медицинска сестра/техничар (у даљем тексту: полазник едукације) дужна обавити. Планом и програмом едукације за сваки модул прописани су:
 - a) Назив сваког модула
 - b) Опис модула
 - c) Трајање
 - d) Циљеви учења
 - e) Садржај
 - f) Активности и методе
 - g) Техничка подршка и
 - h) Материјал за дистрибуцију.
- (3) План и програм едукације налази се у прилогу и чини саставни дио овог правилника (Прилог 1.).

Члан 7.

(Структура едукације)

- (1) Едукација се састоји од 92 часа теоретске наставе и 60 часова практичног рада.
- (2) Едукација се обавља, у редовном радном времену.

IV. НАЧИН ОБАВЉАЊА ЕДУКАЦИЈЕ

Члан 8.

(Услови за здравствене установе)

- (1) Теоретски дио едукације обављају здравствене установе примарне здравствене заштите које испуњавају следеће услове у погледу простора, опреме и кадра, и то да имају:
 - a) организовану службу поливалентних патронажних сестара/сестара у заједници;
 - b) најмање једну просторију за одржавање наставе, која испуњава хигијенско-техничке услове намијењене за учионице;
 - c) санитарни чвор у близини просторија за наставу;
 - d) погодан намјештај у учионици;

- e) стручни кадар за одржавање наставе по наставним јединицама утврђеног плана у складу са овим правилником;
 - f) споразуми о сарадњи са вањским стручњацима ради осигурања спровођења наставе по наставним јединицама утврђеног плана и програма у складу са овим правилником, и
 - g) потребну опрему и наставна помагала неопходна за одржавање теоретске наставе.
- (2) Здравствена установа, у смислу стручног кадра, дужна је обезбједити да теоретски дио едукације проводе:
 - a) дипломиране/више медицинске сестре;
 - b) медицинске сестре-техничари које су завршиле ТоТ из породичне медицине и ТоТ из поливалентне патронаже са најмање пет година радног стажа у струци и завршеном додатном едукацијом из породичне медицине;
 - c) доктори медицине одговарајуће специјалности, као и здравствени сарадници, у складу са планом и програмом утврђеним овим правилником, и
 - d) стручњаци различитих профила ангажовани ради осигурања спровођења појединих дијелова наставе по наставним јединицама утврђеног плана и програма у складу са овим правилником.

Члан 9.

(Практични дио едукације)

- (1) Практични дио едукације обавља се у оквиру географски дефинисаног подручја и то:
 - a) кући пацијента/корисника/породице;
 - b) дому здравља, и
 - c) заједници (на радном мјесту корисника, школама и обдаништима, дому за пензионере и особе треће доби, хуманитарним и невладиним организацијама, центрима за социјални рад, заједничким посјетама са социјалним радником или особљем еко полиције, санитарним инспектором и сл.).
- (2) Практични дио едукације врши се под надзором ментора именованог од стране овлаштене здравствене установе.
- (3) За ментора из става (2) овог члана може бити именована медицинска сестра-техничар која има најмање пет година радног искуства као поливалентна патронажна сестра/сестра у заједници.

Члан 10.

(Документовани захтјев здравствене установе)

- (1) Испуњеност услова здравствене установе за обављање теоретског и практичног дијела едукације из чл. 8. и 9. овог правилника цијени и утврђује Министарство.
- (2) Захтјев за оцјену испуњености услова за обављање едукације подноси се Министарству.
- (3) Уз захтјев из става (2) овог члана подноси се следећа документација:
 - a) рјешење о регистрацији издато од надлежног општинског суда,
 - b) доказ о посједовању простора за извођење едукације,
 - c) доказе о испуњавању услова утврђених у чл. 8. и 9. овог правилника,
 - d) списак стручног кадра са уредном личном документацијом запосленика који су у сталном радном односу или који су ангажовани на основу уговора, а биће укључени у организовање и спровођење едукације;
 - e) списак опреме за спровођење едукације,
 - f) доказ о уплати федералне таксе, и

g) доказ о уплати накнаде за рад стручне комисије.

Члан 11.

(Оцјена испуњености услова)

- (1) По пријему уредно документованог захтјева из члана 10. овог правилника, федерални министар именује стручну комисију од најмање три члана, са задатком да код подносиоца захтјева изврши непосредан увид, те утврди испуњеност услова простора, опреме и кадра за обављање едукације.
- (2) Стручна комисија из става (1) овог члана сачињава записник, који је саставни дио документације, са приједлогом министру о издавању одобрења за обављање едукације, односно са приједлогом о одбијању поднесеног захтјева као неоснованог.
- (3) Стручна комисија одговара за истинитост података наведених у записнику из става (2) овог члана.
- (4) Члановима стручне комисије припада накнада чију висину рјешењем утврђује федерални министар.

Члан 12.

(Рјешење о испуњавању услова)

- (1) На основу поднесеног документованог захтјева, а по спроведеном поступку прописаном чланом 11. овог правилника, федерални министар доноси рјешење којим здравственој установи одобрава обављање едукације у складу са овим правилником или рјешење којим се захтјев одбија као неоснован.
- (2) Рјешење донесено у смислу става (1) овог члана је коначно у управном поступку и против истог се може покренути управни спор.
- (3) Списак овлашћених здравствених установа из става (1) овог чланка, објављује се на интернет страници Министарства.

Члан 13.

(Послови и задаци овлаштене здравствене установе за едукацију)

Овлаштена здравствена установа из члана 12. овог правилника (у даљем тексту: носиоц едукације) обавезна је обављати сљедеће послове и задатке:

- a) организовати и спроводити едукацију по Плану и програму, теоретски и практични дио, на начин и под условима предвиђеним овим правилником;
- b) благовремено достављати едукционе материјале полазницима едукације;
- c) у циљу континуираног унапређења наставног процеса предложити Министарству одређене измјене, допуне и побољшања у садржају модула, уколико је потребно или након сугестија полазника едукације;
- d) вршити мјерења и анализе неопходне за унапређење квалитета наставног процеса;
- e) водити евиденцију о резултатима завршног тестирања;
- f) предлагати чланове испитне комисије;
- g) подносити редовне извјештаје Министарству након обављене едукације и обављене завршне провјере знања;
- h) учествовати у евалуацији квалитете едукације;
- i) обављати и друге послове и задатке повезане са спровођењем едукације.

Члан 14.

(Промјене у вези са испуњавањем услова)

- (1) Ако током обављања едукације настану промјене у вези са испуњавањем услова на основу којих је издато рјешење из члана 12. овог правилника, носиоц едукације обавезан је о наведеним промјенама

обавијестити Министарство, и то у року од 60 дана од дана наступања промјене.

- (2) У случају из става (1) овог члана, носиоцу едукације који више не испуњава услове из чл. 8. и 9. овог правилника, федерални министар рјешењем укида одобрење за обављање едукације издато у смислу члана 12. овог правилника.
- (3) Рјешење донесено у смислу става (2) овог члана је коначно у управном поступку и против истог се може покренути управни спор.

V. НАЧИН ПРОВЈЕРЕ ЗНАЊА, САСТАВ И РАД ИСПИТНЕ КОМИСИЈЕ, КАО И ИЗДАВАЊЕ УВЈЕРЕЊА О УСПЈЕШНО ЗАВРШЕНОЈ ПРОВЈЕРИ ЗНАЊА

Члан 15.

(Испитна комисија)

- (1) Провјеру знања обавља испитна комисија које се састоји од три члана.
- (2) Чланове испитне комисије именује федерални министар из реда едукованих едукатора поливалентних сестара/сестара у заједници, на приједлог носиоца едукације.
- (3) На провјери знања полазници едукације морају презентовати један стручно-истраживачки рад који обухвата процјену пацијента/корисника у контексту породице и профила локалне заједнице.

Члан 16.

(Завршна провјера знања)

- (1) Завршној провјери знања може приступити само полазник едукације који је редовно похађао наставу из теоретског и практичног дијела, односно полазник који је похађао најмање 80% наставе сваког дијела свих утврђених модула Плана и програма едукације. Уколико полазник едукације није присуствовао настави у предвиђеном минимуму, носиоц едукације дужан је о томе извијестити здравствену установу у којој је полазник едукације запослен, као и Министарство.
- (2) Завршна провјера знања се састоји од писменог теста са 100 питања по принципу вишеструкога избора (MCQ) и усменог испита, а чији садржај утврђује Испитна комисија у складу са тематским садржајем наставних цјелина, односно модула од којих се састоји едукација.
- (3) Полазници едукације који задовоље на писменом тесту, односно имају 70% тачних одговора, приступају усменом испиту. Резултати писменог теста објављују се на интернет страници Министарства.
- (4) Усмени испит организије се у периоду не краћем од седам дана након обављеног писменог теста.
- (5) Усмени испит укључује презентацију стручно-истраживачког рада из става (3) члана 15. овог правилника.
- (6) Завршна провјера знања се сматра окончаном, односно испит се сматра положеним уколико полазник едукације има 70% тачних одговора на тесту и уколико је у раду испоштовао све елементе процјене и плана здравствене њге.
- (7) О току завршне провјере знања води се записник, у који се уносе лични подаци полазника едукације и подаци о садржају провјере.

Члан 17.

(Поновна провјера знања)

- (1) Провјери знања може се приступити највише два пута, с тим да између провјера знања мора проћи најмање мјесец дана.

- (2) У случају да полазник едукације и након друге провјере знања не задовољи, упућује се на поновно обављање едукације.

Члан 18.

(Увјерење о успјешно завршеној провјери знања)

- (1) Носиоц едукације дужан је најкасније у року од седам дана, од дана завршног испита доставити записнике и другу документацију Министарству, а ради издавања увјерења о успјешној провјери знања за поливалентне патронажне сестре/сестре у заједници (у даљем тексту: увјерење).
- (2) Полазнику едукације који је успјешно завршио провјеру знања за поливалентне патронажне сестре/сестре у заједници, федерални министар издаје увјерење из става (1) овог члана, чији је саставни дио попис модула Плана и програма едукације са прегледом компетенција добивених током едукације.
- (3) Увјерење потписује федерални министар и председник Испитне комисије.
- (4) Садржај и изглед увјерења из става (3) овог члана саставни је дио овог правилника (Прилог 2.).

Члан 19.

(Трошкове едукације)

- (1) Трошкове едукације, као и завршне провјере знања утврђује федерални министар посебним рјешењем.
- (2) Трошкове едукације, као и завршне провјере знања сноси здравствена установа која је упутила полазнике едукације на едукацију у складу са одредбама овог правилника.

Члан 20.

(Евиденције)

- (1) О полазницима едукације који су успјешно завршили провјеру знања и којима је издато увјерење у складу са одредбама овог правилника, Министарство води евиденцију.
- (2) Документацију у вези са спровођењем едукације води и архивира овлаштена здравствена установа која је носиоц едукације, уз обавезу поштивања прописа о заштити личних података.

VI. ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 21.

(Признавање раније обављене едукације)

Здравственом раднику који је, прије ступања на снагу овог правилника, едукацију из здравствене његе у заједници обавио у Федерацији, односно у Босни и Херцеговини, као и у иностранству, признаје се план обављене едукације, као и успјешно завршена провјера знања након обављене едукације.

Члан 22.

(Признавање раније обављене едукације)

- (1) Признавање едукације из члана 21. овог правилника, врши федерални министар, на основу поднијетог документованог захтјева здравственог радника.
- (2) Уз захтјев из става (1) овог члана, прилаже се:
- а) диплома о завршеној високој, вишој, односно средњој медицинској школи-смјер: општи; ако је висока, виша, односно средња медицинска школа завршена у иностранству, уз овјерену диплому доставља се и нострификација дипломе, односно свједочанства;

- б) план и програм обављене едукације из здравствене његе, односно за поливалентне патронажне сестре, овјерен од стране органа који га је донио, а ако је у питању план и програм из иностранства, превод истог са овјером овлаштеног преводиоца,
- с) увјерење о успјешној провјери знања за поливалентне патронажне сестре/сестре у заједници, из члана 21. став (1) овог правилника.

Члан 23.

(Рјешење о признавању едукације)

- (1) На основу поднесеног захтјева по проведеном поступку, федерални министар доноси рјешење.
- (2) Рјешење донијето у смислу става (1) овог члана је коначно у управном поступку.

Члан 24.

(Ступање на снагу)

Овај правилник ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеним новинама Федерације БиХ".

Број 05-02-1356-1/23
21. марта 2023. године
Сарајево

По овлаштењу Владе
Федерације БиХ
Премијер
Фадил Новалић, с. р.

PRILOG 1.

Plan i program edukacije

1. Kompetencije patронажне sestre-tehničara/medicinske sestre-tehničara u zajednici

Nakon uspješnog savladavanja nastavnog plana i programa, patронажна sestra-tehničar/medicinska sestra-tehničar u zajednici bit će kompetentna da:

- Samostalno provodi aktivnosti zdravstvene njege u kući korisnika i u lokalnoj zajednici, te saraduje sa drugim službama u sektoru zdravstva, kao i sa drugim sektorima u cilju očuvanja i unapređenja zdravlja cjelokupnog stanovništva
- Promovira zdravlje u porodici i zajednici
- Educira i motivira pojedince i porodicu na promjene životnih navika u svrhu sprečavanja bolesti i unapređivanje zdravlja
- Kao član zdravstvenoga tima provodi preventivne aktivnosti u području primarne, sekundarne i tercijarne prevencije cjelokupne populacije
- Procjenjuje, planira, implementira i vrednuje zdravstvenu njegu osobama kojima je potrebna (u porodici ili zajednici), u skladu sa dobi, fizičkim, mentalnim i duhovnim potrebama
- Donosi odluke o zdravstvenoj njezi u zdravlju i bolesti, zasnovane na dokazima i utemeljene na kulturološkim vrijednostima i etičkim principima
- Odabire zdravstvene prioritete zajedno sa pacijentom, njegovom porodicom ili zajednicom
- Definira prioritete potrebe za zdravstvenu njegu baziranu na dokazima – "evidence based" zdravstvena njega korištenjem podataka, zdravstvenih indikatora i indikatora vezanih za zdravlje
- Provodi individualni i grupni zdravstveni odgoj
- Učestvuje u socijalnim i zdravstvenim pitanjima unutar zajednice, koristeći objektivne podatke vezane za zdravlje

- Koristi metode osnaživanja i zagovaranja zaštite zdravlja na nivou porodice, domaćinstva i zajednice
- Pruža rodno osjetljive zdravstvene usluge iz domena svog svakodnevnog rada, posebno osobama iz marginaliziranih ili ranjivih grupa
- Saraduje sa drugim službama i javnim djelatnostima u svrhu poboljšanja i unapređivanja zdravlja u zajednici
- Vodi evidenciju svih provedenih postupaka.

2. Oblici izvođenja nastave

Dodatna edukacija iz zdravstvene njege u zajednici se sastoji od **92 sata (1 sat = 60 minuta) teoretske nastave i 60 sati praktičnog rada.**

Teoretsku nastavu provode diplomirane/više medicinske sestre, medicinske sestre/tehničari koje/i su završile edukaciju iz osnovna andragogije (u daljem tekstu: ToT) iz porodične medicine i ToT iz polivalentne patronaže sa najmanje 5 (pet) godina radnog staža u struci i završenom dodatnom edukacijom iz porodične medicine, akademsko osoblje fakulteta zdravstvenih studija sa smjera zdravstvene njege i terapije, najmanje u zvanju docenta na oblasti predmeta iz zdravstvene njege i terapije, doktori medicine odgovarajuće specijalnosti, kao i zdravstveni saradnici, u skladu sa ovim planom i programom.

Praktični rad kandidat obavlja pod nadzorom medicinske sestre-tehničara koja ima iskustvo u radu u zajednici (patronažnoj djelatnosti) (u daljem tekstu: mentor). Obavezno je da mentor ima najmanje 5 (pet) godine iskustva u radu u službi polivalentne patronažne djelatnosti.

Praktični rad se obavlja u okviru geografski definiranog područja, i to u:

- kući pacijenta/korisnika/porodice
- domu zdravlja
- zajednici (na radnom mjestu korisnika, školama i obdaništima, domu za penzionere i osobe treće životne dobi, mjesnim zajednicama, humanitarnim i nevladinim organizacijama, centrima za socijalni rad, zajedničkim posjetama sa socijalnim radnikom ili osobljem eko policije, sanitarnim inspektorom i sl.)

3. Način polaganja ispita

Da bi pristupili polaganju ispita, polaznici edukacije moraju biti prisutni na 80% sati nastave svakog dijela svih utvrđenih modula teoretske i praktične nastave.

Za pristupanje ispitu, polaznik edukacije mora uraditi stručno istraživački rad sa procjenom pacijenta/korisnika u kontekstu porodice i profila lokalne zajednice, te ga prezentirati. Na ovaj način se integiraju teoretske i praktične komponente edukacije.

Provjera znanja se sastoji od pismenog testa sa 100 pitanja po principu višestrukoga izbora (MCQ).

Kandidati koji zadovolje na pismenom testu, što znači da su tačno uradili preko 70% testa, pristupaju usmenom ispitu.

Usmeni ispit će biti zakazan u periodu ne kraćem od 7 (sedam) dana, nakon obavljenog pismenoga testa, čiji će rezultati biti javno obavljeni na web stranici Federalnoga ministarstva zdravstva.

Kandidati pristupaju usmenom ispitu, koji se sastoji od usmenog prezentiranja rada na temu procjene pacijenta/korisnika u kontekstu porodice i profila lokalne zajednice sa planom zdravstvene njege.

Završni ispit se smatra položenim ukoliko učesnik ima 70% tačnih odgovora na testu i koji je u stručno istraživačkom radu ispoštovao sve elemente procjene i plana zdravstvene njege.

4. Princip ravnopravnosti spolova i zabrana diskriminacije

U ovom dokumentu korišteni izrazi koji imaju rodno značenje obuhvataju na jednak način muški i ženski rod, bez obzira na to jesu li korišteni u muškom ili ženskom rodu.

Pravno obavezujući princip ravnopravnosti spolova i zabrane diskriminacije po osnovu spola nalazi se u temelju ovog dokumenta i podrazumijeva aktivno suzbijanje rodni stereotipa i predrasuda u nastavnom sadržaju i njegovoj izvedbi, kao i promoviranje ravnopravnosti i jednakosti spolova kao jasno proklamiranog cilja u ostvarivanju demokratskog društva.

5. Učesnici

Učesnici edukacije su medicinske sestre/tehničari koji ispunjavaju uvjete iz člana 4. Pravilnika o dodatnoj edukaciji iz zdravstvene njege u zajednici.

Plan nastavnih jedinica

Tabela 1. Plan nastavnih jedinica

Boj nastavne jedinice	Nastavna jedinica	Trajanje
1	Poglavlje I	7 sati
1.1	Sistem zdravstvene zaštite u Federaciji BiH	1 sat
1.2	Primarna zdravstvena zaštita i zdravstvena njega u zajednici i polivalentna patronaža/sestrinstvo u zajednici, kontinuitet njege i horizontalna uvezanost	5 sati
1.3	Socijalna zaštita i organizacija službi socijalne zaštite, nevladine i humanitarne organizacije	1 sat
2	Poglavlje II	7 sati
2.1	Komunikacija sa pacijentom/porodicom	2 sata
2.2	Starenje i društvo	1 sat
2.3	Ljudi i bolest	1 sat
2.4	Porodica	1 sat
2.5	Porodica/prijatelji kao negovatelji	1 sat
2.6	Suočavanje sa tugom i smrću	1 sat
3	Poglavlje III	11 sati
3.1	Epidemiologija, vakcine i kontrola infekcija	2 sata
3.2	Socijalna medicina (javno zdravlje, okoliš i zdravlje – situacija u zemlji)	1 sat
3.3	Profiliranje zajednice – rad sa lokalnom zajednicom, korištenje pristupa procjena zdravstvenih potreba	3 sata
3.4	Planiranje porodice i zdravlje žene	2 sata
3.5	Zdravlje djeteta i majke	4 sata
4	Poglavlje IV	47,5 sat
4.1	Procjena pacijenta	5 sati
4.2	Planiranje zdravstvene njege - planiranje u partnerstvu sa pacijentima i porodicom	3 sata
4.3	Vođenje sestrinske dokumentacije, SOPovi za PVP	2 sata
4.4	Zdravlje i zaštita medicinske sestre u zajednici pri radu	1 sat
4.5	Nastavak i provođenje bolničkih vještina u kući	2 sata
4.6	Zdravstvena njega pacijenta sa različitim kliničkim stanjima (kardiovaskularne bolesti, karcinom, respiratorne bolesti, dijabetes mellitus, neurološka oboljenja, infektivne bolesti)	9 sati
4.7	Njega bolesnika u terminalnoj fazi bolesti	6 sati
4.8	Aplikacija lijekova	1 sat
4.9	Tretman rane	2 sata
4.10	Inkontinencija	2 sata
4.11	Zdravstvena njega osoba treće životne dobi /rad sa porodicom	3 sata
4.12	Prevenција i menadžment dekubitusa	1,5 sat
4.13	Zdravstvena njega stome	2,5 sata
4.14	Zdravstvena njega pacijenta sa mentalnim poteškoćama	2 sata
4.15	Rehabilitacija	2 sata
4.16	Tretiranje hitnih slučajeva u kućnim uvjetima	2,5 sata
4.17	Sigurnost i kvalitet zdravstvene njege	1 sat
5	Poglavlje V	9,5 sati
5.1	Obučavanje pacijenta/porodice	2 sata
5.2	Rano otkrivanje (<i>screening</i>) bolesti i prevencija bolesti	2 sata
5.3	Savjetovanje	1 sat
5.4	Zdravlje u vrtićima i školama	2 sata
5.5	Ishrana	1 sat

5.6	Zloupotreba psihoaktivnih supstanci	1 sat
5.7	Uticaj klimatskih promjena na zdravlje	0,5 sat
6	Poglavlje VI	9 sati
6.1	Rad i zdravlje	1 sat
6.2.	Prepoznavanje i postupanje u slučajevima rodno zasnovanog nasilja	1 sat
6.3	Socijalna inkluzija i sprječavanje diskriminacije	1 sat
6.4	Etički aspekti zdravstvene njege	1 sat
6.5	Rani rast i razvoj	2 sata
6.6	Evaluacija naučenog i instrukcije za istraživački rad	3 sata

6. Plan i program dodatne edukacije PLAN I PROGRAM DODATNE EDUKACIJE IZ ZDRAVSTVENE NJEGE U ZAJEDNICI

Poglavlje I

Primarna zdravstvena zaštita i polivalentne patronažne sestre-tehničari/ medicinske sestre-tehničari u zajednici

Tema: 1.1. Sistem zdravstvene zaštite u Federaciji BiH

Opis modula:

- Strateški dokumenti i zakoni koji reguliraju zdravstvenu zaštitu u Federaciji Bosne i Hercegovine
- Sistem zdravstvene zaštite u Federaciji Bosne i Hercegovine
- Funkcije zdravstvenoga sistema – upravljanje, resursi, pružanje usluga i finansiranje
- Mjere zdravstvene zaštite
- Koncept prava pacijenata u svjetlu ljudskih prava
- Perspektive Svjetske zdravstvene organizacije (SZO) iz oblasti zdravstvene njege (Bečka i Minhenska deklaracija, Rezolucije, Strateški pravci djelovanja, dokumenti Međunarodnog vijeća medicinskih sestara (ICN) i dokumenti Evropske Unije-EFNA)

Trajanje: 1 sat

Ciljevi učenja: Nakon predavanja učesnici bi trebali biti sposobni:

- Opisati sistem zdravstvene zaštite u Federaciji Bosne i Hercegovine
- Razumjeti funkcije zdravstvenoga sistema
- Definirati mjere zdravstvene zaštite
- Upoznati se sa strateškim dokumentima kao i osnovnim zakonima koji regulišu pitanje zdravstvene zaštite i sestrištva u Federaciji BiH
- Navesti ulogu medicinske sestre/tehničara u zdravstvenom sistemu Federacije BiH u skladu sa stručnim obrazovanjem i kompetencijama.

Sadržaj: Opisuje se strateški dokumenti i zakoni koji reguliraju zdravstvenu zaštitu u Federaciji BiH. Opisuje se i definiraju funkcije zdravstvenog sistema, kao i mjere zdravstvene zaštite. Definišu se koncepti prava pacijenata generalno. Predstavljaju se zakonski akti vezano za prava, dužnosti i obaveze pacijenata u Federaciji BiH. Prezentiraju se svi ključni dokumenti međunarodnih institucija vezani za razvoj sestrištva (perspektive Svjetske zdravstvene organizacije - SZO iz oblasti zdravstvene njege, Bečka i Minhenska deklaracija, Rezolucije, Strateški pravci djelovanja, dokumenti Međunarodnog vijeća medicinskih sestara (ICN) i dokumenti Evropske Unije-EFNA.

Aktivnosti i metode:

-	Predavanje	45 minuta
-	Diskusija, pitanja i odgovori	15 minuta

Tehnička podrška: Data projektor, kompjuter, flip čart, flomasteri

Materijal za distribuciju: Štampani materijal za učesnike, materijali za evaluaciju i evidenciju prisustva nastavi.

Reference:

1. Strategija razvoja Federacije Bosne i Hercegovine (2021-2027)
2. Zakon o zdravstvenoj zaštiti ("Službene novine Federacije BiH", br. 46/10 i 75/13)
3. Zakon o sestrištva i akušerstvu ("Službene novine Federacije BiH", broj 43/13)
4. Zakon o pravima, obavezama i odgovornostima pacijenata ("Službene novine Federacije BiH", broj 40/10)
5. Minhenska deklaracija "Sestre i babice - Snaga za zdravlje", Regionalni ured SZO za Evropu, 2000.

Tema: 1.2. Primarna zdravstvena zaštita, zdravstvena njega u zajednici i polivalentna patronaža/sestrištvo u zajednici, kontinuitet njege i horizontalna uvezanost

Opis modula:

- Organizacija primarne zdravstvene zaštite (PZZ):
Dom zdravlja i organizacija doma zdravlja: porodična medicina (PM), službe u zajednici (centri za mentalno zdravlje u zajednici, centri za fizikalnu rehabilitaciju, centri za rani rast i razvoj, službe sestara u u zajednici), ostale službe u domu zdravlja
- Zdravstvena njega u zajednici
 - Definicija i značaj zdravstvene njege u zajednici – ciljevi i zadaci (zakonske odrednice u Federaciji BiH)
 - Organizacija zdravstvene njege u zajednici – socio-ekološki model zdravlja
 - Koncept zdravstvene njege u zajednici
 - Koordinacija i umrežavanje zdravstvene njege na svim nivoima zdravstvene zaštite
 - Rad sa vladinim tijelima i nevladinim organizacijama
 - Zdravstvena njega pacijenta u njegovom domu
 - Proces pružanja zdravstvene njege
 - Pet rutinskih vještina za medicinsku sestru u zajednici: pružanje zdravstvene njege, donošenje odluka, komunikacija, liderstvo, menadžment
 - Upravljanje slučajem (Case management) i Upravljanje bolešću (Disease management)
 - Značaj polivalentne patronaže/sestrištva u zajednici, polivalentna patronaža unutar tima primarne zdravstvene zaštite, polivalentna patronaža u cjelokupnom sistemu zdravstvene zaštite (sekundarna i tercijalna zdravstvena zaštita)
 - Dokumentacija polivalentne patronaže/sestrištva u zajednici
 - Značaj intramuralne i ekstramuralne zdravstvene njege - Značaj radnih sastanaka i koordinacija unutar i izvan zdravstvenog sektora
 - Pacijent kao član tima
 - Primjeri iz prakse zdravstvene njege u zajednici
 - Zdravstvena njega od rođenja do smrti
 - Saradnja sa porodištem (babcicom)

Trajanje: 5 sati

Ciljevi učenja: Nakon predavanja učesnici bi trebali znati:

- Objasniti organizaciju primarne zdravstvene zaštite:
 - doma zdravlja (službe PZZ i konsultativno specijalistički nivo)
 - službe P/O medicine
 - službi u zajednici (centri za mentalno zdravlje u zajednici, centri za fizikalnu rehabilitaciju)
 - drugih službi u domu zdravlja
- Definirati i opisati koncept zdravstvene njege u zajednici:
 - njega pacijenta u njegovom domu
 - promocija zdravlja i prevencija bolesti

- rad sa vladinim tijelima i nevladinim organizacijama
- Opisati koordinaciju zdravstvene njege na primarnom nivou zdravstvene zaštite
- Opisati način umrežavanja između primarne zdravstvene zaštite i zdravstvene njege u zajednici i umrežavanje između primarne zdravstvene zaštite i sekundarne i tercijarne zdravstvene zaštite
- Definirati sadržaj, ulogu, ciljeve i zadatke polivalentne patronaže/sestrinstva u zajednici
- Navesti elemente strategija za budućnost zdravstvene njege u zajednici
- Definirati, opisati i praktimirati pet rutinskih vještina za rad medicinske sestre u zajednici: pružanje zdravstvene njege, donošenje odluka, komunikacija, liderstvo, menadžment
- Definirati Upravljanje slučajem (Case management) i Upravljanje bolešću (Disease management)
- Definirati ulogu polivalentne patronaže unutar tima primarne zdravstvene zaštite
- Definirati način veze sa timovima na ostalim nivoima zdravstvene zaštite
- Prepoznati pacijenta kao člana tima, znati u kojim slučajevima je potrebno aktivno učestće pacijenta, znati prepoznati kada je pacijent sposoban da aktivno učestvuje

Sadržaj: Primarna zdravstvena zaštita predstavlja centralnu funkciju i glavni je fokus sistema zdravstvene zaštite jedne države. Unutar ovog nivoa zdravstvene zaštite se rješava oko 80% zahtjeva za zdravstvenom zaštitom. Također je integrirajući dio društvenog i ekonomskog razvoja države. Primarna zdravstvena zaštita predstavlja "ulaz" pacijenta u zdravstveni sistem. Reformski procesi su u centar zdravstvenog sistema stavili uspostavu koncepta porodične medicine, uz razvijanje centara u zajednici (centri za mentalno zdravlje, centri za fizikalnu rehabilitaciju), kao i djelatnost polivalentne patronaže i djelatnosti sestara u zajednici koji su definirani Zakonom o zdravstvenoj zaštiti, kao i propisima donesenim na osnovu tog zakona. Regionalna i geografska različitost u organizaciji primarne zdravstvene zaštite je prisutna uprkos uspostavljenom zakonskom okviru. Ističe se važnost intersektorijske i interdisciplinarnе saradnje, a sve u cilju očuvanja i unapređenja zdravlja.

Polivalentna patronaža/sestrinstvo u zajednici je dio reformskog procesa razvoja primarne zdravstvene zaštite, kroz jačanje uloge medicinske sestre u službi/timu porodične medicine, sa mjestom djelovanja u zajednici. Prevladajući cilj djelovanja medicinske sestre u zajednici je očuvanje i unapređenje zdravlja populacije. Aktivnosti medicinske sestre u zajednici su usmjerene prema preveniranju nastanka hroničnih oboljenja i sprečavanju njihovih komplikacija. Zdravstvena njega u zajednici prvenstveno se obavlja u porodici, potom lokalnoj zajednici po socio-ekološkom modelu zdravlja, uz maksimalno sudjelovanje i uvažavanje korisnika. Neophodna je dobra saradnja sa službama primarne zdravstvene zaštite, KSP zdravstvene zaštite, lokalnom zajednicom i drugim subjektima s kojima medicinska sestra/tehničar u zajednici komunicira u interesu korisnika. Pružanje zdravstvene njege u zajednici odvija se kroz timski rad, a uloga medicinske sestre/tehničara treba biti jasno definirana kao i njene/njegove kompetencije. Rad medicinske sestre/tehničara u zajednici treba da se odvija kroz proces zdravstvene njege, korištenje sestrijskih dijagnoza, postavljanje ciljeva u odnosu na potrebe – problem korisnika, te provođenje intervencija u skladu sa postavljenim ciljevima. Poseban akcenat u radu medicinskih sestara u zajednici

predstavlja segment rada sa vulnerabilnim skupinama i socijalno isključenim osobama.

Aktivnosti i metode

- Predavanje (I dio: zakonski okvir, organizacijski modeli)	45 minuta
- Diskusija, pitanja i odgovori	15 minuta
- Predavanje (II dio: sadržaj rad, vještine)	75 minuta
- Diskusija, pitanja i odgovori	15 minuta
- Rad u grupama: identifikacija potreba za zdravstvenom njegom u lokalnim zajednicama; podjela učesnika i objašnjenje zadatka	15 minuta
- Izvještavanje po grupama	10 minuta
- Predavanje (III dio: saradnja, komunikacija, dokumentacija)	45 minuta
- Diskusija, pitanja i odgovori	15 minuta
- Rad u istim grupama - učesnici će uraditi plan zdravstvene njege za identificirane probleme – objašnjenje zadatka	15 minuta
- Izvještavanje po grupama	10 minuta
- Rad u grupama: Komunikacija medicinske sestre u lokalnoj zajednici - objašnjenje zadatka	20 minuta
- Izvještavanje po grupama	10 minuta
- Diskusija i zaključci	10 minuta

Tehnička podrška: Data projektor, kompjuter, flip čart, flomasteri

Materijal za distribuciju: Materijal za učesnike, uputstvo za rad u grupama, materijali za evaluaciju i evidenciju prisustva nastavi

Reference:

1. Zakon o zdravstvenoj zaštiti ("Službene novine Federacije BiH", br. 46/10 i 75/13)
2. Zakon o sestrinstvu i akušerstvu ("Službene novine Federacije BiH", broj 43/13)
3. Naredba o standardima i normativima zdravstvene zaštite iz obaveznog zdravstvenog osiguranja u Federaciji Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", br. 82/14, 107/14 i 58/18)
4. Lemon L. Learning Material on Nursing. Copenhagen: WHO – Regional Office for Europe; World Health Organisation, 1996.
5. Minhenska deklaracija "Sestre i babice- Snaga za zdravlje", Regionalni ured SZO za Evropu, 2000.

Ostale reference:

Po izboru predavača (ažurirano)

Tema: 1.3. Socijalna zaštita i organizacija službi socijalne zaštite, nevladine i humanitarne organizacije

Opis modula:

- Propisi iz oblasti socijalne zaštite
- Organizacija službi socijalne zaštite i način pružanja usluga
- Organizacija rada centara za socijalni rad
- Procjena rodno specifičnih potreba pojedinca/porodice za socijalnom zaštitom sa servisom sestrinstva u zajednici, razmjena informacija
- Nevladine organizacije (NVO)
 - cilj
 - svrha
 - način rukovođenja
- Saradnja sa zdravstvenom njegom u zajednici i pristup informacijama o nevladinim organizacijama
- Humanitarne organizacije (nacionalne/međunarodne)
 - cilj
 - svrha
 - način rukovođenja i finansiranje
- Primjeri humanitarnih agencija i međunarodnih organizacija od značaja za zdravstvo (Crveni krst/križ, karitativna udruženja, UN agencije i dr.)

Trajanje: 1 sat

Ciljevi učenja: Nakon predavanja učesnici bi trebali biti sposobni:

- Opisati sadržaj propisa iz oblasti socijalne zaštite
- Opisati organizaciju službi socijalne zaštite i način pružanja usluga socijalne zaštite
- Opisati organizaciju rada centara za socijalni rad
- Identificirati prioritete u rješavanju zdravstveno-socijalnih potreba kroz angažman polivalentne patronaže/sestrinstva u zajednici
- Prepoznati mogućnosti ravnopravnog pristupa u rješavanju zdravstveno-socijalnih potreba i problema svih članova zajednice
- Definirati šta su NVO, te cilj, svrhu i zadatke NVO
- Znati kako uspostaviti saradnju NVO sa zdravstvenom njegovom u zajednici
- Definirati šta su humanitarne organizacije (nacionalne/međunarodne), te njihov cilj, svrhu, način rukovođenja i finansiranje
- Navesti primjere humanitarnih agencija i međunarodnih organizacija od značaja za zdravstvo (Crveni križ, karitativna udruženja, UN agencije i dr.)

Sadržaj: Socijalnu zaštitu provode centri za socijalni rad koje osniva grad-općina u skladu sa važećim propisima u oblasti socijalne zaštite. Korisnici socijalne zaštite su, između ostalog, i osobe koje se nalaze u stanju socijalne potrebe. Podrška osobama koje se nalaze u stanju socijalne potrebe uključuje osobe koje se vraćaju u zajednicu nakon boravka u ustanovama socijalne zaštite. Saradnja sa polivalentnom patronažnom sestrom/medicinskom sestrom u zajednici podrazumijeva multidisciplinarni pristup klijentu/korisniku usluga što uključuje: posmatrati korisnika/klijenta u cjelokupnom okruženju, naći balans između korisnika/klijenta i zajednice, imati dijalog, razvijati tolerantnu komunikaciju, raditi po principu krugova sa propusnim filterima, te poštovanje drugih.

Nevladine organizacije (NVO) predstavljaju značajan segment društvenog i ekonomskog organiziranja sektora civilnog društva. Prezentira se način organizacije i funkcioniranja nevladinih organizacija na lokalnom, nacionalnom kao i na međunarodnom nivou. Definišu se humanitarne organizacije i agencije, način organizacije i funkcioniranja istih na različitim nivoima. Definišu se ciljevi, svrha i zadaci nevladinih i humanitarnih organizacija i agencija, te način rukovođenja i finansiranja. Upoznavanje sa postojećom zakonskom regulativom. Značaj saradnje sa pružateljima zdravstvene njege u zajednici. Način pristupa informacijama o nevladinim i humanitarnim organizacijama, mogućnosti i način pristupa za korištenje finansijske podrške od strane istih, principi identifikiranja potreba i razvijanje projekata na lokalnom nivou. Primjeri poznatih agencija i organizacija na lokalnom, nacionalnom i međunarodnom nivou.

Aktivnosti i metode:

-	Predavanje	30 minuta
-	Rad u grupama (učesnici će kroz analizu pet različitih slučajeva u zajednici uraditi identifikaciju socijalnih potreba i mogućih aktera u rješavanju istih)	20 minuta
-	Otvorena diskusija u velikoj grupi (pitanja i odgovori)	10 minuta

Tehnička podrška: Data projektor, kompjuter, flip čart, flomasteri

Materijal za distribuciju: Materijal za učesnike, uputstvo za rad u grupama, materijali za evaluaciju i evidenciju prisustva nastavi.

Reference:

1. Zakon o osnovama socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite porodica sa djecom ("Službene novine

Federacije BiH", br. 36/99, 54/04, 39/06, 14/09, 45/16 i 40/18)

2. Konvencija o pravima djeteta (www.ombudsmen.gov.ba)
3. Konvencija o zaštiti ljudskih prava i temeljnih sloboda ("Službeni glasnik BiH", br. 6/99)
4. Konvencija o pravima osoba s invaliditetom ("Službeni glasnik BiH - Međunarodni ugovori", br. 11/09)
5. Vodič za ostvarivanje prava iz socijalne zaštite - Rights For All (www.rightsforall.ba/publikacije-bs/docs-bs/vodic_socijalna_zastita)
6. Rezolucija Generalne skupštine Ujedinjenih naroda, br. 51/74 1996.godine povodom "Novog međunarodnog humanitarnog poretka"
7. www.zdravlje.sr.gov.yu/mz
8. www.euro.who.int
9. www.icva.ch
10. www.ICRC.org
11. Specijalizovane agencije UN-a, IBHI Kvalitativna studija Zapošljavanje, pružanje socijalnih usluga i NVO sektor; status i perspektive za BIH
12. Zakon o udruženjima i fondacijama Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 32/01, 42/03, 63/08, 76/11 i 94/16)
13. Zakon o udruženjima i fondacijama ("Službene novine Federacije BiH", broj 45/02)

Ostale reference:

Po izboru predavača (ažurirano)

Poglavlje II

Mikro-kontekst, socijalno-psihološki aspekti primarne zdravstvene zaštite i sestrinstvo u zajednici

Tema 2.1. Komunikacija sa pacijentom/porodicom

Opis modula:

- Proces komunikacije
- Tehnike komunikacije (verbalna i neverbalna - SOFTEN i BATHE)
- Barijere u komuniciranju, načini unaprijeđenja komunikacije
- Vještine slušanja i intervjuiranje (otvorena i zatvorena pitanja)
- Priopćavanje informacija
- Razmjena informacija
- Etička pitanja u komuniciranju

Trajanje: 2 sata

Ciljevi učenja: Nakon predavanja učesnici bi trebali biti sposobni:

- Definirati proces komunikacije
- Primijeniti tehnike komunikacije (verbalna i neverbalna - SOFTEN i BATHE)
- Savladati barijere u komuniciranju i načine unaprijeđenja komunikacije
- Primijeniti vještine slušanja i intervjuiranje (otvorena i zatvorena pitanja)
- Napraviti plan priopćavanja informacija
- Poštivati etički kodeks struke u komuniciranju

Sadržaj: Upoznavanje sa procesom komunikacije kao dvosmjernim prenosom informacija. U komunikologiji se prepoznaju verbalne i neverbalne vještine komunikacije. Neverbalna komunikacija čini 70% komunikacije. Bolest, starenje, reakcije na bolest mogu stvoriti probleme motorne i čulne prirode u komunikaciji. Uspješnost posla medicinske sestre/ tehničara u zajednici u mnogome ovisi o mogućnosti uspostavljanja komunikacije sa pacijentom. Obaveza etičkog pristupa u procesu komunikacije je neupitna u smislu očuvanja integriteta i zaštite privatnosti pacijenta.

Aktivnosti i metode:

-	Predavanje	60 minuta
-	Rad u grupama: primjena metoda verbalne i neverbalne komunikacije kod teško oboljelih pacijenata u procesu svakodnevnih njege	50 minuta
-	Diskusija i zaključci	10 minuta

Tehnička podrška: Data projektor, kompjuter, flip čart, flomasteri

Materijal za distribuciju: Materijali za učesnike, uputstvo za igru uloga materijali za evaluaciju i evidenciju prisustva nastavi.

Reference:

1. Mujagić N., Rizvan I., Čerkez G. i Peršić Z., Komunikacija u zdravstvu, Izdavač: Fondacija fami, Koizdavači: Federalno ministarstvo zdravstva i Univerzitet u Sarajevu Fakultet političkih nauka, Sarajevo 2022. godine
2. Milošević Lj. Elementi komunikacije i saopštavanja loših vesti u palijativnoj nezi; II Edukativni seminar, Medicinski fakultet; Beograd, mart 2005.
3. Kubler-Ross E.: Razgovori sa umirućima; Zagreb, 1980.
4. Zakon o pravima, obavezama i odgovornostima pacijenata ("Službene novine Federacije BiH", broj 40/10)

Ostale reference:

Po izboru predavača (ažurirano)

Tema: 2.2. Starenje i društvo

- Demografski trendovi i demografska tranzicija
- Mreže podrške koje pružaju pomoć, savjete i edukacionu podršku osobama treće životne dobi
- Sigurno stanovanje za osobe treće dobi
- Predstavljanje koncepta zdravog starenja
- Prava iz oblasti socijalne zaštite
- Saradnja sa socijalnom službom i smještanje u socijalne ustanove
- Fizičke promjene u čestim zdravstvenim problemima - demencija i depresija
- Gubici senzornih funkcija (sluh, vid, miris, okus)
- Sprečavanje padova starijih osoba
- Zanemarivanje i zlostavljanje starijih osoba

Trajanje: 1 sat

Ciljevi učenja: Nakon predavanja učesnici bi trebali biti sposobni:

- Prepoznati značaj aktuelnih demografskih trendova
- Prepoznati značaj očuvanja neovisnosti osoba treće dobi u odnosu na usamljenost
- Identificirati mreže podrške koje pružaju pomoć, savjete i edukacionu podršku
- Prepoznati fizičke promjene u starosti u zajedničkim zdravstvenim problemima
- Prepoznati simptome demencije i depresije
- Prepoznati simptome zanemarivanja i zlostavljanja starijih osoba
- Identificirati sigurno stanovanje za starije osobe
- Predstaviti koncept zdravog starenja
- Znati prava iz oblasti socijalne zaštite
- Uspostaviti saradnju sa službama socijalne zaštite i započeti aktivnosti na smještanju u ustanove socijalne zaštite u skladu s indikacijama.

Sadržaj: Starenje je prirodan biološki proces koji započinje momentom rođenja. Periodizacija starosti: 65-75 period rane starosti; 76-85 period prosječne starosti; preko 85 godine period pozne starosti. Demografski trendovi ukazuju na starenje ukupne populacije, s obzirom na to da je porast procentualnog učešća starih osoba u ukupnoj populaciji preko 16%. Aktivnosti na uspostavi i razvoju koncepta zdravog

starenja se umnogome oslanjaju na djelovanje u lokalnoj zajednici, te jačanje i održavanje postojećih resursa starih osoba. Socijalno obilježje starosti je gubitak socijalnog suportivnog okruženja (odlazak u penziju), te gubitak dragih osoba, smrt. Kod starijih osoba je prisutan komorbiditet i upotreba, usljed toga, većeg broja lijekova, koji u interakciji mogu izazvati negativne posljedice. Demencija je zajedničko ime za čitav niz bolesnih stanja za koje su karakteristične kognitivne, emotivne i druge funkcionalne promjene mozga nastale zbog različitih uzroka. Demencija je sve češća i nastaje kod ljudi zrelog-starijeg životnog doba. Patronažna sestra mora biti osposobljena da prepozna simptome kod demencije, za koju je karakteristično da počinje naglo i čiji je početak spor. Uloga patronažne sestre u edukaciji porodice o demenciji i pomoći osobama sa demencijom je višestruka i nakon predavanja učesnici bi trebali da znaju smjernice za postupanje.

Depresija je uobičajena kod starih osoba, raste sa godinama starosti, javlja se u svim fazama demencije. Depresija se javlja kod demencija gdje pamćenje u prvoj fazi ostaje očuvano, a druge sposobnosti propadaju, jer su oni još uvijek u stanju da sagledaju stvari koje im se dešavaju, kod mnogih demencija nije simptom.

Depresija često prati starost kao odvojeni simptom zbog suočavanja sa starošću kao fazom života.

Sigurno životno okruženje, te učestalost padova kod starih osoba omogućavaju medicinskoj sestri u zajednici da provodi edukativno-preventivne aktivnosti, kao i nadzor nad higijensko-dijetetskim režimima starih osoba, a u cilju sprečavanja komplikacija. Učesnici trebaju znati važnost prevencije padova, znati i davati uputstva porodici o prevenciji padova, postupanja sa dementnim pacijentom, postupanja sa depresivim pacijentom.

Aktivnosti i metode:

-	Predavanje (starost, gerontologija, potrebe starih ljudi)	45 minuta
-	Diskusija i zaključci	15 minuta

Tehnička podrška: Data projektor, kompjuter, flip čart, flomasteri

Materijal za distribuciju: Materijal za učesnike, uputstvo za rad u grupama materijali za evaluaciju i evidenciju prisustva nastavi.

Reference:

1. Strategija razvoja sistema socijalne zaštite starijih u FBiH za period od 2018-2022. godine (www.zsdzcg.me//strategija%20razvoja%20sistema%20socijalne)
2. Zakon o zdravstvenoj zaštiti ("Službene novine Federacije BiH", br. 46/10 i 75/13)
3. Tijanić M., Đuranović D., Rudić R., Milošević Lj.: Zdravstvena nega i savremeno sestinstvo; Naučna, Beograd, 2001.
4. Starenje i bolesti mozga, prevod sa norveškog; Visoka med. škola Čuprija, 2007.
5. Davidović M. i sar.; Savremena gerijatrija, Beograd, 2003.
6. Provođenje promotivnih i preventivnih aktivnosti u oblasti mentalnog zdravlja – Teorijski i praktični okvir, Banja Luka/Sarajevo, 2017. godine <https://www.zjzfbih.ba/wp-content/uploads/2009/02/okvir-05.06.2017.pdf>

Ostale reference:

Po izboru predavača (ažurirano)

Tema: 2.3. Ljudi i bolest**Opis modula:**

- Definicija pojma zdravlja i bolesti
- Mitovi o uzrocima bolesti i tretmanima
- Utjecaj društvenih faktora na zdravlje i bolest

- Kako se nositi sa postojanjem grupnih odrednica poremećaja ponašanja
- Osnajivanje pacijenta i porodice
- Medicinska sestra u zajednici kao zagovornik prava na zdravstvenu i socijalnu zaštitu prava pacijenta

Trajanje: 1 sat

Ciljevi učenja: Nakon predavanja učesnici bi trebali biti sposobni:

- Definirati pojam zdravlja i bolesti
- Povećati nivo znanja o istorijskom razvoju i uzrocima bolesti, socijalnom aspektu bolesti
- Navesti grupne odrednica poremećaja ponašanja
- Navesti metode osnaživanja pacijenta i porodice
- Biti podrška porodici u ostvarivanju prava na zdravstvenu i socijalnu zaštitu

Sadržaj: Bolest nije samo biološka pojava nego i psihološki i socijalni fenomen. Bolest često dovodi do promjena u uobičajenom načinu života, ograničava sudjelovanje bolesne osobe u životu, porodici i društvu, i dovodi do većeg ili manjeg stepena socijalne izolacije.

Bolesti nastaju kao posljedica naslijeđenih svojstava organizma, individualnog psihomotornog razvoja, aktuelnog oštećenja i socijalnih uvjeta. Bolest može biti akutna i hronična. Hronične i duševne bolesti umnogome utiču na kvalitet života, te mogu dovesti čak i do invaliditeta, nemogućnosti komuniciranja, racionalnog razmišljanja, obavljanja svakodnevnih aktivnosti, brige o samom sebi i okolini. Bolešću se mijenja socijalni status oboljelog, što ima negativne implikacije na njegovu ličnost, ali i porodicu. Posebnu pažnju treba obratiti na osobe sa mentalnim oboljenjima sa poentiranjem podrške porodici kako bi involvirali pacijenta i zajednički u timu sa pacijentom i porodicom prevazišli problem.

Aktivnosti i metode:

- Predavanje	45 minuta
- Diskusija	15 minuta

Tehnička podrška: Data projektor, kompjuter, flip čart, flomasteri

Materijal za distribuciju: Materijal za učesnike, uputstvo za rad u grupama materijali za evaluaciju i evidenciju prisustva nastavi.

Reference:

1. Jung K., 'Čovek i njegovi simboli', Narodna knjiga Alfa, 1996.
2. Kecmanović D. Psihijatrija, SIP 'Bakar' Bor, 1989.
3. Feifel H., Strack S., Nagy VT: Coping strategies and associated features Of medicaly ill patients. Psychosom.med. 49:545,1987.
4. Smajkić A., Socijalna medicina sa organizacijom zdravstva I dio, Škole narodnog zdravlja Medicinskog fakulteta u Sarajevu, 1997.
5. Pilav A. Sistemi zaštite zdravlja, UNSA, 2014.
6. Džubur A. i saradnici, Socijalna medicina, Medicinski fakultet, Sarajevo 2018.

Ostale reference:

Po izboru predavača (ažurirano)

Tema: 2.4. Porodica

Opis modula:

- Hijerarhija ljudskih potreba po Maslow-u, duhovnost, motivacija i ljudsko ponašanje, porodični odnosi, ljubav i pripadanje
- Model životnog ciklusa uže porodice
- Tranzicione i netranzicione krize u porodici
- Faze individualnog rasta i razvoja tokom životne dobi, uključujući i značajne prekretnice
- Funkcije porodice

- *Mc Master* model funkcioniranja porodice
- Faktori koji utiču na porodične odnose
- Značajni aspekti porodice
- Procjena porodice (Kalgarijski model: genogram i ekomapa).

Trajanje: 2 sata

Ciljevi učenja: Nakon predavanja učesnici bi trebali biti sposobni:

- Identificirati hijerarhiju ljudskih potreba po Maslow-u, duhovnost, motivaciju i ljudsko ponašanje, porodične odnose, ljubav i pripadanje, te prioritete u njihovom zadovoljavanju
- Nabrojati faze individualnog rasta i razvoja tokom životne dobi, uključujući i značajne prekretnice
- Nabrojati faktore koji utiču na porodične odnose
- Diskutirati o značajnim aspektima porodice
- Izvršiti procjenu porodice (Kalgarijski model: genogram i ekomapa)

Sadržaj: Za razvoj ličnosti značajni su mnogobrojni faktori, a ovim predavanjem će se posebna pažnja posvetiti ljudskim potrebama i motivima ljudskog ponašanja, te ulozi porodice. Maslovljeva teorija ličnosti i piramida ljudskih potreba objašnjavaju značaj različitih potreba, počev od fizioloških potreba do potreba za samoaktualizacijom i samoostvarenjem. Eriksonova teorija ličnosti prikazuje kontinuirani razvoj ličnosti tokom života kroz različite faze. Porodica je osnovni prostor za razvoj psihičkog identiteta pojedinca.

U porodici se ostvaruju egzistencijalna sigurnost, podrška, ljubav, pripadanje, osjećaj lične vrijednosti, zadovoljavanju seksualne potrebe i potrebe za potomstvom. Savremena porodica ima uloge u zadovoljavanju afektivnih potreba, formiranja sistema vrijednosti, razvijanja interpersonalnih odnosa, razvoju vještina za rješavanje konflikata.

Porodica je otvoreni sistem koji karakteriziraju određeni odnosi, obrasci komunikacije, moći, hijerarhije, uloge, granice i ravnoteže. Svaka porodica prolazi kroz razvojne faze, pri čemu se može susresti sa tranzicionim i netranzicionim krizama.

Aktivnosti i metode:

- Predavanje (1 dio)	45 minuta
- Diskusija, pitanja i odgovori	10 minuta
- Rad u grupama: identifikacija i hijerarhija potreba	15 minuta
- Rad u malim grupama: identifikacija karakteristika faza u razvoju ličnost članova jedne porodice i igra uloga – karakteristično za razvojnu fazu porodice	15 minuta
- Rad u velikoj grupi: slikanje jedne porodice (tehnika iz psihodrame) i Procjena porodice (Kalgarijski model: genogram i ekomapa)	15 minuta
- Rad u velikoj grupi: međusobne veze i interakcija u porodici i bolesna porodica	10 minuta
- Igrice energizeri	10 minuta

Tehnička podrška: Data projektor, kompjuter, flip čart, flomasteri

Materijal za distribuciju: Materijal za učesnike, uputstvo za rad u grupama, materijali za evaluaciju i evidenciju prisustva nastavi.

Reference:

1. Fulgosi A., Psihologija ličnosti, Školska knjiga, Zagreb, 1990.
2. Jakšić Z, Budak A, Blažeković-Milaković, S, Ebling, Z, Jurković Lj, Katić M et all. Obitelj i zdravlje. Zagreb, Škola Narodnog Zdravlja "Andrija Štampar" Medicinski fakultet Sveučilišta u Zagrebu. 1995.
3. Ekerman N., Psihodinamika porodičnog života, NIO Pobjeda, Titograd, 1987.
4. Pejović M., Porodica i psihopatologija, Savremena administracija, Beograd, 1997.
5. Kecmanović D., Psihijatrija, SIP 'Bakar' Bor, 1989.

6. Marić J., Klinička psihijatrija, Megraf, Beograd, 2005.
7. Zalihić A, Smajkić A, Aleksić Č, Batić-Mujanović O, Černi-Obrdaj E, Gavran L, Jatić Z, Pilav A, Račić M, Rudić A, Šormaz Lj. Organizacija i praksa obiteljske medicine. Sarajevo, 2013.
8. <http://www.cbhif.net/cbHIFweb/Seminars/2s/02%20Motivacija.pdf>

Ostale reference:

Po izboru predavača (ažurirano)

Tema: 2.5. Porodica/prijatelji kao njegovatelji**Opis modula:**

- Rodna dimenzija pružanja zdravstvene njege
- Očekivanja porodice, mogućnosti i obaveze
- Podrška njegovatelju (podučavanje njegovatelja u segmentu njege, predah u njezi, podrška članovima porodice koji su njegovatelji, stres njegovatelja - fizički/mentalni/emotivni)

Trajanje: 1 sat

Ciljevi učenja: Nakon predavanja učesnici bi trebali biti sposobni:

- Navesti ulogu porodice u sveobuhvatnoj njezi, očekivanja, mogućnosti i obaveze
- Pružiti podršku članovima porodice koji su njegovatelji
- Navesti uzroke i vrste stresa kojima mogu biti izloženi njegovatelji, te načine prevencije stresa

Sadržaj: U odnosu na vlastitu bolest, stav bolesnika može biti različit: aktivno-saradujuć stav, borbeni, kapitulirajući i izbjegavajuć stav, i praćen je nizom različitih emocionalnih reakcija. Članovi porodice bolesnika, također, prolaze kroz različite reakcije i periode prilagođavanja na bolest člana porodice. Stoga je značajno poznavati različite aspekte pomoći i podrške porodici za prihvatanje oboljenja i aktivno uključivanje u pružanje njege.

U podršci porodice potrebno je napraviti rehabilitacioni plan sa procjenom kapaciteta porodice, plan za izgradnju resursa za pomoć i njegu i unaprijeđenje vještina za rješavanje problema, te poticati jednako učestvovanje muškaraca i žena u obavezama njege s obzirom na to da u većini slučajeva njegu unutar porodice pružaju žene. Za proces pružanja njege vezan je stres i sindrom sagorijevanja njegovatelja, te je stoga važno savjetovanje i prevencije istih, te prepoznavanje situacije kada je neophodno uključiti članove tima CMZ: psihologa, socijalnog radnika.

Aktivnosti i metode:

Predavanje	45 minuta
Diskusija i zaključci	15 minuta

Tehnička podrška: Data projektor, kompjuter, flip čart, flomasteri,

Materijal za distribuciju: Materijal za učesnike, uputstva za rad u grupama, materijali za evaluaciju i evidenciju prisustva nastavi.

Reference:

1. Jung K., 'Čovek i njegovi simboli', Narodna knjiga Alfa 1996.
2. Bern E., 'Kuju igru igraš', SIP 'Bakar' Bor, 1998.
3. Kecmanović D., Psihijatrija, SIP 'Bakar' Bor, 1989.
4. Hornaj K., Naši unutrašnji konflikti, NIO 'Pobjeda' Titograd 1987.
5. Kalićanin P., Psihijatrija, posebne teme, Elit Medica, Beograd, 2002.

Ostale reference:

Po izboru predavača (ažurirano)

Tema: 2.6. Suočavanje sa tugom i smrću**Opis modula:**

- Pet stadija žalovanja po Kubler-Rossu: šok, poricanje, ljutnja, prihvatanje i tuga
- Svjesnost pacijenta, porodice, njegovatelja o pacijentovom stanju
- Gubitak bližnje osobe
- Posjete i savjetovanje ožalošćenih
- Savjetovanje osoblja - kako se razdvojiti od porodice i prijatelja
- Kulturološki i vjerski običaji u vezi umiranja i njihov značaj

Trajanje: 1 sat

Ciljevi učenja: Nakon predavanja učesnici bi trebali biti sposobni:

- Identificirati stadije žalovanja i stanje umirućeg bolesnika po Kubler-Rossu (šok, poricanje, ljutnja, prihvatanje i tuga)
- Napraviti plan edukacije porodice i njegovatelja o stanju pacijenta i njihovom ponašanju u prisustvu umirućeg pacijenta
- Napraviti plan posjete i savjetovanja ožalošćene porodice i prijatelja kako da se nose sa tugom i gubitkom
- Identificirati značaj poštivanja određenih rituala kod ožalošćene porodice, njihove kulturološke i vjerske običaje
- Učestvovati u izradi plana podrške porodici i prijateljima od strane multidisciplinarnog tima.

Sadržaj: Pacijenti imaju pravo da budu potpuno informirani o svom zdravstvenom stanju, uključujući i medicinske činjenice o istom, o neophodnim medicinskim procedurama, potencijalnim rizicima i dobrobiti svake od njih, alternativama koje se mogu primijeniti. Informacija se može "sakriti" od pacijenta ako bi predstavljala težak udarac. Neophodna je saradnja sa liječnikom iz tima P/O medicine u davanju ovih informacija pri početnim posjetama patronažne sestre.

Ukoliko se informacija priopćava, onda je treba priopćiti na način koji je pacijent u stanju da prihvati i razumije. Pacijenti imaju pravo da ne budu informirani ako to zahtijevaju, a također mogu da biraju ko će biti informiran umjesto njih, odnosno u njihovo ime, ako takva osoba postoji. Pacijentima treba osigurati mogućnost da dobiju i drugo mišljenje (eng. *second opinion*).

Postoji nekoliko potencijalnih problema u priopćavanju loših vijesti pacijentu i porodici: odlučiti se šta reći, priopćiti rođacima i porodici, objasniti značenje simptoma, koordinirati komunikaciju u profesionalnom timu. Ukoliko postoji služba palijativne njege obavezna je komunikacija sa osobljem iste, ukoliko ne - postupa se prema nalogu liječnika P/O medicine.

Aktivnosti i metode:

Predavanje	20 minuta
Rad u grupama: prikaz četiri slučaja bolesnika u terminalnoj fazi- napraviti plan edukacije porodice i njegovatelja	30 minuta
Izvjestavanje, diskusija i zaključci	10 minuta

Tehnička podrška: Data projektor, kompjuter, flip čart, flomasteri

Materijal za distribuciju: Materijal za učesnike, uputstvo za rad u grupama, materijali za evaluaciju i evidenciju prisustva nastavi.

Reference:

1. Scan Morison R., Meier D., Geriatric Palliative Care, Oxford, University Press, 2003.
2. Milović Lj., Elementi komunikacije i saopštavanja loših vesti u palijativnoj nezi; II Edukativni seminar, Medicinski fakultet; Beograd, mart 2005
3. Kubler-Ross E.: Razgovori sa umirućima; Zagreb, 1980.

Ostala literatura:

Po izboru predavača (ažurirana)

Poglavlje III**Javno zdravlje, zdravlje porodice, žene i djeteta****Tema: 3.1. Epidemiologija, vakcine i kontrola infekcija****Opis modula:**

- Definicija epidemije, endemije, pandemije
- Način javljanja bolesti (sporadično, epidemijski, pandmijski, endemijski)
- Tipovi epidemija – osobine
- Vogralikov lanac (izvor zaraze, putevi širenja bolesti, ulazna vrata infekcije, količina i virulencija uzročnika, okoliš, osjetljivost domaćina)
- Vrste imunosti – pasivna i aktivna
- Kalendar vakcinacije
- Vakcine – način skladištenja, distribucija i primjena, režim hladnoga lanca
- Vakcine (kontraindikacije, tehnika izvođenja, nuspojave)
- Upotreba informacija (objasniti povezanost dokaza i informacija u statistici za planiranje i pružanje njege)
- Značaj i pristup osnovnim statističkim podacima
- Vrijednost dokaza u statistici (planiranje/pružanje njege, simptomatologija)
- Zdravstvena njega bazirana na dokazima – statističke analize
- Planiranje zdravstvene njege (prikupljanje informacija, prevođenje i adaptiranje informacija, razumjevanje informacija, komunikacije)
- Edukacija roditelja
- Načini širenja infekcije
- Prevencija širenja infekcije
- Najčešće infektivne bolesti
- Samozaštita i zaštita pacijenata od širenja infekcije
- Legislativa o zaraznim bolestima
- Kako osigurati sigurno kućno okruženje (snabdjevanje vodom, sterilizacija, odlaganje infektivnog materijala i opreme, materijali za jednokratnu upotrebu)
- Pravilno odlaganje infektivnog otpada

Trajanje: 2 sata

Ciljevi učenja: Nakon predavanja učesnici bi trebali biti sposobni:

- Definirati pojam epidemije, endemije i pandemije
- Razumjeti aktuelne epidemijske i pandemijske rizike
- Objasniti značaj i pristup osnovnim statističkim podacima
- Govoriti o vrijednosti dokaza u statistici
- Objasniti povezanost dokaza i informacija u statistici za planiranje i pružanje zdravstvene njege
- Objasniti značaj aktivnog učešća pacijenta i postupanje prema higijensko epidemiološkim mjerama
- Razumjeti značaj vakcinacije, vrste vakcina, način čuvanja i rukovanja sa svakom pojedinačnom vakcinom
- Razumjeti režim skladištenja vakcina – režim hladnoga lanca, skladištenja i distribucije vakcina, znati procedure i uputstva o temperaturama priručnih friždera, rad sa frižz-tagom/termometrom koje će koristiti sa priručnim frižderima. Upoznavanje sa dokumentacijom koja prati čuvanje hladnog lanca u zdravstvenoj ustanovi i na terenu
- Poznavati kalendar redovne vakcinacije, indikacije i kontraindikacije za vakcine protiv zaraznih bolesti, i način aplikacije vakcina
- Educirati pojedinca, porodicu i zajednicu o značaju vakcinacije u skladu sa kalendarom vakcinacije i

indiciranom vakcinacijom (putovanje u strane zemlje), te o značaju primanja preporučenih doza vakcina u cilju potpune imunizacije, kao i o općim/lokalnim reakcijama na vakcinu

- Definirati načine širenja infekcija
- Definirati mjere prevencije širenja zaraznih bolesti
- Definirati mjere samozaštite i zaštite pacijenata od širenja infekcije
- Osigurati sigurno kućnog okruženje (snabdjevanje vodom, sterilizacija, odlaganje infektivnog materijala i opreme, materijali za jednokratnu upotrebu)

Sadržaj: Epidemiologija je samostalna grana medicine koja se bavi ispitivanjem razloga nastanka i rasprostranjenosti bolesti u ljudskom društvu i korištenju dobijenih saznanja za borbu, predupređenje i konačno iskorjenjenje bolesti. U osnovi, epidemiologija proučava obolijevanje ljudi i faktore koji utiču na to obolijevanje. Glavni zadatak epidemiologije je da objašnjava i predviđi epidemijske pojave i procese nastanka grupa bolesti, zaraznih i masovnih nezaraznih. Zadatak epidemiologije je ispitivanje razvoja i bolesti "budućnosti", što predstavlja funkciju predviđanja epidemijskih pojava oboljenja i procesa. Epidemiologija predstavlja pojavu bolesti u broju koji prevazilazi njenu uobičajenu učestalost u određenoj populaciji. Za rad medicinske sestre u zajednici važno je da bude u stanju identificirati eventualnu pojavu epidemije. Identificirati i minimizirati greške u poštivanju higijensko epidemioloških mjera od strane pacijenta i porodice, objašnjavajući važnost poštivanja istih za zdravlje pacijenta i okoline.

Planiranje i pružanje zdravstvene njege bazira se na statističkim podacima i dokazima; ključnim parametrima mjera učestalosti poremećaja zdravlja. Važna je odgovornost pri poštivanju svih smjernica i nošenja zaštitne opreme i higijensko-epidemioloških mjera radi lične zaštite i zaštite pacijenta.

Prezentira se jačanje imuniteta u borbi protiv zaraznih bolesti, koje se vrši putem imunizirajućih sredstava, vakcina. Obaveznost vakcinacije u skladu sa kalendarom imunizacije. Indicirana vakcinacija u slučajevima borbe protiv gripa, u slučajevima opasnosti od bjesnila, žute groznice i sl. Medicinska sestra je uključena u proces hladnog lanca, promociju vakcinacije, aplikaciju vakcina, praćenje pacijenata i porodice nakon vakcinacije djeteta.

Vogralikov lanac, putevi širenja bolesti. Mjere korištenja sredstava i opreme lične zaštite u cilju sprečavanja nastanka i prenosa infekcije. Stvaranje sigurnog okruženja, odlaganje komunalnog i infektivnog otpada.

Aktivnosti i metode:

-	Predavanje	60 minuta
-	Rad u grupama: Kampanja promoviranja vakcinacije, identifikacija izvora zaraze i mjere sprečavanja širenja bolesti	45 minuta
-	Prezentiranje grupnog rada, diskusija i zaključci	15 minuta

Tehnička podrška: Data projektor, kompjuter, flipčart, flomasteri,

Materijal za distribuciju: Materijal za učesnike, uputstvo za rad u grupama, materijali za evaluaciju i evidenciju prisustva nastavi.

Reference:

1. Babuš V. I sur: Epidemiologija, Medicinska naklada, Zagreb, 1997
2. Radovanović Z.: Epidemiološki rečnik, Medicinski fakultet Univerziteta u Beogradu, Beograd, 2001
3. Ilić V., Epidemiologija, Medicinski fakultet Univerziteta u Banjaluci, 1999.
4. Zakon o zaštiti stanovništva od zaraznih bolesti ("Službene novine Federacije BiH", broj 29/05)

5. Pravilnik o načinu provedbe obvezne imunizacije, imunoprofilakse i hemoprofilakse protiv zaraznih bolesti te o osobama koje podvrgavaju toj obvezi (Službene novine Federacije BiH", br. 22/19, 12/21, 47/21 i 69/21)
6. Hladni lanac i sigurno injektiranje. Zavod za javno zdravstvo FBiH, Sarajevo 2007. /prevod dokumenta SZO/
7. Babuš V. i sar. Epidemiologija, Medicinska naklada, Zagreb, 1997
8. Radovanović Z. Epidemiološki rečnik, Medicinski fakultet Univerziteta u Beogradu, Beograd, 2001.
9. Ilić V. Epidemiologija, Medicinski fakultet Univerziteta u Banjaluci, 1999.
10. World Health Organisation. Community nursing for countries in Transition. Copenhagen: WHO – Regional Office for Europe, 2001.
11. Uradni list R Slovenije. Navodilo za izvajanje preventivnega zdravstvenega varstva na primarni ravni. Ljubljana: st. 19, 1998.
12. World Health Organisation. The Family Health Nurse. Context, conceptual framework and curriculum. Copenhagen: WHO - Regional Office for Europe, 2000.
13. Geč T. Specifične negovalne diagnoze v patronažni zdravstveni negi. Maribor: Zdravstveni dom dr. dolfa Drolca, 2002 Lemon.
14. Learning Material on Nursing. Copenhagen: WHO – Regional Office for Europe 1996.

Ostala literatura:

Po izboru predavača (ažurirana)

Tema: 3.2. Socijalna medicina (javno zdravlje, okoliš i zdravlje – situacija u zemlji)

Opis modula:

- Uloge i zadaci socijalne medicine
- Faktori rizika - procjene (uzročni, doprinoseći, predikivni faktori rizika)
- Faktori rizika za zdravlje u okolišu (zagađenje, radijacija, industrijski otpadi, pročišćavanje vode, itd.)
- Faktori rizika za zdravlje u porodici (alkoholizam, delinkvencija, korištenje psihotropnih supstanci, nasilje u porodici)
- Značaj prikupljanja kvalitativnih i kvantitativnih podataka i informacija u zajednici vezanih za zdravlje
- Koncept novog javnog zdravstva - javne politike usmjerene ka zdravlju (zdrave javne politike).

Trajanje: 1 sat

Ciljevi učenja: Nakon predavanja učesnici bi trebali biti sposobni:

- Definirati elemente socio-medicinske dijagnoze
- Prepoznati riziko faktore okoline (zagađenje, radijacija, industrijski otpadi, pročišćavanje vode, itd.) i njihov uticaj na zdravlje
- Prepoznati faktore rizika za zdravlje u porodici (alkoholizam, korištenje duhana, pojava anksioznosti i drugih psihičkih promjena kod članova porodice, promjene ponašanja delinkvencija, korištenje psihotropnih supstanci, nasilje u porodici)
- Definirati osnovne metodologije kvalitativnih i kvantitativnih podataka i informacija u zajednici vezanih zdravlje
- Dati savjete i organizovati promotivne kampanje o zaštiti okoliša

Sadržaj: Prezentira se definicija socijalne medicine, nauke koja se bavi ispitivanjem međusobnog uticaja socijalnih odnosa i patoloških pojava u narodu i pronalaženjem mjera socijalnog karaktera za unapređenje narodnog zdravlja (A. Štampar). Kao javno zdravstvena nauka, socijalna medicina posmatra zdravlje

sa stanovišta socijalno ekonomskih odnosa, uticaja zajednice, te okolišnih faktora. Tehnološki razvoj društva je uvjetovao pojavu novih rizika po zdravlje. Porodica, životni stilovi, uvjeti stanovanja, te vodosnabdjevanje i dispozicija otpada determiniraju zdravlje, te je potrebno definirati rizike i prevenirati njihov uticaj na zdravlje.

Aktivnosti i metode:

Predavanje	45 minuta
Diskusija i zaključci	15 minuta

Tehnička podrška: Data projektor, kompjuter, flip čart, flomasteri

Materijal za distribuciju: Štampani materijal, uputstvo za rad u grupama, materijali za evaluaciju i evidenciju prisustva nastavi.

Reference:

1. Jakovljević Đ. i sar., Socijalna medicina, Medicinski fakultet Novi Sad, Novi Sad, 1995.
2. Smajkić A., Socijalna medicina sa organizacijom zdravstva - I dio, Škole narodnog zdravlja Medicinskog fakulteta u Sarajevu, 1997.
3. Pilav A. Sistemi zaštite zdravlja, UNSA, 2014.
4. Džibur A. i saradnici, Socijalna medicina, Medicinski fakultet, Sarajevo 2018.
5. Cucić V. i sar., Socijalna medicina, Savremena administracija, Beograd 2000.

Ostala literatura:

Po izboru predavača (ažurirana)

Tema: 3.3. Profiliranje zajednice – rad sa lokalnom zajednicom, korištenje pristupa procjena zdravstvenih potreba

Opis modula:

- Zajednica – pojam i definicija
- Procjena zdravstvenih potreba zajednice
- Tri stadija profiliranja zdravstvenih potreba: prikupljanje informacija, analiza, prezentacija na osnovu dobijenih informacija
- Pristup i korištenje informacija (istraživanje, statistika, lokalna zajednica, mediji, zdravstveni radnici i saradnici, socijalna služba)
- Okvir za razvoj profila zajednice (pripremiti profil liste, analizu razvijanja službi u zajednici, te odrediti lokalne i nacionalne prioritete
- Metodološki pristup u procjeni potreba za zdravstvenom zaštitom
- Definiranje seta mjera zdravstvene zaštite za stanovništvo (svi relevantni pokazatelji – starosna i spolna struktura, socio-ekonomski pokazatelji)
- Razvijanje službi i podrška zdravstvenim projektima u zajednici

Trajanje: 3 sata

Ciljevi učenja: Nakon predavanja učesnici bi trebali biti sposobni:

- Identificirati zdravstveno-socijalne potrebe i probleme ljudi u zajednici
- Identificirati prioritete u rješavanju zdravstveno-socijalnih potreba i problema
- Pobojšati kvalitet zdravstvene njege u zajednici
- Provesti aktivnosti da svi članovi zajednice imaju mogućnost ravnopravnog pristupa u rješavanju zdravstveno-socijalnih potreba i problema
- Izraditi metodološki okvir za razvoj profila zajednice (pripremiti profil liste, analizu razvijanja službi u zajednici, te odrediti lokalne i nacionalne prioritete

- Definirati set mjera zdravstvene zaštite za stanovništvo (svi relevantni pokazatelji – tarosna i spolna struktura, socio-ekonomski pokazatelji).

Sadržaj: Za proces profiliranja zajednice potrebno je uraditi procjenu zdravstvenih potreba, uraditi prikupljanje, analizu i prezentaciju na osnovu dobijenih podataka. Dobijene informacije se koriste za istraživanje, potrebe statistike, lokalne zajednice, medija, zdravstvenih radnika, socijalne službe. Za izradu okvira za razvoj profila zajednice potrebno je pripremiti profil liste, analizu razvijanja službi u zajednici, te odrediti lokalne i nacionalne prioritete.

Aktivnosti i metode:

-	Predavanje (I dio)	50 minuta
-	Rad u grupama: uraditi profil listu za svoju lokalnu zajednicu i odrediti lokalne prioritete	20 minuta
-	Izvjestavanje i diskusija	20 minuta
-	Predavanje (II dio)	50 minuta
-	Rad u grupama: analizirati po jedan prioritetni problem iz lokalne zajednice, predložiti mjere za rješavanje uključujući partnere iz lokalne zajednice	20 minuta
-	Izvjestavanje i diskusija	20 minuta

Tehnička podrška: Data projektor, kompjuter, flip čart, flomasteri, uputstvo za rad u grupi i igru uloga

Materijal za distribuciju: Materijal za učesnike, uputstvo za rad u grupama, scenario za igranje uloga, materijali za evaluaciju i evidenciju prisustva nastavi.

Reference:

1. Evropska povelja o lokalnoj samoupravi ("Službeni list RBiH", broj: 31/94)
2. Zakon o principima lokalne samouprave u Federaciji BiH ("Službene novine Federacije BiH", broj 49/06)
3. Zakon o zdravstvenoj zaštiti ("Službene novine Federacije BiH", br. 46/10 i 75/13)
4. Smajkić A., Socijalna medicina sa organizacijom zdravstva - I dio, Škole narodnog zdravlja Medicinskog fakulteta u Sarajevu, 1997.
5. Jakšić Ž, Kovačić L. i saradnici. Socijalna medicina. 2000.
6. Cucić V. i sar., Socijalna medicina, Savremena administracija, Beograd, 2000.
7. Pilav A. Sistemi zaštite zdravlja, Fakultet zdravstvenih studija, UNSA, 2014.
8. Džubur A. i sar., Socijalna medicina, Medicinski fakultet, Sarajevo 2018.
9. World Health Organisation. Community nursing for countries in Transition. Copenhagen: WHO – Regional Office for Europe, 2001.
10. World Health Organisation. The Family Health Nurse. Context, conceptual framework and curriculum. Copenhagen: WHO – Regional Office for Europe, 2000.
11. Mape potreba i resursa zajednice, vodič za implementaciju, IBHI 1997.
12. Geč T. Specifične negovalne diagnoze v patronažni zdravstveni negi. Maribor: Zdravstveni dom dr. Adolfa Drolca, 2002.
13. World Health Organisation. Community Health Needs Assessment Copenhagen: WHO Regional Office for Europe, 2001.
14. Lemon L. Learning Material on Nursing. Copenhagen: WHO – Regional Office for Europe; 1996.

Ostala literatura:

Po izboru predavača (ažurirana)

Tema: 3.4. Planiranje porodice i zdravlje žene Opis modula:

- Seksualnost i seksualno/reproduktivno zdravlje
- Fertilitet/infertilitet
- Kontracepcija – metode i sredstva

- Skrininzi na preventabilne karcinome kod žena (Ca grlića maternice i Ca dojke)

Namjerni prekidi trudnoće

- Seksualno prenosive bolesti
- Seksualno zlostavljanje.

Trajanje: 2 sata

Ciljevi učenja: Nakon predavanja učesnici bi trebali biti sposobni:

- Da promoviraju zaštitu i unapređenje zdravlja žena
- Educiraju o značaju planiranja porodice, mjerama kontracepcije, abortusu i posljedicama istog u slučaju nelegalnog i nestručnog obavljanja
- Da ukažu na značaj skrininga u cilju ranog otkrivanja preventabilnih karcinoma kod žena
- Da prepoznaju znakove spolnog zlostavljanja
- Da educiraju o prepoznavanju najčešćih spolno-prenosivih oboljenja i komplikacijama koje mogu izazvati

Sadržaj: Značaj očuvanja i unapređenja zdravlja žena je prepoznat kroz poseban vid zdravstvene zaštite u okviru primarne zdravstvene zaštite. Broj neželjenih trudnoća i abortusa usljed toga je visok. Upoznavanje sa savremenim načinima promoviranja metoda i sredstava za kontracepciju kao vida zaštite reproduktivnog zdravlja i planiranja porodice. Upoznavanje sa zaštitom od spolno prenosivih bolesti, rješavanje aktualnih i potencijalnih dijagnoza zdravstvene njege kod trudnica, porodilja, žena u reproduktivnoj dobi i menopauzi. Važno je znati prepoznati fizičke promjene i promjene ponašanja kod seksualno zlostavljanih osoba, te uključiti službe i ustanove koje će reagirati daljim postupcima.

Utjecaj spolno-prenosivih oboljenja na cjelokupno zdravlje je veći kod žena nego kod muškaraca, i to više puta. Spolne bolesti se često simptomatologijom nalaze kod žena iako su muškarci prenosnici. Mnoga benigna oboljenja, neliječena, dovode do komplikacija, neplodnosti itd., također oštećuju sluznicu i "ulazna vrata" su za HIV, HPC itd.

Aktivnosti i metode:

-	Predavanje (I dio)	40 minuta
-	Rad u grupama: prepoznati zdravstvene potrebe žena	20 minuta
-	Predavanje (II dio)	40 minuta
-	Diskusija i zaključci	20 minuta

Tehnička podrška: Data projektor, kompjuter, flip čart, flomasteri

Materijal za distribuciju: Materijal za učesnike, uputstvo za rad u grupama materijali za evaluaciju i evidenciju prisustva nastavi.

Reference:

1. Tijanić M., Đuranović D., Rudić R., Milović Lj. Zdravstvena nega i savremeno sestinstvo Beograd 2002.
2. Lemon L. Learning Material on Nursing. Copenhagen: WHO – Regional Office for Europe; 1996.
3. Stamenović M. Zdravstveno vaspitanje, Beograd 2004.
4. Strateški plan za unapređenje ranog rasta i razvoja djece u Federaciji BiH 2020-2025. godine

Ostala literatura:

Po izboru predavača (ažurirana)

Tema: 3.5. Zdravlje djeteta i majke Opis modula:

- Zdrava trudnoća (zdrav stil života, rizici u trudnoći, specifični rizici po zdravlje, zaposlenje, socijalna zaštita, kultura)
- Ishrana majke
- Prenatalna zaštita, porod, postnatalna njega, osiguranje njege

- Kvalitet okruženja u porodici i uticaj porodice (njega, ishrana, redovna imunizacija)
- Dojenje i prestanak dojenja
- Praćenje psihofizičkog razvoja i odgoja bebe i djeteta u porodici (rani rast i razvoj)
- Podsticanje zajedničke odgovornosti i aktivne uloge oca u odgoju bebe i djeteta
- Zlostavljanje i zanemarivanje djece i majki u porodici (znakovi i simptomi)
- Majka - adolescent, porodica samohranog roditelja
- Najčešće dječje bolesti
- Njega bolesne bebe i djeteta
- Vođenje medicinske dokumentacije

Trajanje: 4 sata

Ciljevi učenja: Nakon predavanja učesnici bi trebali biti sposobni:

- Definirati značaj zdravstvene njege majke, djeteta i porodice u partnerstvu sa drugim članovima tima primarne zdravstvene zaštite
- Napraviti plan za provođenje aktivnosti sa jasno određenim zadacima za trudnicu/porodilju, partnera, patronažnu sestru, itd.
- Napraviti plan sa evaluacijom aktivnosti za zdrav psihofizički razvoj i odgoj bebe i djeteta u porodici
- Provesti primjerne interakcije u porodici
- Učestvovati u timskom radu sa subjektima u zajednici vezanim za zaštitu djeteta i majke
- Prepoznati znakove i simptome zlostavljanje i zanemarivanje djece i majki u porodici, te znakove postpartalne depresije

Sadržaj: Pružanje zdravstvene njege majci, djetetu i porodici provodi se u partnerstvu sa drugim članovima tima primarne zdravstvene zaštite a fokusirano je na zdravu trudnoću, zdrav stil života, identifikaciju rizika u trudnoći, identifikaciju specifičnih rizika za zdravlje, zaposlenje, socijalnu zaštitu, kulturu, ishranu majke. Prenatalna zaštita, porod, postnatalna zdravstvena njega, osiguranje zdravstvene njege, dojenje, također spada u djelokrug rada medicinske sestre u zajednici kao i pružanje zdravstvene njege i podrške majci adolescentu, porodici samohranog roditelja u skladu sa svojim kompetencijama. Koristeći proces zdravstvene njege kao metod rada, medicinska sestra procjenjuje potrebe pacijenta, definira dijagnoze zdravstvene njege, postavlja ciljeve, intervencije u skladu sa postavljenim prioritetima i ciljevima. U svom radu medicinska sestra u zajednici treba koristiti sestrinski proces, sestrinske dijagnoze i procijeniti potrebe za zdravstvenom njegom. Koristiti standardne operativne procedure koje imaju jasno razrađene korake, postaviti ciljeve njege, kao i intervencije u skladu sa postavljenim ciljevima.

Aktivnosti i metode:

– Predavanje (I dio)	30 minuta
– Diskusija	10 minuta
– Predavanje (II dio)	30 minuta
– Diskusija	10 minuta
– Predavanje (III dio)	40 minuta
– Diskusija	20 minuta
– Rad u grupama: analizirati po jedan slučaj kroz plan sestrinske njege	20 minuta
– posjeta porodilji i novorođenčetu	
– posjeta porodici sa malim djetetom	
– posjeta porodici sa adolescentom	
– posjeta samohranom majci	
– Izvještavanje i diskusija	20 minuta

Tehnička podrška: Data projektor, kompjuter, flip čart, flomasteri, video materijal.

Materijal za distribuciju: Materijal za učesnike, uputstvo za rad u grupama, materijali za evaluaciju i evidenciju prisustva nastavi.

Reference:

1. PAT - radna knjiga medicinski teničar 2007/2008.
2. Lemon L. Learning Material on Nursing. Copenhagen: WHO – Regional Office for Europe; 1996. (6,7)
3. World Health Organisation. The Family Health Nurse. Context, conceptual framework and curriculum. Copenhagen: WHO – Regional Office for Europe, 2000.
4. Mardešić D i sar., Pedijatrija, Školska knjiga Zagreb, 2000.
5. Pickin C, Selwyn S.Leger. Assessing Health Need using Lyfe Cycle Framework. Open University Press 1997.
6. US Preventive services Task Force, 2000.
7. Wright J. Health Needs Assessment in Practice. BMJ Books. 1998.
8. Smajkić A. i sar. Organizacija i praksa obiteljske/porodične medicine. Šahinpašić. Sarajevo 2013.
9. Klinički vodič za antenatalnu zaštitu, 2021. godina, autori: doc. dr. Tatjana Barišić, mr.sc. Alma Kandić, dr. med. Mr. sc. Andrea Popović, dr. med. Miljana Stanojević Anđić, dr. med., Marina Milovanović dr. stom.

Ostala literatura:

– Po izboru predavača (ažurirana)

Poglavlje IV

Sadržaj zdravstvene njege u zajednici

Tema: 4.1. Procjena pacijenta

Opis modula:

- Koncept procesa zdravstvene njege i sestrinska procjena (sestrinski proces, sestrinska procjena pacijenta kao važan dio procesa, upotreba obrazaca za procjenu u kući)
- Upoznavanje sa funkcionalnom procjenom (SZO)
- Izrada i upotreba liste praćenja "checklist" za procjenu pacijenta
- Osnovne ljudske potrebe po spolu i njihovo zadovoljenje u okolnostima narušenosti zdravlja ili ograničenja zbog bolesti, nemoći ili neznanja
- Prikupljanje podataka koristeći metode i izvore podataka
- Procjena i utvrđivanje problema kod pacijenta, porodice i zajednice
- Primjena odgovarajuće dokumentacije/kontrolnih listi za procjenu (pojedince, porodice i zajednice)
- Praktična primjena procesa procjene pacijenta

Trajanje: 5 sati

Ciljevi učenja: Nakon predavanja učesnici bi trebali biti sposobni:

- Primijeniti sestrinsku procjenu pacijenta kao metodu rada u svakodnevnoj sestrinskoj praksi
- Primijeniti modele za utvrđivanje potreba u zdravstvenoj njezi kod pojedinca, porodice i zajednice
- Utvrditi specifične potrebe pacijenta kroz procjenu trenutnog stanja pacijenta
- Prikupljati podatke koristeći informacije dobijene od pacijenta, porodice i iz dokumentacije te na osnovu objektivnog stanja utvrđenog na licu mjesta
- Procjenom utvrditi probleme pacijenta (sestrinsku dijagnozu) i dodatne spoljne faktore koji utiču na njegovo trenutno zdravstveno stanje
- Evaluirati procjenu i prema potrebi je revidirati

Sadržaj: "Proces zdravstvene njege je promišljen, problemski orijentiran pristup koji uključuje principe i naučne metode u zadovoljavanju ljudi za njegom." (Regionalni biro za Evropu SZO u Kopenhagenu, (Služba za sestrinstvo), 1980).

Procjena zdravstvenog stanja pacijenta je početni segment procesa zdravstvene njege; procjenom utvrđujemo prisutnost problema, identificiramo ga (uspostavljamo zdravstvene dijagnoze), planiramo i implementiramo zdravstvenu njegu. Pacijentovo stanje se procjenjuje na osnovu prikupljenih podataka o njegovom psihičkom i fizičkom stanju, kao i uticaju okolnih faktora na navedeno. Podaci se prikupljaju tokom komunikacije sa pacijentom, porodicom, posmatranjem, mjerenjem, analizom dokumentacije, itd. Adekvatna procjena je ključna za cjelokupan proces sestrinske njege. Svoje zaključke medicinska sestra priopćava članovima tima putem sačinjenog plana sestrinske njege.

- Predavanje (I dio) "Procjena pacijenta i potreba za njegom"	35 minuta
- Rad u grupi	30 minuta
- Predavanje (II dio) "Procjena pacijenta kao početak procesa zdravstvene njege"	35 minuta
- Rad u grupama: (učesnici će kroz prikaz četiri slučaja uraditi procjenu pacijenta/porodice primjenjujući izvore podataka za procjenu)	30 minuta
- Izvješćavanje i diskusija	15 minuta
- Predavanje (III dio) "Utvrđivanje potreba pacijenta i identificiranje problema pacijenta-utvrđivanje sestrinske dijagnoze"	35 minuta
- Rad u grupama: (učesnici će kroz četiri prikaza slučaja uraditi procjenu pacijenta, identificirati probleme i postaviti kratkoročne ili dugoročne ciljeve njege)	30 minuta
- Izvješćavanje i diskusija	15 minuta
- Predavanje (IV dio) "Sestrinska dokumentacija za PPS"	30 minuta
- Rad u velikoj grupi: Popunjavanje sestrinske dokumentacije	30 minuta
- Diskusija i zaključak	15 minuta

Tehnička podrška: Data projektor, kompjuter, flip čart, flomasteri

Materijal za distribuciju: Materijal za učesnike, uputstvo za rad u grupama, materijali za evaluaciju i evidenciju prisustva nastavi.

Reference:

1. Tijanić M., Đuranović D, Rudić R., Milović Lj.: Zdravstvena nega i savremeno sestrinstvo, drugo izdanje, Naučna knjiga, 2001.
2. Potter P. A., Perru Mosbu A. G. , Basic Nursing, Theory and Practice;second edition
3. PAT Radna knjiga, Medicinski tehničar; 2007/2008.
4. Lemon L. Learning Material on Nursing. Copenhagen: WHO – Regional Office for Europe; 1996.

Ostala literatura:

Po izboru predavača (ažurirana)

Tema: 4.2. Planiranje zdravstvene njege - planiranje u partnerstvu s pacijentima i porodicom

Opis modula:

- Proces zdravstvene njege – procjena zdravstvenog stanja i potreba pacijenta, planiranje, implementiranje i evaluacija
- Zdravstvena njega pacijenta bazirana na procjeni zdravstvenog stanja pacijenta
- Donošenje kliničkih odluka u planiranju zdravstvene njege
- Planiranje zdravstvene njege u partnerstvu sa pacijentom i porodicom (sestrinski proces – procjena potreba pacijenta/utvrđivanje problema, planiranje, implementacija, evaluacija)

Trajanje: 3 sata

Ciljevi učenja: Nakon predavanja učesnici bi trebali biti sposobni:

- Napraviti plan zdravstvene njege i izdvojiti probleme pacijenta po prioritetima
- Postaviti ciljeve u odnosu na trenutno stanje pacijenta
- Donositi odluke o planiranju njege u partnerstvu sa pacijentom i porodicom

- Implementirati plan zdravstvene njege i primijeniti korake u realizaciji zdravstvene njege
- Dokumentirati realizirane aktivnosti
- Primijeniti evaluaciju kao etapu procesa zdravstvene njege i to: na vrednovanje uspješnosti u zdravstvenoj njezi jednog konkretnog korisnika (pacijenta, grupe, porodice)

Sadržaj: Plan sestrinske njege sastoji se od: izdvajanja problema/potreba pacijenta za njegom po prioritetima, planiranja aktivnosti kojima pružamo zdravstvenu njegu, implementacija aktivnosti i evaluacija urađenog. Adekvatno, pravovremeno i tačno vođenje dokumentacije je veoma važno za ishod zdravstvene njege pacijenta. Na izdvajanje prioriteta utiču: situacije koje ugrožavaju život (za pojedinca-zastoj vitalnih funkcija, pogoršanje jedne od više dijagnoza, za porodicu-gubitak člana porodice, za zajednicu-poplava, zemljotres i sl.). Plan sestrinske njege u partnerstvu sa pacijentom i porodicom treba da bude aktuelan (da odražava stanje pacijenta i njegove potrebe za zdravstvenom njegom), da bude jasan, precizan, koncizan.

Aktivnosti i metode:

- Predavanje (I dio) "Priprema plana sestrinske njege"	45 minuta
- Vježba: rad u manjim grupama-utvrđivanje prioriteta, potreba pacijenta, postavljanje ciljeva po prioritetima, planiranje i implementacija po prioritetima, evaluacija	25 minuta
- Predavanje (II dio) "Uključivanje pacijenta i porodice u plan sestrinske njege"	45 minuta
- Rad u manjim grupama: Izrada i obrazlaganje Plana sestrinske njege	45 minuta
- Izvješćavanje po grupama i diskusija	20 minuta

Tehnička podrška: Data projektor, kompjuter, flip čart, flomaster

Materijal za distribuciju: Materijal za učesnike, uputstvo za rad u grupama, scenario za igru uloga, materijali za evaluaciju i evidenciju prisustva nastavi.

Reference:

1. Tijanić M., Đuranović D, Rudić R., Milović Lj.: Zdravstvena nega i savremeno sestrinstvo. Naučna knjiga, 2001; Beograd
2. PAT, radna knjiga medicinski tehničar 2007/2008.
3. <http://www.healthynh.com/fhc/initiatives/access/ccdownload/2007%20Bosnian%20ACPG.pdf> – priručnik za planiranje njege (pristupljeno: 15.12.2020.)

Ostala literatura:

Po izboru predavača (ažurirana)

Tema: 4.3. Vođenje sestrinske dokumentacije i standardne operative procedure (SOP) za polivalentnu patronažu

Opis modula:

- Dokumentacija medicinske sestre u zajednici (važnost vođenja sestrinske dokumentacije)
- Karton pacijenta,
- Elektronskobilježenje i menadžment informacija
- Procjena zdravstvene njege, plan sestrinske njege
- Obrasci naloga liječnika
- Obrazac za put pacijenta bolnica-kuća, kuća-bolnica
- Zakonski aspekti vođenja sestrinske dokumentacije
- SOP ovi sestrinske njege

Trajanje: 2 sata

Ciljevi učenja: Nakon predavanja učesnici bi trebali biti sposobni:

- Definirati sestrinsku dokumentaciju zdravstvene njege
- Koristiti dokumentaciju zdravstvene njege pri radu u zajednici

- Utvrditi dokumentaciju kao vid pravne zaštite i potrebu u radu patronažne sestre
- Upoznati polaznike sa SOPovima, njihovim značajem i promjenom

Sadržaj: U radu patronažne sestre/tehničara u zajednici važnu ulogu zauzima vođenje dokumentacije zdravstvene njege: set patronažne dokumentacije (PAT 1-12, te ostala patronažna dokumentacija), protokoli, zakonski aspekti vođenja protokola. Oblast kvaliteta i sigurnosti zdravstvene njege neizostavno uključuje i područje standardizacije sestrinske prakse. SOP ovi predstavljaju najčešće korišten alat za unapređenje pružanja usluga iz domena zdravstvene njege. Ukazati će se na značaj i sadržaj, te mogućnost primjene SOPova.

Aktivnosti i metode:

-	Predavanje	100 minuta
-	Diskusija	20 minuta

Tehnička podrška: Data projektor, kompjuter, flip čart, flomasteri, različiti kartoni i formulari

Materijal za distribuciju: Materijal za učesnike, uputstvo za rad u grupama, materijali za evaluaciju i evidenciju prisustva nastavi.

Reference:

1. Lemon L. Learning Material on Nursing. Copenhagen: WHO – Regional Office for Europe; 1996. 1.
2. Geč T. Specifične negovalne diagnoze v patronažni zdravstveni negi. Maribor: Zdravstveni dom dr. Adolfa Drolca, 2002.
3. World Health Organisation. Community nursing for countries in Transition. Copenhagen: WHO – Regional Office for Europe, 2001.
4. Šlajmer Japelj M., Kontinuirana zdravstvena nega, spremljana z računalnikom. Maribor: Univerza v Mariboru, Visoka zdravstvena šola, 1999.
5. Zakon o evidencijama u oblasti zdravstva ("Službene novine Federacije BiH", br. 37/12)
6. Standardne operativne procedure zdravstvene njege u primarnoj zdravstvenoj zaštiti - II dio (polivalentna patronaža/sestrinstvo u zajednici), FaMI 2019.

Ostala literatura:

Po izboru predavača (ažurirana)

Tema: 4.4. Zdravlje i zaštita patronažne sestre-tehničara u zajednici pri radu

Opis modula:

- Zaštita od opasnosti na poslu - toksične supstance, povrede/nezgode, infekcije, zaštita mentalnog zdravlja
- Obuka i protokoli za sigurnost medicinske sestre-tehničara u kućnoj posjeti
- Samozaštita medicinske sestre u domu pacijenta od nasilja od strane pacijenta/porodice

Trajanje: 1 sat

Ciljevi učenja: Nakon predavanja učesnici bi trebali biti sposobni:

- Navesti propise koji se odnose na zaštitu medicinskih sestara i njihovu primjenu u svakodnevnoj praksi
- Primijeniti mjere zaštite u rukovanju sa toksičnim supstancama
- Primijeniti mjere zaštite od infekcije
- Koristiti zaštitne položaje pri fizičkim naporima
- Primijeniti odgovarajuće taktike u slučaju agresije/nasilja od strane pacijenta/porodice

Sadržaj: Medicinske sestre su u svom svakodnevnom radu izložene brojnim štetnim uticajima i to: fizičkim, psihičkim, biološkim, hemijskim i drugim supstancama i zagađivačima. Sve

ovo može dovesti do profesionalnih oštećenja, smanjenja radne sposobnosti i invaliditeta. Medicinske sestre/tehničari trebaju poznavati i primjenjivati zaštitne položaje tijela pri fizičkom naporu, mjere zaštite pri radu sa hemijskim sredstvima, određenim lijekovima (npr. citostaticima), zaštitu od infekcije. Također treba primjenjivati mjere vlastite zaštite u kući od različitih oblika agresije/nasilja od strane pacijenata/porodice. Upoznavanje sa zakonom o zaštiti na radu. Svaki pacijent se smatra potencijalno infektivnim. Sve patronažne sestre su dužne koristiti zastitnu odjeću/sredstava na radu u skladu sa aktivnostima koje obavljaju i stanjem pacijenta.

Aktivnosti i metode:

-	Predavanje	45 minuta
-	Izvištavanje i diskusija	15 minuta

Tehnička podrška: Data projektor, kompjuter, flip čart, flomasteri

Materijal za distribuciju: Materijal za učesnike, uputstvo za rad u grupama, materijali za evaluaciju i evidenciju prisustva nastavi.

Reference:

1. Tijanić M., Đuranović D., Rudić R., Milović Lj. Zdravstvena nega i savremeno sestrinstvo, Naučna, 2001.
2. Milović LJ: Zdravstvena nega, Visoka med.škola, Čuprija, 2005.
3. Lemon L. (SZO), poglavlje 10. prevod
4. Standardne operativne procedure zdravstvene njege u primarnoj zdravstvenoj zaštiti - II dio (polivalentna patronaža/sestrinstvo u zajednici), FaMI 2019.

Ostala literatura:

Po izboru predavača (ažurirana)

Tema: 4.5. Nastavak i provođenje bolničkih vještina u kući

Opis modula:

- Razlika između zdravstvene njege pacijenta u kući i u bolnici
- Priprema plana za kućnu posjetu: prikupljanje informacija iz različitih izvora, priprema dokumentacije, naloga od porodičnog doktora ili drugih službi; priprema pribora i materijala, psihološka priprema
- Definiranje intervencija zdravstvene njege kod kuće
- Poduzimanje postupaka zdravstvene njege u kući:
 - prilagođavanje u kući (sterilizacija opreme, samozaštita)
 - uključivanje pacijenta/porodice,
 - upotreba opreme, materijala, pribora
 - sigurno odlaganje medicinskog otpada
 - podučavanje pacijenta i porodice
- Identificirati potrebu u slučajevima koji zahtijevaju dodatno angažiranje drugih zdravstvenih profesionalaca

Trajanje: 2 sata

Ciljevi učenja: Nakon predavanja učesnici bi trebali biti sposobni:

- Definirati razliku između zdravstvene njege bolesnika u bolnici i kod kuće
- Definirati intervencije zdravstvene njege kod kuće
- Napraviti plan zdravstvene njege u kući
- Napraviti plan uključivanja pacijenta i porodice u provođenju plana zdravstvene njege
- Identificirati potrebu u slučajevima koji zahtijevaju dodatno angažiranje drugih zdravstvenih profesionalaca.

Sadržaj: Organizacija zdravstvene njege bolesnika kod kuće provodi se kroz pripremu za kućnu posjetu (fizička i psihička), pripremu dokumentacije, materijala, naloga od porodičnog doktora, izvođenje sestrinskih intervencija kod kuće,

procjenu kućnih uvjeta, uključivanje pacijenta i porodice u zdravstvenu njegu, transport materijala, podučavanje pacijenta i porodice. Rad medicinske sestre u zajednici se odvija kroz primjenu metoda procesa zdravstvene njege, korištenje sestrinskih dijagnoza (eng. *nursing diagnoses*), postavljanje ciljeva njege, planiranje intervencija u skladu sa postavljenim ciljevima.

Aktivnosti i metode:

-	Predavanje	45 minuta
-	Rad u velikoj grupi: napraviti plan njege za slučaj koji zahtijeva uključivanje drugih profesionalaca	60 minuta
-	Diskusija	15 minuta

Tehnička podrška: Data projektor, kompjuter, flip čart, flomasteri, lutka model, materijal za medicinske intervencije

Materijal za distribuciju: Materijal za učesnike, uputstvo za rad u grupama materijali za evaluaciju i evidenciju prisustva nastavi.

Reference:

1. World Health Organisation. Community nursing for countries in Transition. Copenhagen: WHO – Regional Office for Europe, 2001.
2. Uradni list R Slovenije. Navodilo za izvajanje preventivnega zdravstvenega varstva na primarni ravni. Ljubljana: st. 19, 1998.
3. World Health Organisation. The Family Health Nurse. Context, conceptual framework and curriculum. Copenhagen: WHO - Regional Office for Europe, 2000.
4. Geč T. Specifične negovalne diagnoze v patronažni zdravstveni negi. Maribor: Zdravstveni dom dr. dolca Drolca, 2002 Lemon.
5. Learning Material on Nursing. Copenhagen: WHO – Regional Office for Europe 1996.

Ostala literatura:

Po izboru predavača (ažurirana)

Tema: 4.6. Zdravstvena njega pacijenta sa različitim kliničkim stanjima (kardiovaskularne bolesti, karcinom, respiratorne bolesti, dijabetes mellitus, neurološka oboljenja, infektivne bolesti)

Opis modula:

- Prevencija (epidemiologija, rano otkrivanje bolesti i prevencija bolesti)
- Obnavljanje znanja o gore navedenim bolestima:
 - Anatomija i fiziologija
 - Etiologija bolesti i prevalenca bolesti
 - Medicinski tretman i kontrola bolesti
 - Sestrinske intervencije
 - Rehabilitacija
- Edukacija pacijenta
- Praksa zasnovana na dokazima

Trajanje: 9 sati

Ciljevi učenja: Nakon predavanja učesnici bi trebali biti sposobni:

- Prepoznati riziko faktore za gore navedena hronična oboljenja
- Educirati pacijente i porodicu o preventivnim metodama i aktivnostima za sprječavanje gore navedenih oboljenja, i nastanka njihovih komplikacija (DM, KVO, reumatska oboljenja, respiratorna oboljenja)
- Prepoznati riziko faktore za nastanak respiratornih oboljenja, načine preveniranja i korištenja O2 kao terapije.
- Tretirati i vršiti monitoring hronične rane

- Educirati pacijenta i porodicu o nastavku života sa dijagnozom karcinoma, obučavati pacijenta za samopomoć, obavljati kurativu kod ovih pacijenata
- Tretirati dijabetično stopalo, vršiti edukaciju pacijenta sa DM-om o akutnim i hroničnim komplikacijama bolesti, upotrebi pena i glukometra
- Educirati pacijente i porodicu o putevima prenošenja, simptomima i liječenju infektivnih i spolno-prenosivih oboljenja (HIV, hepatitis A, B, C, TBC, scabies...)
- Poznavati osnovu Kodeksa ponašanja zdravstvenih radnika, prepoznati diskriminatorna ponašanja i suzbijati ih u zajednici i porodici
- Znati napraviti plan zdravstvene njege za pacijente oboljelih od svih gore navedenih oboljenja

Sadržaj: Kroz prezentacije učesnici će obnoviti znanja o najčešćim hroničnim i infektivnim oboljenjima sa kojima se u radu susreću. Primarna prevencija će kroz predavanja biti zastupljena, a sekundarna prevencija u skladu sa specifičnošću oboljenja koja se obrađuju. Kroz Planove sestrinske njege (rad u malim grupama) učesnici će naučiti postaviti prioritete i evaluirati rad prema prioritetima. Zbog specifičnosti navodimo prema pojedinačnim oboljenjima kratki sadržaj modula prema različitim oboljenjima (od tačke 4.6.1. do 4.6.6)

4.6.1. Zdravstvena njega pacijenata sa kardiovaskularnim oboljenjima (2 sata)

Kardiovaskularna procjena pacijenta, edukacija

- Procjena pacijenta i Plan sestrinske njege
- Kardiovaskularni riziko faktori
- Upotreba plana sestrinske njege
- Edukacija pacijenta i porodice, savjetovanje i podrška
- Uključivanje pacijenta i porodice u zdravstvenu njegu, značaj saradnje
- Osposobljavanje pacijenta za život sa hroničnom bolešću
- Savjetovanje pacijenta i porodice u cilju prevencije komplikacija
- Tretman hroničnih rana
- Važnost redovnog i adekvatnog korištenja terapije
- Fizička aktivnost, ishrana, promoviranje zdravih životnih stilova

4.6.2. Zdravstvena njega pacijenata oboljenih od karcinoma (2 sata)

- Najučestalije vrste karcinoma u zemlji i okruženju
- Riziko faktori za nastanak po spolu
- Skrining karcinoma
- Menadžment bola: tipovi bola, barijere u menadžmentu bola, nastavni vodič za monitoring i kontrolu bola
- Osposobljavanje pacijenta za život sa dijagnozom karcinoma (edukacija, obuka pacijenta, prehrana, sprječavanje nastanka dekubitusa, itd.)
- Podrška pacijentu i porodici, uključivanje multidisciplinarnog tima po potrebi

4.6.3. Zdravstvena njega pacijenata sa respiratornim oboljenjima (1 sat)

- Najčešća respiratorna oboljenja
- Astma, prevencija asmatičnih napada, uzroci i liječenje
- Hronična opstruktivna bolest pluća (HOPB), uzroci i riziko faktori, stepeni razvitka bronhitisa, edukacija o liječenju niskoprotocnim kisikom u kući
- TBC: kliničke manifestacije, edukacija o uzimanju sputuma, edukacija o liječenju i pravilnom korištenju terapije, edukacija o opasnostima zaraze za ukućane
- Uzimanje sestrinske anamneze i preventivne mjere: smanjivanje uticaja okidača (trigera); sestrinski menadžment -

zdravstveno podučavanje pacijenta/roditelja/njegovatelja o upotrebi pumpice, o pravilnom i redovnom uzimanju terapije, alergenima, djelovanju na organizam, preveniranje sezonskih alergija, upotreba *peak-flowa* kojim pacijent može da mjeri maksimalni ekspirirajući protok, bilježi to i da se zna u kakvom je trenutno stanju, o kortikosteroidima (prednostima i opasnostima kod čestog uzimanja). Savjetovanje o kisik terapiji i kisiku kao lijeku, te štetnostima samoinicijativnog i nepravilnog uzimanja. Sačinjavanje Plana sestričke njege i postavljanje ciljeva po prioritetima problema pacijenta.

4.6.4. Zdravstvena njega pacijenata sa diabetes mellitusom (DM) (2 sata)

- Diabetes Mellitus (DM): Principi zasnovani na dokazima i važnosti adekvatnog vođenja zdravstvenih kartona, flowsheet-ovima
- Sestrinsko istraživanje/praksa zasnovana na dokazima
- Procjena pacijenta i Plan sestričke njege
- Pregled najvažnijih činjenica vezanih za DM, uključujući vodiče za dijagnozu i tip DM-a, osnove liječenja sa uvodom u adekvatan način ishrane i fizičku aktivnost
- Komplikacije DM: uloga patrone sestre u primarnoj i sekundarnoj prevenciji (prevenciji komplikacija)
- Njega i pregled stopala kod pacijenata sa dijabetesom, upotreba monofilamenta i zvučne viljuške pri pregledu dijabetičnog stopala
- U kojem periodu treba pregledati stopalo; česti problemi stopala; savjetovanje pacijenta o samonjezi stopala
- Monitoring urina i nivoa GUK-a (dnevni profil, vrijednosti postprandijalnog GUK-a, vođenje knjižice sa vrijednostima GUK-a)
- Edukacija pacijenta o aplikaciji inzulina, upotrebi pena, doziranju, čuvanju penova, otklanjanju insulinskih igala
- Ishrana, uticaj gojaznosti na oboljenje, komorbiditeti-monitoring i uticaj na DM
- Akutne i hronične komplikacije DM-a i ublažavanje simptoma

4.6.5 Zdravstvena njega pacijenata sa neurološkim oboljenjima (1 sat)

- Bol u leđima: edukacija pacijenata - liječenje bola, vježbe, tjelesni mehanizmi, modifikacija rada
- Artritis i reumatske bolesti: znaci i simptomi; ciljevi tretmana, smanjenje boli i nelagode; umanjenje umora, povećanje mobilnosti, uticaj korištenja kortikosteroida na organizam, procjena stepena artritisa i pokretnosti pacijenta
- Primjena ordinirane terapije, nus efekti terapije
- Edukacija pacijenta i članova porodice, važnost saradnje

4.6.6 Zdravstvena njega pacijenata sa infektivnim oboljenjima (1 sat)

- TBC, hepatitis A, B, C, HIV/AIDS, spolno prenosive bolesti, virusne respiratorne infekcije, scabies
- Uzroci, putevi prenošenja, načini zaštite
- Prevencija i edukacija pacijenta, porodice i primjena terapije, upute porodici o postojanju savjetovaništa za HIV/AIDS i ostale spolno prenosiva oboljenja na kliničkim centrima većih gradova gdje se mogu anonimno testirati na HIV, hepatitis i gdje oni kojima je dijagnosticiran AIDS dobijaju besplatnu mjesečnu antiretroviralnu terapiju
- Postulati SZO koji štite pacijente od stigme i diskriminacije sredine
- Etički kodeks ponašanja zdravstvenih radnika

Aktivnosti i metode:

- Predavanje

- Rad u manjim grupama: napraviti plan sestričke njege za različite slučajeve pacijenata oboljelih od hroničnih bolesti
- Diskusija

Tehnička podrška: Data projektor, kompjuter, flip čart, flomasteri

Materijal za distribuciju: Materijal za učesnike, uputstvo za rad u grupama materijali za evaluaciju i evidenciju prisustva nastavi.

Reference:

1. World Health Organisation. The Family Health Nurse. Context, conceptual framework and curriculum. Copenhagen: WHO - Regional Office for Europe, 2000.
2. Geč T. Specifične negovalne diagnoze v patronažni zdravstveni negi. Maribor: Zdravstveni dom dr. dolfa Drolca, 2002 Lemon.
3. Learning Material on Nursing. Copenhagen: WHO - Regional Office for Europe 1996.
4. Projekat za razvoj porodične medicinske sestre - Bosna i Hercegovina, George Braun College, Toronto - Kanada 2001.
5. PAT; radna knjiga medicinski tehničar, 2007/2008
6. Procedure (priručnik za medicinske sestre); Turid Elisabeth Martinsen UMSTS 2004.
7. Smith CM., Kućna poseta: Otvorimo vrata porodičnog zdravlja - Baltimor Univerzitet u Marilandu - škola za sestre 1980.

Tema: 4.7. Njega bolesnika u terminalnoj fazi bolesti

Opis modula:

- Definicija i organizacija palijativne njege
- Timski rad - tim primarne zdravstvene zaštite/multidisciplinarni timovi/njega u hospisima
- Proces bolesti (primarna lokacija i postojanje metastaza)
- Kontrola simptoma (mučnina, povraćanje, poremećaj spavanja, ishrana, opstipacija/dijareja, dispneja i dr.)
- Tretman akutnog i hroničnog bola
- Emocionalna i duhovna njega pacijenta i porodice (Burnout njegovatelja)
- Posjeta porodici nakon gubitka člana porodice, podrška pri žalovanju

Trajanje: 6 sati

Ciljevi učenja: Nakon predavanja učesnici bi trebali biti sposobni:

- Navesti principe palijativne njege i principe interdisciplinarnog rada
- Opisati kontrolu simptoma u terminalnoj fazi oboljenja
- Opisati tretman akutnog i hroničnog bola
- Kontrolirati simptome (mučnina, povraćanje, poremećaji sna, opstipacija/dijareja, inkontinencija)
- Pružiti emocionalnu i duhovnu potporu pacijentu i porodici
- Prepoznati simptome Burnouta kod njegovatelja/člana porodice

Sadržaj: Multidisciplinarni pristup u pružanju palijativne njege.

Emotivna i duhovna potpora oboljelom i članovima porodice.

Aktivnosti i metode:

	Predavanje (I dio)	60 minuta
	Diskusija u velikoj grupi: plan sestričke njege i uključivanje multidisciplinarnog tima	30 minuta
	Izveštaj grupa	30 minuta
	Predavanje (II dio)	60 minuta
	Liječenje i edukacija pacijenta i porodice	30 minuta
	Diskusija	30 minuta

-	Predavanje (III dio)	60 minuta
-	Rad u manjim grupama	
-	Prepoznavanje Burnout-a kod njegovatelja i djelovanje	30 minuta
-	Izvištavanje i diskusija	30 minuta

Tehnička podrška: Data projektor, kompjuter, flip čart, flomasteri

Materijali za distribuciju: Materijal za učesnike, uputstvo za rad u grupama, materijali za evaluaciju i evidenciju prisustva nastavi.

Reference:

1. Projekat za razvoj porodične medicinske sestre – Bosna i Hercegovina, George Braun College, Toronto – Kanada 2001.
2. PAT; radna knjiga medicinski tehničar, 2007/2008.
3. Procedure (priručnik za medicinske sestre); Turid Elisabeth Martinsen UMSTS 2004.
4. Smith CM. Kućna poseta: Otvorimo vrata porodičnog zdravlja - Baltimore Universitet u Marilandu – škola za sestre 1980.
5. Learning Material on Nursing. Copenhagen: WHO – Regional Office for Europe 1996.
6. Standardne operativne procedure zdravstvene njege u primarnoj zdravstvenoj zaštiti II dio (polivalentna patronaža/sestrinstvo u zajednici), FAMI 2019.

Ostala literatura:

Po izboru predavača (ažurirana)

Tema: 4.8. Aplikacija lijekova

Opis modula:

- Pravila aplikacije lijekova (primjena SOP-ova), odrasli/djeca
- Kontrola pravilnog uzimanja lijekova pacijenata u zajednici
- Načini aplikacije lijekova van zdravstvene ustanove
- Zbrinjavanje alergijskih i lokalnih reakcija
- Čuvanje i odlaganje lijekova
- Priprema, sterilizacija i odlaganje medicinskog materijala
- Dokumentacija - sestrinska/liječnička

Trajanje: 1 sat

Ciljevi učenja: Nakon predavanja učesnici bi trebali biti sposobni:

- Vladati metodama i putevima administriranja lijekova
- Reagirati u slučaju alergijske reakcije, lokalne i negativne reakcije na lijek
- Dokumentirati administriranje lijekova
- Educirati o upotrebi lijekova, poštivanju vremenske odrednice propisane terapije, te uočiti elemente polifarmacije u zajednici

Sadržaj: Putevi i metode administriranja lijekova, alergijske reakcije, principi sepse i antiseptice, odlaganje medicinskog otpada.

Aktivnosti i metode:

-	Predavanje	30 minuta
-	Diskusija u velikoj grupi: polifarmacije, interakcije lijekova, simptomi	30 minuta

Tehnička podrška: Data projektor, kompjuter, flip čart, flomasteri, sestrinska dokumentacija za rad u zajednici.

Materijali za distribuciju: Materijal za učesnike, uputstvo za rad u grupama, materijali za evaluaciju i evidenciju prisustva nastavi.

Reference:

1. Projekat za razvoj porodične medicinske sestre – Bosna i Hercegovina, George Braun College, Toronto – Kanada 2001.
2. PAT; radna knjiga medicinski tehničar, 2007/2008
3. Procedure (priručnik za medicinske sestre); Turid Elisabeth Martinsen UMSTS 2004.
4. Smith CM., Kućna poseta: Otvorimo vrata porodičnog zdravlja - Baltimore Universitet u Marilandu – škola za sestre 1980.
5. Learning Material on Nursing. Copenhagen: WHO – Regional Office for Europe 1996.
6. Standardne operativne procedure zdravstvene njege u primarnoj zdravstvenoj zaštiti II dio (polivalentna patronaža/sestrinstvo u zajednici), FAMI 2019.

Ostale reference:

Po izboru predavača (ažurirana)

Tema: 4.9. Tretman rane

Opis modula:

- Fiziologija zarastanja rane, faktori koji utiču na zarastanje rane
- Različite vrste rana (hirurška, traumatska, maligna, rane nastale pritiskom, itd.)
- Procjena rane – koristeći mapu tijela za procjenu
- Plan previjanja i previjanje rane u kući
- Upoznavanje pacijenta i članova porodice o faktorima koji utiču na zarastanje rana
- Obučavanje pacijenta/podrobnice o provođenju previjanja na pravilan način u kućnim uvjetima
- Pravilno odlaganje korištenog materijala (SOP)

Trajanje: 2 sata

Ciljevi učenja: Nakon predavanja učesnici bi trebali biti sposobni:

- Nabrojati vrste i uzroke nastanka rana
- Napraviti procjenu vrste rane, veličine, dubine, nivoa inficiranosti rane koristeći mapu tijela za procjenu
- Planirati provođenje previjanja rane u kućnim uvjetima
- Provoditi planirane intervencije u aseptičnim uvjetima uz primjenu tehnike pranja ruku i obavezno nošenje zaštitne opreme (rukavice, maska...)
- Obučiti članove porodice da u kućnim uvjetima provedu previjanje na pravilan način
- Upoznati i prenijeti znanje pacijentu i članovima porodice o faktorima koji utiču na zarastanje rana i važnost aseptičnih uvjeta, kao i važnosti praćenja općeg stanja pacijenta.

Sadržaj: Svaka rana je specifična za sebe i zahtijeva poseban tretman. Mehanizmi oštećenja tkiva se dešavaju na ćelijskom nivou i dovode do oštećenja ili nekroze tkiva. Mehanizam nastanka je različit, a način zarastanja ovisi od uzroka i stepena oštećenja tkiva. Medicinska sestra/tehničar treba poznavati principe asepsa i antiseptice, imati iskustva i znanja u previjanju rana, poznavati fiziologiju zarastanja rana i faktore koji utiču na zarastanje rana, pratiti nove tehnologije, tehnike previjanja i savremene zavojne materijale, educirati članove porodice o njezi rane u kućnim uvjetima. Pri previjanju potrebno je uraditi procjenu stanja rane, prevenirati mogućnost infekcije, uzeti bris rane u slučaju infekcije. Sav upotrijebljeni materijal zbrinjava se na adekvatan način uz poštivanje usvojenih procedura o zbrinjavanju infektivnog i oštrog otpada. Materijal ili instrumente za jednokratnu upotrebu dobro zaštititi prije odlaganja, inficiran materijal odložiti u posebne kese, educirati porodicu o štetnosti produkata previjanja, povezati se

sa posebnim službama, ako postoje, u cilju zbrinjavanja otpadnog materijala. Ukazati na važnost vođenja evidencije o obavljenom poslu.

Aktivnosti i metode:

-	Predavanje (I dio)	40 minuta
-	Diskusija u velikoj grupi: faktori koji utiču na zarastanje rane	20 minuta
-	Predavanje (II dio)	30 minuta
-	Rad u grupama: Analiza dva različita primjera iz prakse: Uraditi procjenu rane uz upotrebu mape tijela	15 minuta
-	Izvjешtavanje i diskusija	15 minuta

Tehnička podrška: Data projektor, kompjuter, flip čart, flomasteri

Materijal za distribuciju: Materijal za učesnike, uputstvo za rad u grupama, materijali za evaluaciju i evidenciju prisustva nastavi.

Reference:

1. Milović LJ. Zdravstvena nega, Visoka medicinska škola; Čuprija.
2. Learning Material on Nursing. Copenhagen: WHO – Regional Office for Europe 1996.
3. Stevanović i sar.; Hirurgija za studente
4. Standardne operativne procedure zdravstvene njege u primarnoj zdravstvenoj zaštiti II dio (polivalentna patronaža/sestrinstvo u zajednici), FAMI 2019.

Ostala literatura:

Po izboru predavača (ažurirana)

Tema: 4.10. Inkontinencija

Opis modula:

- Urinarna i fekalna inkontinencija/uzroci/incidencija/načini dijagnostike – ispitivanja
- Procjena problema: trajanje problema, simptomi, pregled od strane doktora, testiranje urina, prikupljanje uzoraka
- Edukacija o pravilnom uzimanju urina i stolice za pregled
- Sestrinska intervencije (vježbanje mjehura/crijeva, vježbanje toaleta, zaštita katetera, psihološka podrška, pribor kod kuće, odlaganje produkata i adekvatno zbrinjavanje)
- Vrste urinarnih katetera, plasiranje, ispiranje i toaleta i odstranjivanje urinarnih katetera
- Klizma, kolostoma-postavljanje, toaleta i promjena kolostoma kese

Trajanje: 2 sata

Ciljevi učenja: Nakon predavanja učesnici bi trebali biti sposobni:

- Identificirati uzroke urinarne i fekalne inkontinencije, incidencu pomenutih problema, kao i načine dijagnostike – ispitivanja
- Napraviti procjenu problema, prepoznati simptome, izvršiti fizički pregled
- Pratiti diurezu, uzimati uzorke urina za dijagnostiku u kućnim uvjetima, vršiti pregled urina, plasirati, isprati i odstraniti urinarni kateter, pratiti diurezu
- Dati savjete kod čestih i dugotrajnih zatvora, izvršiti klistiranje, promijeniti kesu za kolostomu, toaleta same stome, okolne kože i praćenje konzistencije, boje i količine fecesa
- Planirati sestrinske intervencije u cilju rješavanja aktualnih i potencijalnih problema u eliminaciji urina i stolice.

Sadražaj: Pacijenti sa poremećenom eliminacijom urina i stolice treba da su obučeni kako da se ponašaju u kući, ako ne oni onda članovi porodice. Ukoliko se prave greške u samonjezi zdravstveno stanje se brzo usložnjava pa pacijent može biti ugrožen. Patronažna sestra-tehničar ove pacijente drži pod

monitoringom u kućnim uvjetima. Sestrinske intervencije usmjerene su na prevenciju infekcije kod plasiranog katetera, trening beške i crijeva (Kegelove vježbe), podrška za život u kući, odlaganje produkata u kućnim uvjetima. Edukacija pacijenta o pražnjenju urin kese, zabilježavanju količine urina, edukacija pacijenta o prepoznavanju simptoma urinarne infekcije i pravovremenog prijavljivanja zbog katetera. Edukacija pacijenta o njezi kolostome, promjena kesa za kolostomu. Savjetovanje pacijenta o eventualnim komplikacijama u skladu sa dijagnozom i trenutnim stanjem pacijenta.

Aktivnosti i metode:

-	Predavanje	45 minuta
-	Vježba: demonstracija kateterizacije, ispiranja i odstranjivanja katetera na lutki – modelu	30 minuta
-	Vježba: promjena kolostoma kese, njege stome i okolne kože	30 minuta
-	Diskusija i zaključci	15 minuta

Tehnička podrška: Data projektor, kompjuter, flip čart, flomasteri, model-materijal za kateterizaciju

Materijal za distribuciju: Materijali za učesnike, materijali za evaluaciju i evidenciju prisustva nastavi.

Reference:

1. Projekat za razvoj porodične medicinske sestre Bosna i Hercegovina, George Braun College, Toronto – Kanada 2001.
2. PAT; radna knjiga medicinski tehničar, 2007/2008
3. Procedure (priručnik za medicinske sestre); Turid Elisabeth Martinse UMSTS Beograd 2004.
4. <http://www.plivamed.net/?section=home&cat=t&show=1&id=17231>
5. <http://inkontinencija.mojblog.rs/p-urinarna-inkontinencija/95872.html>
6. Standardne operativne procedure zdravstvene njege u primarnoj zdravstvenoj zaštiti II dio (polivalentna patronaža/sestrinstvo u zajednici), FAMI 2019.

Ostala literatura:

Po izboru predavača (ažurirana)

Tema: 4.11. Zdravstvena njega osoba treće životne dobi/rad sa porodicom

Opis modula:

- Porodica i osobe treće životne dobi
- Najčešći problemi u gerijatriji (poremećaji, padovi, povrede)
- Procjena kognitivnog statusa i ostalih bihevioralnih problema osoba treće životne dobi
- Sestrinska procjena osoba treće životne dobi
- Depresija i demencija
- Problemi sa osjetilima (sluh, vid, miris, okus)
- Zlostavljanje i zanemarivanje starih osoba
- Pravilna ishrana
- Saradnja sa socijalnom službom i smještanje u dom za stare osobe

Trajanje: 3 sata

Ciljevi učenja: Nakon predavanja učesnici bi trebali biti sposobni:

- Navesti značaj uloge porodice osoba treće životne dobi
- Napraviti procjenu stanja porodice i utvrditi probleme u vezi osoba treće životne dobi
- Napraviti plan aktivnosti edukacije porodice sa pacijentom treće životne dobi
- Učestvovati u uključivanju multidisciplinarnog tima za pomoć pacijentu treće životne dobi i porodici
- Prevencija padova, savjetovanje

- Nabrojati psihološke i socijalne aspekte starenja
- Nabrojati najčešće probleme kod pacijenata treće životne dobi u vidu demencije i depresivnosti, kao i druge probleme
- Uraditi procjenu kognitivnog statusa i ostalih bihevioralnih problema osoba treće životne dobi
- Napraviti procjenu stanja, planirati i provesti aktivnosti u cilju psihosocijalne rehabilitacije pacijenta treće životne dobi
- Edukacirati pacijenta i porodicu oboljelog od demencije

Sadržaj: Starost je period u životu svakog čovjeka i rezultat je procesa starenja. Ne postoji ni u kom slučaju "ključ starenja". Faktori koji utiču na proces starenja su: nasljeđe, stres, ishrana, aktivnost, navike, bolesti. U starosti se dešavaju promjene na tjelesnom, psihološkom i socijalnom nivou. Istraživanja zdravstvenih stanja starih osoba pokazuju da oko 75% starih ima po tri i više zdravstvenih problema. Demencija je zajedničko ime za čitav niz stanja za koje su karakteristične kognitivne, emotivne i druge funkcionalne promjene mozga nastale zbog različitih uzroka.

Aktivnosti i metode:

-	Predavanje (I dio)	40 minuta
-	Rad u grupama: kroz prikaz četiri slučaja porodice sa osobama treće životne dobi, uraditi plan edukacije koristeći plan sestrinske njege	30 minuta
-	Izvjешtavanje i diskusija	30 minuta
-	Predavanje (II dio)	30 minuta
-	Rad u grupama: kroz prikaz četiri slučaja uraditi plan uključivanja multidisciplinarnog tima za pomoć pacijentu treće životne dobi i porodici	30 minuta
-	Izvjешtavanje i diskusija	20 minuta

Tehnička podrška: Data projektor, kompjuter, flip čart, flomasteri

Materijal za distribuciju: Materijal za učesnike, uputstvo za rad u grupama, materijali za evaluaciju i evdenciju o prisustvu nastavi.

Reference:

1. Tijanić M., Đuranović D., Rudić R., Milović Lj: Zdravstvena nega i savremeno sestrinstvo; Naučna knjiga, Beograd. 2001.
2. Avdić D. Pad u trećoj životnoj dobi. Sarajevo, 2002.
3. Starenje i bolesti mozga, prevod sa norveškog; Visoka med.škola Čuprija, 2007.
4. Davidović M.i sar.; Savremena gerijatrija, Beograd, 2003.
5. PAT radna knjiga medicinski tehničar; 2007/2008.
6. Standardne operativne procedure zdravstvene njege u primarnoj zdravstvenoj zaštiti II dio (polivalentna patronaža/sestrinstvo u zajednici), FAMI 2019.

Ostale reference:

Po izboru predavača (ažurirana)

Tema: 4.12. Prevencija i menadžment dekubitusa

Opis modula:

- Prevencija dekubitusa u kućnim uvjetima
 - procjena rizika i upotreba pomagala za procjenu (skale Norton i Waterlow)
 - ishrana, položaj, oprema, njega kože, kontinencija/inkontinencija - edukacija pacijenta i njegovatelja
- Menadžment dekubitusa
 - klasifikacija
 - tretman dekubitusa

Trajanje: 1,5 sat

Ciljevi učenja: Nakon predavanja učesnici bi trebali biti sposobni:

- Procijeniti rizik nastanka dekubitusa

- Edukacirati porodice o mjerama prevencije dekubitusa
- Klasificirati i tretirati dekubitus

Sadržaj: Dekubitus, faktori rizika nastanka dekubitusa, menadžment dekubitusa.

Aktivnosti i metode:

-	Predavanje (I dio)	30 minuta
-	Rad u grupama: procjena rizika nastanka dekubitusa, plan intervencija	30 minuta
-	Predavanje (II dio) - vježbe upotreba monofilamenta	20 minuta
-	Diskusija i zaključci	10 minuta

Tehnička podrška: Data projektor, kompjuter, flip čart, flomasteri

Materijal za distribuciju: Materijal za učesnike, uputstvo za rad u grupama, materijali za evaluaciju i evdenciju o prisustvu nastavi.

Reference:

1. Projekat za razvoj porodične medicinske sestre Bosna i Hercegovina, George Braun College, Toronto – Kanada 2001.
2. PAT; radna knjiga medicinski tehničar, 2007/2008
3. Procedure (priručnik za medicinske sestre); Turid Elisabeth Martinse UMSTS Beograd 2004.
4. Standardne operativne procedure zdravstvene njege u primarnoj zdravstvenoj zaštiti II dio (polivalentna patronaža/sestrinstvo u zajednici), FAMI 2019.

Ostala literatura:

Po izboru predavača (ažurirana)

Tema: 4.13. Zdravstvena njega stome(a)

Opis modula:

- Vrste stoma
- Njega i toaleta stoma
- Edukacija pacijenta o samonjezi

Trajanje: 2,5 sata

Ciljevi učenja: Nakon predavanja učesnici bi trebali biti sposobni:

- Njegovati stome
- Pravilno promjeniti stome
- Educirati pajente i porodicu o samonjezi i njezi stoma

Sadržaj: Zdravstvena njega stome, psihološka podrška pacijentima za život sa stomom, obučavanje porodice i pacijenta.

Aktivnosti i metode:

-	Predavanje (I dio)	40 minuta
-	Vježbe/njega stoma	25 minuta
-	Diskusija	10 minuta
-	Predavanje (II dio)	40 minuta
-	Vježbe/njega stoma	25 minuta
-	Diskusija i zaključci	10 minuta

Tehnička podrška: Data projektor, kompjuter, flip čart, flomasteri

Materijal za distribuciju: Materijal za učesnike, uputstvo za rad u grupama, materijali za evaluaciju i evdenciju o prisustvu nastavi.

Reference:

1. Projekat za razvoj porodične medicinske sestre Bosna i Hercegovina, George Braun College, Toronto – Kanada 2001.
2. PAT, radna knjiga medicinski tehničar, 2007/2008
3. Procedure (priručnik za medicinske sestre); Turid Elisabeth Martinse UMSTS Beograd 2004.

4. Standardne operativne procedure zdravstvene njege u primarnoj zdravstvenoj zaštiti II dio (polivalentna patronaža/sestrinstvo u zajednici), FAMI 2019.

Ostale reference:

Po izboru predavača (ažurirana)

Tema: 4.14. Zdravstvena njega pacijenata sa mentalnim poteškoćama

Opis modula:

- Definicija mentalnog zdravlja, uzroci mentalnih poremećaja, klasifikacija
- Organizacija liječenja osoba sa duševnim smetnjama (mentalnim poremećajima) u Federaciji BiH
- Saradnja sa centrima za mentalno zdravlje u zajednici - značaj i mogućnosti
- Menadžment osoba sa duševnim smetnjama u hitnim stanjima
- Propisi o zaštiti osoba sa duševnim smetnjama, odnosno o zaštiti mentalnog zdravlja

Trajanje: 2 sata

Ciljevi učenja: Nakon predavanja učesnici bi trebali biti sposobni:

- Definirati ulogu patronažne sestre kao člana tima porodične medicine u liječenju pacijenata sa duševnim smetnjama
- Identificirati principe tretmana pacijenata u zajednici
- Koristiti principe tretmana akutnih stanja u psihijatriji
- Opisati rad i ulogu centra za mentalno zdravlje u zajednici ili psihijatrijske službe ili neuropsihijatrijska službe
- Identificirati mogućnosti i značaj saradnje sa centrima za mentalno zdravlje u zajednici

Sadržaj: Tim porodične medicine zajedno sa porodicom osobe sa duševnim smetnjama i timom centra za mentalno zdravlje u zajednici i drugim značajnim institucijama i organizacijama (npr. centra za socijalni rad, korisnička udruženja) ima veliku ulogu u liječenju, rehabilitaciji, resocijalizaciji i prevenciji recidiva. Asertivni tretman u zajednici hroničnih duševnih bolesnika je najefikasniji metod u tretmanu i rehabilitaciji hroničnih mentalnih poremećaja. Posebno je značajan rad medicinske sestre/tehničara u zajednici, mobilnih i kriznih timova i njihova međusobna saradnja. Pri zbrinjavanju hitnih stanja provode se procedure u skladu sa medicinskim postulatima i odgovarajućom zakonskom regulativom.

Aktivnosti i metode:

	Predavanje	60 minuta
	Rad u grupama: vođenje slučaja; plan zdravstvene njege pacijente sa hroničnim mentalnim poteškoćama	20 minuta
	Rad u grupama; uloga medicinske sestre u zajednici u liječenju pacijenata sa hroničnim mentalnim poteškoćama	20 minuta
	Igra uloga: akutna stanja u psihijatriji	20 minuta

Tehnička podrška: Data projektor, kompjuter, flip čart, flomaster

Materijal za distribuciju: Materijal za učesnike, uputstvo za rad u grupama, scenario za igru uloga, materijali za evaluaciju i evidenciju prisustva nastavi.

Reference:

1. Biro M, Butollo W. Klinička psihologija. Klinika za kliničku psihologiju, Ludwig Maximilians Universitat, Munchen, 2003
2. Munjiza M., Akutne i hronične psihoze u primarnoj zdravstvenoj zaštiti, Elit Medica, Beograd, 2005.
3. Zakon o zaštiti osoba s duševnim smetnjama ("Službene novine Federacije BiH", broj 37/01, 40/02, 52/11 i 14/13)

Ostale reference:

Po izboru predavača (ažurirana)

Tema: 4.15. Rehabilitacija

Opis modula:

- Savremene metode rehabilitacije
- Procjena pokretnosti pacijenta
- Osnovne metode fizioterapije, primjenjivost u kućnim uvjetima
- Značaj prevencije kontraktura i drugih komplikacija
- Aktivne i pasivne vježbe primjenljive u kućnim uvjetima (demonstrirati kroz rad u grupama)
- Obuka pacijenta o upotrebi pribora i pomagala kod kuće
- Najčešće tehnike liječenja kod poremećaja govora i upotreba medicinskih pomagala
- Uspostavljanje komunikacije sa postojećim službama za rehabilitaciju u zajednici

Trajanje: 2 sata

Ciljevi učenja: Nakon predavanja učesnici bi trebali biti sposobni:

- Navesti savremene metode rehabilitacije
- Napraviti procjenu pokretnosti pacijenta
- Navesti osnovne metode fizioterapije, primjenjivost u kućnim uvjetima
- Naglasiti značaj prevencije kontraktura i drugih komplikacija
- Demonstrirati kroz rad u grupama aktivne i pasivne vježbe primjenljive u kućnim uvjetima
- Obučiti pacijenta o upotrebi pribora i pomagala kod kuće
- Navesti najčešće tehnike liječenja kod poremećaja govora
- Uspostaviti komunikaciju sa postojećim službama za rehabilitaciju u zajednici

Sadržaj: Medicinska rehabilitacija je proces krajnje mogućeg osposobljavanja osoba sa invaliditetom kroz razvijanje, do maksimuma njihovih fizičkih, mentalnih, socijalnih i profesionalnih mogućnosti. Savremeni koncept invalidnosti se predstavlja modelom oštećenja. Cilj rehabilitacije je primijeniti što prije odgovarajuće mjere rehabilitacije da se stepen oštećenja svede na najmanju moguću mjeru. Organizacija procesa rehabilitacije podijeljena je na: medicinsku, socijalnu i profesionalnu rehabilitaciju. Rehabilitaciona njega podrazumijeva: pozicioniranje pacijenta, samozbrinjavanje, rješavanje sfinkterijalnih problema, prevencija dekubitusa, psihoterapija (edukacija pacijenta i porodice). Govorna terapija se obično koristi kod smetnji govora i komunikacije. Govorne smetnje se javljaju kod neuroloških poremećaja. Suština rehabilitacije u zajednici čini uspostava službi u blizini mjesta stanovanja. Rehabilitacija bliže mjestu stanovanja je primjereniji i isplativiji način pružanja usluga osobama sa invaliditetom.

Aktivnosti i metode:

	Predavanje (I dio)	25 minuta
	Diskusija u velikoj grupi: savremene metode rehabilitacije	10 minuta
	Demonstracije vježbi: prevencija kontraktura i drugih komplikacija, upotreba ortopedskih pomagala	60 minuta
	Diskusija	10 minuta
	Predavanje (II dio) - Poremećaji govora	15 minuta

Tehnička podrška: Data projektor, kompjuter, flip čart, flomasteri, ortopedska pomagala, strunjače

Materijal za distribuciju: Materijal za učesnike, uputstvo za rad u grupama, materijali za evaluaciju i evidenciju prisustva nastavi.

Reference:

1. Konvencija o pravima osoba s invaliditetom

(http://www.mhrr.gov.ba/pdf/konvencija_bos.pdf)

2. Konvencija o pravima osoba s invaliditetom, Opći komentari, Odbor za prava osoba sa invaliditetom UN-a, Zagreb, 2019.

(http://www.soih.hr/pdf/knowledge_bases/broaura_-_opi_komentari_un.pdf)

3. Popović M., i sar. Reumatične i srodne bolesti Beograd 2000
4. Marković P. i sar. „Klinička radna terapija, Beograd, 2001.
5. Karaiković E. Kineziterapija, Svjetlost Sarajevo, 1984.
6. Nevzeta S., Poremećaji glasa, govora i jezika, Tuzla 2006.
7. <http://sites.google.com/site/medskripte/Home/fizikalna-medicina>.

Ostale reference:

Po izboru predavača (ažurirana)

Tema: 4.16. Tretiranje hitnih slučajeva u kućnim uvjetima Opis modula:

- Vrste hitnih slučajeva/neposrednih opasnosti kod kuće (trovanje, povrede, samoubistvo, alergijske reakcije, srčani zastoj, gubitak svijesti, itd.)
- Prva pomoć - intervencije
- Dobijanje pomoći od članova porodice, stupanje u kontakt sa službom za hitnu medicinsku pomoć
- Bazično kardiopulmonalno oživljavanje (SOP)

Trajanje: 2,5 sata

Ciljevi učenja: Nakon predavanja učesnici bi trebali biti sposobni:

- Navesti vrste hitnih slučajeva koji se najčešće mogu desiti u kućnim uvjetima
- Navesti hitne intervencije koje se mogu obaviti u kućnim uvjetima
- Opisati način stupanja u kontakt sa službom hitne pomoći, kao i sa drugim službama pomoći na lokalnom nivou
- Demonstrirati metode kardiopulmonalne reanimacije i otvaranje venskog puta
- Demonstrirati način zbrinjavanja hitnih slučajeva nazadani primjer

Sadržaj: Zbrinjavanje hitnih slučajeva koji se mogu desiti u kući pacijenta je sastavni dio rada i medicinske sestre u zajednici, kao i svakog drugog zdravstvenog radnika. Zato je neophodno da medicinska sestra/tehničar u zajednici bude adekvatno obučena da prepozna hitna medicinska stanja u kući pacijenta i učini adekvatne intervencije zbrinjavanja. Načehći hitni slučajevi kod kuće su trovanja, povrede, srčani udari, gubitak svijesti, samoubistvo.

Kod zbrinjavanja hitnih slučajeva u kućnim uvjetima uključuju se liječnik tima P/O medicine ili liječnik hitne medicinske pomoći, u ovisnosti o čemu se radi, članovi porodice, služba hitne medicinske pomoći, druge lokalne službe koje interveniraju ili mogu pomoći pri zbrinjavanju. Također je neophodno poznavanje načina stupanja u kontakt, telefona i lokacija službi.

Aktivnosti i metode:

-	Predavanje	40 minuta
-	Diskusija u velikoj grupi: najčešće vrste hitnih slučajeva kod kuće	30 minuta
-	CPR: demonstracija na fantom lutkama; zbrinjavanje povreda (predavač i učesnici)	70 minuta
-	Diskusija u velikoj grupi i pitanja	10 minuta

Tehnička podrška: Data projektor, fantom lutka, oprema za vježbe

Materijal za distribuciju: Materijal za učesnike, materijali za evaluaciju i evidenciju prisustva nastavi.

Reference:

1. Vučenović D; Urgentna medicina, Beograd 2002.
2. Ristić i. Praktikum urgentne medicine Beograd 2003.
3. Srpsko lekarsko društvo, sekcija urgentne medicine, Vodič za prehospitalno zbrinjavanje urgentnih stanja, suplement 2 Beograd 2002.
4. Sci. med. Judith Schilling, McCann dipl.med. sestra, Hitna medicinska stanja –Vodič za zdravstvene radnike Springhous, Pennsylvania 1998.RC smjernice 2005.g. (hrvatski prevod).
5. Standardne operativne procedure zdravstvene njege u primarnoj zdravstvenoj zaštiti II dio (polivalentna patronaža/sestrinstvo u zajednici), FAMI 2019.

Ostale reference:

Po izboru predavača (ažurirana)

Tema: 4.17. Sigurnost i kvaliteta zdravstvene njege Opis modula:

- Definicija kvaliteta, značaj i potreba unapređivanja sistema kvalitete i sigurnosti
- Osiguranje kvaliteta u zdravstvenoj njezi u zajednici, razvoj standardnih operativnih politika i procedura, kliničkih vodilja, kliničkih protokola

Trajanje: 1 sat

Ciljevi učenja: Nakon predavanja učesnici bi trebali biti sposobni:

- Definirati kvalitet i sigurnost zdravstvene usluge u zdravstvenoj njezi
- Osigurati kvalitet i sigurnost zdravstvene usluge kroz standardiziran, pravilan, pravovremen rad sa pacijentom u svakodnevnom radu
- Razumjeti procesni pristup za upravljanje kvalitetom u svakodnevnom radu i pružanju zdravstvene njege
- Koristiti standardne operativne politike, uputstva, algoritme zdravstvene ustanove u kojoj se rade procedure
- Koristiti kliničke vodilje i kliničke protokole
- Prijaviti indikatore izvedbe AKAZ-u, prijaviti eventualne incidentne situacije na terenu, evaluirati rad kroz kliničke revizije i ostalu dokumentaciju zdravstvene ustanove
- Samoevaluirati rad

Sadržaj: Uvod u osnove kvaliteta i kvaliteta u zdravstvenoj njezi. Prezentira se osiguranje, upravljanje i kontrola kvaliteta, generalno, a i u procesu zdravstvene njege. Upoznavanje sa procesnim pristupom za upravljanje kvalitetom u svakodnevnom radu i pružanju zdravstvene njege. Poštivanjem procedura i ostale dokumentacije za uspostavljanje sistema kvaliteta i sigurnosti u nekoj zdravstvenoj ustanovi, a koje su izrađene u zakonskim okvirima te postulatima dobre kliničke prakse uvodi se poboljšanje kvaliteta i sigurnosti zdravstvenih usluga.

Kvalitet i sigurnost su bitni za što adekvatniju njegu i liječenje pacijenta, ali isto tako poštivanje svojih smjernica štite zdravstvenog profesionalca od greške.

Aktivnosti i metode:

-	Predavanje	20 minuta
-	Okviri SOP-ova, protokola i vodilja	30 minuta
-	Pitanja i diskusija	10 minuta

Tehnička podrška: Data projektor, kompjuter, flip čart, flomasteri

Materijali za distribuciju: Materijal za učesnike, uputstvo za rad u grupama, materijali za evaluaciju i evidenciju prisustva nastavi.

Reference:

1. World Health Organisation. Community nursing for countries in Transition. Copenhagen: WHO – Regional Office for Europe, 2001.
2. World Health Organisation. The Family Health Nurse. Context conceptual framework and curriculum. Copenhagen: WHO – Regional Office for Europe, 2000.
3. Geč T. Specifične negovalne diagnoze v patronažni zdravstveni negi. Maribor: Zdravstveni dom dr. Adolfa Drolca, 2002.
4. Pilav A, Jatić Z, Branković S, Đido V. Upravljanje kvalitetom u zdravstvenoj zaštiti. Sarajevo, 2018.
5. World health organisation. Community Health Needs Assessment Copenhagen: WHO Regional Office for Europe, 2001.
6. PAT; radna knjiga medicinski tehničar, 2007/2008
7. Learning Material on Nursing. Copenhagen: WHO – Regional Office for Europe 1996.

Ostale reference:

Po izboru predavača (ažurirana)

Poglavlje V**Očuvanje i unapređenje zdravlja****Tema: 5.1 Obučavanje pacijenata/porodice****Opis modula:**

- Procjena znanja/iskustva pacijenta/porodice u vezi zdravstvenih problema sa kojima se suočavaju - identificirati zablude i nedostatke u znanju
- Razvoj plana obuke pacijenta (verbalne, pisane informacije)
- Implementacija – demonstriranje, praktični rad sa pacijentom i evaluacija naučenog
- Praktična primjena, obuka porodice (npr. aplikacija inzulina, upotreba glukometra, njega stome, itd.)

Trajanje: 2 sata

Ciljevi učenja: Nakon predavanja učesnici bi trebali biti sposobni:

- Napraviti procjenu informiranosti pacijenta/porodice u vezi zdravstvenih problema sa kojima se suočavaju, kao i njegovo/njihovo iskustvo u rješavanju istih
- Napraviti odgovarajući plan obuke za svakodnevni obrazac ponašanja poštujući pravilo "ne podučavaj previše"
- Provoditi primjenljiv plan obuke za svakodnevni život uz dovoljan broj demonstriranja kako se neka radnja pravilno izvodi
- Evaluirati uspješnost obučavanja, te napraviti odgovarajuće korekcije

Sadržaj: Obučavanje pacijenta i članova porodice je sastavni dio zdravstvene njege, a usmjereno je na dostizanje najvišeg standarda kvaliteta života i pacijenta i porodice. Obučavanjem pacijenta za što samostaliju kontrolu svoga stanja utiče se pozitivno na psihički aspekt njegove ličnosti, pacijent postaje aktivan član tima i smanjuju se zdravstveni troškovi ustanove. Obučavanje, odnosno osposobljavanje pacijenta za dalje aktivnosti osigurava komforniji život i porodici u kojoj pacijent živi. Obuku pacijenta ne treba odvojiti od obuke članova porodice, jer je porodica podrška pacijentima za savladavanje prepreka u postizanju zdravlja. Neophodno je procijeniti nivo razumjevanja, općeg obrazovanja i zdravstvene prosvjedenosti pacijenta kako bi obučavanje pacijenta imalo kvalitetne i pozitivne rezultate. Vrlo često je neophodno uključiti porodicu, tako da je komunikacija patronažne sestre-tehničara sa porodicom veoma važna i ima bitan uticaj na ishod obuke pacijenta. Patronažna sestra-tehničar mora davati jasne,

konkretne, ne previše opširne, pacijentu razumljive informacije. Edukacija pacijenta i porodice traje onoliko dugo koliko je potrebno da savladaju određene aktivnosti rukovanja aparatom, sanitetskim/medicinskim/drugim pomagalicama. Ukoliko je u mogućnosti, korisno je da patronažna sestra-tehničar između posjeta ostavi pacijentu i porodici pisane upute u vidu knjižica, prospekata i sl. ili ih uputiti na web stranice sa potrebnim informacijama.

Aktivnosti i metode:

- Predavanje	50 minuta
- Rad u grupama: analiza dva različita slučaja:	
- aktivno uključiti pacijenta u promjenu stila života;	
- upoznati pacijenta sa potencijalnim komplikacijama;	
- identificirati prioritetne probleme u porodici;	
- napraviti plan intervencija za kohezivnost u porodici	50 minuta
- izvještavanje i diskusija	20 minuta

Tehnička podrška: Data projektor, kompjuter, flip čart, flomasteri

Materijal za distribuciju: Materijal za učesnike, uputstvo za rad u grupama, materijali za evaluaciju i evidenciju prisustva nastavi.

Reference:

1. Projekat za razvoj porodične medicinske sestre Bosna i Hercegovina, George Braun College, Toronto – Kanada 2001.
2. PAT; radna knjiga medicinski tehničar, 2007/2008.
3. Stamenović M.; Zdravstveno vaspitanje, Beograd 2004.
4. Komunikacija – sestra/pacijent, Hilde Eide i Tom Eide – UMSTS, Beograd 2005.
5. Lemon L. Learning Material on Nursing. Copenhagen: WHO – Regional Office for Europe; 1996.
6. Standardne operativne procedure zdravstvene njege u primarnoj zdravstvenoj zaštiti II dio (polivalentna patronaža/sestrinstvo u zajednici), FAM 2019.

Ostala literatura

Po izboru predavača (ažurirana)

Tema: 5.2. Prevencija i rano otkrivanje (screening) bolesti**Opis modula:**

- Definicija ranog otkrivanja bolesti i prevencije bolesti
- Nivoi prevencije (samozaštita, primarna, sekundarna i tercijarna prevencija)
- Aspekti značaja ranog otkrivanja bolesti
- Skreening kod novorođenčadi
- Screening metode za karcinome: dojke, kolona, grlića maternice i prostate
- Skringing na određene vrste karcinoma:
 - (a) Papa-test za skrining karcinoma grlića maternice kod žena
 - (b) mamografija za skrining karcinoma dojke kod žena
 - (c) test na okultno fekalno krvarenje kod muškaraca i žena
 - (d) PAS test
- Obuka pacijenta/porodice i menadžment promjena ponašanja pacijenta/porodice
- Promotivni materijali i njihova efektivna upotreba (integrirano u procjenu pacijenta i njegovu njegu; integrirano u profil zajednice)

Trajanje: 2 sata

Ciljevi učenja: Nakon predavanja učesnici bi trebali biti sposobni:

- Razumjeti značaj i ulogu prevencije
- Prepoznati i preporučiti mjere primarne, sekundarne i tercijarne prevencije
- Objasniti metode ranog otkrivanja bolesti
- Promovirati zdrave stilove života. U skladu sa pacijentovom dobi, dosadašnjim načinom života i

dijagnozama, dati savjete i porodici kako bi bili psiho-fizička podrška. Pratiti pacijenta kraći period dok se ne osposobi da samostalno funkcionira, odnosno usvoji promjene i mjere rane prevencije bolesti

- Dati savjet i zadatke pacijentu kako bi promijenio životne navike, te skupa evaluirati postignuto za promjenu nezdravog stila života
- Pripremiti promotivne materijale i koristiti ih u porodici i lokalnoj zajednici

Sadržaj: Opisati unapređenje i očuvanje zdravlja koje podrazumjeva provođenje mjera primarne, sekundarne i tercijarne prevencije. Značajno je razlikovati nivoe prevencije kod zaraznih, odnosno nezaraznih bolesti, i ulogu i mogućnosti medicinske sestre u zajednici. Skrining metodama se bolest može otkriti u ranoj fazi. Kroz što više praktičnih primjera prikazati mogućnosti skrininga u ranom otkrivanju nekih bolesti koje mogu dovesti do teških razvojnih bolesti kao i bolesti koje su prepoznate kao najčešći uzrok smrti. Rana dijagnostika hroničnih nezaraznih bolesti (KVO, malignomi) umnogome će uticati na terapiju, preživljavanje, te imati i ekonomsku uticaj na pojedinca, porodicu i zajednicu. Sestra u zajednici kao edukator svojim ličnim primjerom treba biti nositelj promjene i podizanja svijesti o ličnom zdravlju. Neophodno je istaći važnost saradnje pacijenta u pravilnom i pravovremenom uzimanju terapije u cilju sprječavanja daljih komplikacija.

Patronažna sestra-tehničar mora biti odgovorna i svjesna važnosti davanja adekvatnih i provjerenih informacija pacijentu na način da ih razumije.

Aktivnosti i metode:

-	Predavanje (I dio)	45 minuta
-	Predavanje (II dio) - Skrining	45 minuta
-	Uputstvo za rad u grupi i igru uloga	30 minuta

Tehnička podrška: Data projektor, kompjuter, flip čart, flomasteri,

Materijal za distribuciju: Materijal za učesnike, uputstvo za rad u grupama, scenario za igranje uloga, materijali za evaluaciju i evidenciju prisustva nastavi.

Reference:

1. Omanić A. Zdravstveni odgoj i promocija zdravlja, Sarajevo, 2002.
2. Smajkić A. Socijalna medicina sa organizacijom zdravstva I dio, Škole narodnog zdravlja Medicinskog fakulteta u Sarajevu, 1997.
3. Jakšić Ž, Kovačić L. i saradnici. Socijalna medicina. 2000.
4. Cucić V. i sar. Socijalna medicina, Savremena administracija, Beograd, 2000.
5. Pilav A., Sistemi zaštite zdravlja, Fakultet zdravstvenih studija, UNSA, 2014.
6. Džubur A. i sar., Socijalna medicina, Medicinski fakultet, Sarajevo 2018.
7. Naidoo J. Health Promotion, Royal College of Nursing, 2000.

Ostala literatura:

Po izboru predavača (ažurirana)

Tema: 5.3. Savjetovanje

Opis modula:

- Definicija savjetovanja kao instrumenta za rad sa korisnicima usluga zdravstvene njege
- Razlika između intervjua i savjetovanja
- Aktivnosti savjetovanja (rad sa pojedincem, grupom i porodicom)

Trajanje: 1 sat

Ciljevi učenja: Nakon predavanja učesnici bi trebali biti sposobni:

- Definirati primarno i sekundarno savjetovanje kao instrument za rad sa korisnicima usluga zdravstvene njege
- Identificirati razlike između intervjua i savjetovanja
- Identificirati odgovarajuće aktivnosti kroz proces savjetovanja i da ih u grupnoj dinamici simuliraju po modelu "igranja uloga"
- Organizirati savjetovanje uz aktivno učešće pacijenata i članova porodice

Sadržaj: Prezentiranje teorije potreba za savjetovanjem. Potreba za savjetovanjem postoji u slučajevima nedostatka informacija u vezi zdravstvenog problema pojedinca što ima za posljedicu neučestvovanje ili pogrešno učestvovanje u pokušaju rješavanja problema. Definirane su razlike između intervjuiranja i savjetovanja. Savjetovanje ne isključuje trening kroz simulativne vježbe koje čine stil života. Savjetodavne aktivnosti – savjetovanje usmjereno ka porodici, savjetovanje na poslu. Metode aktivne nastave: a) dijalog, b) telefonski savjeti, c) intervjui i d) savjetovanje grupe. Kroz metode aktivne nastave identificira se proces procjene potreba, karakteristika učesnika, aktivnosti učesnika, okruženje, potrebe (šta, zašto, kako) povratna sprega, korištenje podataka iz literature, određivanje prioriteta (problematične i kritične teme). Savjetovanje je usmjereno na izgradnju zdravog stila života pojedinca, porodice i zajednice sa novonastalom situacijom.

Aktivnosti i metode:

-	Predavanje	20 minuta
-	Igra uloga: savjetovanje bolesnika sa hroničnom bolešću i članova porodice u kućnoj posjeti	30 minuta
-	Diskusija	10 minuta

Tehnička podrška: Data projektor, kompjuter, flip čart, flomasteri

Materijal za distribuciju: Materijali za učesnike, uputstvo za rad u grupama, materijali za evaluaciju i evidenciju prisustva nastavi.

Reference:

1. Stamenović M. Zdravstveno vaspitanje, Beograd 2004.
2. Tijanić M., Đuranović D., Rudić R., Milović Lj. Zdravstvena nega, Beograd 2002.
3. Projekat za razvoj porodične medicinske sestre u B i H George Braun College, Toronto-Kanada 2001.
4. Lemon L. Learning Material on Nursing. Copenhagen: WHO – Regional Office for Europe; 1996.
5. Standardne operativne procedure zdravstvene njege u primarnoj zdravstvenoj zaštiti II dio (polivalentna patronaža/sestrinstvo u zajednici), FAMI 2019.

Ostala literatura:

Po izboru predavača (ažurirana)

Tema: 5.4. Zdravlje u vrtićima i školama

Opis modula:

- Procjena zdravlja djece (rast i razvoj)
- Zdravlje i sigurnost u vrtićima i školama
- Najčešće povrede djece (trovanje, utapanje, padovi, nesreće)
- Zdrava ishrana
- Njega zuba
- Fizički i psihički razvoj
- Zakonska regulativa (zaštita prava djeteta)
- Zlostavljanje i zanemarivanje djece (znakovi i simptomi)

Trajanje: 2 sata

Ciljevi: Nakon predavanja učesnici bi trebali biti sposobni:

- Napraviti procjenu rizika po zdravlje djece u vrtićima i školama
- Provesti aktivnosti u cilju uspostavljanja sigurnog okruženja, te promovirati zdravu ishranu i higijenske mjere
- Prepoznati znakove i simptome zlostavljanje i zanemarivanje djece i majki u porodici

Sadržaj: Vrtići i škole, nakon porodice predstavljaju mjesta najdužeg boravka djece. Prepoznati su kao mjesta za provođenje edukacije u cilju unapređenja zdravlja, te sticanja zdravih životnih navika. Koordinacija sa odgajateljima i nastavnicima u okviru zakonske regulative u cilju očuvanja zdravlja djece i stvaranja sigurnog okruženja. Predstaviti značaj preventivnih i kurativnih aktivnosti koje je patronažna sestra-tehničar kompetentna obavljati u vrtićima i školama.

Aktivnosti imetode:

-	Predavanje (I dio)	30 minuta
-	Rad u grupama: Identificirati prioritete probleme u vrtićima i školama, napraviti plan intervencije	15 minuta
-	Predavanje (II dio)	30 minuta
-	Rad u grupama: model intersektorijskog pristupa prevenciji riziko faktora vrtića i škola	15 minuta
-	Diskusija i zaključci	30 minuta

Tehnička podrška: Data projektor, kompjuter, flip čart, flomasteri

Materijal za distribuciju: Materijal za učesnike, uputstvo za rad u grupama, materijali za evaluaciju i evidenciju prisustva nastavi.

Reference:

1. Stamenović M., Zdravstveno vaspitanje, Beograd 2004.
2. Komunikacija – sestra/pacijent, Hilde Eide i Tom Eide – UMSTS, Beograd 2005.
3. Lemon L. Learning Material on Nursing. Copenhagen: WHO – Regional Office for Europe; 1996.
4. Mardešić D i sar., Pedijatrija, Školska knjiga Zagreb, 2000.
5. Smajkić A. i sar., Organizacija i praksa obiteljske/porodične medicine. Šahinpašić. Sarajevo 2013.
6. Zakon o zaštiti od nasilja u porodici ("Službene novine Federacije BiH", br. 20/13 i 75/21)
7. Bodnaruk S., Čizmić J., Hrabač B. i Huseinagić S., Komentari zdravstvenih zakona, Knjiga 1, Privredna štampa d.o.o. Sarajevo, 2011.
8. Vodič za zdravu ishranu djece predškolskoga uzrasta - Priručnik za roditelje. Aida Filipović Hadžiomerađić, Aida Vilić Švraka, Aida Pilav, Nadija Bandić. FMZ, FMON, ZZJZ FBIH, Sarajevo, 2014.

Ostala literatura:

Po izboru predavača (ažurirana)

Tema: 5.5. Ishrana

Opis modula:

- Prehrambene navike i potrebe - socijalni, kulturni i religiozni faktori
- Procjena prehrambenih navika i procjena stanja uhranjenosti
- Zdrave prehrambene navike - pravilna ishrana
- Dostupnost i distribucija hrane
- Servisi za pomoć i prioritete grupe stanovništva (javne kuhinje i dr.)

Trajanje: 1 sat

Ciljevi: Nakon predavanja učesnici bi trebali biti sposobni:

- Izvršiti procjenu prehrambenih navika i potreba u skladu sa oboljenjima koje pacijent ima i nivoom gojaznosti/pothranjenosti

- Promovirati zdravu ishranu i educirati o gojaznosti kao oboljenju i kao riziku faktoru za druga oboljenja
- Procijeniti prehrambene navike - sociološke, kulturne i religiozne faktore koji mogu uticati na način prehrane

Sadržaj: Ishrana predstavlja esencijalnu ljudsku potrebu. Socioekonomske karakteristike zajednice, vrsta oboljenja (DM), sposobnost pacijenta da se hrani (Ca digestivnog trakta što je često), umnogome utiču na sadržaj i kvalitet ishrane. Ishrana se definira, također, i kao lijek i kao riziko faktor. Patronažna sestra-tehničar je kompetentna provoditi brojne preventivne i kurativne aktivnosti koje se odnose na segment ishrane, uključujući definiranje aktualnih i potencijalnih dijagnoza zdravstvene njege u oblasti prehrane.

Aktivnosti i metode:

-	Predavanje	30 minuta
-	Rad u grupama: hrana kao lijek i faktor rizika, mjere prevencije	20 minuta
-	Izvištavanje i diskusija	10 minuta

Tehnička podrška: Data projektor, kompjuter, flip čart, flomasteri

Materijal za distribuciju: Materijal za učesnike, uputstvo za rad u grupama, materijali za evaluaciju i evidenciju o prisustvu nastavi.

Reference:

1. PAT radna knjiga medicinski tehničar 2007/2008
2. Lemon L. Learning Material on Nursing. Copenhagen: WHO – Regional Office for Europe; 1996 ; 6, 7.
3. World Health Organisation. The Family Health Nurse. Context, conceptual framework and curriculum. Copenhagen: WHO – Regional Office for Europe, 2000.
4. Čatović S, Kendić S, Čatović A., Higijena ishrane sa dijetetikom. Medicinski Fakultet UNSA, Sarajevo, 2001.
5. Vodič za zdravu ishranu djece predškolskoga uzrasta - Priručnik za roditelje. Aida Filipović Hadžiomerađić, Aida Vilić Švraka, Aida Pilav, Nadija Bandić. FMZ, FMON, ZZJZ FBIH, Sarajevo, 2014.
Dostupan putem: <https://www.unicef.org/bih/en/reports/vodi%C4%8D-za-zdravu-ishranu-djece-pred%C5%A1kolskog-uzrasta>
6. Smjernice za zdravu ishranu djece predškolskoga i školskog uzrasta, Federalno ministarstvo obrazovanja i nauke, Federalno ministarstvo zdravstva i Zavod za javno zdravstvo Federacije Bosne i Hercegovine, Sarajevo, 2012.
Dostupno putem: <https://www.zzjzfbih.ba/wp-content/uploads/2019/02/Smjernice-za-zdravu-ishranu-djece-pred%C5%A1kolskog-i-%C5%A1kolskog-uzrasta.pdf>

Ostale reference:

Po izboru predavača (ažurirana)

Tema: 5.6. Zloupotreba psihoaktivnih supstanci

Opis modula:

- Pregled najčešćih psihoaktivnih supstanci Identifikacija simptoma i znakova zloupotrebe psihoaktivnih supstanci kod pojedinca
- Identifikacija znakova apstinencijalne krize i promjena ponašanja prema okolini, te preveniranje nasilja u porodici ukoliko je moguće
- Procjena razloga za konzumiranje psihoaktivnih supstanci i njihov uticaj na zdravlje
- Prevencija zloupotrebe psihoaktivnih supstanci
- Mjere i nivoi prevencije zloupotrebe psihoaktivnih supstanci.

Trajanje: 1 sat

Ciljevi učenja: Nakon predavanja učesnici bi trebali biti sposobni:

- Identificirati simptome i znake zloupotrebe psihoaktivnih supstanci
- Educirati o mjerama prevencije

Sadržaj: Pregled najčešćih psihoaktivnih supstanci (alkohol, droge). Pregled simptoma i znakova zloupotrebe psihoaktivnih supstanci kod pojedinca. Definiranje najčešćih mogućih uzroka zloupotrebe psihoaktivnih supstanci: osjećaj zanemarenosti, radoznalost, uticaj trendova i sredine, kao dodatna komplikacija alkoholizmu, osjećaj "nepripadanja" porodici, društvu, adolescentni problemi, socijalni problemi. Mjere i nivoi prevencije zloupotrebe psihoaktivnih supstanci.

Aktivnosti i metode:

– Predavanje	45 minuta
– Diskusija u velikoj grupi: zloupotreba, uzroci, mjere prevencije	15 minuta

Tehnička podrška: Data projektor, kompjuter, flip čart, flomasteri

Materijal za distribuciju: Materijal za učesnike, uputstvo za rad u grupama materijali za evaluaciju i evidenciju prisustva nastavi.

Reference:

1. Procedure (priručnik za medicinske sestre); Turid Elisabeth Martinsen UMSTS 2004.
2. Learning Material on Nursing. Copenhagen: WHO – Regional Office for Europe 1996
3. Mehić Basara N, Marjanović Lisac S, Begović Okić R. Vodič za prevenciju i rano otkrivanje zloupotrebe droga (psihoaktivnih supstanci) za porodicu i mlade, Sarajevo, 2007.

Ostala literatura:

Po izboru predavača (ažurirana)

Tema: 5.7. Uticaj klimatskih promjena na zdravlje

Opis modula:

- Uticaj klimatskih promjena na zdravlje
- Globalno zatopljanje kao javnozdravstveni problem
- Uticaj zdravstvenih profesionalaca na razvijanje svijesti o problemu globalnog zatopljanja
- Edukacija i savjetovanje pacijenta i porodice
- Promotivne kampanje o preveniraju negativnih posljedica klimatskih promjena na zdravlje u okviru ingerencija patronažnih sestara-tehničara i u skladu sa specifičnostima zdravstvenog stanja pacijenta

Trajanje: 30 min.

Ciljevi učenja: Nakon predavanja učesnici bi trebali biti sposobni:

- Navesti oboljenja potencijalno uzokovana klimatskim promjenama
- Prepoznati komplikacije postojećih oboljenja
- Dati adekvatne informacije o negativnim uticajima klimatskih promjena na zdravlje pojedinca i globalno zdravlje stanovništva
- Dati savjete i organizovati promotivne kampanje o preveniraju negativnih posljedica klimatskih promjena na zdravlje u okviru svojih ingerencija i specifičnosti zdravstvenog stanja pacijenta

Sadržaj:

Klimatske promjene predstavljaju značajan uticaj na promjene okoliša, flore i faune, te zdravlja stanovništva u svijetu. Vidljive su kroz niz različitih pojava koje predstavljaju rastući globalni javnozdravstveni problem (visoke temperature i toplotni talasi, uragani, poplave, zarazna i druga oboljenja). Klimatske

promjene predstavljaju ozbiljnu prijetnju ljudskom zdravlju te utiču na: zarazne bolesti uzrokovane raznim virusima i bakterijama, bolesti koje prenose glodavci, komarci i krpelji, kardiovaskularne i respiratorne bolesti, bolesti koje se šire zrakom, vodom, hranom, koje se prenose putem vektora, stres, razdražljivost, bolove na mjestima ranijih ozljeda, glavobolje, itd. Također, utiču na pogoršavanje i komplikacije postojećih hroničnih oboljenja. Javno-zdravstvene preventivne mjere su: sistem upozorenja na toplinske valove, edukacija stanovništva, stvaranje hladnije okoline (klima uređaji, zamračivanje, ventilatori), stvaranje hlada sadnjom drveća i drugih vegetacija, modifikacija gradskog područja da pruži ventilaciju, korištenje materijala i boja koje povećavaju reflektiranje topline, itd. Patronažna sestra-tehničar je u poziciji da educira pacijente i njihove porodice i stanovništvo lokalne zajednice svojim primjerom ponašanja i savjetima o ozbiljnosti uticaja klimatskih promjena na zdravlje, načinima da izbjegnu izlaganje uticajnim faktorima u svom okruženju, važnosti higijensko-epidemioloških mjera i sl., te tako pozitivno mogu da utiču na razmišljanje i ponašanje pojedinca.

Aktivnosti i metode:

– Predavanje	30 minuta
--------------	-----------

Tehnička podrška: Data projektor, kompjuter, flip čart, flomasteri

Materijal za distribuciju: Materijal za učesnike, materijali za evaluaciju i evidenciju prisustva nastavi.

Reference:

1. https://ec.europa.eu/clima/climate-change/causes-climate-change_hr
2. <https://www.eea.europa.eu/highlights/klimatske-promjene-predstavljaju-sve-veci>
3. http://zdravljezasve.hr/html/zdravlje15_brojke-index.html

Ostale reference:

Po izboru predavača (ažurirana)

Poglavlje VI

Ostale oblasti od značaja za djelatnost zdravstvene njege u zajednici

Tema: 6.1 Rod i zdravlje

Opis modula:

- Osnovni pojmovi vezani za spol, rod i ravnopravnost spolova
- Spol i zdravlje
- Rod, zdravlje i blagostanje
- Rodni stereotipi
- Rodno odgovoran pristup u planiranju i pružanju zdravstvenih usluga (*gendermainstreaming*) i rodna analiza

Trajanje: 1 sat

Ciljevi učenja: Nakon predavanja učesnici bi trebali biti sposobni:

- Definirati pojam "rod" i razlikovati ga od pojma "spol"
- Razumjeti značaj roda i rodno-specifičnih potreba u oblasti zdravlja
- Prepoznati rodne stereotipe i predrasude i njihov uticaj na kvalitet pružene zdravstvene usluge
- Razumjeti preplitanje roda sa drugim odrednicama zdravlja i uticaj na pristup zdravstvenim uslugama
- Razlikovati rodno-neutralan od rodno-osjetljivog/specifičnog/transformativnog pristupa
- Primijeniti rodni pristup zdravlju u svom svakodnevnom radu

Sadržaj:

Pod pojmom "rod" definiraju se one karakteristike žene i muškarca koje su društveno konstruirane, dok se "spol" odnosi na biološke determinante njihove različitosti. Kombinacija biološkog spola osobe i društvenog konteksta roda osobe u velikoj mjeri određuju prirodu zdravstvenih problema za koje postoji vjerovatnoća da će se pojaviti u svakom pojedinačnom slučaju, te na druge načine utiče na njegovo/njeno zdravlje (pristup i kontrola nad resursima, mogućnost odlučivanja, pristup informacijama, subjektivni doživljaj bolesti, itd.).

Rodni stereotipi su unaprijed stvorene ideje u kojima su ženskim i muškim osobama nasumično dodijeljene osobine i uloge koje određuju i ograničavaju njihov rod. Oni mogu ograničiti razvoj prirodnih talenata i sposobnosti djevojčica i dječaka, žena i muškaraca, kao i njihova obrazovna i profesionalna iskustva i općenito životne prilike, te uticati na zdravstvene ishode.

Prilikom razmatranja razlika između muškaraca i žena, postoji tendencija naglašavanja bioloških razlika kao faktora pojašnjenja dobrostanja i bolesti. Rodni (gender) pristup zdravlju ne isključuje biološke faktore kao temelj mogućih razlika u pristupu pružanja zdravstvenih usluga, ali uzima u obzir i ključne uloge koje imaju socijalni i kulturološki faktori. Pozitivan aspekt sveobuhvatnosti primarne zdravstvene zaštite u smislu zajedničkih zdravstvenih problema stanovništva, bez podjele po starosti, spolu i bolesti, ne smije dovesti do isključivog "sveobuhvatnog" djelovanja i neosjetljivosti na različite zdravstvene probleme i potrebe stanovništva, naročito različite po osnovu spola.

Rodni pristup u zdravstvenim politikama i programima se ocjenjuje skalom koja se kreće od rodno nejednakog, preko rodno neosjetljivog i rodno osjetljivog, pa sve do rodno specifičnog i rodno-transformativnog, kao najpoželjnijeg pristupa.

Aktivnosti i metode:

- Predavanje	20 minuta
- Diskusija	10 minuta
- Rad u grupama (4-6 učesnika): analiza slučaja (primjena principa definiranih članom 5. Zakona o pravima, obavezama i odgovornostima pacijenata i njihovo orodnjavanje u svrhu primjene u svakodnevnom radu medicinskih sestara/tehničara	15 minuta
- Izvještaj po grupama i diskusija	15 minuta

Tehnička podrška: Data projektor, kompjuter, flip čart, flomasteri

Materijal za distribuciju: Materijal za učesnike, uputstvo za rad u grupama, materijali za evaluaciju i evidenciju prisustva nastavi.

Reference:

1. Zakon o ravnopravnosti spolova BiH ("Službeni glasnik Bosne i Hercegovine – prečišćeni tekst, br. 32/10") (<https://arsbih.gov.ba/project/zakon-o-ravnopravnosti-spolova-u-bih/>)
2. Zakon o pravima, obavezama i odgovornostima pacijenata ("Službene novine Federacije BiH", broj 40/10)
3. Gender akcioni plan Bosne i Hercegovine (2018-2022) (https://arsbih.gov.ba/wp-content/uploads/2018/11/GAP-BiH-2018-2022_B.pdf)
4. WHO site with publications on gender as health determinant: <https://www.euro.who.int/en/health-topics/health-determinants/gender/publications>
5. Gender and Health: Collaborative curriculum (<http://www.genderandhealth.ca/>)
6. WHO Gender Responsive Assessment Scale: criteria for assessing programmes and policies

(https://www.who.int/gender/mainstreaming/GMH_Participant_GenderAssessmentScale.pdf)

Ostale reference:

Po izboru predavača (ažurirana)

Tema 6.2. Prepoznavanje i postupanje u slučajevima rodno zasnovanog nasilja**Opis modula:**

- Oblici i vrste rodno zasnovanog nasilja (RZN)
- Uzroci RZN
- Nasilje u porodici
- Uticaj različitih vjerskih, obrazovnih, socioloških, socijalnih, ekonomskih, zdravstvenih i psiholoških faktora koji utiču na pojavu i intenzitet RZNUloga patronažne sestre u ranoj detekciji RZN
- Prepoznavanje i prijavljivanje RZN
- Pružanje zdravstvene zaštite u slučaju RZN u okviru zdravstvene njege

Trajanje: 1 sat

Ciljevi učenja: Nakon predavanja učesnici bi trebali biti sposobni:

- Detektirati rane znakove pojave RZN
- Identificirati oblike i vrste RZN
- Postupiti u slučaju RZN
- Pružiti zdravstvenu pomoć u slučaju RZN
- Evidentirati postupanje u slučaju RZN

Sadržaj: Nasilje je prisutno u porodičnim, životnim i širim društvenim zajednicama, u svim slojevima društva i među svim starosnim, etničkim i vjerskim grupama. Ispoljava se kao verbalno, fizičko, seksualno, psihičko ili emocionalno nasilje, kao i ekonomsko nasilje. Rodno zasnovano nasilje potiče od neravnopravnosti spolova ili nižeg položaja žena općenito u odnosu na položaj muškaraca.

Rodno zasnovano nasilje ozbiljno utiče na sve aspekte zdravlja žene – fizičkog, seksualnog i reproduktivnog, mentalnog i bihevioralnog zdravlja. Zdravstvene posljedice rodno zasnovanog nasilja mogu biti ujedno i trenutne i akutne, kao i dugotrajne i hronične; svakako, negativne zdravstvene posljedice mogu trajati dugo nakon što je nasilje prestalo. Što je teži nivo nasilja, veći je uticaj na zdravlje žena. Nadalje, izloženost više od jedne vrste nasilja (npr. fizičko i seksualno) i/ili višestruki incidenti nasilja vremenom dovode do ozbiljnijih zdravstvenih posljedica.

U smislu Zakona o zaštiti od nasilja u porodici smatrat će se da postoji nasilje u porodici ukoliko postoje osnovne sumnje da su učinjene radnje kojim član porodice nanosi fizičko, psihičko ili seksualnu bol ili patnju i/ili ekonomsku štetu, kao i prijetnje koje izazivaju strah od fizičkog, psihičkog ili seksualnog nasilja i/ili ekonomske štete kod drugog člana porodice. Radnje nasilja ili prijetnje tim radnjama detaljno su navedene u članu 7. Navedenog Zakona.

Pružatelji zdravstvene zaštite odgovorni su za pružanje medicinske njege i podrške žrtvama, te za izbjegavanje svakog ponašanja koje može dovesti do sekundarne traumatizacije. Nipošto se ne smatra da je uloga zdravstvenih stručnjaka da procijene vjerodostojnost navodnog nasilja ili da se okrivljuju žrtva.

Patronažna sestra-tehničar kao zdravstveni radnik trebala bi znati prepoznati faktore rizika od rodno zasnovanog nasilja i njihove interakcije, zdravstvene posljedice (fatalne i nefatalne po žrtvu), imati znanje o uzrocima, posljedicama i dinamici rodno zasnovanog nasilja.

Žrtvama rodno zasnovanoga nasilja treba omogućiti sigurno okruženje i punu diskreciju kako bi one otvorenije razgovarale sa zdravstvenim radnicima i saradnicima o mogućnostima rješavanja problema, te o načinima zaštite koju pružaju nadležne institucije i organizacije da bi se na vrijeme

evidentiralo nasilje, pružila pravovremena intervencija, omogućila prevencija i procijenio stepen rizika. Potrebno je slijediti pravila za komunikaciju kako bi se proces proveo na najbolji mogući način. Neophodno je da zdravstveni radnici i saradnici budu dovoljno osjetljivi po pitanju problematike nasilja, ali i potpuno informirani o službama i resursima koji žrtvama nasilja stoje na raspolaganju. Zdravstveni sektor mora osigurati da se smanji broj službi i pružatelja usluga koje žena treba kontaktirati i da joj se olakša pristup potrebnim uslugama na primjeren način, poštujući njeno dostojanstvo i povjerljivost, te dajući prioritet njenoj sigurnosti (SZO 2013.). Bosna i Hercegovina je potpisnica najvažnijih međunarodnih dokumenata o ljudskim pravima.

Obaveza prijavljivanja nasilja u porodici, prema Zakonu o zaštiti od nasilja u porodici (član 8.) je na doktoru medicine, uz prateću dokumentaciju.

Aktivnosti i metode:

-	Predavanje	25 minuta
-	Predstavljanje relevantnih dokumenata	5 minuta
-	Diskusija	5 minuta
-	Rad u grupama (4-6 učesnika): analiza slučaja	15 minuta
-	Izveštaj po grupama i diskusija	10 minuta

Tehnička podrška: Data projektor, kompjuter, flip čart, flomasteri

Materijal za distribuciju: Materijal za učesnike, uputstvo za rad u grupama, materijali za evaluaciju i evidenciju prisustva nastavi.

Reference:

1. Jačanje odgovora zdravstvenog sistema na rodno zasnovano nasilje u Federaciji BiH, Resursni paket, Federalno ministarstvo zdravstva i UNFPA, Sarajevo,
2. Zakon o zaštiti od nasilja u porodici ("Službene novine Federacije BiH", br. 20/13 i 75/21)
3. Zakon o pravima, obavezama i odgovornostima pacijenata ("Službene novine Federacije BiH", broj 40/10)
4. Krivični zakon Federacije BiH ("Službene novine Federacije BiH", br. 36/03, 21/04 - ispr., 69/04, 18/2005, 42/10, 42/11, 59/14, 76/14, 46/16 i 75/17)
5. Konvencija Vijeća Evrope o sprečavanju i borbi protiv nasilja nad ženama i nasilja u porodici (tzv. Istanbulska konvencija)

Ostale reference:

Po izboru predavača (ažurirana)

Tema 6.3. Socijalna inkluzija i sprječavanje diskriminacije Opis modula:

- Socijalna inkluzija, definicija i provođenje
- Negativni aspekti stigme i diskriminacije na liječenje i zdravstveno stanje pacijenta

Trajanje: 1 sat

Ciljevi učenja: Nakon predavanja učesnici bi trebali biti sposobni:

- Razumjeti koncept socijalne inkluzije
- Objasniti uticaj socijalnih odrednica zdravlja na dostupnost i korištenje zdravstvenih usluga i na same zdravstvene ishode
- Upoznati pacijente i njihove porodice sa svim njihovim pravima koja su regulirana međunarodnim dokumentima i zakonima
- Doprinostiti svojim aktivnostima na realizaciji programa socijalne inkluzije u porodici, krugu prijatelja, okruženju
- Prepoznati i prijaviti potrebu za socijalnom inkluzijom CMZ-u, socijalnom radniku, te uključiti i

saradivati i sa drugim relevantnim akterima iz zajednice

- Prepoznati i smanjivati negativne efekte stigme i diskriminacije
- Promovirati socijalnu inkluziju

Sadržaj:

Socijalna inkluzija predstavlja uključivanje u ravnopravan odnos, u svijet jednakih mogućnosti izbora i svijet jednakih prava, te omogućava ostvarivanje "zdravlja za sve". Ravnopravnost u oblasti zdravlja ne znači da svi treba da dostignu isti zdravstveni status ili da koriste u istoj mjeri zdravstvene usluge, već da se u obzir uzimaju njihove specifične potrebe. Korisnike usluga treba uključiti u identifikiranje njihovih potreba i poteškoća u pristupu zdravstvenim uslugama, te u proces planiranja i evaluacije pruženih usluga. Iz perspektive socijalne uključenosti, najranjivije grupe stanovništva u Federaciji BiH u smislu neispunjenih zdravstvenih potreba su siromašna domaćinstva, osobe bez zdravstvenog osiguranja, nezaposlene osobe, starije osobe koje žive same (posebno žene), neaktivno stanovništvo (posebno domaćice i osobe sa invaliditetom). Bez inkluzije se ne može ostvariti naš koncept punog života u zajednici. U provođenju socijalne inkluzije patronažna sestra-tehničar saraduje sa uposlenicima centra za mentalno zdravlje u zajednici, posebno socijalnim radnicima, udruženjima pacijenata, relevantnim nevladinim organizacijama, religijskim organizacijama i drugima koji iznalaze mogućnosti da se odgovori na zdravstvene i druge potrebe socijalno isključenih grupa i da se oni uključe.

Stigma i diskriminacija dovode do socijalne isključenosti koja predstavlja kompleksan i multidimenzionalan proces. Najteža je socijalna inkluzija osoba sa duševnim smetnjama (mentalnim poremećajima), jer što je intenzitet stigme veći inkluzija je teža. Provođenje socijalne inkluzije bazirano je na principima kolaborativne prakse, te implementacije i evaluacije intervencija socijalne inkluzije usklađenih sa potrebama korisnika na nivou zajednice, što u konačnici dovodi do boljih zdravstvenih ishoda, većeg zadovoljstva kvalitetom života i općeg blagostanja.

Diskriminacija je svaki postupak odvajanja, odbacivanja, nejednakosti tretmana prema osobi i grupi. Može da se manifestira u spolnoj, nacionalnoj, vjerskoj pripadnosti, te socijalnom ili drštvenom porijeklu, spolnoj orijentaciji, fizičkim karakteristikama, kao i svakoj drugoj okolnosti koja ima za svrhu ili posljedicu onemogućavanje ili ostvarivanje prava na ravnopravnoj osnovi u svim oblastima javnog života. Stigma je stav koji dovodi do diskriminacije. U skladu sa relevantnim zakonima svaka zdravstvena ustanova je dužna: osigurati svakom pacijentu jednak pristup zdravstvenim uslugama bez obzira na spol, upoznati pacijenta sa informacijama o njegovom zdravlju, pravima i obavezama i na koji način ih ostvariti, te vidno istaknuti informacije kome se korisnik usluge može žaliti na učinjenu diskriminaciju/omalovažavanje/kršenje

Aktivnosti i metode:

-	Predavanje	25 minuta
-	Predstavljanje relevantnih dokumenata	5 minuta
-	Diskusija	5 minuta
-	Rad u grupama (4-6 učesnika): analiza slučaja	15 minuta
-	Izveštaj po grupama i diskusija	10 minuta

Tehnička podrška: Data projektor, kompjuter, flip čart, flomasteri

Materijal za distribuciju: Materijal za učesnike, uputstvo za rad u grupama, materijali za evaluaciju i evidenciju prisustva nastavi.

Reference:

1. Jačanje odgovora zdravstvenog sistema na rodno zasnovano nasilje u Federaciji BiH, resursni paket, Federalno ministarstvo zdravstva i UNFPA, Sarajevo, 2015. godine
2. Zakon o ravnopravnosti spolova u Bosni i Hercegovini ("Službeni glasnik Bosne i Hercegovine – prečišćeni tekst, broj 32/10)
3. Zakon o zabrani diskriminacije ("Službeni glasnik BiH", br. 59/09 i 66/16)
4. Zakon o zdravstvenoj zaštiti ("Službene novine Federacije BiH", br. 46/10 i 75/13)
5. Zakon o pravima, obavezama i odgovornostima pacijenata ("Službene novine Federacije BiH", broj 40/10)
6. Priručnik za intervencije socijalne inkluzije korisnika usluga mentalnog zdravlja, Asocijacija XY, 2018
7. Social Inclusion in Bosnia and Herzegovina, 2020 National Human Development Report, UNDP
8. Guideline – GESI Integration in Public Health Curriculum-Course-Training, ITS India – EuropeAid, Leadership in Health, 2013

Ostale reference:

Po izboru predavača (ažurirana)

Tema: 6.4. Etički aspekti zdravstvene njege**Opis modula:**

- Kodeks profesionalnog pružanja zdravstvene njege
- Značaj povjerljivosti informacija i čuvanje profesionalne tajne
- Praktični aspekti povjerljivosti podataka u zdravstvenoj njezi u zajednici
- Etička pitanja vezana za zdravstvenu njegu u zajednici

Trajanje: 1 sat

Ciljevi učenja: Nakon predavanja učesnici bi trebali biti sposobni:

- Prepoznati značaj tajnosti informacija i pravilnu selekciju podataka
- Osigurati povjerljivost podataka i čuvanje profesionalne tajne
- Razumjeti zakonsku obavezu zaštite povjerljivosti ličnih podataka pacijenta, te podataka vezanih za zdravstveno stanje pacijenta
- Primijeniti kodeks profesionalnog obavljanja zdravstvene njege usmjerene ka pojedincu, porodici i zajednici
- Definirati etička pitanja koja čine cjelovitost zdravstvene njege u zajednici

Sadržaj: Zdravstvena njega u zajednici se ne može odvijati na zadovoljavajući način ukoliko nije zasnovana na etičkim principima iskazanim kroz etičku praksu patronažne sestre-tehničara. Iz ovog proizilazi opravdanost teme o kojoj se govori. Važnost povjerljivosti podataka i informacija, praktični aspekti povjerljivosti u zdravstvenoj njezi u zajednici. Profesionalni kodeks i etička pitanja vezana za obavljanje zdravstvene njege u zajednici.

Aktivnosti i metode:

–	Predavanje (1 dio)	30 minuta
–	Rad u grupi: analiza zadatog slučaja i pozvanjena etičnost i profesionalan odnos	20 minuta
–	Izještavanje i diskusija, sa posebnim osvrtom na akte ustanove iz koje polaznici dolaze (zdravstveni kodeks ponašanja, pravilnik/plan/ procedura čuvanja povjerljivih podataka)	10 minuta

Tehnička podrška: Data projektor, kompjuter, flip čart, flomasteri

Materijal za distribuciju: Materijal za učesnike, uputstvo za rad u grupama, materijali za evaluaciju i evidenciju prisustva nastavi.

Reference:

1. Fry S. Jelustone MJ; Etika u praksi medicinskih sestara, SZR, Beograd 2004.
2. Projekat za razvoj porodične medicinske sestre –Bosni i Hercegovini, George Braun College, Toronto-, 2001.
3. PAT medicinski tehničar, radna knjiga 2007/2008.
4. Tijanić M., Đuranović D., Rudić R., Milović Lj.; Zdravstvena nega i savremeno sestrinstvo Beograd 2002.
5. Lemon L.. Learning Material on Nursing. Copenhagen: WHO – Regional Office for Europe; 1996. 9.
6. Marić J. Medicinska etika, Beograd 2000.
7. Kalauz S. Etika u sestrinstvu

Ostala literatura:

Po izboru predavača (ažurirana)

Tema: 6.5. Rani rast i razvoj djeteta**Opis modula**

- Rano prepoznavanje odstupanja od tipičnog razvoja kod djece od rođenja do šeste godine starosti

Trajanje: 2 sata

Ciljevi učenja: Nakon predavanja učesnici bi trebali:

- Imati osnovna znanja o tipičnom razvoju i svim razvojnim oblastima kod djeteta, te odstupanja od razvojnih normi
- Savladati osnove koncepta rane detekcije, dijagnostike i intervencije kod poremećaja razvoja djeteta
- Znati prepoznati uobičajene parametre razvoja i rasta djeteta
- Steći znanje o različitim servisima povezanim sa problematikom ranog rasta i razvoja
- Steći osnovna teoretska znanja o dostupnosti različitih servisa za djecu sa poremećajima razvoja

Sadržaj:

Osnove koncepta o prevenciji, detekciji, dijagnostici i intervenciji kod djece sa odstupanjima od tipičnog razvoja u oblastima: fizičkog rasta i razvoja, zdravlja, ishrane, razvoja motorike (gruba i fina), razvoja senzorijske (sluh, vid, integracija), kognitivnog razvoja (sposobnost rješavanja problema, snalaženje u novim situacijama), socijalno-emocionalnog razvoja, razvoja komunikacije (ekspresivne, receptivne, verbalne i neverbalne), adaptivnih vještina (samopomoć i briga o sebi), razvoja i usvajanja općih i akademskih znanja i vještina. Metode osnovnog skrininga djece u potrazi za poremećajima razvoja i rasta, te definiranje potreba intersektorskog pristupa intervenciji kod ove djece. Metode komuniciranja sa roditeljima i različitim servisima podrške i sistem intersektorske koordinirane podrške djeci sa poteškoćama u razvoju i njihovim porodicama.

Aktivnosti i metode:

–	Predavanje	90 minuta
–	Diskusija	30 minuta

Tehnička podrška: Data projektor, kompjuter, flip čart, flomasteri

Materijal za distribuciju: Materijal za učesnike, materijali za evaluaciju i evidenciju prisustva nastavi.

Reference:

1. Pravilnik o kontinuiranoj profesionalnoj edukaciji u oblasti rane detekcije, dijagnostike, intervencije i praćenja razvojnih i drugih poremećaja koji utiču na rast i razvoj djece ("Službene novine Federacije BiH", broj 82/13)

2. Strateški plan za unapređenje ranog rasta i razvoja djece u Federaciji BiH 2020-2025. godine
3. Mapiranje globalnih ciljeva za održivi razvoj i konvencije o pravima djeteta | UNICEF Bosna i Hercegovina
4. Učenje i odrastanje: Od novorođenčeta do 36 mjeseci | UNICEF Bosna i Hercegovina
5. Učenje i odrastanje: Od 37 do 60 mjeseci | UNICEF Bosna i Hercegovina
6. Kurikulum za edukaciju budućih roditelja (Pištoljević, Dujso-Radaslić, 2016) - organizacija edukacija i metode rada sa budućim roditeljima (prevencija)

Ostala literatura:

Po izboru predavača (ažurirana)

Tema: 6.6. Evaluacija naučenog i instrukcije za istraživački rad**Opis modula:**

- Kratki osvrt na prethodno obrađene teme: procjena pacijenta, proces zdravstvene njege, procjena porodice i profiliranje zajednice, uz etičke aspekte zaštite i povjerljivost podataka
- Individualni rad na praktičnoj primjeni procesa zdravstvene njege (procjena pacijenta, planiranje, implementacija i evaluacija zdravstvene njege)
- Prezentacija praktične primjene procesa zdravstvene njege
- Individualni rad na profilu zajednice
- Prezentacije profila zajednice

Trajanje: 3 sata

Ciljevi učenja: Nakon predavanja učesnici bi trebali biti sposobni:

- Pripremiti i prezentirati plan zdravstvene njege pacijenta u kontekstu njegove porodice
- Pripremiti i prezentirati profil zajednice u kojoj pacijent i porodica žive

Sadržaj: Učesnici trebaju primijeniti sve naučeno u toku cjelokupnog procesa edukacije (znanje, vještine i pristupe). Medicinska sestra-tehničar u zajednici treba da posjeduje vještine izvještavanja, vođenja intervjua, vođenje sestrinske dokumentacije, kao i zaštite podataka i njihovu povjerljivost.

Također treba biti osposobljena za vođenje procesa zdravstvene njege i primjenu metoda pružanja zdravstvene njege u zajednici.

Aktivnosti i metode:

-	Predavanje	30 minuta
-	Individualni rad na praktičnoj primjeni procesa zdravstvene njege	40 minuta
-	Prezentacija praktične primjene procesa zdravstvene njege	30 minuta
-	Individualni rad na profiliranju zajednice	40 minuta
-	Prezentacija profiliranja zajednice	30 minuta
-	Diskusija i zaključci	10 minuta

Tehnička podrška: Data projektor, kompjuter, flip čart, flomasteri

Materijal za distribuciju: Materijal za učesnike, scenario za igru uloga, uputstva za rad u grupama, materijali za evaluaciju i evidenciju prisustva nastavi.

Reference:

1. World Health Organisation. The Family Health Nurse. Context, conceptual framework and curriculum. Copenhagen: WHO – Regional Office for Europe, 2000.
2. Gordon M. Negovalne diagnoze – Priručnik. Maribor: Zdravstveni dom dr Adolfa Drolca in Kolaborativni center Svetovne zdravstvene organizacije za primarno zdravstveno nego Maribor, 2003.
3. Geč T. Specifične negovalne diagnoze v patronažni zdravstveni negi. Maribor: Zdravstveni dom dr. Adolfa Drolca, 2002. World Health Organisation. Community Health Needs Assessment.
4. Learning Material on Nursing. Copenhagen: WHO – Regional Office for Europe 1996
5. PAT, knjiga medicinski tehničar, 2007/2008.
6. Standardne operativne procedure zdravstvene njege u primarnoj zdravstvenoj zaštiti II dio (polivalentna patronaža/sestrinstvo u zajednici), FAMI 2019.

Ostala literatura:

Po izboru predavača (ažurirana)

PRILOG 2.

Uvjerenje

**BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
FEDERALNO MINISTARSTVO ZDRAVSTVA**

Broj:.....

Mjesto:.....

Na osnovu člana Pravilnika o dodatnoj edukaciji iz zdravstvene njege u zajednici („Službene novine Federacije BiH“, broj), federalni ministar zdravstva izdaje:

**UVJERENJE
o dodatnoj edukaciji iz zdravstvene njege u zajednici**

.....rođen-a
(*prezime, ime jednog roditelja, ime*) (i) (*stručno zvanje*)

.....
(*dan, mjesec i godina*) (i) (*mjesto*) (i) (*općina*)

....., nakon uspješno završenog teoretskog i praktičnog dijela
(*država*)
edukacije iz zdravstvene njege u zajednici za
(*stručno zvanje*)

pristupio-la je dana godine završnoj provjeri znanja pred Ispitnom komisijom Federalnog ministarstva zdravstva.

Ispitna komisija je ocijenila da je kandidat-kinja uspješno završio-la provjeru znanja u okviru dodatne edukacije iz zdravstvene njege u zajednici.

PREDSJEDNIK KOMISIJE

MINISTAR

M. P.

**REGULATORNA KOMISIJA ZA ENERGIJU
U FEDERACIJI BOSNE I HERCEGOVINE -
FERK****511**

Na osnovu člana 21., člana 37., člana 42., člana 84., člana 87. stav (1) i stav (2) i člana 93. Zakona o električnoj energiji u Federaciji Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", broj 66/13, 94/15, 54/19, 1/22 i 61/22), člana 20. stav (2) Zakona o korištenju obnovljivih izvora energije i efikasne kogeneracije ("Službene novine Federacije BiH", broj 70/13 i 5/14), člana 20. stav (1) i člana 23. stav (1) Statuta Regulatorne komisije za energiju u Federaciji Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", broj 24/14 i 91/15), člana 8. stav (1), člana 32. stav (4) i člana 42. stav (1) Poslovnika o radu Regulatorne komisije za energiju u Federaciji Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", broj 29/14, 31/16 i 84/19), člana 78. Pravilnika o javnim raspravama i rješavanju zahtjeva, sporova i žalbi ("Službene novine Federacije BiH", broj 57/12, 71/14 i 31/16), člana 18., člana 40. stav (1) tačka c) i člana 43. stav (1) Pravilnika za izdavanje dozvola ("Službene novine Federacije BiH", broj 2/17, 39/20, 82/21 i 1/23), člana 11. stav (3) i člana 13. stav (2) Pravilnika o sticanju statusa kvalifikovanog proizvođača električne energije ("Službene novine Federacije BiH", broj 53/14), člana 4. stav (2), člana 5., člana 6. stav (1), člana 8. i člana 9. stav (2) Pravilnika o metodologiji i načinu obračuna regulatornih naknada za imaoce dozvola - Pročišćeni tekst ("Službene novine Federacije BiH", broj 94/19 i 1/23), postupajući po Zahtjevu za izmjenu i dopunu dozvole za rad broj UP1-06-13-1-202-1/22 od 02.12.2022. godine podnosioca zahtjeva d.o.o. "SOLAR GOLD" Bihać, Hamze Hume bb, Bihać, zastupan po zakonskom zastupniku Mirzeti Isić, u postupku izmjene i dopune Dozvole za rad za proizvodnju električne energije broj UP1-06-13-1-215-1/21, Regulatorna komisija za energiju u Federaciji Bosne i Hercegovine - FERK je, 24.03.2023. godine na VI redovnoj sjednici, donijela sljedeće

RJEŠENJE

1. Dozvola za rad za proizvodnju električne energije broj UP1-06-13-1-215-1/21 izdata Rješenjem broj UP1-06-13-1-215-7/21 od 14.12.2021. godine, imaoća dozvole d.o.o. "SOLAR GOLD" Bihać mijenja se i dopunjuje, te glasi kao u prilogu koji je sastavni dio ovog rješenja.
2. Utvrđuje se d.o.o. "SOLAR GOLD" Bihać status kvalifikovanog proizvođača u objektu solarna fotonaponska elektrana "SOLAR GOLD 3" i objektu solarna fotonaponska elektrana "SOLAR GOLD 4", u periodu važenja dozvole iz tačke 3. ovog rješenja.
3. Dozvola za rad za proizvodnju električne energije iz tačke 1. ovog rješenja važi do 13.12.2031. godine, sa uslovima dozvole koji čine njen sastavni dio.
4. Sastavni dio ovog rješenja čini dozvola iz tačaka 1. i 3. ovog rješenja.
5. Imalac dozvole je obavezan platiti privremenu regulatornu naknadu za 2023. godinu u iznosu od 741,00 KM.
6. Imalac dozvole je obavezan neplaćeni prvi dio privremene regulatorne naknade iz tačke 5. ovog rješenja u iznosu od 99,87 KM platiti u roku od 30 dana od dana primanja ovog rješenja, a preostali dio privremene regulatorne naknade u iznosu od 390,26 KM imalac dozvole je obavezan platiti do 31.08.2023. godine.
7. Regulatorna naknada iz tačaka 5. i 6. ovog rješenja će se preračunati nakon donošenja odluke o utvrđivanju procenta za obračun varijabilnog dijela regulatornih naknada za 2023. godinu o čemu će se izdati posebno rješenje.

8. Imalac dozvole je obavezan plaćati regulatornu naknadu za naredne godine važenja dozvole na način i u iznosu koji utvrdi FERK posebnom odlukom.
9. Ovo rješenje je konačno, te se objavljuje na oglasnoj tabli i internet stranici FERK-a, a dispozitiv ovog rješenja u "Službenim novinama Federacije BiH".

Broj UP1-06-13-1-202-8/22

24. marta 2023. godine
MostarV. d. predsjednika FERK-a
Mile Srdanović, s. r.

Na temelju člana 21., člana 37., člana 42., člana 84., člana 87. stavak (1) i stavak (2) i člana 93. Zakona o električnoj energiji u Federaciji Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", broj 66/13, 94/15, 54/19, 1/22 i 61/22), člana 20. stavak (2) Zakona o korištenju obnovljivih izvora energije i učinkovite kogeneracije ("Službene novine Federacije BiH", broj 70/13 i 5/14), člana 20. stavak (1) i člana 23. stavak (1) Statuta Regulatorne komisije za energiju u Federaciji Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", broj 24/14 i 91/15), člana 8. stavak (1), člana 32. stavak (4) i člana 42. stavak (1) Poslovnika o radu Regulatorne komisije za energiju u Federaciji Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", broj 29/14, 31/16 i 84/19), člana 78. Pravilnika o javnim raspravama i rješavanju zahtjeva, sporova i žalbi (Službene novine Federacije BiH, broj 57/12, 71/14 i 31/16), člana 18., člana 40. stavak (1) tačka c) i člana 43. stavak (1) Pravilnika za izdavanje dozvola ("Službene novine Federacije BiH", broj 2/17, 39/20, 82/21 i 1/23), člana 11. stavak (3) i člana 13. stavak (2) Pravilnika o stjecanju statusa kvalificiranog proizvođača električne energije ("Službene novine Federacije BiH", broj 53/14), člana 4. stavak (2), člana 5., člana 6. stavak (1), člana 8. i člana 9. stavak (2) Pravilnika o metodologiji i načinu obračuna regulatornih naknada za imatelje dozvola - Pročišćeni tekst ("Službene novine Federacije BiH", broj 94/19 i 1/23), postupajući po Zahtjevu za izmjenu i dopunu dozvole za rad broj UP1-06-13-1-202-1/22 od 2.12.2022. godine podnosioca zahtjeva d.o.o. "SOLAR GOLD" Bihać, Hamze Hume bb, Bihać, zastupan po zakonskom zastupniku Mirzeti Isić, u postupku izmjene i dopune Dozvole za rad za proizvodnju električne energije broj UP1-06-13-1-215-1/21, Regulatorna komisija za energiju u Federaciji Bosne i Hercegovine - FERK je, 24.3.2023. godine na VI. redovitoj sjednici, donijela sljedeće

RJEŠENJE

1. Dozvola za rad za proizvodnju električne energije broj UP1-06-13-1-215-1/21 izdana Rješenjem broj UP1-06-13-1-215-7/21 od 14.12.2021. godine, imatelja dozvole d.o.o. "SOLAR GOLD" Bihać mijenja se i dopunjuje, te glasi kao u prilogu koji je sastavni dio ovog rješenja.
2. Utvrđuje se d.o.o. "SOLAR GOLD" Bihać status kvalificiranog proizvođača u objektu solarna fotonaponska elektrana "SOLAR GOLD 3" i objektu solarna fotonaponska elektrana "SOLAR GOLD 4", u razdoblju valjanosti dozvole iz tačke 3. ovog rješenja.
3. Dozvola za rad za proizvodnju električne energije iz tačke 1. ovog rješenja važi do 13.12.2031. godine, s uvjetima dozvole koji čine njen sastavni dio.
4. Sastavni dio ovog rješenja čini dozvola iz tačke 1. i 3. ovog rješenja.
5. Imatelj dozvole je obavezan platiti privremenu regulatornu naknadu za 2023. godinu u iznosu od 741,00 KM.
6. Imatelj dozvole je obavezan neplaćeni prvi dio privremene regulatorne naknade iz tačke 5. ovog rješenja u iznosu od 99,87 KM platiti u roku od 30 dana od dana primitka ovog rješenja, a preostali dio privremene regulatorne naknade u

- iznosu od 390,26 KM imatelj dozvole je obavezan platiti do 31.8.2023. godine.
- Regulatorna naknada iz točki 5. i 6. ovog rješenja će se preračunati nakon donošenja odluke o utvrđivanju postotka za obračun varijabilnog dijela regulatornih naknada za 2023. godinu o čemu će se izdati posebno rješenje.
 - Imatelj dozvole je obavezan plaćati regulatornu naknadu za naredne godine valjanosti dozvole na način i u iznosu koji utvrdi FERK posebnom odlukom.
 - Ovo rješenje je konačno, te se objavljuje na oglasnoj ploči i internetskoj stranici FERK-a, a izreka ovog rješenja u "Službenim novinama Federacije BiH".

Broj UP1-06-13-1-202-8/22

24. ožujka 2023. godine V. d. predsjednika FERK-a
Mostar Mile Srdanović, v. r.

На основу члана 21., члана 37., члана 42., члана 84., члана 87. став (1) и став (2) и члана 93. Закона о електричној енергији у Федерацији Босне и Херцеговине ("Службене новине Федерације БиХ", број 66/13, 94/15, 54/19, 1/22 и 61/22), члана 20. став (2) Закона о кориштењу обновљивих извора енергије и ефикасне когенерације ("Службене новине Федерације БиХ", број 70/13 и 5/14), члана 20. став (1) и члана 23. став (1) Статута Регулаторне комисије за енергију у Федерацији Босне и Херцеговине ("Службене новине Федерације БиХ", број 24/14 и 91/15), члана 8. став (1), члана 32. став (4) и члана 42. став (1) Пословника о раду Регулаторне комисије за енергију у Федерацији Босне и Херцеговине ("Службене новине Федерације БиХ", број 29/14, 31/16 и 84/19), члана 78. Правилника о јавним расправама и рјешавању захтјева, спорова и жалби ("Службене новине Федерације БиХ", број 57/12, 71/14 и 31/16), члана 18., члана 40. став (1) тачка ц) и члана 43. став (1) Правилника за издавање дозвола ("Службене новине Федерације БиХ", број 2/17, 39/20, 82/21 и 1/23), члана 11. став (3) и члана 13. став (2) Правилника о стицању статуса квалификованог произвођача електричне енергије ("Службене новине Федерације БиХ", број 53/14), члана 4. став (2), члана 5., члана 6. став (1), члана 8. и члана 9. став (2) Правилника о методологији и начину обрачуна регулаторних накнада за имаоце дозвола - Прочишћени текст ("Службене новине Федерације БиХ", број 94/19 и 1/23), поступајући по Захтјеву за измјену и допуноу дозволе за рад број УП1-06-13-1-202-1/22 од 2.12.2022. године подносиоца захтјева д.о.о. "СОЛАР ГОЛД" Бихаћ, Хамзе Хуме бб, Бихаћ, заступан по законском заступнику Мирзети Исић, у поступку измјене и допуне Дозволе за рад за производњу електричне енергије број УП1-06-13-1-215-1/21, Регулаторна комисија за енергију у Федерацији Босне и Херцеговине – FERK је, 24.03.2023. године на VI редовној сједници, донијела следеће

РЈЕШЕЊЕ

- Дозвола за рад за производњу електричне енергије број УП1-06-13-1-215-1/21 издата Рјешењем број УП1-06-13-1-215-7/21 од 14.12.2021. године, имаоца дозволе д.о.о. "СОЛАР ГОЛД" Бихаћ мијења се и допуњује, те гласи као у прилогу који је саставни дио овог рјешења.
- Утврђује се д.о.о. "СОЛАР ГОЛД" Бихаћ статус квалификованог произвођача у објекту соларна фотонапонска електрана "СОЛАР ГОЛД 3" и објекту соларна фотонапонска електрана "СОЛАР ГОЛД 4", у периоду важења дозволе из тачке 3. овог рјешења.

- Дозвола за рад за производњу електричне енергије из тачке 1. овог рјешења важи до 13.12.2031. године, са условима дозволе који чине њен саставни дио.
- Саставни дио овог рјешења чини дозвола из тачака 1. и 3. овог рјешења.
- Ималац дозволе је обавезан платити привремену регулаторну накнаду за 2023. годину у износу од 741,00 KM.
- Ималац дозволе је обавезан неуплаћени први дио привремене регулаторне накнаде из тачке 5. овог рјешења у износу од 99,87 KM платити у року од 30 дана од дана примања овог рјешења, а преостали дио привремене регулаторне накнаде у износу од 390,26 KM ималац дозволе је обавезан платити до 31.08.2023. године.
- Регулаторна накнада из тачака 5. и 6. овог рјешења ће се прерачунати након доношења одлуке о утврђивању процента за обрачун варијабилног дијела регулаторних накнада за 2023. годину о чему ће се издати посебно рјешење.
- Ималац дозволе је обавезан плаћати регулаторну накнаду за наредне године важења дозволе на начин и у износу који утврди FERK посебном одлуком.
- Ово рјешење је коначно, те се објављује на оglasној табли и интернет страници FERK-a, а диспозитив овог рјешења у "Службеним новинама Федерације БиХ".

Broj UP1-06-13-1-202-8/22

24. марта 2023. године В. д. председника FERK-a
Мостар Миле Срдановић, с. р.

(SI-502/23-F)

512

На основу члана 21., члана 37., члана 42., члана 84. и члана 87. став (1) и став (2) Закона о електричној енергији у Федерацији Босне и Херцеговине ("Службене новине Федерације БиХ", број 66/13, 94/15, 54/19, 1/22 и 61/22), члана 20. став (2) Закона о кориштењу обновљивих извора енергије и ефикасне когенерације ("Службене новине Федерације БиХ", број 70/13 и 5/14), члана 20. став (1) и члана 23. став (1) Статута Регулаторне комисије за енергију у Федерацији Босне и Херцеговине ("Службене новине Федерације БиХ", број 24/14 и 91/15), члана 8. став (1), члана 32. став (4) и члана 42. став (1) Пословника о раду Регулаторне комисије за енергију у Федерацији Босне и Херцеговине ("Службене новине Федерације БиХ", број 29/14, 31/16 и 84/19), члана 78. Правилника о јавним расправама и рјешавању захтјева, спорова и жалби ("Службене новине Федерације БиХ", број 57/12, 71/14 и 31/16), члана 18. Правилника за издавање дозвола ("Службене новине Федерације БиХ", број 2/17, 39/20, 82/21 и 1/23), члана 10. став (3) и члана 13. став (2) Правилника о стицању статуса квалификованог произвођача електричне енергије ("Службене новине Федерације БиХ", број 53/14), члана 4. став (3), члана 5., члана 6. став (2) и члана 9. став (2) Правилника о методологији и начину обрачуна регулаторних накнада за имаоце дозвола - Преčišћени текст ("Службене новине Федерације БиХ", број 94/19 и 1/23) поступајући по Захтјеву за издавање дозволе за рад за производњу електричне енергије број УП1-06-13-1-200-1/22 од 01.12.2022. године подносиоца захтјева "SEMISEM" д.о.о. Doboј Istok, Klokoтница bb, Doboј Istok, заступан по законском заступнику Seminu Škrebi, Regulatorna komisija за енергију у Федерацији Босне и Херцеговине – FERK је, 24.03.2023. године на VI редовној сједници, донијела следеће

РЈЕШЕЊЕ

- Izdaje se Dozvola за рад за производњу електричне енергије подносиоцу захтјева "SEMISEM" д.о.о. Doboј Istok.

2. Utvrđuje se "SEMISEM" d.o.o. Doboј Istok, status kvalifikovanog proizvođača u objektu "SEMISEM", u periodu važenja dozvole iz tačke 3. ovog rješenja.
3. Dozvola za rad izdaje se na period od 24.03.2023. godine do 23.03.2033. godine, sa uslovima dozvole koji čine njen sastavni dio.
4. Sastavni dio ovog rješenja čini dozvola iz tačaka 1. i 3. ovog rješenja.
5. Imalac dozvole je obavezan platiti privremenu regulatornu naknadu za 2023. godinu u iznosu od 77,53 KM.
6. Imalac dozvole prvi dio privremene regulatorne naknade iz tačke 5. ovog rješenja u iznosu od 27,12 KM obavezan je platiti u roku od 30 dana od dana prijema ovog rješenja, a preostali dio privremene regulatorne naknade u iznosu od 50,41 KM imalac dozvole je obavezan platiti do 31.08.2023. godine
7. Regulatorna naknada iz tačaka 5. i 6. ovog rješenja će se preračunati nakon donošenja odluke o utvrđivanju procenta za obračun varijabilnog dijela regulatornih naknada za 2023. godinu o čemu će se izdati posebno rješenje.
8. Imalac dozvole je obavezan plaćati regulatornu naknadu za naredne godine važenja dozvole na način i u iznosu koji utvrdi FERK posebnom odlukom.
9. Ovo rješenje je konačno, te se objavljuje na oglasnoj tabli i internet stranici FERK-a, a dispozitiv ovog rješenja u "Službenim novinama Federacije BiH".

Broj UP1-06-13-1-200-7/22

24. marta 2023. godine
MostarV. d. predsjednika FERK-a
Mile Srdanović, s. r.

2. Utvrđuje se "SEMISEM" d.o.o. Doboј Istok, status kvalificiranog proizvođača u objektu "SEMISEM", u razdoblju valjanosti dozvole iz tačke 3. ovog rješenja.
3. Dozvola za rad izdaje se na razdoblje od 24.3.2023. godine do 23.3.2033. godine, s uvjetima dozvole koji čine njen sastavni dio.
4. Sastavni dio ovog rješenja čini dozvola iz tački 1. i 3. ovog rješenja.
5. Imatelj dozvole je obavezan platiti privremenu regulatornu naknadu za 2023. godinu u iznosu od 77,53 KM.
6. Imatelj dozvole prvi dio privremene regulatorne naknade iz tačke 5. ovog rješenja u iznosu od 27,12 KM obavezan je platiti u roku od 30 dana od dana primitka ovog rješenja, a preostali dio privremene regulatorne naknade u iznosu od 50,41 KM imatelj dozvole je obavezan platiti do 31.8.2023. godine
7. Regulatorna naknada iz tački 5. i 6. ovog rješenja će se preračunati nakon donošenja odluke o utvrđivanju postotka za obračun varijabilnog dijela regulatornih naknada za 2023. godinu o čemu će se izdati posebno rješenje.
8. Imatelj dozvole je obavezan plaćati regulatornu naknadu za naredne godine valjanosti dozvole na način i u iznosu koji utvrdi FERK posebnom odlukom.
9. Ovo rješenje je konačno, te se objavljuje na oglasnoj ploči i internetskoj stranici FERK-a, a izreka ovog rješenja u "Službenim novinama Federacije BiH".

Broj UP1-06-13-1-200-7/22

24. ožujka 2023. godine
MostarV. d. predsjednika FERK-a
Mile Srdanović, v. r.

Na temelju članka 21., članka 37., članka 42., članka 84. i članka 87. stavak (1) i stavak (2) Zakona o električnoj energiji u Federaciji Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", broj 66/13, 94/15, 54/19, 1/22 i 61/22), članka 20. stavak (2) Zakona o korištenju obnovljivih izvora energije i učinkovite kogeneracije ("Službene novine Federacije BiH", broj 70/13 i 5/14), članka 20. stavak (1) i članka 23. stav (1) Statuta Regulatorne komisije za energiju u Federaciji Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", broj 24/14 i 91/15), članka 8. stavak (1), članka 32. stavak (4) i članka 42. stavak (1) Poslovnika o radu Regulatorne komisije za energiju u Federaciji Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", broj 29/14, 31/16 i 84/19), članka 78. Pravilnika o javnim raspravama i rješavanju zahtjeva, sporova i žalbi ("Službene novine Federacije BiH", broj 57/12, 71/14 i 31/16), članka 18. Pravilnika za izdavanje dozvola ("Službene novine Federacije BiH", broj 2/17, 39/20, 82/21 i 1/23), članka 10. stavak (3) i članka 13. stavak (2) Pravilnika o stjecanju statusa kvalificiranog proizvođača električne energije ("Službene novine Federacije BiH", broj 53/14), članka 4. stavak (3), članka 5., članka 6. stavak (2) i članka 9. stavak (2) Pravilnika o metodologiji i načinu obračuna regulatornih naknada za imatelje dozvola - Prečišćeni tekst ("Službene novine Federacije BiH", broj 94/19 i 1/23) postupajući po Zahtjevu za izdavanje dozvole za rad za proizvodnju električne energije broj UP1-06-13-1-200-1/22 od 1.12.2022. godine podnosioca zahtjeva "SEMISEM" d.o.o. Doboј Istok, Klokočnica bb, Doboј Istok, zastupan po zakonskom zastupniku Seminu Škrebi, Regulatorna komisija za energiju u Federaciji Bosne i Hercegovine – FERK je, 24.3.2023. godine na VI. redovitoj sjednici donijela sljedeće

RJEŠENJE

1. Izdaje se Dozvola za rad za proizvodnju električne energije podnosiocu zahtjeva "SEMISEM" d.o.o. Doboј Istok.

На основу члана 21., члана 37., члана 42., члана 84. и члана 87. став (1) и став (2) Закона о електричној енергији у Федерацији Босне и Херцеговине ("Службене новине Федерације БиХ", број 66/13, 94/15, 54/19, 1/22 и 61/22), члана 20. став (2) Закона о кориштењу обновљивих извора енергије и ефикасне когенерације ("Службене новине Федерације БиХ", број 70/13 и 5/14), члана 20. став (1) и члана 23. став (1) Статута Регулаторне комисије за енергију у Федерацији Босне и Херцеговине ("Службене новине Федерације БиХ", број 24/14 и 91/15), члана 8. став (1), члана 32. став (4) и члана 42. став (1) Пословника о раду Регулаторне комисије за енергију у Федерацији Босне и Херцеговине ("Службене новине Федерације БиХ", број 29/14, 31/16 и 84/19), члана 78. Правилника о јавним расправама и рјешавању захтјева, спорова и жалби ("Службене новине Федерације БиХ", број 57/12, 71/14 и 31/16), члана 18. Правилника за издавање дозвола ("Службене новине Федерације БиХ", број 2/17, 39/20, 82/21 и 1/23), члана 10. став (3) и члана 13. став (2) Правилника о стицању статуса квалификованог произвођача електричне енергије ("Службене новине Федерације БиХ", број 53/14), члана 4. став (3), члана 5., члана 6. став (2) и члана 9. став (2) Правилника о методологији и начину обрачуна регулаторних накнада за имаоце дозвола - Пречишћени текст ("Службене новине Федерације БиХ", број 94/19 и 1/23) поступајући по Захтјеву за издавање дозволе за рад за производњу електричне енергије број УП1-06-13-1-200-1/22 од 01.12.2022. године подносиоца захтјева "SEMISEM" д.о.о. Добој Исток, Клокоћница бб, Добој Исток, заступан по законском заступнику Семину Шкреби, Регулаторна комисија за енергију у Федерацији Босне и Херцеговине – ФЕРК је, 24.03.2023. године на VI редовној сједници, донијела следеће

РЈЕШЕЊЕ

1. Издаје се Дозвола за рад за производњу електричне енергије подносиоцу захтјева "СЕМИСЕМ" д.о.о. Добој Исток.
2. Утврђује се "СЕМИСЕМ" д.о.о. Добој Исток, статус квалификованог произвођача у објекту "СЕМИСЕМ", у периоду важења дозволе из тачке 3. овог рјешења.
3. Дозвола за рад издаје се на период од 24.03.2023. године до 23.03.2033. године, са условима дозволе који чине њен саставни дио.
4. Саставни дио овог рјешења чини дозвола из тачака 1. и 3. овог рјешења.
5. Ималац дозволе је обавезан платити привремену регулаторну накнаду за 2023. годину у износу од 77,53 КМ.
6. Ималац дозволе први дио привремене регулаторне накнаде из тачке 5. овог рјешења у износу од 27,12 КМ обавезан је платити у року од 30 дана од дана пријема овог рјешења, а преостали дио привремене регулаторне накнаде у износу од 50,41 КМ ималац дозволе је обавезан платити до 31.08.2023. године
7. Регулаторна накнада из тачака 5. и 6. овог рјешења ће се прерачунати након доношења одлуке о утврђивању процента за обрачун варијабилног дијела регулаторних накнада за 2023. годину о чему ће се издати посебно рјешење.
8. Ималац дозволе је обавезан плаћати регулаторну накнаду за наредне године важења дозволе на начин и у износу који утврди ФЕРК посебном одлуком.
9. Ово рјешење је коначно, те се објављује на огласној табли и интернет страници ФЕРК-а, а диспозитив овог рјешења у "Службеним новинама Федерације БиХ".

Број УП1-06-13-1-200-7/22

24. марта 2023. године

Мостар

В. д. председника ФЕРК-а Миле Срдановић, с. р.

(SI-503/23-F)

513

Na osnovu člana 21., člana 37., člana 42., člana 84., člana 85 stav (2) i člana 87. stav (1) i stav (2) Zakona o električnoj energiji u Federaciji Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", broj 66/13, 94/15, 54/19, 1/22 i 61/22), člana 20. stav (2) Zakona o korištenju obnovljivih izvora energije i efikasne kogeneracije ("Službene novine Federacije BiH", broj 70/13 i 5/14), člana 20. stav (1) i člana 23. stav (1) Statuta Regulatorne komisije za energiju u Federaciji Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", broj 24/14 i 91/15), člana 8. stav (1), člana 32. stav (4) i člana 42. stav (1) Poslovnika o radu Regulatorne komisije za energiju u Federaciji Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", broj 29/14, 31/16 i 84/19), člana 78. Pravilnika o javnim raspravama i rješavanju zahtjeva, sporova i žalbi ("Službene novine Federacije BiH", broj 57/12, 71/14 i 31/16), člana 18. Pravilnika za izdavanje dozvola ("Službene novine Federacije BiH", broj 2/17, 39/20, 82/21 i 1/23), člana 10. stav (3) i člana 13. stav (2) Pravilnika o sticanju statusa kvalifikovanog proizvođača električne energije ("Službene novine Federacije BiH", broj 53/14), člana 4. stav (3), člana 5., člana 6. stav (2) i člana 9. stav (2) Pravilnika o metodologiji i načinu obračuna regulatornih naknada za imaoce dozvola - Prečišćeni tekst ("Službene novine Federacije BiH", broj 94/19 i 1/23), postupajući po Zahtjevu za izdavanje dozvole za rad za proizvodnju električne energije broj UP1-06-13-1-214-1/22 od 28.12.2022. godine podnosioca

zahtjeva Proizvodnja obnovljive električne energije "ZIS" vlasnik Kovač Amra, Zenica, Kočevska čikma 17, Zenica, Regulatorna komisija za energiju u Federaciji Bosne i Hercegovine – FERK je, 24.03.2023. godine na VI redovnoj sjednici, donijela sljedeće

РЈЕШЕЊЕ

1. Izdaje se Dozvola za rad za proizvodnju električne energije podnosiocu zahtjeva Proizvodnja obnovljive električne energije "ZIS" vlasnik Kovač Amra, Zenica.
2. Utvrđuje se Proizvodnja obnovljive električne energije "ZIS" vlasnik Kovač Amra, Zenica status kvalifikovanog proizvođača u objektu solarne fotonaponske elektrane "ZIS -1", u periodu važenja dozvole iz tačke 3. ovog rješenja.
3. Dozvola za rad izdaje se na period od 24.03.2023. godine do 23.03.2033. godine, sa uslovima dozvole koji čine njen sastavni dio.
4. Sastavni dio ovog rješenja čini dozvola iz tачака 1. i 3. ovog rješenja.
5. Imalac dozvole je obavezan platiti privremenu regulatornu naknadu za 2023. godinu u износу од 77,53 КМ.
6. Imalac dozvole prvi dio privremene regulatorne naknade iz tačke 5. ovog rješenja u износу од 27,12 КМ обавезан је платити у року од 30 дана од дана приманја овог рјешења, а преостали дио привремене регулаторне накнаде у износу од 50,41 КМ ималац дозволе је обавезан платити до 31.8.2024. године.
7. Regulatorna naknada iz tачака 5. i 6. ovog rješenja će se прерачунати након доношења одлуке о утврђивању процента за обрачун варијабилног дијела регулаторних накнада за 2023. годину о чему ће се издати посебно рјешење.
8. Imalac dozvole je obavezan плаћати регулаторну накнаду за наредне године важења дозволе на начин и у износу који утврди ФЕРК посебном одлуком.
9. Ovo rješenje je коначно, те се објављује на огласној табли и интернет страници ФЕРК-а, а диспозитив овог рјешења у "Службеним новинама Федерације БиХ".

Број УП1-06-13-1-214-5/22

24. марта 2023. године

Мостар

В. д. председника ФЕРК-а

Миле Срдановић, с. р.

Na temelju članka 21., članka 37., članka 42., članka 84., članka 85 stavak (2) i članka 87. stavak (1) i stavak (2) Zakona o električnoj energiji u Federaciji Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", broj 66/13, 94/15, 54/19, 1/22 i 61/22), članka 20. stavak (2) Zakona o korištenju obnovljivih izvora energije i učinkovite kogeneracije ("Službene novine Federacije BiH", broj 70/13 i 5/14), članka 20. stavak (1) i članka 23. stavak (1) Statuta Regulatorne komisije za energiju u Federaciji Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", broj 24/14 i 91/15), članka 8. stavak (1), članka 32. stavak (4) i članka 42. stavak (1) Poslovnika o radu Regulatorne komisije za energiju u Federaciji Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", broj 29/14, 31/16 i 84/19), članka 78. Pravilnika o javnim raspravama i rješavanju zahtjeva, sporova i žalbi ("Službene novine Federacije BiH", broj 57/12, 71/14 i 31/16), članka 18. Pravilnika za izdavanje dozvola ("Službene novine Federacije BiH", broj 2/17, 39/20, 82/21 i 1/23), članka 10. stavak (3) i članka 13. stav (2) Pravilnika o stjecanju statusa kvalificiranog proizvođača električne energije ("Službene novine Federacije BiH", broj 53/14), članka 4. stavak (3), članka 5., članka 6. stavak (2) i članka 9. stavak (2) Pravilnika o metodologiji i načinu obračuna regulatornih naknada za imatelje dozvola - Prečišćeni tekst ("Službene novine Federacije BiH", broj 94/19 i 1/23), postupajući po Zahtjevu za izdavanje dozvole za rad za

производњу električne energije broj UP1-06-13-1-214-1/22 od 28.12.2022. godine podnositelja zahtjeva Proizvodnja obnovljive električne energije "ZIS" vlasnik Kovač Amra, Zenica, Kočevska čikma 17, Zenica, Regulatorna komisija za energiju u Federaciji Bosne i Hercegovine – FERK je, 24.3.2023. godine na VI. redovitoj sjednici, donijela sljedeće

RJEŠENJE

1. Izdaje se Dozvola za rad za proizvodnju električne energije podnosiocu zahtjeva Proizvodnja obnovljive električne energije "ZIS" vlasnik Kovač Amra, Zenica.
2. Utvrđuje se Proizvodnja obnovljive električne energije "ZIS" vlasnik Kovač Amra, Zenica status kvalificiranog proizvođača u objektu solarne fotonaponske elektrane "ZIS -1", u razdoblju valjanosti dozvole iz točke 3. ovog rješenja.
3. Dozvola za rad izdaje se na razdoblje od 24.3.2023. godine do 23.3.2033. godine, s uvjetima dozvole koji čine njen sastavni dio.
4. Sastavni dio ovog rješenja čini dozvola iz točki 1. i 3. ovog rješenja.
5. Imatelj dozvole je obavezan platiti privremenu regulatornu naknadu za 2023. godinu u iznosu od 77,53 KM.
6. Imatelj dozvole prvi dio privremene regulatorne naknade iz točke 5. ovog rješenja u iznosu od 27,12 KM obavezan je platiti u roku od 30 dana od dana primitka ovog rješenja, a preostali dio privremene regulatorne naknade u iznosu od 50,41 KM imatelj dozvole je obavezan platiti do 31.8.2024. godine.
7. Regulatorna naknada iz točki 5. i 6. ovog rješenja će se preračunati nakon donošenja odluke o utvrđivanju procenta za obračun varijabilnog dijela regulatornih naknada za 2023. godinu o čemu će se izdati posebno rješenje.
8. Imatelj dozvole je obavezan plaćati regulatornu naknadu za naredne godine valjanosti dozvole na način i u iznosu koji utvrdi FERK posebnom odlukom.
9. Ovo rješenje je konačno, te se objavljuje na oglasnoj ploči i internetskoj stranici FERK-a, a izreka ovog rješenja u "Službenim novinama Federacije BiH".

Broj UP1-06-13-1-214-5/22

24. ožujka 2023. godine
Mostar

V. d. predsjednika FERK-a
Mile Srdanović, v. r.

Na osnovu člana 21., člana 37., člana 42., člana 84., člana 85 stav (2) i člana 87. stav (1) i stav (2) Zakona o električnoj energiji u Federaciji Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", broj 66/13, 94/15, 54/19, 1/22 i 61/22), člana 20. stav (2) Zakona o korištenju obnovljivih izvora energije i efikasne kogeneracije ("Službene novine Federacije BiH", broj 70/13 i 5/14), člana 20. stav (1) i člana 23. stav (1) Statuta Regulatorne komisije za energiju u Federaciji Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", broj 24/14 i 91/15), člana 8. stav (1), člana 32. stav (4) i člana 42. stav (1) Poslovnika o radu Regulatorne komisije za energiju u Federaciji Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", broj 29/14, 31/16 i 84/19), člana 78. Pravilnika o javnim raspravama i rješavanju zahtjeva, sporova i žalbi ("Službene novine Federacije BiH", broj 57/12, 71/14 i 31/16), člana 18. Pravilnika za izdavanje dozvola ("Službene novine Federacije BiH", broj 2/17, 39/20, 82/21 i 1/23), člana 10. stav (3) i člana 13. stav (2) Pravilnika o sticanju statusa kvalificiranog proizvođača električne energije ("Službene novine Federacije BiH", broj 53/14), člana 4. stav (3), člana 5., člana 6. stav (2) i

člana 9. stav (2) Pravilnika o metodologiji i načinu obračuna regulatornih naknada za imaoce dozvola - Prечишћени текст ("Službene novine Federacije BiH", broj 94/19 i 1/23), поступајући по Захтјеву за издавање дозволе за рад за производњу електричне енергије број УП1-06-13-1-214-1/22 од 28.12.2022. године подносиоца захтјева Производња обновљиве електричне енергије "ЗИС" власник Ковач Амра, Зеница, Кочевска чикма 17, Зеница, Регулаторна комисија за енергију у Федерацији Босне и Херцеговине – ФЕРК је, 24.03.2023. године на VI редовној сједници, донијела сљедеће

РЈЕШЕЊЕ

1. Izdaje se Dozvola za rad za proizvodnju električne energije podnosiocu zahtjeva Proizvodnja obnovljive električne energije "ZIS" vlasnik Kovač Amra, Zenica.
2. Utvrđuje se Proizvodnja obnovljive električne energije "ZIS" vlasnik Kovač Amra, Zenica status kvalificiranog proizvođača u objektu solarne fotonaponske elektrane "ZIS -1", u periodu važenja dozvole iz tачке 3. ovog rješenja.
3. Dozvola za rad izdaje se na period od 24.03.2023. godine do 23.03.2033. godine, sa uslovima dozvole koji čine њен саставни дио.
4. Саставни дио овог рјешења чини дозвола из тачака 1. и 3. овог рјешења.
5. Ималац дозволе је обавезан платити привремену регулаторну накнаду за 2023. годину у износу од 77,53 KM.
6. Ималац дозволе први дио привремене регулаторне накнаде из тачке 5. овог рјешења у износу од 27,12 KM обавезан је платити у року од 30 дана од дана примања овог рјешења, а преостали дио привремене регулаторне накнаде у износу од 50,41 KM ималац дозволе је обавезан платити до 31.8.2024. године.
7. Регулаторна накнада из тачака 5. и 6. овог рјешења ће се прерачунати након доношења одлуке о утврђивању процента за обрачун варијабилног дијела регулаторних накнада за 2023. годину о чему ће се издати посебно рјешење.
8. Ималац дозволе је обавезан плаћати регулаторну накнаду за наредне године важења дозволе на начин и у износу који утврди ФЕРК посебном одлуком.
9. Ово рјешење је коначно, те се објављује на огласној табли и интернет страници ФЕРК-а, а диспозитив овог рјешења у "Службеним новинама Федерације БиХ".

Broj UP1-06-13-1-214-5/22

24. марта 2023. године

Мостар

В. д. председника ФЕРК-а
Миле Срдановић, с. р.

(SI-503/23-F)

514

Na osnovu člana 21., člana 37., člana 42., člana 84., člana 87. stav (1) i stav (2) i člana 93. Zakona o električnoj energiji u Federaciji Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", broj 66/13, 94/15, 54/19, 1/22 i 61/22), člana 20. stav (2) Zakona o korištenju obnovljivih izvora energije i efikasne kogeneracije ("Službene novine Federacije BiH", broj 70/13 i 5/14), člana 20. stav (1) i člana 23. stav (1) Statuta Regulatorne komisije za energiju u Federaciji Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", broj 24/14 i 91/15), člana 8. stav (1), člana 32. stav (4) i člana 42. stav (1) Poslovnika o radu Regulatorne komisije za energiju u Federaciji Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", broj 29/14,

31/16 i 84/19), člana 78. Pravilnika o javnim raspravama i rješavanju zahtjeva, sporova i žalbi ("Službene novine Federacije BiH", broj 57/12, 71/14 i 31/16), člana 18., člana 40. stav (1) tačka c) i člana 43. stav (1) Pravilnika za izdavanje dozvola ("Službene novine Federacije BiH", broj 2/17, 39/20, 82/21 i 1/23), člana 11. stav (3) i člana 13. stav (2) Pravilnika o sticanju statusa kvalifikovanog proizvođača električne energije ("Službene novine Federacije BiH", broj 53/14), člana 4. stav (2), člana 5., člana 6. stav (1), člana 8. i člana 9. stav (2) Pravilnika o metodologiji i načinu obračuna regulatornih naknada za imaoce dozvola - Pročišćeni tekst ("Službene novine Federacije BiH", broj 94/19 i 1/23), postupajući po Zahtjevu za izmjenu i dopunu dozvole za rad broj UP1-06-13-1-172-1/22 od 26.10.2022. godine podnosioca zahtjeva "ENERGETIC-ELECTRONIC" d.o.o. Čitluk, Bijakovići, Ul. Dr. Franje Tuđmana 14, Međugorje, Čitluk, zastupan po zakonskom zastupniku Ivanu Volariću, u postupku izmjene i dopune Dozvole za rad za proizvodnju električne energije broj UP1-06-13-1-120-1/20, Regulatorna komisija za energiju u Federaciji Bosne i Hercegovine – FERK je, 24.03.2023. godine na VI redovnoj sjednici, donijela sljedeće

RJEŠENJE

1. Dozvola za rad za proizvodnju električne energije broj UP1-06-13-1-120-1/20 izdata Rješenjem broj UP1-06-13-1-120-3/20 od 23.11.2020. godine, imaoća dozvole "ENERGETIC-ELECTRONIC" d.o.o. Čitluk mijenja se i dopunjuje, te glasi kao u prilogu koji je sastavni dio ovog rješenja.
2. Utvrđuje se "ENERGETIC-ELECTRONIC" d.o.o. Čitluk status kvalifikovanog proizvođača u objektu solarne fotonaponske elektrane "ENERGETIC-ELECTRONIC 4", solarne fotonaponske elektrane "ENERGETIC-ELECTRONIC 5", solarne fotonaponske elektrane "ENERGETIC-ELECTRONIC 6" i solarne fotonaponske elektrane "Energetic-Electronic 7", u periodu važenja dozvole iz tačke 3. ovog rješenja.
3. Dozvola za rad za proizvodnju električne energije iz tačke 1. ovog rješenja važi do 17.12.2030. godine, sa uslovima dozvole koji čine njen sastavni dio.
4. Sastavni dio ovog rješenja čini dozvola iz tačaka 1. i 3. ovog rješenja.
5. Imalac dozvole je obavezan platiti privremenu regulatornu naknadu za 2023. godinu u iznosu od 824,33 KM.
6. Imalac dozvole je obavezan neuplaćeni prvi dio privremene regulatorne naknade iz tačke 5. ovog rješenja u iznosu od 40,97 KM platiti u roku od 30 dana od dana prijema ovog rješenja, a preostali dio privremene regulatorne naknade u iznosu od 425,93 KM imalac dozvole je obavezan platiti do 31.08.2023. godine.
7. Regulatorna naknada iz tačaka 5. i 6. ovog rješenja će se preračunati nakon donošenja odluke o utvrđivanju procenta za obračun varijabilnog dijela regulatornih naknada za 2023. godinu o čemu će se izdati posebno rješenje.
8. Imalac dozvole je obavezan plaćati regulatornu naknadu za naredne godine važenja dozvole na način i u iznosu koji utvrdi FERK posebnom odlukom.
9. Ovo rješenje je konačno, te se objavljuje na oglasnoj tabli i internet stranici FERK-a, a dispozitiv ovog rješenja u "Službenim novinama Federacije BiH".

Broj UP1-06-13-1-172-6/22

24. marta 2023. godine
Mostar

V. d. predsjednika FERK-a
Mile Srdanović, s. r.

Na temelju članka 21., članka 37., članka 42., članka 84., članka 87. stavak (1) i stavak (2) i članka 93. Zakona o električnoj energiji u Federaciji Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", broj 66/13, 94/15, 54/19, 1/22 i 61/22), članka 20. stavak (2) Zakona o korištenju obnovljivih izvora energije i učinkovite kogeneracije ("Službene novine Federacije BiH", broj 70/13 i 5/14), članka 20. stavak (1) i članka 23. stavak (1) Statuta Regulatorne komisije za energiju u Federaciji Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", broj 24/14 i 91/15), članka 8. stavak (1), članka 32. stavak (4) i članka 42. stavak (1) Poslovnika o radu Regulatorne komisije za energiju u Federaciji Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", broj 29/14, 31/16 i 84/19), članka 78. Pravilnika o javnim raspravama i rješavanju zahtjeva, sporova i žalbi ("Službene novine Federacije BiH", broj 57/12, 71/14 i 31/16), članka 18., članka 40. stavak (1) tačka c) i članka 43. stavak (1) Pravilnika za izdavanje dozvola ("Službene novine Federacije BiH", broj 2/17, 39/20, 82/21 i 1/23), članka 11. stavak (3) i članka 13. stavak (2) Pravilnika o stjecanju statusa kvalificiranog proizvođača električne energije ("Službene novine Federacije BiH", broj 53/14), članka 4. stavak (2), članka 5., članka 6. stavak (1), članka 8. i članka 9. stavak (2) Pravilnika o metodologiji i načinu obračuna regulatornih naknada za imatelje dozvola - Pročišćeni tekst ("Službene novine Federacije BiH", broj 94/19 i 1/23), postupajući po Zahtjevu za izmjenu i dopunu dozvole za rad broj UP1-06-13-1-172-1/22 od 26.10.2022. godine podnosioca zahtjeva "ENERGETIC-ELECTRONIC" d.o.o. Čitluk, Bijakovići, Ul. Dr. Franje Tuđmana 14, Međugorje, Čitluk, zastupan po zakonskom zastupniku Ivanu Volariću, u postupku izmjene i dopune Dozvole za rad za proizvodnju električne energije broj UP1-06-13-1-120-1/20, Regulatorna komisija za energiju u Federaciji Bosne i Hercegovine – FERK je, 24.3.2023. godine na VI. redovitoj sjednici, donijela sljedeće

RJEŠENJE

1. Dozvola za rad za proizvodnju električne energije broj UP1-06-13-1-120-1/20 izdana Rješenjem broj UP1-06-13-1-120-3/20 od 23.11.2020. godine, imatelja dozvole "ENERGETIC-ELECTRONIC" d.o.o. Čitluk mijenja se i dopunjuje, te glasi kao u prilogu koji je sastavni dio ovog rješenja.
2. Utvrđuje se "ENERGETIC-ELECTRONIC" d.o.o. Čitluk status kvalificiranog proizvođača u objektu solarne fotonaponske elektrane "ENERGETIC-ELECTRONIC 4", solarne fotonaponske elektrane "ENERGETIC-ELECTRONIC 5", solarne fotonaponske elektrane "ENERGETIC-ELECTRONIC 6" i solarne fotonaponske elektrane "Energetic-Electronic 7", u razdoblju valjanosti dozvole iz tačke 3. ovog rješenja.
3. Dozvola za rad za proizvodnju električne energije iz tačke 1. ovog rješenja važi do 17.12.2030. godine, s uvjetima dozvole koji čine njen sastavni dio.
4. Sastavni dio ovog rješenja čini dozvola iz tački 1. i 3. ovog rješenja.
5. Imatelj dozvole je obavezan platiti privremenu regulatornu naknadu za 2023. godinu u iznosu od 824,33 KM.
6. Imatelj dozvole je obavezan neuplaćeni prvi dio privremene regulatorne naknade iz tačke 5. ovog rješenja u iznosu od 40,97 KM platiti u roku od 30 dana od dana prijema ovog rješenja, a preostali dio privremene regulatorne naknade u iznosu od 425,93 KM imatelj dozvole je obavezan platiti do 31.8.2023. godine.
7. Regulatorna naknada iz tački 5. i 6. ovog rješenja će se preračunati nakon donošenja odluke o utvrđivanju postotka

- za obračun varijabilnog dijela regulatornih naknada za 2023. godinu o čemu će se izdati posebno rješenje.
- Imatelj dozvole je obavezan plaćati regulatornu naknadu za naredne godine valjanosti dozvole na način i u iznosu koji utvrdi FERK posebnom odlukom.
 - Ovo rješenje je konačno, te se objavljuje na oglasnoj ploči i internetskoj stranici FERK-a, a izreka ovog rješenja u "Službenim novinama Federacije BiH".

Broj UP1-06-13-1-172-6/22

24. ožujka 2023. godine
MostarV. d. predsjednika FERK-a
Mile Srdanović, v. r.

Na osnovu člana 21., člana 37., člana 42., člana 84., člana 87. stav (1) i stav (2) i člana 93. Zakona o električnoj energiji u Federaciji Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", broj 66/13, 94/15, 54/19, 1/22 i 61/22), člana 20. stav (2) Zakona o korištenju obnovljivih izvora energije i efikasne kogeneracije ("Službene novine Federacije BiH", broj 70/13 i 5/14), člana 20. stav (1) i člana 23. stav (1) Statuta Regulatorne komisije za energiju u Federaciji Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", broj 24/14 i 91/15), člana 8. stav (1), člana 32. stav (4) i člana 42. stav (1) Poslovnika o radu Regulatorne komisije za energiju u Federaciji Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", broj 29/14, 31/16 i 84/19), člana 78. Pravilnika o javnim raspravama i rješavanju zahtjeva, sporova i žalbi ("Službene novine Federacije BiH", broj 57/12, 71/14 i 31/16), člana 18., člana 40. stav (1) tачка ц) и члана 43. став (1) Правилника за издавање дозвола ("Službene novine Federacije BiH", broj 2/17, 39/20, 82/21 i 1/23), člana 11. stav (3) i člana 13. stav (2) Pravilnika o sticanju statusa kvalifikovanog proizvođača električne energije ("Službene novine Federacije BiH", broj 53/14), člana 4. stav (2), člana 5., člana 6. stav (1), člana 8. i člana 9. stav (2) Pravilnika o metodologiji i načinu obračuna regulatornih naknada za imaoce дозвола - Прочишћени текст ("Službene novine Federacije BiH", broj 94/19 i 1/23), поступајући по Захтјеву за измјену и допуну дозволе за рад број УП1-06-13-1-172-1/22 од 26.10.2022. године подносиоца захтјева "ENERGETIC-ELECTRONIC" д.о.о. Читлук, Бијаковићи, Ул. Др. Фрање Туђмана 14, Међугорје, Читлук, заступан по законском заступнику Ивану Вољарићу, у поступку измјене и допуне Дозволе за рад за производњу електричне енергије број УП1-06-13-1-120-1/20, Регулаторна комисија за енергију у Федерацији Босне и Херцеговине – ФЕРК је, 24.03.2023. године на VI редовној сједници, донијела следеће

РЈЕШЕЊЕ

- Дозвола за рад за производњу електричне енергије број УП1-06-13-1-120-1/20 издата Рјешењем број УП1-06-13-1-120-3/20 од 23.11.2020. године, имаоца дозволе "ENERGETIC-ELECTRONIC" д.о.о. Читлук мјења се и допуњује, те гласи као у прилогу који је саставни дио овог рјешења.
- Утврђује се "ENERGETIC-ELECTRONIC" д.о.о. Читлук статус квалификованог произвођача у објекту соларне фотонапонске електране "ENERGETIC-ELECTRONIC 4", соларне фотонапонске електране "ENERGETIC-ELECTRONIC 5", соларне фотонапонске електране "ENERGETIC-ELECTRONIC 6" и соларне фотонапонске електране "Energetic-Electronic 7", у периоду важења дозволе из тачке 3. овог рјешења.

- Дозвола за рад за производњу електричне енергије из тачке 1. овог рјешења важи до 17.12.2030. године, са условима дозволе који чине њен саставни дио.
- Саставни дио овог рјешења чини дозвола из тачака 1. и 3. овог рјешења.
- Ималац дозволе је обавезан платити привремену регулаторну накнаду за 2023. годину у износу од 824,33 КМ.
- Ималац дозволе је обавезан неуплаћени први дио привремене регулаторне накнаде из тачке 5. овог рјешења у износу од 40,97 КМ платити у року од 30 дана од дана пријема овог рјешења, а преостали дио привремене регулаторне накнаде у износу од 425,93 КМ ималац дозволе је обавезан платити до 31.08.2023. године.
- Регулаторна накнада из тачака 5. и 6. овог рјешења ће се прерачунати након доношења одлуке о утврђивању процента за обрачун варијабилног дијела регулаторних накнада за 2023. годину о чему ће се издати посебно рјешење.
- Ималац дозволе је обавезан плаћати регулаторну накнаду за наредне године важења дозволе на начин и у износу који утврди ФЕРК посебном одлуком.
- Ово рјешење је коначно, те се објављује на оglasној табли и интернет страници ФЕРК-а, а диспозитив овог рјешења у "Službenim novinama Federacije BiH".

Broj UP1-06-13-1-172-6/22

24. марта 2023. године

Мостар

В. д. председника ФЕРК-а
Миле Срдановић, с. р.

(SI-505/23-F)

515

Na osnovu člana 21., člana 37., člana 42., člana 84. i člana 87. stav (1) i stav (2) Zakona o električnoj energiji u Federaciji Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", broj 66/13, 94/15, 54/19, 1/22 i 61/22), člana 20. stav (2) Zakona o korištenju obnovljivih izvora energije i efikasne kogeneracije ("Službene novine Federacije BiH", broj 70/13 i 5/14), člana 20. stav (1) i člana 23. stav (1) Statuta Regulatorne komisije za energiju u Federaciji Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", broj 24/14 i 91/15), člana 8. stav (1), člana 32. stav (4) i člana 42. stav (1) Poslovnika o radu Regulatorne komisije za energiju u Federaciji Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", broj 29/14, 31/16 i 84/19), člana 78. Pravilnika o javnim raspravama i rješavanju zahtjeva, sporova i žalbi ("Službene novine Federacije BiH", broj 57/12, 71/14 i 31/16), člana 18. Pravilnika za izdavanje dozvola ("Službene novine Federacije BiH", broj 2/17, 39/20, 82/21 i 1/23), člana 10. stav (3) i člana 13. stav (2) Pravilnika o sticanju statusa kvalifikovanog proizvođača električne energije ("Službene novine Federacije BiH", broj 53/14), člana 4. stav (3), člana 5., člana 6. stav (2) i člana 9. stav (2) Pravilnika o metodologiji i načinu obračuna regulatornih naknada za imaoce dozvola - Prečišćeni tekst ("Službene novine Federacije BiH", broj 94/19 i 1/23) postupajući po Zahtjevu za obnovu dozvole za rad za proizvodnju električne energije broj UP1-06-13-1-69-1/22 od 31.03.2022. godine podnosioca zahtjeva "MHE-V-I" d.o.o. Vitez, Poslovni centar 96 PC-96 ZONA II, Vitez, zastupan po zakonskom zastupniku Toniu Matoševiću, Regulatorna komisija za energiju u Federaciji Bosne i Hercegovine – FERK je, 24.03.2023. godine na VI redovnoj sjednici, donijela sljedeće

RJEŠENJE

- Izdaje se Dozvola za rad za proizvodnju električne energije podnosiocu zahtjeva "MHE-V-I" d.o.o. Vitez.

2. Utvrđuje se "MHE-V-I" d.o.o. Vitez, status kvalifikovanog proizvođača u objektu hidroelektrana "Vitez 1", u periodu važenja dozvole iz tačke 3. ovog rješenja.
3. Dozvola za rad izdaje se na period od 24.03.2023. godine do 23.03.2033. godine, sa uslovima dozvole koji čine njen sastavni dio.
4. Sastavni dio ovog rješenja čini dozvola iz tačaka 1. i 3. ovog rješenja.
5. Imalac dozvole je obavezan platiti privremenu regulatornu naknadu za 2023. godinu u iznosu od 2.096,47 KM.
6. Imalac dozvole prvi dio privremene regulatorne naknade iz tačke 5. ovog rješenja u iznosu od 733,40 KM obavezan je platiti u roku od 30 dana od dana prijema ovog rješenja, a preostali dio privremene regulatorne naknade u iznosu od 1.363,07 KM imalac dozvole je obavezan platiti do 31.08.2023. godine.
7. Regulatorna naknada iz tačaka 5. i 6. ovog rješenja će se preračunati nakon donošenja odluke o utvrđivanju procenta za obračun varijabilnog dijela regulatornih naknada za 2023. godinu o čemu će se izdati posebno rješenje.
8. Imalac dozvole je obavezan plaćati regulatornu naknadu za naredne godine važenja dozvole na način i u iznosu koji utvrdi FERK posebnom odlukom.
9. Ovo rješenje je konačno, te se objavljuje na oglasnoj tabli i internet stranici FERK-a, a dispozitiv ovog rješenja u "Službenim novinama Federacije BiH".

Broj UP1-06-13-1-69-10/22

24. marta 2023. godine
MostarV. d. predsjednika FERK-a
Mile Srdanović, s. r.

2. Utvrđuje se "MHE-V-I" d.o.o. Vitez, status kvalificiranog proizvođača u objektu hidroelektrana "Vitez 1", u razdoblju valjanosti dozvole iz tačke 3. ovog rješenja.
3. Dozvola za rad izdaje se na razdoblje od 24.3.2023. godine do 23.3.2033. godine, s uvjetima dozvole koji čine njen sastavni dio.
4. Sastavni dio ovog rješenja čini dozvola iz tački 1. i 3. ovog rješenja.
5. Imatelj dozvole je obavezan platiti privremenu regulatornu naknadu za 2023. godinu u iznosu od 2.096,47 KM.
6. Imatelj dozvole prvi dio privremene regulatorne naknade iz tačke 5. ovog rješenja u iznosu od 733,40 KM obavezan je platiti u roku od 30 dana od dana primitka ovog rješenja, a preostali dio privremene regulatorne naknade u iznosu od 1.363,07 KM imatelj dozvole je obavezan platiti do 31.8.2023. godine.
7. Regulatorna naknada iz tački 5. i 6. ovog rješenja će se preračunati nakon donošenja odluke o utvrđivanju postotka za obračun varijabilnog dijela regulatornih naknada za 2023. godinu o čemu će se izdati posebno rješenje.
8. Imatelj dozvole je obavezan plaćati regulatornu naknadu za naredne godine valjanosti dozvole na način i u iznosu koji utvrdi FERK posebnom odlukom.
9. Ovo rješenje je konačno, te se objavljuje na oglasnoj ploči i internetskoj stranici FERK-a, a izreka ovog rješenja u "Službenim novinama Federacije BiH".

Broj UP1-06-13-1-69-10/22

24. ožujka 2023. godine
MostarV. d. predsjednika FERK-a
Mile Srdanović, v. r.

Na temelju članka 21., članka 37., članka 42., članka 84. i članka 87. stavak (1) i stavak (2) Zakona o električnoj energiji u Federaciji Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", broj 66/13, 94/15, 54/19, 1/22 i 61/22), članka 20. stavak (2) Zakona o korištenju obnovljivih izvora energije i učinkovite kogeneracije ("Službene novine Federacije BiH", broj 70/13 i 5/14), članka 20. stavak (1) i članka 23. stavak (1) Statuta Regulatorne komisije za energiju u Federaciji Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", broj 24/14 i 91/15), članka 8. stavak (1), članka 32. stavak (4) i članka 42. stavak (1) Poslovnika o radu Regulatorne komisije za energiju u Federaciji Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", broj 29/14, 31/16 i 84/19), članka 78. Pravilnika o javnim raspravama i rješavanju zahtjeva, sporova i žalbi ("Službene novine Federacije BiH", broj 57/12, 71/14 i 31/16), članka 18. Pravilnika za izdavanje dozvola ("Službene novine Federacije BiH", broj 2/17, 39/20, 82/21 i 1/23), članka 10. stavak (3) i članka 13. stavak (2) Pravilnika o stjecanju statusa kvalificiranog proizvođača električne energije ("Službene novine Federacije BiH", broj 53/14), članka 4. stavak (3), članka 5., članka 6. stavak (2) i članka 9. stavak (2) Pravilnika o metodologiji i načinu obračuna regulatornih naknada za imatelje dozvola - Prečišćeni tekst ("Službene novine Federacije BiH", broj 94/19 i 1/23) postupajući po Zahtjevu za obnovu dozvole za rad za proizvodnju električne energije broj UP1-06-13-1-69-1/22 od 31.3.2022. godine podnosioca zahtjeva "MHE-V-I" d.o.o. Vitez, Poslovni centar 96 PC-96 ZONA II, Vitez, zastupanog po zakonskom zastupniku Toniju Matoševiću, Regulatorna komisija za energiju u Federaciji Bosne i Hercegovine – FERK je, 24.3.2023. godine na VI. redovitoj sjednici, donijela sljedeće

RJEŠENJE

1. Izdaje se Dozvola za rad za proizvodnju električne energije podnosiocu zahtjeva "MHE-V-I" d.o.o. Vitez.

На основу члана 21., члана 37., члана 42., члана 84. и члана 87. став (1) и став (2) Закона о електричној енергији у Федерацији Босне и Херцеговине ("Службене новине Федерације БиХ", број 66/13, 94/15, 54/19, 1/22 и 61/22), члана 20. став (2) Закона о кориштењу обновљивих извора енергије и ефикасне когенерације ("Службене новине Федерације БиХ", број 70/13 и 5/14), члана 20. став (1) и члана 23. став (1) Статута Регулаторне комисије за енергију у Федерацији Босне и Херцеговине ("Службене новине Федерације БиХ", број 24/14 и 91/15), члана 8. став (1), члана 32. став (4) и члана 42. став (1) Пословника о раду Регулаторне комисије за енергију у Федерацији Босне и Херцеговине ("Службене новине Федерације БиХ", број 29/14, 31/16 и 84/19), члана 78. Правилника о јавним расправима и рјешавању захтјева, спорова и жалби ("Службене новине Федерације БиХ", број 57/12, 71/14 и 31/16), члана 18. Правилника за издавање дозвола ("Службене новине Федерације БиХ", број 2/17, 39/20, 82/21 и 1/23), члана 10. став (3) и члана 13. став (2) Правилника о стицању статуса квалификованог произвођача електричне енергије ("Службене новине Федерације БиХ", број 53/14), члана 4. став (3), члана 5., члана 6. став (2) и члана 9. став (2) Правилника о методологији и начину обрачуна регулаторних накнада за имаоце дозвола - Пречишћени текст ("Службене новине Федерације БиХ", број 94/19 и 1/23) поступајући по Захтјеву за обнову дозволе за рад за производњу електричне енергије број УП1-06-13-1-69-1/22 од 31.03.2022. године подносиоца захтјева "МНЕ-В-И" д.о.о. Витез, Пословни центар 96 ПЦ-96 ЗОНА II, Витез, заступан по законском заступнику Тонију Матошевићу, Регулаторна комисија за енергију у Федерацији Босне и Херцеговине – ФЕРК је, 24.03.2023. године на VI редовној сједници, донијела следеће

RJEŠEЊE

1. Издаје се Дозвола за рад за производњу електричне енергије подносиоцу захтјева "МНЕ-V-I" д.о.о. Витез.
2. Утврђује се "МНЕ-V-I" д.о.о. Витез, статус квалификованог произвођача у објекту хидроелектрана "Витез 1", у периоду важења дозволе из тачке 3. овог рјешења.
3. Дозвола за рад издаје се на период од 24.03.2023. године до 23.03.2033. године, са условима дозволе који чине њен саставни дио.
4. Саставни дио овог рјешења чини дозвола из тачака 1. и 3. овог рјешења.
5. Ималац дозволе је обавезан платити привремену регулаторну накнаду за 2023. годину у износу од 2.096,47 КМ.
6. Ималац дозволе први дио привремене регулаторне накнаде из тачке 5. овог рјешења у износу од 733,40 КМ обавезан је платити у року од 30 дана од дана пријема овог рјешења, а преостали дио привремене регулаторне накнаде у износу од 1.363,07 КМ ималац дозволе је обавезан платити до 31.08.2023. године.
7. Регулаторна накнада из тачака 5. и 6. овог рјешења ће се прерачунати након доношења одлуке о утврђивању процента за обрачун варијабилног дијела регулаторних накнада за 2023. годину о чему ће се издати посебно рјешење.
8. Ималац дозволе је обавезан плаћати регулаторну накнаду за наредне године важења дозволе на начин и у износу који утврди ФЕРК посебном одлуком.
9. Ово рјешење је коначно, те се објављује на огласној табли и интернет страници ФЕРК-а, а диспозитив овог рјешења у "Службеним новинама Федерације БиХ".

Број УП1-06-13-1-69-10/22

24. марта 2023. године
МостарВ. д. председника ФЕРК-а
Миле Срђановић, с. р.

(SI-506/23-F)

Федерацији Босне и Херцеговине – ФЕРК је, 24.03.2023. године на VI редовној сједници, донијела слjedeће

RJEŠENJE

1. Издаје се Дозвола за рад за производњу електричне енергије подносиоцу захтјева "MiniWat" д.о.о. Травник.
2. Утврђује се "MiniWat" д.о.о. Травник, статус квалификованог произвођача у објекту хидроелектрана "DOLAC", у периоду важења дозволе из тачке 3. овог рјешења.
3. Дозвола за рад издаје се на период од 24.03.2023. године до 23.03.2033. године, са условима дозволе који чине њен саставни дио.
4. Саставни дио овог рјешења чини дозвола из тачака 1. и 3. овог рјешења.
5. Ималац дозволе је обавезан платити привремену регулаторну накнаду за 2023. годину у износу од 610,04 КМ.
6. Ималац дозволе први дио привремене регулаторне накнаде из тачке 5. овог рјешења у износу од 213,41 КМ обавезан је платити у року од 30 дана од дана пријема овог рјешења, а преостали дио привремене регулаторне накнаде у износу од 396,63 КМ ималац дозволе је обавезан платити до 31.08.2023. године.
7. Регулаторна накнада из тачака 5. и 6. овог рјешења ће се прерачунати након доношења одлуке о утврђивању процента за обрачун варијабилног дијела регулаторних накнада за 2023. годину о чему ће се издати посебно рјешење.
8. Ималац дозволе је обавезан плаћати регулаторну накнаду за наредне године важења дозволе на начин и у износу који утврди ФЕРК посебном одлуком.
9. Ово рјешење је коначно, те се објављује на огласној табли и интернет страници ФЕРК-а, а диспозитив овог рјешења у "Службеним новинама Федерације БиХ".

Број УП1-06-13-1-32-6/23

24. марта 2023. године
МостарВ. д. председника ФЕРК-а
Миле Срђановић, с. р.**516**

На основу члана 21., члана 37., члана 42., члана 84. и члана 87. став (1) и став (2) Закона о електричној енергији у Федерацији Босне и Херцеговине ("Службене новине Федерације БиХ", број 66/13, 94/15, 54/19, 1/22 и 61/22), члана 20. став (2) Закона о коришћењу обновљивих извора енергије и ефикасне когенерације ("Службене новине Федерације БиХ", број 70/13 и 5/14), члана 20. став (1) и члана 23. став (1) Статута Регулаторне комисије за енергију у Федерацији Босне и Херцеговине ("Службене новине Федерације БиХ", број 24/14 и 91/15), члана 8. став (1), члана 32. став (4) и члана 42. став (1) Пословника о раду Регулаторне комисије за енергију у Федерацији Босне и Херцеговине ("Службене новине Федерације БиХ", број 29/14, 31/16 и 84/19), члана 78. Правилника о јавним расправама и рјешавању захтјева, спорова и жалби ("Службене новине Федерације БиХ", број 57/12, 71/14 и 31/16), члана 18. Правилника за издавање дозвола ("Службене новине Федерације БиХ", број 2/17, 39/20, 82/21 и 1/23), члана 10. став (3) и члана 13. став (2) Правилника о стичању статуса квалификованог произвођача електричне енергије ("Службене новине Федерације БиХ", број 53/14), члана 4. став (3), члана 5., члана 6. став (2) и члана 9. став (2) Правилника о методологији и начину обрачуна регулаторних накнада за имаоце дозвола - Пречишћени текст ("Службене новине Федерације БиХ", број 94/19 и 1/23) поступајући по Захтјеву за обнову дозволе за рад за производњу електричне енергије број УП1-06-13-1-32-1/23 од 14.02.2023. године подносиоца захтјева "MiniWat" д.о.о. Травник, Хан Била bb, Травник, заступан по законском заступнику Zijadu Selmanu, Регулаторна комисија за енергију у

На temelju члана 21., члана 37., члана 42., члана 84. и члана 87. ставак (1) и ставак (2) Закона о електричној енергији у Федерацији Босне и Херцеговине ("Службене новине Федерације БиХ", број 66/13, 94/15, 54/19, 1/22 и 61/22), члана 20. ставак (2) Закона о коришћењу обновљивих извора енергије и ефикасних когенерација ("Службене новине Федерације БиХ", број 70/13 и 5/14), члана 20. ставак (1) и члана 23. ставак (1) Статута Регулаторне комисије за енергију у Федерацији Босне и Херцеговине ("Службене новине Федерације БиХ", број 24/14 и 91/15), члана 8. ставак (1), члана 32. ставак (4) и члана 42. ставак (1) Пословника о раду Регулаторне комисије за енергију у Федерацији Босне и Херцеговине ("Службене новине Федерације БиХ", број 29/14, 31/16 и 84/19), члана 78. Правилника о јавним расправама и рјешавању захтјева, спорова и жалби ("Службене новине Федерације БиХ", број 57/12, 71/14 и 31/16), члана 18. Правилника за издавање дозвола ("Службене новине Федерације БиХ", број 2/17, 39/20, 82/21 и 1/23), члана 10. ставак (3) и члана 13. ставак (2) Правилника о стичању статуса квалификованог произвођача електричне енергије ("Службене новине Федерације БиХ", број 53/14), члана 4. став (3), члана 5., члана 6. став (2) и члана 9. став (2) Правилника о методологији и начину обрачуна регулаторних накнада за имаоце дозвола - Пречишћени текст ("Службене новине Федерације БиХ", број 94/19 и 1/23) поступајући по Захтјеву за обнову дозволе за рад за производњу електричне енергије број УП1-06-13-1-32-1/23 од 14.02.2023. године подносиоца захтјева "MiniWat" д.о.о. Травник, Хан Била bb, Травник, заступан по законском заступнику Zijadu Selmanu, Регулаторна комисија за енергију у

Federaciji Bosne i Hercegovine – FERK je, 24.3.2023. godine na VI. redovitoj sjednici, donijela sljedeće

RJEŠENJE

1. Izdaje se Dozvola za rad za proizvodnju električne energije podnosiocu zahtjeva "MiniWat" d.o.o. Travnik.
2. Utvrđuje se "MiniWat" d.o.o. Travnik, status kvalificiranog proizvođača u objektu hidroelektrana "DOLAC", u razdoblju valjanosti dozvole iz točke 3. ovog rješenja.
3. Dozvola za rad izdaje se na razdoblje od 24.3.2023. godine do 23.3.2033. godine, s uvjetima dozvole koji čine njen sastavni dio.
4. Sastavni dio ovog rješenja čini dozvola iz točki 1. i 3. ovog rješenja.
5. Imatelj dozvole je obavezan platiti privremenu regulatornu naknadu za 2023. godinu u iznosu od 610,04 KM.
6. Imatelj dozvole prvi dio privremene regulatorne naknade iz točke 5. ovog rješenja u iznosu od 213,41 KM obavezan je platiti u roku od 30 dana od dana primitka ovog rješenja, a preostali dio privremene regulatorne naknade u iznosu od 396,63 KM imatelj dozvole je obavezan platiti do 31.8.2023. godine
7. Regulatorna naknada iz točki 5. i 6. ovog rješenja će se preračunati nakon donošenja odluke o utvrđivanju postotka za obračun varijabilnog dijela regulatornih naknada za 2023. godinu o čemu će se izdati posebno rješenje.
8. Imatelj dozvole je obavezan plaćati regulatornu naknadu za naredne godine valjanosti dozvole na način i u iznosu koji utvrdi FERK posebnom odlukom.
9. Ovo rješenje je konačno, te se objavljuje na oglasnoj ploči i internetskoj stranici FERK-a, a izreka ovog rješenja u "Službenim novinama Federacije BiH".

Broj UP1-06-13-1-32-6/23

24. ožujka 2023. godine
Mostar

V. d. predsjednika FERK-a
Mile Srdanović, v. r.

Na osnovu člana 21., člana 37., člana 42., člana 84. i člana 87. stav (1) i stav (2) Zakona o električnoj energiji u Federaciji Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", broj 66/13, 94/15, 54/19, 1/22 i 61/22), člana 20. stav (2) Zakona o korištenju obnovljivih izvora energije i efikasne kogeneracije ("Službene novine Federacije BiH", broj 70/13 i 5/14), člana 20. stav (1) i člana 23. stav (1) Statuta Regulatorne komisije za energiju u Federaciji Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", broj 24/14 i 91/15), člana 8. stav (1), člana 32. stav (4) i člana 42. stav (1) Poslovnika o radu Regulatorne komisije za energiju u Federaciji Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", broj 29/14, 31/16 i 84/19), člana 78. Pravilnika o javnim raspravama i rješavanju zahtjeva, sporova i žalbi ("Službene novine Federacije BiH", broj 57/12, 71/14 i 31/16), člana 18. Pravilnika za izdavanje dozvola ("Službene novine Federacije BiH", broj 2/17, 39/20, 82/21 i 1/23), člana 10. stav (3) i člana 13. stav (2) Pravilnika o sticanju statusa kvalifikovanog proizvođača električne energije ("Službene novine Federacije BiH", broj 53/14), člana 4. stav (3), člana 5., člana 6. stav (2) i člana 9. stav (2) Pravilnika o metodologiji i načinu obračuna regulatornih naknada za imaoce dozvola - Prečišćeni tekst ("Službene novine Federacije BiH", broj 94/19 i 1/23) поступајући по Захтјеву за обнову дозволе за рад за производњу електричне енергије број УП1-06-13-1-32-1/23 од 14.2.2023. године подносиоца захтјева "MiniWat" д.о.о.

Травник, Хан Била бб, Травник, заступан по законском заступнику Зијаду Селману, Регулаторна комисија за енергију у Федерацији Босне и Херцеговине – ФЕРК је, 24.03.2023. године на VI редовној сједници, донијела следеће

РЈЕШЕЊЕ

1. Издаје се Дозвола за рад за производњу електричне енергије подносиоцу захтјева "MiniWat" д.о.о. Травник.
2. Утврђује се "MiniWat" д.о.о. Травник, статус квалификованог произвођача у објекту хидроелектрана "ДОЛАЦ", у периоду важења дозволе из тачке 3. овог рјешења.
3. Дозвола за рад издаје се на период од 24.03.2023. године до 23.03.2033. године, са условима дозволе који чине њен саставни дио.
4. Саставни дио овог рјешења чини дозвола из тачака 1. и 3. овог рјешења.
5. Ималац дозволе је обавезан платити привремену регулаторну накнаду за 2023. годину у износу од 610,04 KM.
6. Ималац дозволе први дио привремене регулаторне накнаде из тачке 5. овог рјешења у износу од 213,41 KM обавезан је платити у року од 30 дана од дана пријема овог рјешења, а преостали дио привремене регулаторне накнаде у износу од 396,63 KM ималац дозволе је обавезан платити до 31.08.2023. године
7. Регулаторна накнада из тачака 5. и 6. овог рјешења ће се прерачунати након доношења одлуке о утврђивању процента за обрачун варијабилног дијела регулаторних накнада за 2023. годину о чему ће се издати посебно рјешење.
8. Ималац дозволе је обавезан плаћати регулаторну накнаду за наредне године важења дозволе на начин и у износу који утврди ФЕРК посебном одлуком.
9. Ово рјешење је коначно, те се објављује на оglasној табли и интернет страници ФЕРК-а, а диспозитив овог рјешења у "Службеним новинама Федерације БиХ".

Broj UP1-06-13-1-32-6/23

24. марта 2023. године
Мостар

В. д. председника ФЕРК-а
Миле Срдановић, с. р.

(SI-507/23-F)

517

Na osnovu člana 21., člana 37., člana 42., člana 84. i člana 87. stav (1) i stav (2) Zakona o električnoj energiji u Federaciji Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", broj 66/13, 94/15, 54/19, 1/22 i 61/22), člana 20. stav (2) Zakona o korištenju obnovljivih izvora energije i efikasne kogeneracije ("Službene novine Federacije BiH", broj 70/13 i 5/14), člana 20. stav (1) i člana 23. stav (1) Statuta Regulatorne komisije za energiju u Federaciji Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", broj 24/14 i 91/15), člana 8. stav (1), člana 32. stav (4) i člana 42. stav (1) Poslovnika o radu Regulatorne komisije za energiju u Federaciji Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", broj 29/14, 31/16 i 84/19), člana 78. Pravilnika o javnim raspravama i rješavanju zahtjeva, sporova i žalbi ("Službene novine Federacije BiH", broj 57/12, 71/14 i 31/16), člana 18. Pravilnika za izdavanje dozvola ("Službene novine Federacije BiH", broj 2/17, 39/20, 82/21 i 1/23), člana 10. stav (3) i člana 13. stav (2) Pravilnika o sticanju statusa kvalifikovanog proizvođača električne energije ("Službene novine Federacije BiH", broj 53/14), člana 4. stav (3), člana 5., člana 6. stav (2) i člana 9. stav (2) Pravilnika o

metodologiji i načinu obračuna regulatornih naknada za imaoce dozvola - Prečišćeni tekst ("Službene novine Federacije BiH", broj 94/19 i 1/23) postupajući po Zahtjevu za obnovu dozvole za rad za proizvodnju električne energije broj UP1-06-13-1-207-1/22 od 09.12.2022. godine podnosioca zahtjeva "EKO-REM" d.o.o. Sarajevo, ul. Kotromanića br. 48, Sarajevo, zastupan po zakonskom zastupniku Mensudu Pekmezu, Regulatorna komisija za energiju u Federaciji Bosne i Hercegovine – FERK je, 24.03.2023. godine na VI redovnoj sjednici, donijela sljedeće

RJEŠENJE

1. Izdaje se Dozvola za rad za proizvodnju električne energije podnosiocu zahtjeva "EKO-REM" d.o.o. Sarajevo.
2. Utvrđuje se "EKO-REM" d.o.o. Sarajevo, status kvalifikovanog proizvođača u objektu hidroelektrana "Kosova", u periodu važenja dozvole iz tačke 3. ovog rješenja.
3. Dozvola za rad izdaje se na period od 24.03.2023. godine do 23.03.2033. godine, sa uslovima dozvole koji čine njen sastavni dio.
4. Sastavni dio ovog rješenja čini dozvola iz tačaka 1. i 3. ovog rješenja.
5. Imalac dozvole je obavezan platiti privremenu regulatornu naknadu za 2023. godinu u iznosu od 571,78 KM.
6. Imalac dozvole prvi dio privremene regulatorne naknade iz tačke 5. ovog rješenja u iznosu od 262,35 KM obavezan je platiti u roku od 30 dana od dana prijema ovog rješenja, a preostali dio privremene regulatorne naknade u iznosu od 309,43 KM imalac dozvole je obavezan platiti do 31.08.2023. godine.
7. Regulatorna naknada iz tačaka 5. i 6. ovog rješenja će se preračunati nakon donošenja odluke o utvrđivanju procenta za obračun varijabilnog dijela regulatornih naknada za 2023. godinu o čemu će se izdati posebno rješenje.
8. Imalac dozvole je obavezan plaćati regulatornu naknadu za naredne godine važenja dozvole na način i u iznosu koji utvrdi FERK posebnom odlukom.
9. Ovo rješenje je konačno, te se objavljuje na oglasnoj tabli i internet stranici FERK-a, a dispozitiv ovog rješenja u "Službenim novinama Federacije BiH".

Broj UP1-06-13-1-207-8/22

24. marta 2023. godine
Mostar

V. d. predsjednika FERK-a
Mile Srdanović, s. r.

načinu obračuna regulatornih naknada za imatelje dozvola - Prečišćeni tekst ("Službene novine Federacije BiH", broj 94/19 i 1/23) postupajući po Zahtjevu za obnovu dozvole za rad za proizvodnju električne energije broj UP1-06-13-1-207-1/22 od 9.12.2022. godine podnosioca zahtjeva "EKO-REM" d.o.o. Sarajevo, ul. Kotromanića br. 48, Sarajevo, zastupanog po zakonskom zastupniku Mensudu Pekmezu, Regulatorna komisija za energiju u Federaciji Bosne i Hercegovine – FERK je, 24.3.2023. godine na VI. redovitoj sjednici, donijela sljedeće

RJEŠENJE

1. Izdaje se Dozvola za rad za proizvodnju električne energije podnosiocu zahtjeva "EKO-REM" d.o.o. Sarajevo.
2. Utvrđuje se "EKO-REM" d.o.o. Sarajevo, status kvalificiranog proizvođača u objektu hidroelektrana "Kosova", u razdoblju valjanosti dozvole iz tačke 3. ovog rješenja.
3. Dozvola za rad izdaje se na razdoblje od 24.3.2023. godine do 23.3.2033. godine, s uvjetima dozvole koji čine njen sastavni dio.
4. Sastavni dio ovog rješenja čini dozvola iz tački 1. i 3. ovog rješenja.
5. Imatelj dozvole je obavezan platiti privremenu regulatornu naknadu za 2023. godinu u iznosu od 571,78 KM.
6. Imatelj dozvole prvi dio privremene regulatorne naknade iz tačke 5. ovog rješenja u iznosu od 262,35 KM obavezan je platiti u roku od 30 dana od dana primitka ovog rješenja, a preostali dio privremene regulatorne naknade u iznosu od 309,43 KM imatelj dozvole je obavezan platiti do 31.8.2023. godine.
7. Regulatorna naknada iz tački 5. i 6. ovog rješenja će se preračunati nakon donošenja odluke o utvrđivanju procenta za obračun varijabilnog dijela regulatornih naknada za 2023. godinu o čemu će se izdati posebno rješenje.
8. Imatelj dozvole je obavezan plaćati regulatornu naknadu za naredne godine valjanosti dozvole na način i u iznosu koji utvrdi FERK posebnom odlukom.
9. Ovo rješenje je konačno, te se objavljuje na oglasnoj ploči i internetskoj stranici FERK-a, a izreka ovog rješenja u Službenim novinama Federacije BiH.

Broj UP1-06-13-1-207-8/22

24. ožujka 2023. godine
Mostar

V. d. predsjednika FERK-a
Mile Srdanović, v. r.

Na temelju članka 21., članka 37., članka 42., članka 84. i članka 87. stavak (1) i stavak (2) Zakona o električnoj energiji u Federaciji Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", broj 66/13, 94/15, 54/19, 1/22 i 61/22), članka 20. stavak (2) Zakona o korištenju obnovljivih izvora energije i učinkovite kogeneracije ("Službene novine Federacije BiH", broj 70/13 i 5/14), članka 20. stavak (1) i članka 23. stavak (1) Statuta Regulatorne komisije za energiju u Federaciji Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", broj 24/14 i 91/15), članka 8. stavak (1), članka 32. stavak (4) i članka 42. stavak (1) Poslovnika o radu Regulatorne komisije za energiju u Federaciji Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", broj 29/14, 31/16 i 84/19), članka 78. Pravilnika o javnim raspravama i rješavanju zahtjeva, sporova i žalbi ("Službene novine Federacije BiH", broj 57/12, 71/14 i 31/16), članka 18. Pravilnika za izdavanje dozvola ("Službene novine Federacije BiH", broj 2/17, 39/20, 82/21 i 1/23), članka 10. stavak (3) i članka 13. stavak (2) Pravilnika o stjecanju statusa kvalificiranog proizvođača električne energije ("Službene novine Federacije BiH", broj 53/14), članka 4. stavak (3), članka 5., članka 6. stavak (2) i članka 9. stavak (2) Pravilnika o metodologiji i

На основу члана 21., члана 37., члана 42., члана 84. и члана 87. став (1) и став (2) Закона о електричној енергији у Федерацији Босне и Херцеговине ("Службене новине Федерације БиХ", број 66/13, 94/15, 54/19, 1/22 и 61/22), члана 20. став (2) Закона о кориштењу обновљивих извора енергије и ефикасне когенерације ("Службене новине Федерације БиХ", број 70/13 и 5/14), члана 20. став (1) и члана 23. став (1) Статута Регулаторне комисије за енергију у Федерацији Босне и Херцеговине ("Службене новине Федерације БиХ", број 24/14 и 91/15), члана 8. став (1), члана 32. став (4) и члана 42. став (1) Пословника о раду Регулаторне комисије за енергију у Федерацији Босне и Херцеговине ("Службене новине Федерације БиХ", број 29/14, 31/16 и 84/19), члана 78. Правилника о јавним расправима и рјешавању захтјева, спорова и жалби ("Службене новине Федерације БиХ", број 57/12, 71/14 и 31/16), члана 18. Правилника за издавање дозвола ("Службене новине Федерације БиХ", број 2/17, 39/20, 82/21 и 1/23), члана 10. став (3) и члана 13. став (2) Правилника о стицању статуса квалификованог произвођача електричне енергије ("Службене новине Федерације БиХ", број 53/14),

члана 4. став (3), члана 5., члана 6. став (2) и члана 9. став (2) Правилника о методологији и начину обрачуна регулаторних накнада за имаоце дозвола - Прецишћени текст ("Службене новине Федерације БиХ", број 94/19 и 1/23) поступајући по Захтјеву за обнову дозволе за рад за производњу електричне енергије број УП1-06-13-1-207-1/22 од 9.12.2022. године подносиоца захтјева "ЕКО-РЕМ" д.о.о. Сарајево, ул. Котроманића бр. 48, Сарајево, заступан по законском заступнику Менсуду Пекмезу, Регулаторна комисија за енергију у Федерацији Босне и Херцеговине – ФЕРК је, 24.03.2023. године на VI редовној сједници, донијела следеће

РЈЕШЕЊЕ

1. Издаје се Дозвола за рад за производњу електричне енергије подносиоцу захтјева "ЕКО-РЕМ" д.о.о. Сарајево.
2. Утврђује се "ЕКО-РЕМ" д.о.о. Сарајево, статус квалификованог произвођача у објекту хидроелектрана "Косова", у периоду важења дозволе из тачке 3. овог рјешења.
3. Дозвола за рад издаје се на период од 24.03.2023. године до 23.03.2033. године, са условима дозволе који чине њен саставни дио.
4. Саставни дио овог рјешења чини дозвола из тачака 1. и 3. овог рјешења.
5. Ималац дозволе је обавезан платити привремену регулаторну накнаду за 2023. годину у износу од 571,78 КМ.
6. Ималац дозволе први дио привремене регулаторне накнаде из тачке 5. овог рјешења у износу од 262,35 КМ обавезан је платити у року од 30 дана од дана пријема овог рјешења, а преостали дио привремене регулаторне накнаде у износу од 309,43 КМ ималац дозволе је обавезан платити до 31.08.2023. године.
7. Регулаторна накнада из тачака 5. и 6. овог рјешења ће се прерачунати након доношења одлуке о утврђивању процента за обрачун варијабилног дијела регулаторних накнада за 2023. годину о чему ће се издати посебно рјешење.
8. Ималац дозволе је обавезан плаћати регулаторну накнаду за наредне године важења дозволе на начин и у износу који утврди ФЕРК посебном одлуком.
9. Ово рјешење је коначно, те се објављује на огласној табли и интернет страници ФЕРК-а, а диспозитив овог рјешења у "Службеним новинама Федерације БиХ".

Број УП1-06-13-1-207-8/22

24. марта 2023. године
Мостар

В. д. предсједника ФЕРК-а
Миле Срдановић, с. р.

спорова и жалби ("Службене новине Федерације БиХ", број 57/12, 71/14 и 31/16), члана 18. Правилника за издавање дозвола ("Службене новине Федерације БиХ", број 2/17, 39/20, 82/21 и 1/23), члана 10. став (3) и члана 13. став (2) Правилника о стичању статуса квалификованог произвођача електричне енергије ("Службене новине Федерације БиХ", број 53/14), члана 4. став (3), члана 5., члана 6. став (2) и члана 9. став (2) Правилника о методологији и начину обрачуна регулаторних накнада за имаоце дозвола - Прецишћени текст ("Службене новине Федерације БиХ", број 94/19 и 1/23) поступајући по Захтјеву за обнову дозволе за рад за производњу електричне енергије број УП1-06-13-1-167-1/22 од 17.10.2022. године подносиоца захтјева "KARA-DRVO" д.о.о. Фojница, Остружница bb, Фojница, заступан по законском заступнику Elmedinu Karahmetu, Regulatorna komisija za energiju u Federaciji Bosne i Hercegovine – FERK је, 24.03.2023. године на VI редовној сједници, донијела следеће

РЈЕШЕЊЕ

1. Издаје се Дозвола за рад за производњу електричне енергије подносиоцу захтјева "KARA-DRVO" д.о.о. Фojница.
2. Утврђује се "KARA-DRVO" д.о.о. Фojница, статус квалификованог произвођача у објекту хидроелектрана "Pogledala" и у објекту хидроелектрана "Grablje", у периоду важења дозволе из тачке 3. овог рјешења.
3. Дозвола за рад издаје се на период од 10.04.2023. године до 09.04.2033. године, са условима дозволе који чине њен саставни дио.
4. Саставни дио овог рјешења чини дозвола из тачака 1. и 3. овог рјешења.
5. Ималац дозволе је обавезан плаћати регулаторну накнаду за наредне године важења дозволе на начин и у износу који утврди ФЕРК посебном одлуком.
6. Ово рјешење је коначно, те се објављује на огласној табли и интернет страници ФЕРК-а, а диспозитив овог рјешења у "Службеним новинама Федерације БиХ".

Број УП1-06-13-1-167-11/22

24. марта 2023. године
Мостар

В. д. предсједника ФЕРК-а
Миле Срдановић, с. р.

На temelju чланка 21., чланка 37., чланка 42., чланка 84. и чланка 87. ставак (1) и ставак (2) Закона о електричној енергији у Федерацији Босне и Херцеговине ("Службене новине Федерације БиХ", број 66/13, 94/15, 54/19, 1/22 и 61/22), чланка 20. ставак (2) Закона о коришћењу обновљивих извора енергије и učinkovite kogenerације ("Службене новине Федерације БиХ", број 70/13 и 5/14), чланка 20. ставак (1) и чланка 23. ставак (1) Statuta Regulatorne komisije za energiju u Federaciji Bosne i Hercegovine ("Службене новине Федерације БиХ", број 24/14 и 91/15), чланка 8. ставак (1), чланка 32. ставак (4) и чланка 42. ставак (1) Poslovnika o radu Regulatorne komisije za energiju u Federaciji Bosne i Hercegovine ("Службене новине Федерације БиХ", број 29/14, 31/16 и 84/19), чланка 78. Правилника о јавним расpravama и рјешавању захтјева, спорова и жалби ("Службене новине Федерације БиХ", број 57/12, 71/14 и 31/16), чланка 18. Правилника за издавање дозвола ("Службене новине Федерације БиХ", број 2/17, 39/20, 82/21 и 1/23), чланка 10. ставак (3) и чланка 13. ставак (2) Правилника о стичању статуса квалификованог произвођача електричне енергије ("Службене новине Федерације БиХ", број 53/14), чланка 4. ставак (3), чланка 5., чланка 6. ставак (2) и чланка 9. ставак (2) Правилника о методологији и начину обрачуна регулаторних накнада за иматеље дозвола - Прецишћени текст ("Службене новине Федерације БиХ", број 94/19 и 1/23) поступајући по Захтјеву за обнову дозволе за рад за производњу електричне енергије број УП1-06-13-1-167-1/22 од 17.10.2022. године подносиоца захтјева "KARA-DRVO"

(Sl-508/23-F)

Na osnovu члана 21., члана 37., члана 42., члана 84. и члана 87. став (1) и став (2) Закона о електричној енергији у Федерацији Босне и Херцеговине ("Службене новине Федерације БиХ", број 66/13, 94/15, 54/19, 1/22 и 61/22), члана 20. став (2) Закона о коришћењу обновљивих извора енергије и ефикасне kogenerације ("Службене новине Федерације БиХ", број 70/13 и 5/14), члана 20. став (1) и члана 23. став (1) Statuta Regulatorne komisije za energiju u Federaciji Bosne i Hercegovine ("Службене новине Федерације БиХ", број 24/14 и 91/15), члана 8. став (1), члана 32. став (4) и члана 42. став (1) Poslovnika o radu Regulatorne komisije za energiju u Federaciji Bosne i Hercegovine ("Службене новине Федерације БиХ", број 29/14, 31/16 и 84/19), члана 78. Правилника о јавним расpravama и рјешавању захтјева,

d.o.o. Fojnica, Ostružnica bb, Fojnica, zastupanog po zakonskom zastupniku Elmedinu Karahmetu, Regulatorna komisija za energiju u Federaciji Bosne i Hercegovine – FERK je, 24.3.2023. godine na VI. redovitoj sjednici, donijela sljedeće

RJEŠENJE

1. Izdaje se Dozvola za rad za proizvodnju električne energije podnosiocu zahtjeva "KARA-DRVO" d.o.o. Fojnica.
2. Utvrđuje se "KARA-DRVO" d.o.o. Fojnica, status kvalificiranog proizvođača u objektu hidroelektrana "Pogledala" i u objektu hidroelektrana "Grablje", u razdoblju valjanosti dozvole iz točke 3. ovog rješenja.
3. Dozvola za rad izdaje se na razdoblje od 10.4.2023. godine do 9.4.2033. godine, s uvjetima dozvole koji čine njen sastavni dio.
4. Sastavni dio ovog rješenja čini dozvola iz točki 1. i 3. ovog rješenja.
5. Imatelj dozvole je obavezan plaćati regulatornu naknadu za naredne godine valjanosti dozvole na način i u iznosu koji utvrdi FERK posebnom odlukom.
6. Ovo rješenje je konačno, te se objavljuje na oglasnoj ploči i internetskoj stranici FERK-a, a izreka ovog rješenja u "Službenim novinama Federacije BiH".

Broj UP1-06-13-1-167-11/22

24. ožujka 2023. godine
Mostar

V. d. predsjednika FERK-a
Mile Srdanović, v. r.

Na osnovu člana 21., člana 37., člana 42., člana 84. i člana 87. stav (1) i stav (2) Zakona o električnoj energiji u Federaciji Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", broj 66/13, 94/15, 54/19, 1/22 i 61/22), člana 20. stav (2) Zakona o korištenju obnovljivih izvora energije i efikasne kogeneracije ("Službene novine Federacije BiH", broj 70/13 i 5/14), člana 20. stav (1) i člana 23. stav (1) Statuta Regulatorne komisije za energiju u Federaciji Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", broj 24/14 i 91/15), člana 8. stav (1), člana 32. stav (4) i člana 42. stav (1) Poslovnika o radu Regulatorne komisije za energiju u Federaciji Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", broj 29/14, 31/16 i 84/19), člana 78. Pravilnika o javnim raspravama i rješavanju zahtjeva, sporova i žalbi ("Službene novine Federacije BiH", broj 57/12, 71/14 i 31/16), člana 18. Pravilnika za izdavanje dozvola ("Službene novine Federacije BiH", broj 2/17, 39/20, 82/21 i 1/23), člana 10. stav (3) i člana 13. stav (2) Pravilnika o sticanju statusa kvalifikovanog proizvođača električne energije ("Službene novine Federacije BiH", broj 53/14), člana 4. stav (3), člana 5., člana 6. stav (2) i člana 9. stav (2) Pravilnika o metodologiji i načinu obračuna regulatornih naknada za imaoce dozvola - Prečišćeni tekst ("Službene novine Federacije BiH", broj 94/19 i 1/23) postupajući po Zahtjevu za obnovu dozvole za rad za proizvodnju električne energije broj UP1-06-13-1-167-1/22 od 17.10.2022. godine podnosioca zahtjeva "KARA-DRVO" d.o.o. Fojnica, Ostružnica bb, Fojnica, zastupan po zakonskom zastupniku Elmedinu Karahmetu, Regulatorna komisija za energiju u Federaciji Bosne i Hercegovine – FERK je, 24.03.2023. godine na VI redovnoj sjednici, donijela sljedeće

RJEŠENJE

1. Izdaje se Dozvola za rad za proizvodnju električne energije podnosiocu zahtjeva "KARA-DRVO" d.o.o. Fojnica.

2. Utvrđuje se "KARA-DRVO" d.o.o. Fojnica, status kvalifikovanog proizvođača u objektu hidroelektrana "Pogledala" i u objektu hidroelektrana "Grablje", u periodu važenja dozvole iz tačke 3. ovog rješenja.
3. Dozvola za rad izdaje se na period od 10.04.2023. godine do 09.04.2033. godine, sa uslovima dozvole koji čine njen sastavni dio.
4. Sastavni dio ovog rješenja čini dozvola iz tačaka 1. i 3. ovog rješenja.
5. Imalac dozvole je obavezan plaćati regulatornu naknadu za naredne godine važenja dozvole na način i u iznosu koji utvrdi FERK posebnom odlukom.
6. Ovo rješenje je konačno, te se objavljuje na oglasnoj tabli i internet stranici FERK-a, a dispozitiv ovog rješenja u "Službenim novinama Federacije BiH".

Broj UP1-06-13-1-167-11/22

24. марта 2023. године

Мостар

В. д. председника ФЕРК-а

Миле Срдановић, с. р.

(SI-509/23-F)

519

Na osnovu člana 21., člana 37., člana 42., člana 84., člana 85 stav (2) i člana 87. stav (1) i stav (2) Zakona o električnoj energiji u Federaciji Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", broj 66/13, 94/15, 54/19, 1/22 i 61/22), člana 20. stav (2) i člana 27. Zakona o korištenju obnovljivih izvora energije i efikasne kogeneracije ("Službene novine Federacije BiH", broj 70/13 i 5/14), člana 20. stav (1) i člana 23. stav (1) Statuta Regulatorne komisije za energiju u Federaciji Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", broj 24/14 i 91/15), člana 8. stav (1), člana 32. stav (4) i člana 42. stav (1) Poslovnika o radu Regulatorne komisije za energiju u Federaciji Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", broj 29/14, 31/16 i 84/19), člana 78. Pravilnika o javnim raspravama i rješavanju zahtjeva, sporova i žalbi ("Službene novine Federacije BiH" broj 57/12, 71/14 i 31/16), člana 18. Pravilnika za izdavanje dozvola ("Službene novine Federacije BiH", broj 2/17, 39/20, 82/21 i 1/23), člana 10. stav (3) i člana 13. stav (2) Pravilnika o sticanju statusa kvalifikovanog proizvođača električne energije ("Službene novine Federacije BiH", broj 53/14), člana 4. stav (3), člana 5., člana 6. stav (2) i člana 9. stav (2) Pravilnika o metodologiji i načinu obračuna regulatornih naknada za imaoce dozvola - Prečišćeni tekst ("Službene novine Federacije BiH", broj 94/19 i 1/23), postupajući po Zahtjevu za izdavanje dozvole za rad za proizvodnju električne energije u mikro-postrojenju OIE broj UP1-06-13-1-1-1/23 od 04.01.2023. godine podnosioca zahtjeva SE "GUVNA", vlasnik Hadžiemrić Admir, Donja Čaršija 122, Travnik, Regulatorna komisija za energiju u Federaciji Bosne i Hercegovine – FERK je, 24.03.2023. godine na VI redovnoj sjednici, donijela sljedeće

RJEŠENJE

1. Izdaje se Dozvola za rad za proizvodnju električne energije u mikro-postrojenju OIE podnosiocu SE "GUVNA", vlasnik Hadžiemrić Admir.
2. Utvrđuje se SE "GUVNA", vlasnik Hadžiemrić Admir status kvalifikovanog proizvođača u mikro-postrojenju OIE solarne fotonaponske elektrane "GUVNA", u periodu važenja dozvole iz tačke 3. ovog rješenja.
3. Dozvola za rad izdaje se na period od 24.03.2023. godine do 23.03.2035. godine, sa uslovima dozvole koji čine njen sastavni dio.
4. Sastavni dio ovog rješenja čini dozvola iz tački 1. i 3. ovog rješenja.

5. Imalac dozvole je obavezan platiti privremenu regulatornu naknadu za 2023. godinu u iznosu od 77,53 KM
6. Imalac dozvole prvi dio privremene regulatorne naknade iz tačke 5. ovog rješenja u iznosu od 27,12 KM obavezan je platiti u roku od 30 dana od dana primanja ovog rješenja, a preostali dio privremene regulatorne naknade u iznosu od 50,41 KM imalac dozvole je obavezan platiti do 31.08.2023. godine.
7. Regulatorna naknada iz tačaka 5. i 6. ovog rješenja će se preračunati nakon donošenja odluke o utvrđivanju procenta za obračun varijabilnog dijela regulatornih naknada za 2023. godinu o čemu će se izdati posebno rješenje.
8. Imalac dozvole je obavezan plaćati regulatornu naknadu za naredne godine važenja dozvole na način i u iznosu koji utvrdi FERK posebnom odlukom.
9. Ovo rješenje je konačno, te se objavljuje na oglasnoj tabli i internet stranici FERK-a, a dispozitiv ovog rješenja u "Službenim novinama Federacije BiH".

Broj UP1-06-13-1-1-8/22

24. marta 2023. godine
MostarV. d. predsjednika FERK-a
Mile Srdanović, s. r.

Na temelju članka 21., članka 37., članka 42., članka 84., članka 85 stavak (2) i članka 87. stavak (1) i stavak (2) Zakona o električnoj energiji u Federaciji Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", broj 66/13, 94/15, 54/19, 1/22 i 61/22), članka 20. stavak (2) i članka 27. Zakona o korištenju obnovljivih izvora energije i učinkovite kogeneracije ("Službene novine Federacije BiH", broj 70/13 i 5/14), članka 20. stavak (1) i članka 23. stavak (1) Statuta Regulatorne komisije za energiju u Federaciji Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", broj 24/14 i 91/15), članka 8. stavak (1), članka 32. stavak (4) i članka 42. stavak (1) Poslovnika o radu Regulatorne komisije za energiju u Federaciji Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", broj 29/14, 31/16 i 84/19), članka 78. Pravilnika o javnim raspravama i rješavanju zahtjeva, sporova i žalbi ("Službene novine Federacije BiH", broj 57/12, 71/14 i 31/16), članka 18. Pravilnika za izdavanje dozvola ("Službene novine Federacije BiH", broj 2/17, 39/20, 82/21 i 1/23), članka 10. stavak (3) i članka 13. stavak (2) Pravilnika o stjecanju statusa kvalificiranog proizvođača električne energije ("Službene novine Federacije BiH", broj 53/14), članka 4. stavak (3), članka 5., članka 6. stavak (2) i članka 9. stavak (2) Pravilnika o metodologiji i načinu obračuna regulatornih naknada za imatelje dozvola - Prečišćeni tekst ("Službene novine Federacije BiH", broj 94/19 i 1/23), postupajući po Zahtjevu za izdavanje dozvole za rad za proizvodnju električne energije u mikropostrojenju OIE broj UP1-06-13-1-1-1/23 od 4.1.2023. godine podnosioca zahtjeva SE "GUVNA", vlasnik Hadžiemrić Admir, Donja Čaršija 122, Travnik, Regulatorna komisija za energiju u Federaciji Bosne i Hercegovine – FERK je, 24.3.2023. godine na VI. redovitoj sjednici, donijela sljedeće

RJEŠENJE

1. Izdaje se Dozvola za rad za proizvodnju električne energije u mikropostrojenju OIE podnosiocu SE "GUVNA", vlasnik Hadžiemrić Admir.
2. Utvrđuje se SE "GUVNA", vlasnik Hadžiemrić Admir status kvalificiranog proizvođača u mikropostrojenju OIE solarne fotonaponske elektrane "GUVNA", u razdoblju valjanosti dozvole iz tačke 3. ovog rješenja.
3. Dozvola za rad izdaje se na razdoblje od 24.3.2023. godine do 23.3.2035. godine, s uvjetima dozvole koji čine njen sastavni dio.

4. Sastavni dio ovog rješenja čini dozvola iz tačke 1. i 3. ovog rješenja.
5. Imatelj dozvole je obavezan platiti privremenu regulatornu naknadu za 2023. godinu u iznosu od 77,53 KM
6. Imatelj dozvole prvi dio privremene regulatorne naknade iz tačke 5. ovog rješenja u iznosu od 27,12 KM obavezan je platiti u roku od 30 dana od dana primitka ovog rješenja, a preostali dio privremene regulatorne naknade u iznosu od 50,41 KM imalac dozvole je obavezan platiti do 31.8.2023. godine.
7. Regulatorna naknada iz tačke 5. i 6. ovog rješenja će se preračunati nakon donošenja odluke o utvrđivanju postotka za obračun varijabilnog dijela regulatornih naknada za 2023. godinu o čemu će se izdati posebno rješenje.
8. Imatelj dozvole je obavezan plaćati regulatornu naknadu za naredne godine valjanosti dozvole na način i u iznosu koji utvrdi FERK posebnom odlukom.
9. Ovo rješenje je konačno, te se objavljuje na oglasnoj ploči i internetskoj stranici FERK-a, a izreka ovog rješenja u "Službenim novinama Federacije BiH".

Broj UP1-06-13-1-1-8/22

24. ožujka 2023. godine
MostarV. d. predsjednika FERK-a
Mile Srdanović, v. r.

Na osnovu člana 21., člana 37., člana 42., člana 84., člana 85 stav (2) i člana 87. stav (1) i stav (2) Zakona o električnoj energiji u Federaciji Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", broj 66/13, 94/15, 54/19, 1/22 i 61/22), člana 20. stav (2) i člana 27. Zakona o korištenju obnovljivih izvora energije i efikasne kogeneracije ("Službene novine Federacije BiH", broj 70/13 i 5/14), člana 20. stav (1) i člana 23. stav (1) Statuta Regulatorne komisije za energiju u Federaciji Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", broj 24/14 i 91/15), člana 8. stav (1), člana 32. stav (4) i člana 42. stav (1) Poslovnika o radu Regulatorne komisije za energiju u Federaciji Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", broj 29/14, 31/16 i 84/19), člana 78. Pravilnika o javnim raspravama i rješavanju zahtjeva, sporova i žalbi ("Službene novine Federacije BiH", broj 57/12, 71/14 i 31/16), člana 18. Pravilnika za izdavanje dozvola ("Službene novine Federacije BiH", broj 2/17, 39/20, 82/21 i 1/23), člana 10. stav (3) i člana 13. stav (2) Pravilnika o sticanju statusa kvalifikovanog proizvođača električne energije ("Službene novine Federacije BiH", broj 53/14), člana 4. stav (3), člana 5., člana 6. stav (2) i člana 9. stav (2) Pravilnika o metodologiji i načinu obračuna regulatornih naknada za imaoce dozvola - Prečišćeni tekst ("Službene novine Federacije BiH", broj 94/19 i 1/23), postupajući po Zahtjevu za izdavanje dozvole za rad za proizvodnju električne energije u mikropostrojenju OIE broj UP1-06-13-1-1-1/23 od 04.01.2023. godine podnosioca zahtjeva SE "GUVNA", vlasnik Hačiemrić Admir, Doња Čaršija 122, Travnik, Regulatorna komisija za energiju u Federaciji Bosne i Hercegovine – FERK je, 24.03.2023. godine na VI redovitoj sjednici, donijela sljedeće

RJEŠENJE

1. Izdaje se Dozvola za rad za proizvodnju električne energije u mikro-postrojenju OIE podnosiocu SE "GUVNA", vlasnik Hačiemrić Admir.
2. Utvrđuje se SE "GUVNA", vlasnik Hačiemrić Admir status kvalifikovanog proizvođača u mikro-postrojenju OIE solarne fotonaponske elektrane

- "ГУВНА", у периоду важења дозволе из тачке 3. овог рјешења.
3. Дозвола за рад издаје се на период од 24.03.2023. године до 23.03.2035. године, са условима дозволе који чине њен саставни дио.
 4. Саставни дио овог рјешења чини дозвола из тачки 1. и 3. овог рјешења.
 5. Ималац дозволе је обавезан платити привремену регулаторну накнаду за 2023. годину у износу од 77,53 КМ
 6. Ималац дозволе први дио привремене регулаторне накнаде из тачке 5. овог рјешења у износу од 27,12 КМ обавезан је платити у року од 30 дана од дана примања овог рјешења, а преостали дио привремене регулаторне накнаде у износу од 50,41 КМ ималац дозволе је обавезан платити до 31.08.2023. године.
 7. Регулаторна накнада из тачака 5. и 6. овог рјешења ће се прерачунати након доношења одлуке о утврђивању процента за обрачун варијабилног дијела регулаторних накнада за 2023. годину о чему ће се издати посебно рјешење.
 8. Ималац дозволе је обавезан плаћати регулаторну накнаду за наредне године важења дозволе на начин и у износу који утврди ФЕРК посебном одлуком.
 9. Ово рјешење је коначно, те се објављује на огласној табли и интернет страници ФЕРК-а, а диспозитив овог рјешења у "Службеним новинама Федерације БиХ".

Број УП1-06-13-1-1-8/22

24. марта 2023. године

Мостар

В. д. председника ФЕРК-а

Миле Срдановић, с. р.

(SI-510/23-F)

520

Na osnovu člana 21., člana 37., člana 42., člana 84. i člana 87. stav (1) i stav (2) Zakona o električnoj energiji u Federaciji Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", broj 66/13, 94/15, 54/19, 1/22 i 61/22), člana 20. stav (2) i člana 27. Zakona o korištenju obnovljivih izvora energije i efikasne kogeneracije ("Službene novine Federacije BiH", broj 70/13 i 5/14), člana 20. stav (1) i člana 23. stav (1) Statuta Regulatorne komisije za energiju u Federaciji Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", broj 24/14 i 91/15), člana 8. stav (1), člana 32. stav (4) i člana 42. stav (1) Poslovnika o radu Regulatorne komisije za energiju u Federaciji Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", broj 29/14, 31/16 i 84/19), člana 78. Pravilnika o javnim raspravama i rješavanju zahtjeva, sporova i žalbi ("Službene novine Federacije BiH", broj 57/12, 71/14 i 31/16), člana 18. Pravilnika za izdavanje dozvola ("Službene novine Federacije BiH", broj 2/17, 39/20, 82/21 i 1/23), člana 10. stav (3) i člana 13. stav (2) Pravilnika o sticanju statusa kvalifikovanog proizvođača električne energije ("Službene novine Federacije BiH", broj 53/14), člana 4. stav (3), člana 5., člana 6. stav (2) i člana 9. stav (2) Pravilnika o metodologiji i načinu obračuna regulatornih naknada za imaoce dozvola - Prečišćeni tekst ("Službene novine Federacije BiH", broj 94/19 i 1/23), postupajući po Zahtjevu za izdavanje dozvole za rad za proizvodnju električne energije u mikro-postrojenju OIE broj UP1-06-13-1-184-1/22 od 09.11.2022. godine, podnosioca zahtjeva "GRAFIK-KOMERC" d.o.o. Tešanj, Mostarska broj 4. Jelah, Tešanj, zastupan po zakonskom zastupniku Jasminu Bajraktareviću, Regulatorna komisija za energiju u Federaciji Bosne i Hercegovine – FERK je, 24.03.2023. godine na VI redovnoj sjednici, donijela sljedeće

RJEŠENJE

1. Izdaje se Dozvola za rad za proizvodnju električne energije u mikro-postrojenju OIE podnosiocu zahtjeva "GRAFIK-KOMERC" d.o.o. Tešanj.
2. Utvrđuje se "GRAFIK-KOMERC" d.o.o. Tešanj status kvalifikovanog proizvođača u mikro-postrojenju OIE solarne fotonaponske elektrane "GRAFIK-KOMERC", u periodu važenja dozvole iz tačke 3. ovog rješenja.
3. Dozvola za rad izdaje se na period od 24.03.2023. godine do 23.03.2035. godine, sa uslovima dozvole koji čine njen sastavni dio.
4. Sastavni dio ovog rješenja čini dozvola iz tačaka 1. i 3. ovog rješenja.
5. Imalac dozvole je obavezan platiti privremenu regulatornu naknadu za 2023. godinu u износу од 77,53 КМ.
6. Imalac dozvole prvi dio privremene regulatorne naknade iz tačke 5. ovog rješenja u износу од 27,12 КМ обавезан је платити у року од 30 дана од дана примања овог рјешења, а преостали дио привремене регулаторне накнаде у износу од 50,41 КМ ималац дозволе је обавезан платити до 31.08.2023. године.
7. Regulatorna naknada iz tačaka 5. i 6. ovog rješenja će se прерачунати након доношења одлуке о утврђивању процента за обрачун варијабилног дијела регулаторних накнада за 2023. годину о чему ће се издати посебно рјешење.
8. Imalac dozvole je obavezan плаћати регулаторну накнаду за наредне године важења дозволе на начин и у износу који утврди FERK посебном одлуком.
9. Ovo rješenje je коначно, те се објављује на огласној табли и интернет страници FERK-а, а диспозитив овог рјешења у "Službenim novinama Federacije BiH".

Број УП1-06-13-1-184-8/22

24. марта 2023. године

Мостар

В. д. председника FERK-а

Миле Срдановић, с. р.

Na temelju članka 21., članka 37., članka 42., člana 84. i članka 87. stavak (1) i stavak (2) Zakona o električnoj energiji u Federaciji Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", broj 66/13, 94/15, 54/19, 1/22 i 61/22), članka 20. stavak (2) i članka 27. Zakona o korištenju obnovljivih izvora energije i učinkovite kogeneracije ("Službene novine Federacije BiH", broj 70/13 i 5/14), članka 20. stavak (1) i članka 23. stavak (1) Statuta Regulatorne komisije za energiju u Federaciji Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", broj 24/14 i 91/15), članka 8. stavak (1), članka 32. stavak (4) i članka 42. stavak (1) Poslovnika o radu Regulatorne komisije za energiju u Federaciji Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", broj 29/14, 31/16 i 84/19), članka 78. Pravilnika o javnim raspravama i rješavanju zahtjeva, sporova i žalbi ("Službene novine Federacije BiH", broj 57/12, 71/14 i 31/16), članka 18. Pravilnika za izdavanje dozvola ("Službene novine Federacije BiH", broj 2/17, 39/20, 82/21 i 1/23), članka 10. stavak (3) i članka 13. stavak (2) Pravilnika o stjecanju statusa kvalificiranog proizvođača električne energije ("Službene novine Federacije BiH", broj 53/14), članka 4. stavak (3), članka 5., članka 6. stavak (2) i članka 9. stavak (2) Pravilnika o metodologiji i načinu obračuna regulatornih naknada za imatelje dozvola - Prečišćeni tekst ("Službene novine Federacije BiH", broj 94/19 i 1/23), postupajući po Zahtjevu za izdavanje dozvole za rad za proizvodnju električne energije u mikropostrojenju OIE broj UP1-06-13-1-184-1/22 od 9.11.2022. godine, podnositelja zahtjeva "GRAFIK-KOMERC" d.o.o. Tešanj, Mostarska broj 4. Jelah, Tešanj, zastupan po zakonskom zastupniku Jasminu Bajraktareviću, Regulatorna komisija za energiju u Federaciji BiH je, 24.03.2023. godine na VI redovnoj sjednici, donijela sljedeće

Bosne i Hercegovine – FERK je, 24.3.2023. godine na VI. redovitoj sjednici, donijela sljedeće

RJEŠENJE

1. Izdaje se Dozvola za rad za proizvodnju električne energije u mikropostrojenju OIE podnosiocu zahtjeva "GRAFIK-KOMERC" d.o.o. Tešanj.
2. Utvrđuje se "GRAFIK-KOMERC" d.o.o. Tešanj status kvalificiranog proizvođača u mikropostrojenju OIE solarne fotonaponske elektrane "GRAFIK-KOMERC", u razdoblju valjanosti dozvole iz točke 3. ovog rješenja.
3. Dozvola za rad izdaje se na razdoblje od 24.3.2023. godine do 23.3.2035. godine, s uvjetima dozvole koji čine njen sastavni dio.
4. Sastavni dio ovog rješenja čini dozvola iz točki 1. i 3. ovog rješenja.
5. Imatelj dozvole je obavezan platiti privremenu regulatornu naknadu za 2023. godinu u iznosu od 77,53 KM.
6. Imatelj dozvole prvi dio privremene regulatorne naknade iz točke 5. ovog rješenja u iznosu od 27,12 KM obavezan je platiti u roku od 30 dana od dana primitka ovog rješenja, a preostali dio privremene regulatorne naknade u iznosu od 50,41 KM imatelj dozvole je obavezan platiti do 31.8.2023. godine.
7. Regulatorna naknada iz točki 5. i 6. ovog rješenja će se preračunati nakon donošenja odluke o utvrđivanju postotka za obračun varijabilnog dijela regulatornih naknada za 2023. godinu o čemu će se izdati posebno rješenje.
8. Imatelj dozvole je obavezan plaćati regulatornu naknadu za naredne godine valjanosti dozvole na način i u iznosu koji utvrdi FERK posebnom odlukom.
9. Ovo rješenje je konačno, te se objavljuje na oglasnoj ploči i internetskoj stranici FERK-a, a izreka ovog rješenja u "Službenim novinama Federacije BiH".

Broj UP1-06-13-1-184-8/22

24. ožujka 2023. godine
Mostar

V. d. predsjednika FERK-a
Mile Srdanović, v. r.

(SI-511/23-F)

Na osnovu člana 21., člana 37., člana 42., člana 84. i člana 87. stav (1) i stav (2) Zakona o električnoj energiji u Federaciji Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", broj 66/13, 94/15, 54/19, 1/22 i 61/22), člana 20. stav (2) i člana 27. Zakona o korištenju obnovljivih izvora energije i efikasne kogeneracije ("Službene novine Federacije BiH", broj 70/13 i 5/14), člana 20. stav (1) i člana 23. stav (1) Statuta Regulatorne komisije za energiju u Federaciji Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", broj 24/14 i 91/15), člana 8. stav (1), člana 32. stav (4) i člana 42. stav (1) Poslovnika o radu Regulatorne komisije za energiju u Federaciji Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", broj 29/14, 31/16 i 84/19), člana 78. Poslovnika o javnim raspravama i rješavanju zahtjeva, sporova i žalbi ("Službene novine Federacije BiH", broj 57/12, 71/14 i 31/16), člana 18. Poslovnika za izdavanje dozvola ("Službene novine Federacije BiH", broj 2/17, 39/20, 82/21 i 1/23), člana 10. stav (3) i člana 13. stav (2) Poslovnika o sticanju statusa kvalificiranog proizvođača električne energije ("Službene novine Federacije BiH", broj 53/14), člana 4. stav (3), člana 5., člana 6. stav (2) i člana 9. stav (2) Poslovnika o metodologiji i načinu obračuna regulatornih naknada za imaoce dozvola - Prечишћени текст ("Službene novine Federacije BiH", broj 94/19 i 1/23), поступајући по Захтјеву за издавање

дозволе за рад за производњу електричне енергије у микро-постројењу ОИЕ број УП1-06-13-1-184-1/22 од 09.11.2022. године, подносиоца захтјева "ГРАФИК-КОМЕРЦ" д.о.о. Тешањ, Мостарска број 4. Јелах, Тешањ, заступан по законском заступнику Јасмину Бајрактаревићу, Регулаторна комисија за енергију у Федерацији Босне и Херцеговине – ФЕРК је, 24.03.2023. године на VI редовној сједници, донијела следеће

RJEŠEЊE

1. Издаје се Дозвола за рад за производњу електричне енергије у микро-постројењу ОИЕ подносиоцу захтјева "ГРАФИК-КОМЕРЦ" д.о.о. Тешањ.
2. Утврђује се "ГРАФИК-КОМЕРЦ" д.о.о. Тешањ статус квалификованог произвођача у микро-постројењу ОИЕ соларне фотонапонске електричне "ГРАФИК-КОМЕРЦ", у периоду важења дозволе из тачке 3. овог рјешења.
3. Дозвола за рад издаје се на период од 24.03.2023. године до 23.03.2035. године, са условима дозволе који чине њен саставни дио.
4. Саставни дио овог рјешења чини дозвола из тачака 1. и 3. овог рјешења.
5. Ималац дозволе је обавезан платити привремену регулаторну накнаду за 2023. годину у износу од 77,53 KM.
6. Ималац дозволе први дио привремене регулаторне накнаде из тачке 5. овог рјешења у износу од 27,12 KM обавезан је платити у року од 30 дана од дана примања овог рјешења, а преостали дио привремене регулаторне накнаде у износу од 50,41 KM ималац дозволе је обавезан платити до 31.08.2023. године.
7. Регулаторна накнада из тачака 5. и 6. овог рјешења ће се прерачунати након доношења одлуке о утврђивању процента за обрачун варијабилног дијела регулаторних накнада за 2023. годину о чему ће се издати посебно рјешење.
8. Ималац дозволе је обавезан плаћати регулаторну накнаду за наредне године важења дозволе на начин и у износу који утврди ФЕРК посебном одлуком.
9. Ово рјешење је коначно, те се објављује на огласној табли и интернет страници ФЕРК-а, а диспозитив овог рјешења у "Службеним новинама Федерације БиХ".

Број УП1-06-13-1-184-8/22

24. марта 2023. године
Мостар

В. д. председника ФЕРК-а
Миле Срдановић, с. р.

(SI-511/23-F)

JU "CENTAR ZA KULTURU I OBRAZOVANJE" BOSANSKI PETROVAC

521

Na osnovu člana 12., a u vezi sa članom 3 Zakona o ministarskim, vladinim i drugim imenovanjima FBiH ("Službene novine Federacije BiH", broj 12/03, 34/03), te članom 22. Pravila JU "Centar za kulturu i obrazovanje" Bosanski Petrovac, a u vezi sa Zaključkom Opštinskog vijeća broj 02/1-30-1935-24/22 od 13.03.2023. godine, kojim je data saglasnost da se za direktora Javne ustanove imenuje Dušica Ćulibrk BA bosanski jezik i književnost, Upravni odbor JU "Centar za kulturu i obrazovanje" Bosanski Petrovac je na XIII sjednici 24.03.2023. godine donio sljedeću

**ODLUKU
O KONAČNOM IMENOVANJU DUŠICE ĆULIBRK BA
BOSANSKI JEZIK I KNJIŽEVNOST ZA DIREKTORA
JU "CENTAR ZA KULTURU I OBRAZOVANJE"
BOSANSKI PETROVAC**

Član 1

Dušica Ćulibrk BA bosanski jezik i književnost iz Bosanskog Petrovca imenuje se za direktora JU "Centar za kulturu i obrazovanje" Bosanski Petrovac, sa danom 13.03.2023. godine.

Član 2

Mandat direktora traje 4 (četiri) godine.

Član 3

Odluka stupa na snagu danom donošenja.

Predsjednik UO
JU "Centar za kulturu i
obrazovanje"

Broj UO-30/23
24. marta/ožujka 2023. godine

Bosanski Petrovac
Adnan Spahić, s. r.

(SI-492/23-F)

JU OSNOVNA ŠKOLA "ĆORALIĆI" CAZIN

522

Na osnovu člana 157., a u vezi sa članom 155. Zakona o osnovnom i općem srednjem odgoju i obrazovanju ("Službeni glasnik USK-a", broj 5/04), člana 27. Uredbe sa zakonskom snagom o ustanovama ("Službeni list BiH", broj 6/92), te člana 113. Pravila JU OŠ "Ćoralići" i saglasnosti Ministarstva obrazovanja, nauke, kulture i sporta, broj 10-34-2194-1/23 od

14.03.2023. godine, Školski odbor, na svojoj sjednici održanoj dana 20.03.2023. godine, donosi sljedeću

**ODLUKU
O KONAČNOM IMENOVANJU DIREKTORA ŠKOLE**

Član 1.

- (1) Ovom Odlukom, za direktora Javne ustanove osnovna škola "Ćoralići" u Ćoralićima, grad Cazin, imenuje se Amela Zenković, profesor bosanskog jezika i književnosti s historijom.

Član 2.

- (1) Mandat direktora JU OŠ "Ćoralići" u Ćoralićima, grad Cazin, traje 4 (četiri) godine i isti počinje teći od 11.05.2023. godine pa nadalje.
- (2) Direktor rukovodi poslovanjem, zastupa i predstavlja Ustanovu i odgovara za zakonitost poslovanja.
- (3) Direktor zastupa Ustanovu neograničeno u okviru upisane djelatnosti.

Član 3.

- (1) Ova odluka stupa na snagu danom donošenja, a primjenjuje se od 11.05.2023. godine kada stupa na snagu novi mandat direktoru i ista se ima objaviti u "Službenim novinama Federacije BiH", te dostaviti u sudski registar Općinskog suda u Bijaću.

Broj 610-197/23
20. marta/ožujka 2023. godine
Cazin

Predsjednik
Školskog odbora
Šemsa Hasanagić, s. r.

(SI-493/23-F)

SADRŽAJ

**VLADA FEDERACIJE
BOSNE I HERCEGOVINE**

- 506 Odluka o izmjeni Odluke o mjerama neposredne kontrole određenih proizvoda i usluga od interesa za Federaciju Bosne i Hercegovine (bosanski jezik) 1
- Odluka o izmjeni Odluke o mjerama neposredne kontrole određenih proizvoda i usluga od interesa za Federaciju Bosne i Hercegovine (hrvatski jezik) 1
- Одлука о измјени Одлуке о мјерама непосредне контроле одређених производа и услуга од интереса за Федерацију Босне и Херцеговине (српски језик) 1
- 507 Odluka o prestanku važenja Odluke o propisivanju mjera neposredne kontrole cijena određivanjem najvišeg nivoa cijena za pelet (bosanski jezik) 1
- Odluka o prestanku važenja Odluke o propisivanju mjera neposredne kontrole cijena određivanjem najviše razine cijena za pelet (hrvatski jezik) 2

Одлука о престанку важења Одлуке о прописивању мјера непосредне контроле цијена одређивањем највишег нивоа цијена за пелет (српски језик) 2

**FEDERALNO MINISTARSTVO OKOLIŠA I
TURIZMA**

- 508 Odluka o utvrđivanju naknade za izdavanje certifikata certificiranog stručnjaka za ocjenu studija utjecaja na okoliš 2
- 509 Pravilnik o upravljanju otpadom od električnih i elektronskih proizvoda (bosanski jezik) 2
- Pravilnik o upravljanju otpadom od električnih i elektronskih proizvoda (hrvatski jezik) 15
- Правилник о управљању отпадом од електричних и електронских производа (српски језик) 27

FEDERALNO MINISTARSTVO ZDRAVSTVA

- 510 Pravilnik o dodatnoj edukaciji iz zdravstvene njege u zajednici (bosanski jezik) 39
- Pravilnik o dodatnoj edukaciji iz zdravstvene njege u zajednici (hrvatski jezik) 42
- Правилник о додатној едукацији из здравствене његе у заједници (српски језик) 45

**REGULATORNA KOMISIJA ZA ENERGIJU U
FEDERACIJI BOSNE I HERCEGOVINE - FERK**

			Rješenje broj УП1-06-13-1-32-6/23 (srpski jezik)	87
511	Rješenje broj UP1-06-13-1-202-8/22 (bosanski jezik)	78	517 Rješenje broj UP1-06-13-1-207-8/22 (bosanski jezik)	87
	Rješenje broj UP1-06-13-1-202-8/22 (hrvatski jezik)	78	Rješenje broj UP1-06-13-1-207-8/22 (hrvatski jezik)	88
	Rješenje broj УП1-06-13-1-202-8/22 (srpski jezik)	79	Rješenje broj УП1-06-13-1-207-8/22 (srpski jezik)	88
512	Rješenje broj UP1-06-13-1-200-7/22 (bosanski jezik)	79	518 Rješenje broj UP1-06-13-1-167-11/22 (bosanski jezik)	89
	Rješenje broj UP1-06-13-1-200-7/22 (hrvatski jezik)	80	Rješenje broj UP1-06-13-1-167-11/22 (hrvatski jezik)	89
	Rješenje broj УП1-06-13-1-200-7/22 (srpski jezik)	80	Rješenje broj УП1-06-13-1-167-11/22 (srpski jezik)	90
513	Rješenje broj UP1-06-13-1-214-5/22 (bosanski jezik)	81	519 Rješenje broj UP1-06-13-1-1-8/22 (bosanski jezik)	90
	Rješenje broj UP1-06-13-1-214-5/22 (hrvatski jezik)	81	Rješenje broj UP1-06-13-1-1-8/22 (hrvatski jezik)	91
	Rješenje broj УП1-06-13-1-214-5/22 (srpski jezik)	82	Rješenje broj УП1-06-13-1-1-8/22 (srpski jezik)	91
514	Rješenje broj UP1-06-13-1-172-6/22 (bosanski jezik)	82	520 Rješenje broj UP1-06-13-1-184-8/22 (bosanski jezik)	92
	Rješenje broj UP1-06-13-1-172-6/22 (hrvatski jezik)	83	Rješenje broj UP1-06-13-1-184-8/22 (hrvatski jezik)	92
	Rješenje broj УП1-06-13-1-172-6/22 (srpski jezik)	84	Rješenje broj УП1-06-13-1-184-8/22 (srpski jezik)	93
515	Rješenje broj UP1-06-13-1-69-10/22 (bosanski jezik)	84	JU "CENTAR ZA KULTURU I OBRAZOVANJE" BOSANSKI PETROVAC	
	Rješenje broj UP1-06-13-1-69-10/22 (hrvatski jezik)	85	521 Odluka o konačnom imenovanju Dušice Čulibrk BA bosanski jezik i književnost za direktora JU "Centar za kulturu i obrazovanje" Bosanski Petrovac	93
	Rješenje broj УП1-06-13-1-69-10/22 (srpski jezik)	85		
516	Rješenje broj UP1-06-13-1-32-6/23 (bosanski jezik)	86	JU OSNOVNA ŠKOLA "ĆORALIĆI" CAZIN	
	Rješenje broj UP1-06-13-1-32-6/23 (hrvatski jezik)	86	522 Odluka o konačnom imenovanju direktora škole	94

**službena
glasila
2022.**

JP NIO Službeni list BiH
Dž. Bijedića 39, Sarajevo
Bosna i Hercegovina
tel/fax: ++387 33 722 079
722 054
722 041
e-mail: slist@slist.ba
www.sluzbenilist.ba

Adobe

Izdavač: JP NIO Službeni list BiH Sarajevo, Džemala Bijedića 39/III - Direktor i odgovorni urednik: Dragan Prusina - Telefoni: Centrala: 722-030 - Direktor: 722-061 - Pretplata: 722-054, faks: 722-071 - Oglasni odjel: 722-049, 722-050, faks: 722-074 - Služba za pravne i opće poslove: 722-051 - Računovodstvo: 722-044, 722-046 - Komercijala: 722-042 - Pretplata se utvrđuje polugodišnje, a uplata se vrši UNAPRIJED u korist računa: UNICREDIT BANK DD 338-320-22000052-11, ASA BANKA DD Sarajevo 134-470-10067655-09, ADDIKO BANK AD Banja Luka, filijala Brčko 552-000-00000017-12, RAIFFEISEN BANK DD BiH Sarajevo 161-000-00071700-57 - Štampa: "Unioninvestplastika" d.d. Sarajevo - Za štampariju: Jasmin Muminović - Reklamacije za neprimljene brojeve primaju se 20 dana od izlaska glasila. "Službene novine Federacije BiH", su upisane u evidenciju javnih glasila pod rednim brojem 414. Upis u sudski registar kod Kantonalnog suda u Sarajevu, broj UF 2168/97 od 10.07.1997. godine. - Identifikacijski broj 4200226120002. - Porezni broj 01071019. - PDV broj 200226120002.

Molimo pretplatnike da obavezno dostave svoj PDV broj radi izdavanja poreske fakture.

Izdanje na bosanskom, hrvatskom i srpskom jeziku. Pretplata za I polugodište 2023. godine na "Službene novine Federacije BiH" 110,00 KM. Pretplata za I polugodište 2023. godine na "Službeni glasnik BiH" i "Međunarodne ugovore" 120,00 KM.

Web izdanje: <http://www.sluzbenenovine.ba> - godišnja pretplata 240,00 KM po korisniku.